1882 TIZENHATODIK ÉVFOLYAM. 135. SZAM. BUDAPEST, SZERDA, MÁJUS 17.

SZERKESZTŐSÉG:
BUDAPEST, IV. HIMZŐ-UTCZA 1. SZ.
KÉZIRATOKAT VISSZA NEM KÜLDÜNK.
CSAK BÉRMENTES LEVELEKET FOGADUNK EL.
ELŐFIZETÉSI DIJ:
Vidékre postán vagy helyben házhoz hordva:
Egy egész évre 20 frt | Egy negyedévre 5 frt
Egy fél évre .. 10 frt | Egy hóra 1 frt 80 kr.
Külföldre: 3 hóra Németországba 8 frt 70 kr. Francziа-, Olasz-, Orosz-, Török-, Görög-, Spanyolországokba, Svájcz-, Románia és Szerbiáb, valamint amaz országokba, melyek a póstaszerződéshez tartoznak, negyedévre 9 frt 20 kr.
Egy szám 6 krajczar.

EGYETÉRTÉS

KIADÓ-HIVATAL:
BUDAPEST, IV. HIMZŐ-UTCZA 1. SZ.
HIRDETÉSEKET ÉS NYILTTÉRBE VALÓ KÖZLEMÉNYEKET FELVESZ A KIADÓHIVATAL.
Hirdetéseket felvesz a külföldön:
Bécsben: Oppelik A., I. Stubenbastei Nr. 2. Mosse Rudolf, I. Seilerstätte Nr. 2. Haasenstein és Vogler, I. Wallfischgasse 10. Daube G. L. és Társa, I. Wollzeile Nr. 12. Stern Moritz, I. Wollzeile Nr. 22. Dukes Miksa, I. Riemergasse Nr. 12. Herndl Alajos, I. Wollzeile Nr. 25.
Frankfurtban a/M.: Daube G. L. és Társa.
Párisban: R. Mosse, 40, r. Notre-Dame-d.-Victo. Agence Havas (place de la Bourse).

A vádak.

Németh Albert sajátságos szónok. Sem tehetsége, sem felfogása, sem eszmemenete nem mindennapi. Érvei gyakran nagy igazságokat tartalmaznak ötletszerüség alakjában s a tárgyilagosnak és absztraktnak látszó viszonyokhoz gyakran személyes motivumokban keresi és találja meg a fölismerés kulcsát. Élcz, pathosz és szatira, komolyság és tréfa, kedély és kegyetlenség gyakran minden átmenet nélkül váltakoznak beszédében. Ellenzéki támadásai nem ugyan a parlamentarizmusnak, hanem a parlamenti szokásnak gyakran minden törvényét összekuszálják. Olyanok, mint a keleti népek szabálytalan lovasságának támadásai a hadjáratban. Elül, hátul, oldalt, középen, sikon, hegytetőn, sziklaszorosban mindenütt s minden pillanatban megtámadhat az a lovasság és sem hadtani talentom, sem kémügyesség előre megmondani nem képes, honnan, mikor s minő fegyverrel történik a támadás.

A bosnyák költség van napirenden. Meg kell támadni a bosnyák politikát, a nemzeterő pazarlásának azon őrült rendszerét, melyet a Tisza-kabinet képvisel. A támadásnak száz fegyvere van s valamennyi biztos. A politikát védelmezni nem lehetséges, de nagy czinizmussal megszavazni lehetséges. A többségben megvan a kellő foku czinizmus s azért e többség ellenében a logikának s a honfiérzet felbuzdulásának minden fegyvere életlen. A többség nem harczol, nem áll ki a síkra. Ugy tesz, mint a beduin, ha látja közelgeni a számumot. Lefekszik a földre, fejét eltemeti a homokba s ha fölötte az ellenzéki támadás vihara, a számum átrobogott, ujra fölkel s megyen tovább. Csak szomjasabbá s éhesebbé lett a számum alatt.

Németh Albert politikai természetü gonosz visszaélések sorozatával áll a kabinet elé s ezt keserü szemrehányásokkal halmozza el. Nem a szavakban, hanem a felhozott tényekben van a keserü szemrehányás. Vajjon e tények mennyiben függenek össze a bosnyák politikával?

E kérdést tette ma fel a ház elnöke s gróf Szapáry a pénzügyminiszter. S mindkettő ugy felelt, hogy a bosnyák politika s a személyes visszaélések sehogy se függenek össze. De mindkettő téved.

Az a bosnyák politika ugyanis vagy jó, vagy rosz. Ha jó: kell lenni érvnek a világon, mely annak jóságát, habár távolról is, igazolni képes. De ha van ilyen érv: akkor a többség nem hallgat el, hanem előáll vele. Ez ép oly bizonyos igazság, mint a kétszerkettő négy.

Ám a többség hallgat. Hallgat, mert nincs érve, melylyel eljárását védelmezhetné. De ő azért a bosnyák politikát mégis megszavazza. Valjon miért teszi tehát? Azért nem, mert gyönyörüsége telik benne. Azért sem, mert a nemzetnek haszna van belőle. Még azért sem, mert Tisza Kálmán ráparancsol. De valami okának mégis csak kell lenni, a miért azt megsza vazza. Ezt az okot keresi Németh Albert s megtalálja azon korrupcióban, melylyel a miniszterelnök összeszedi s összetartja a többséget s melynek egyes jelenségei, bizonyitékai a felhozott egyéni visszaélések.

Egy nagy városi törvényhatóságtól, Hódmezővásárhelytől határának egy részét elragadják s ezzel a törvényhatóság jogos és törvényes jövedelmeit megcsonkitják. A törvényhatóságnak függetlenségi párti képviselője van s azért hat esztendőn keresztül hiába sürgeti a törvénytelenség orvoslását. Most a tavalyi választásnál kormánypárti képviselőt választ s most Tisza Kálmán rögtön megorvosolja a bajt, rögtön eltávoztatja a törvénytelenséget. Mi ez? Nem egyéb, mint a meztelen korrupczió.

Egy túladunai városi községnek, Szentgyörgymezőnek főjövedelmét kőbányája képezi. A kőbánya használatát, miután az a mellette menő országut utasainak személybiztosságát veszélyezteti, a kormány betiltja. Meglehet, a kormánynak igaza van. Tény, hogy a tilalom évek óta fennáll, a kőbánya elhagyatva, a község jövedelmei nagy részétől megfosztva. Jön azonban a következő választás s a kormánypárt jelöltje kijelenti a község előljáróságának s lakosainak, hogy ha rá szavaznak: a kőbánya megnyilik rögtön, mert a kormány a tilalmat megszünteti rögtön. A község lakosai igéretet tesznek s a kormány a választás előtt pár nappal távirati uton megengedi a kőbánya használatát. Ez is a meztelen korrupczió.

Ezek azonban még csak kortesfogások s bizonyos fokig menthetők. Vannak ezeknél gonoszabb természetü visszaélések is.

Van, vagy inkább volt egy képviselő, a miniszterelnöknek legbensőbb, legbizalmasabb egyik embere, a debreczeni egyik kerületnek volt választottja. Ez egy nagykereskedőtől felvett 12 ezer forintot három évi dohánytermésére, melyet elad a külföldre. A nagykereskedő tudja, hogy pénze veszélyben van, a képviselő zilált anyagi viszonyok között él s azért elmegy a pénzügyminiszterhez s ezt megkéri, hogy miután pénzét csakis a várható dohánytermésből kaphatja meg, a dohányt ne vegye át a dohánybeváltó állami hivatal. A pénzügyminiszter megigéri, de ennek daczára a dohányt az állam veszi át s a nagykereskedő elveszti pénzét. S midőn e miatt panaszra megy a pénzügyminiszterhez, ez vállat von, mert a képviselő bensö régi barátja Tisza Kálmánnak, Tisza Kálmán ellen pedig nem lehet tenni semmit.

Még ez is csak türhető.

Hanem van egy másik képviselő, Tisza Kálmánnak szintén bensö barátja s régi hive. Ez a képviselő tagja volt a megbukott kisbirtokosi hitelintézetnek, 24 ezer forintig adósa ugyanannak, perben eltagadja adósságát s ezenkivül is büntető törvénybe ütköző sulyos vétségeket követ el s végre teljes anyagi ziláltság viszonyai közt a tavalyi választásnál megbukik. De miután Tisza Kálmánnak bensö hive: tehát rögtön kinevezik királyi tanácsossá s egy igen nagy állami uradalomnak igazgatójává.

Ime: ezeket az eseteket hozta fel ma Németh Albert. Természetesen ezek nem függenek össze a bosnyák politikával, de nagyon is összefüggenek azzal a ténynyel, hogy a kormánypárt védni ugyan nem tudja a bosnyák politikát, hanem azért kész köteles szolgálati ösztönnel megszavazza.

Már most a miniszterek majd előállanak s immel-ámmal kétségbe vonják, söt megtagadják a felhozott esetek egyik-másik részletének valóságát. De hát mit ér ez? Ilynemü esetet százat beszélnek az ország minden vidékén, a pártklubbokban s a képviselőház folyosóin. Sok esetről a Tisza-kabinet hét éves uralma alatt lehullott már a fátyol, sokról ezentul fog lehullani, sok majd elenyészik a feledékenység homályában.

Annyi azonban a nemzet közvéleménye előtt teljesen bizonyos, hogy olyan politikát, a minő a bosnyák politika, akkora többség, mint a Tisza-kabineté, némán, szótlanul s nagy ok nélkül nem helyesel, nem támogat.

Budapest, máj. 16.

A «Bud. Corr.» információi szerint mérvadó körökben az a nézet uralkodik, miszerint *Szlávy* József hivatalbeli utódjaként a közös pénzügyminiszterium vezetését mindenesetre magyar államférfi vegye át, hogy a közös kormány egyik tagja magyar legyen. Minthogy a közös pénzügyminiszter állása — a mióta a megszállott tartományok adminisztrációja is tárczája keretébe ment át — rendkivül nagy felelősséggel jár és nagy tevékenységet vesz igénybe, önként érthető, hogy azokkal az államférfiakkal, kik ezen állásra deszignáltaknak mutatkoznak, a közös pénzügyminiszterium teendőit meg kell beszélni, a mint hogy az adott körülmények között alig is fog öntudatos államférfi találkozni, ki jövő feladatai előzetes megvitatása nélkül a közös pénzügyminiszteri tárcza átvételére késznek nyilatkoznék. Azt hiszszük, végzi az idézett félhivatalos lap, hogy e tárgyalások most folynak, és hogy a közös pénzügyminiszteri állásra *Tisza* Lajos, gróf *Szapáry* Géza és gróf *Zichy* József urakat lehet jelöltekként emliteni.

A mérsékelt ellenzék határozati javaslatát a megszállási 21.700,000 frt költség tárgyában a képviselőház holnapi ülésében fogja *Szilágyi* Dezső előterjeszteni. E határozati javaslatban a törvényjavaslatnak azon okból való elvetése inditványoztatik, mert a delegácziók a költség egy részének megszavazása által tullépték törvényes hatáskörüket. Ezen kivül inditványoztatik, hogy a kormány utasittassék a megszállási politika gyökeres megváltoztatására akként, hogy az az országnak semmi terheltetésével ne járjon, s esetleg a megszállott tartományokból a csapatok lehetőleg minél előbb kivonassanak. — Ez inditvány támogatására a *mérsékelt ellenzék*ből is többen fel fognak szólalni.

Rend Egyiptomban.

Egyiptomból egész váratlanul kedvező hirek érkeznek. Mikor mindenki el volt már készülve reá, hogy az állapotok a legválságosabbak, s jóformán csak arról volt szó, hogy a török vagy pedig az egyesült angol-franczia intervencció lesz-e alkalmasabb elejét venni az állapotoknak, melyek magokra hagyva oly veszélylyel fenyegettek, melyeknek nem tudtak volna urai lenni azok, a kik felidézték, akkor egyszerre csak azt a hirt hozza a táviró, hogy a kedive és a miniszterium között fennállott viszály ki lett egyenlitve, a kedive megigérte elfelejteni az ellene elkövetett bántalmakat, a miniszterek pedig kijelentették készségüket a maradásra. Bármily váratlan volt is azonban ez a fordulat, másrészt néhány nap óta mérültek már fel nehézségek, melyek a lázadóknak, nevezetesen pedig Arabi pasának cselekvését korlátolták, s avval fenyegették, hogy titkos vágya magát a kedive székébe becsempésztetni: ez idő szerint nem igen sikerül. Az első nehézséget magok a kamara tagjai képezték. Midőn egyrészt már minden arra mutatott, hogy velök szemben Tevfik kedive elveszitette minden tekintélyét, s az ő tudta és akarata ellen hozzák a törvényeket, azalatt ugyane kamara tagjai Arabi pasával szemben is oly önállóságot mutattak, a milyenre számitani egyáltalában nem lehetett. A miniszterium ugyanis, mint tudvalevő, elhatározta, hogy a kamarát a kedive akarata ellen is össze fogja hivni, miután ez az összehivó fermán aláirását megtagadta. A kamara tagjai azonban nem engedtek a felhivásnak, maga az elnök pedig, a ki Kairóban megjelent, egyenesen kijelentette, hogy az összehivás törvénytelen, s az ülésezés lehetetlen. Ily módon Arabi pasa legfőbb tervétől lett elüttetve, mely abban állott, hogy a kamara által a kedive detronizációját fogja kimondatni.

Másrészt a hadsereg egyes tagjai is nem kevés nehézségeket okoztak a nagyravágyó hadügyminiszternek. Daczára ugyanis azon előnyöknek, melyek részökre kilátásba helyeztettek, és a melyeket ugy tüntetett fel Arabi pasa, mintha csupán azok elérhetése végett inditotta volna meg az egész mozgalmat, mégis igen sok tiszt egész határozottan kijelentette, hogy a kedive érdeke ellen harczolni nem fog, s különösen nem akkor, ha egy európai intervencció esete is bekövetkezik. Ugy, hogy Arabi pasa utoljára azon vette magát észre, miszerint azon leghübbeknek csapata, a kikre minden eshetőségekre számitania lehet, nem megy többre háromezer embernél. Váltig hangoztatta ugyan, hogy ezekkel a kairói czitadellába fog vonulni veszély idején, de mindenki tudta, hogy ez afféle fenyegetés, melynek nincs semmi foganatja, melyet maga Arabi pasa sem vesz valami igen nagyon komolyan.

Mindezekhez azután oly oldalról is támadtak a lázadók számára nehézségek, mely oldalról azt nem várta senki, t. i. a kedive okozta azokat. Ez a tehetetlennek látszó uralkodó, ki nem tudott az állapotokon segiteni s nyugodtan nézte, miként nyirbálja körül a miniszterium minden fenségi jogát, ugy hogy abból utoljára alig maradt már valami, ép a legnagyobb veszély idején mutatta magát legnagyobbnak. Mikor Arabi pasa katonái föltétlen urai voltak már a helyzetnek Kairóban, s csak a hadügyminiszter szeszélyétől függött, hogy mikor tegye rá magára a kedive személyére kezét, akkor azt a helyzet egész veszélyének nyomása által sem tudta reá venni, hogy további engedményeket tegyen. A kamarát összehivni fenyegetések által sem volt rábirható, s mikor egy deputáczió jelent meg palotájában, mely közbe akarta magát vetni az állapotok tisztázására, azt maga elé sem bocsátotta, kimondván egész határozottan, hogy a rebellisekkel semminemü tárgyalásokba nem bocsátkozik.

Mindezekből látni tehát, hogy a helyzet nem volt valami kedvező a lázadókra nézve, s még kevésbé tette azzá a kilátás, hogy az európai hatalmak is bele fognak avatkozni a dologba. Mily komolyak voltak erre nézve az előkészületek, mutatja az a körülmény, miszerint az angol parlamentben lord Granville épen ezidő szerint ugy nyilatkozott, hogy az angol kormány esetleg mással is kész a kedivét támogatni, nemcsak *szóval*. Különben pedig mind Franczіaország, mind Anglia hadihajói ott czirkálnak az egyiptomi vizeken, s Arabi pasának hivatalosan tudtul adatott, hogy a legközelebbi napokban egész hajóraj fog Alexandria kikötőjében horgonyt vetni.

Látni való tehát mindezekből, hogy mindakét fél, a kedive is, a lázadók is oly viszonyoknak a nyomása alatt állottak, melyek mindenkép tanácsossá tették számukra a kibékülést. Nem csoda tehát, ha az európai konzulok tanácsára a kibékülés végbe ment, s egyrészt a kedive teljes bünbocsánatot és feledést igért, másrészt pedig a lázadók is megadták magukat. De most már kérdés, hogy mi lesz ennek a következménye. A legközelebbi jövőben mindenesetre rend. De nagyon kétséges, hogy az a kedive, ki eddig sem tudott rendet csinálni, s egész tekintélyét elveszitette, vissza fogja-e szerezni ezt a tekintélyt most, midőn a lázadókkal szemben csakis a külföldi beavatkozás nyomása alatt tudott boldogulni, s akkor is csak paktumok árán? Sőt nagyon valószinü, hogy a mint ez által tekintélyének vége, ugy másrészt a helyzetnek csak addig maradhat ura, mig megint nem jut eszébe miniszteriumának ellentétbe helyezkedni vele, s talán nagyobb ügyességgel és nagyobb gyorsasággal ragadni magához minden hatalmat. Ily viszonyok között nem csodálatos, ha az európai hatalmak egyenesen arra törekszenek, hogy az egyiptomi hadsereg feloszlattassék. Ez elejét veendné a lázadásoknak. E sereg ugy is csak arra szolgál, hogy a kormányt kalandos vállalatokba sodorja Abisszinia vagy Szudán ellen, magának az országnak függetlensége pedig eléggé garantirozva van az európai hatalmak által. E sereg feloszlatása által az ország egészen ki lesz ugyan szolgáltatva ezen hatalmak kényekedvének, de hiszen egyrészt a sereg meglétében is igy áll voltakép a dolog, másrészt pedig az ország egy nagy nyügtől fog megszabadulni, mely külsőleg az állami függetlenség garancziáját képezi ugyan, de voltakép az európai hatalmakkal szemben épen semmi.

ORSZÁGGYÜLÉS.

I.

A bosnyák vita második napja is érdekes volt. *Németh* Albert felszólalása tette érdekessé. Németh mély csendben mindvégig feszült figyelem mellett szólt. Beszédében két részt különböztethetünk meg. Az elsőben a napirenden lévő tárgygyal foglalkozva ragyogtatta szellemességét, jó ötletekkel, érdekes megjegyzésekkel ügyesen érvelve az előadó s Tisza miniszterelnök tegnapi beszédei ellen. Beszédének második részéhez az átmenetet képezték Tisza Kálmán személyére pazarul szórt bókjai. E bókokkal egyrészt némileg elégtételt akart nyujtani Tiszának, mint magánembernek ama multkori emlékezetes támadásaiért, melyekkel Tiszát a politikust illette, másrészt pedig meg akarta bókokkal kissé édesiteni beszéde befejező részének keserü labdacsait. E befejező részben az előadó által felvetett bizalmi kérdés kapcsán ő bizalmatlanságát a miniszterelnököt terhelő oly adatokkal indokolta, melyek szerinte — mint magát e vádak megvizsgálására parlamenti vizsgáló

A kinek annyi szobrot állitottak az országban.

Magyar embernek elég jól ment dolga, mikor a maga határában még csak tüz és viz volt az ellensége. Az egyik ellen ott volt szent Flórián, azt ki tudta faragni minden valamire való ács, vagy faragó béres, oda lehetett tenni a kapufélre; ki tudta gyurni a fazekas, aztán csak oda kellett állitani a ház eresze alá, s menten olyan csodálatos varázszsal birt, hogy megoltalmazta a házat. A másik ellen nepomuki szent János jobban védelmezett, mint a vizszabályozás. Ez már diszesebb trónust is követelt. Arról hát maga a község vagy egy-egy áldozatkész jámbor hivő gondoskodott. Emelt neki álló helyet kőből, téglából, vagy épitett egy kis kápolnát, abba állitotta bele. Ez mindig utféli szent maradt, kivül a falun, patak mellett, a folyó hidjánál, a gázlónál. Ott őrködik és könyörög.

Nagy tiszteletben tartották, megbecsülték mindkettőt. De ne beszéljünk mult időben, most is ugy van.

Májusra esik mind a kettőnek a neve napja. Azt megülik templom-szerrel. A megelőző oktáván minden délután litániát mondanak, a szobrot körülvirágozzák, este is elmondják előttük a litániát.

Az egyik római katona, a másik cseh szent. Ugyan csak különböző égirányból származtak hozzánk. Csodálatos, hogy mennyire népszerüek lettek.

Kivált nepomuki szent János. Nincs valamire való katholikus falu, a hol kőszobra ne volna. Sőt a városokban is fölállitották. A falu hivatalos koldusa szokta őrizni; az a szent János szobránál üti föl a tanyáját, az ott ezen a helyen igazolt személyiség. Néha egész liget övezi a szobrot. Ha az ember a falu mellett lát egy facsoportot, okvetetlen abban kell keresni szent Jánost, orgonabokrok, akáczok, vadgesztenyék vagy fűzek közt.

De azért nem ő a «virágos szent János.» Az másik, a nyári szent János vagy Iván, a kinek nincs egy szobra sem, de a ki azért annyiszor megjelen a népies hagyományokban, babonákban, szólásmódokban és mesékben. Nepomuki szent Jánosról, a kit ezernyi szobor hirdet, csak adomák beszélnek a népéletben, hogy mikép ette meg az alvó asszony csupából a tejfölt (t. i. a szobor), mikép hitte el a veréb, mely a vállára szállt, hogy az arra menők őt süvegelik.

Akármily elterjedt szent is a cseh martir, mégis csak mindig kivül, a szélen maradt, nem került onnan beljebb se a városba, se a faluba, se az életbe. Pedig nemcsak egyházi szent, hanem patrónus is. Igazán sajátságos szent: népszerü, a ki idegen maradt.

A János névhez kötött mondák, szólások közül semmi sem vonatkozik rá. Szent János áldása, szent János pohara nem a nepomukié. A közmondásbeli Jánosnak is már a mintaképe: «Öreg ember, ifju menyecske, ott terem Jánoska.» Aztán: «a mint János fujja, Jancsika ugy járja.» Nyilván más János, a kiről ilyen vidám és pajkos természetet másolnak. Egy régibb uralmu, erősebb emlékü Jánost az ujabb nepomuki sehogysem tudott megingatni. Ő pap ugyan, mindig magán is viseli a papi ruhát, de «János pap országát», azt a képzelt, rejtélyes világot nem nála kell keresni, nem «János pap itélőszékénél» sem ő a biró, hiszen a komoly, szent kanonok hogyan foglalkozhatnék a szerelmesek pörpatvaraival, egyenetlenségeivel, a mik legfőképen a János pap itélőszéke elé tartoznak.

Neve mint időszaki jelző előfordul országosan: sz. János retke, t. i. az a barna sárgás retek, mely májusban már a kertekben is megnő. De már a szent János kenyere azé, a ki a pusztában élt, sáskát és fagyökeret evett. A szent János bogarát némelyek a nepomukinak tulajdonitják. Ezek az apró bogarak május havában fénylenek, este, mint nepomuki János feje körül a csillagok, mikor a Moldva vizében uszott a teste. Hanem voltaképen ismét a junius 24-iki János az, a kinek «tüze» van, a mit tiszteletére meggyujtanak. Annak az éjszakája világos.

Virágos szent János,
Ejszakád világos.
Mig előtted leszek,
Tiszteletet teszek.
Csak addig világos
Légy, aztán homályos.

A János-bogár juniusban is világit, kivált a hegyes vidékeken.

A májusi János a többi Jánostól az által különbözik, hogy se nem Jancsi, se nem Jani, se nem Iván, hanem Muki. Az aranyszáju, a nyakavágó, az olajbafőzött, a keresztelő, az evangelista közt legnevezetesb a magyarnál az, a kiről egy egész hónap van elnevezve (szent Iván hava), a kinek a nyáréj ünnepe a szabad természettel, szokásokkal, hagyományokkal annyira összeforrt.

Meglehetősen szláv szent. Ünneplése a mai napig legépebben a felvidéki szláv népnél maradt meg. Egykor általánosb volt. Szeged körül még négy év előtt is megrakták szent Iván tüzét, a mit a lányok keresztül ugrálnak. A ki szerencsésen átugorja, mihamar férjhez megy. Az alföld ama részén, mely nem érintkezik a szláv lakossággal ugy, mint Szeged, már régen kialudt szent Iván tüze.

Kétségtelen, hogy a felvidéken volt a legerősebb a szent Iván-kultusz. Ünneplése két hétig is eltartott. Nem csoda, a felső megyékben junius az évnek legszebb szaka; a természet ekkor tárul föl egész pompájában. A szepességi ember most is azt mondja: »Iván napig le ne tedd a bundádat, azontul pedig el ne felejtsd.«

Az egyik szent cseh, a másikat a szlávok részesitették megkülönböztető tiszteletben. Nemzetiségi megkülönböztető szempontokat téhát nincs mért fölallitani köztük. Hanem a junius 24-iki ősiségi jogokat szerzett a nép közt, nepomuki szent János pedig nem tudott ilyet szerezni; ő hivatalos patrónusává vált a molnároknak; védszent lett az árvizveszedelem ellen. Akkor állitottak neki szobrokat, mikor a nép már el volt telve legendákkal, hagyományokkal, s daczára, hogy uton-utfélen találkozott vele, sokat fohászkodott hozzá, fantáziájára még sem hatott, épen ugy, mint a házakat ékesitő Flórián sem.

Pedig a nepomuki János tisztelete mennyire el van terjedve országszerte. Érdekes látni ebből, hogy idegen eszmekörök hogyan vándorolnak, s hogyan helyezkednek el egyszer csak a nép közt, a nélkül, hogy eredeti jelentőségüket megőriznék.

A prágai kanonokot az egyház mint papi vértanut ünnepli, mini a gyónástitok megvédőjét, ki a király fenyegetésére sem árulta el a királyné titkát, hanem inkább meghalt. A király ezért a Moldva vizébe vetteté. Titokőrző nyelve csodálatos módon ép maradt késő időkben is. A papság mintegy testületi példaadót, mint saját kebli szentjét magasztalja, de azért ő mégis legfőképen a molnároké, és a molnárok által jutott el hozzánk is mindenfelé. A kenyér hathatósabb volt az igénél. A vecsernyéknél különb ünnep az, a mit a molnárok szoktak rendezni Jánosestén.

Csehországban nagy szent nepumuki János. Prágában a Moldva tömör hidja neki van szentelve. Május 15-én és 16-án ott tartották meg már régen az ünnepélyeket s ugy szólva az egész folyót kivilágitották. Száz meg száz csolnak, szövétnekkel, lámpával jelent meg alkonyatkor, s a kellemes májusi estén leeveztek messze. Egész gondola-ünnep volt, minden feszesség nélkül. A partszéli fogadók megnépesültek. A malmok ép ugy készültek e napra, mint a falusi kocsmák a bucsura.

Szokás volt «János csillagát» készíteni, s azt este elbocsátani a Moldován. Egy-egy csolnakra, kisebb talpra transzparentet, lámpákat, gyertyákat illesztettek: égő, tündöklő raj uszott le a vizen, Prágán tul is hirdetve, hogy ünnep van a városban. Egy-egy hajóhoz oda ütődött a kivilágitott talp, s a ki a fénylő hidakat legközelebbről látta és már várta is, az ismét molnár volt. Később ők is kivilágitották a malmot, ők is készitettek szent János csillagát és vizre bocsátották. Egyik molnár, egyik révész küldte a másikhoz. Évről-évre nagyobbodó fénynyel ülték meg Prágában és környékén május 15-ikének estéjét, s a fényből legtöbb ott vonult el közvetlenül a molnárok előtt. A ki más viz malmán őrölt a következő esztendőben, az ott is megtartotta a szokást. Aztán nepomuki János napja országos ünnep is Csehországban. A szokás terjedt. A molnárok védszentül választották a vizi halállal kimult martirt.

Csehország már egy időben nagyobb szerepet vitt, mint a minőt most óhajt elérni. Az udvar ott tartózkodott és nagy papság vette körül. Az egyházi tisztelet Prágában nyilvánvaló fényre az osztrák templomokba is elhatott s népszerüsitésére a molnárokat is rendesen igénybe vették a lelkészek. Magyarországban legelőször a Csehországgal határos tót vidékeken kezdték ünnepelni a május 15-ének estéjét. A szláv nép általában sokszor tart vizi ünnepet nagy egyházi szertartással.

Magyarország egyéb helyein a Maros középső és alsóbb részén terjedt el azután a János csillaga.

A török kiüzetése után mindenfelé beállt nagy munka, a községek alapitása, a felvidék egy részének levándorlása Békésbe, a telepitések a déli részeken, a mesteremberek és kézművesek egész legióját hozta be, többnyire Ausztriából és Csehországból. A régen parlagon hevert földek, épen az ország legáldottabb részein, dús termést hoztak, s a megszaporodott népesség, a jó termések következménye volt, hogy malmot malom után emeltek. A Marost csakhamar a hajómalmok egész flottája lepte el, s a molnárok többnyire az idegen kézművesekből kerültek ki, sőt ez iparág egyenesen vonzerővel birt, ugy hogy a molnárok egész invázióját előidézte.

A hol egy-egy czéh sok taggal birt, ott mindig ünnepélyesen tartották meg a czéh védszentjének napját. A molnárok, ez a vagyonilag is tekintélyes testület, szintén megadta a maga patronusának a tiszteletet, még pedig évről-évre fokozódó fénynyel. Még ma is megvan ez átalában, de többé alig hasonlitható csak ahhoz is, a mint 20—25 év előtt a Duna és Maros mentében megülték.

A Tisza mentében is vizre bocsátják még ma is szent Jánost, itt azonban ez az ünnep soha sem lett oly nagy mérvü, mint pl. a Csallóközben, Győrben, Ó-Budán s átalában a fővárosban, de főkép Lippán, Aradon.

A régibb időben János-estére a polgári őrség is kirukkolt, s általános polgári ünnepély volt. Vecsernyével kezdődött, ounan templomi körmenetben indultak a vizparti szoborhoz, melyet a lombfüzérek, a tavasz virágai, tulipánok, liliomok, bazsarózsák és orgonavirág ékitettek. Köröskörül mécseket helyeztek el. Azok alkonyattól kezdve késő estéig mindig égnek nyolcz napon át. A polgárőrség sorlövéseket adott, a parton mozsarak durrogtak. A szobor körüli ájtatosság után kezdődött szent János vizrebocsátása. Szólt a zene, ismét durrogtak a mozsarak, s nagy vivátozások és zene közt bocsátották a vizre szent Jánost, a mi néha valóságos szobor volt, körülvéve mécsekkel; máskor csak abroncsokra kötött gyertyák, szines mécsesek; vagy egy deszkadarab, rá erősitve a mécsek. Némelyik egész félelmetes lett, hogy még fel is gyujthat valamit.

Minél többet bocsátottak vizre, annál nagyobbszerü volt az ünnepély. A diákoknak is kedvencz mulatsága szent Jánost csinálni. A sötétben csöndesen uszó csillagokat nézni, várni a távolabbról érkezőket, az sem kellemetlen szép májusi estén.

A Dunán, a főváros közt, még most is, minden évben el-elhalad néhány János-csillag. Pislogó kis tüzpontocskák a nagy fekete mederben, a part ragyogó lámpasorai közt. Sokan már nem is tudják mit jelent. Pedig még csak néhány év előtt is, mikor a Dunaszabályozás elől a hajó-malmoknak még nem kellett másfelé huzódniok, János-estén a malmok közül vidám zaj, pisztolylövés, mozsár-puffanás hallatszott, s egymásután jelentek meg a fényrajok a vizen.

A János-ünneplés hamar terjedt, s oda is eljutott, a hol csak egy patak-malom volt. A lelkészek mindenütt elősegitették a nepomuki szent tiszteletét, egymás után emelték neki a szobrot, melynek hiánya már egész szegénységnek tünt fel. Jó lelkü emberek mennyit intézkedtek végrendeletben, hogy János-szobor álljon a falu végén, s a májusi oktávában felgyujtandó mécseknek ki ne száradjon fagygya és olaja.

bizottság kiküldését inditványozó határozati javaslatában kifejezi — «oly természetüek, hogy bebizonyitásuk esetén lehetetlen lenne, hogy Tisza Kálmán a kormányon s ő felségének tanácsában is továbbra megmaradhasson.» A *miniszterelnök* s *Szapáry* pénzügyminiszter tüstént válaszoltak, részint visszautasitva a vádakat, részint későbbre igérve bővebb felvilágositást. E jelenetek rendkivüli izgatottság közt folytak le. Öt perczny szünet után folytatták a vitát. *Gruber* János csinosan, tüzzel beszélt, ő is valamint az utána következett *Ugron* Ákos, végül pedig *Orbán* Balázs a bosnyák politikát behatóan birálták. A mai vita szónokai is mind függetlenségi pártiak voltak.

II.

A képviselőház ülése május 16-án.

Elnök: Péchy Tamás. Jegyzők: Tibád Antal, Péchy Jenő, Duka Ferencz.

A *kormány* részéről jelen vannak: Tisza Kálmán, Trefort Ágoston, Szapary Gyula gr., Orczy Béla br., Kemény Gábor br., Ordody Pál, Pauler Tivadar.

Elnök bemutatja a szászkabányai kir. járásbiróságnak kérvényét, melyben az 1878. évi V. törvényczikk 269. §-a értelmében felhatalmazást kér arra nézve, hogy becsületsértéssel vádolt Roska József ó-russzovai lakos ellen a további eljárást eszközölhesse. E kérvény az igazságügyi bizottsághoz utasittatik, a mennyiben itt arról van kérdés, hogy a képviselőházat megsértő egyén ellen minő eljárás követtessék. Bemutatja Hajdumegye közönségének feliratát, melyben Szatmármegyének fölterjesztését pártolván, az oroszországi részekből hazánkba beözönlő zsidók bevándorlásának megakadályozása, illetve megszoritására nézve a lehető legsürgősebben való intézkedést tétetni kér. Hódmezővásárhely város közönségének föliratát, melyben kéri, hogy Magyarország ezredéves fönnállásának, mint nemzeti ünnepélynek méltó megünneplése iránt a kellő előleges intézkedések megindittassanak.

Székely Elek, a kérvényi bizottság előadója, bemutatja a kérvények 16. sorjegyzékét.

A szegedi állandó hid feljáróiról szóló törvényjavaslat végszövegezésében elfogadtatott.

Következik a napirend további tárgya az 1882. évi **21.700,000 frtnyi rendkivüli** hadiköltségekből a magyar korona országaira eső rész fedezéséről szóló törvényjavaslat általános tárgyalásának folytatása.

Az első szónok **Németh** Albert, *kinek beszédét a mellékleten közöljük.*

Tisza Kálmán: (Zaj. Halljuk!) A beadott határozati javaslathoz — ez alkalommal — legalább nem kivánok szólani, nem kivánok annyival inkább, mert hiszen ezen határozati javaslat engem szándékozik a vádlottak padjára helyezni. A fölhozott dolgokról azonban kötelességem pár szót a t. ház előtt rögtön szólani. (Halljuk!) Először is azzal vádol az előttem szóló képviselő ur, hogy Hódmezővásárhely azon puszták hozzácsatolását azért nem nyerhette meg, mert ellenzéki képviselője volt, holott az törvényhozási közbelépés nélkül is eszközölhető lett volna. Ezen vádat határozottan el kell magamtól utasitani. Mindenki tudja, hogy mihelyt egyszer két törvényhatóság közti terület kicseréléséről vagy áthelyezéséről van szó, az csak törvény utján történhetik; (Ugy van! jobbfelől) mindenki tudja, hogy mindazon esetekben az illető törvényhatóságokat meg kell hallgatni. (Ugy van! jobbfelől.) Mindenki tudja, hogy helyes és czélszerü még a kiegyeztetést is megkisérleni. Ez történt az azon törvényjavaslatban foglalt többi esetekben is, melyek közt nem egy van, mely régibb időben veszi eredetét, mint a hódmezővásárhelyi. Mondhatom, miután a képviselő ur felemlitette azt is, hogy azon pusztákon a gróf Károlyi család nagybirtokos, mert épen azon meggyőződésben vagyok és voltam, hogy a rendezés utja csak az lehet, melyet elmondtam, még ezen család részéről éveken keresztül tartott sürgetés daczára, mert az utóbbi időben ezen család is sürgette, kénytelen voltam azon utat követni, melyet követtem. (Helyeslés jobb felől.) Lehet az ut helyes, lehet nem helyes, (Felkiáltások jobb felől: Helyes!) de semmi esetre nem lehet ezen szempontból kifogásolni. (Helyeslés jobb felől).

A másik, a mit a képviselő ur felhozott, az esztergomi bánya kérdése. A részleteket nem ismerem, de azt tudom, hogy ott, miután kellő óvintézkedések nem voltak meg és veszélyes volt a bánya nyitvatartása, az betiltatott. Tudom azt is, hogy megnyitása bármely néven nevezendő pártfeltétel nélkül, ha a közbiztossági szempontoknak elég tétetik, megengedtetik. Ezen rendelet fennállott, (Egy hang balfelől: Poór Antal!) akár lett Poór képviselő, akár nem, ép ugy a mint fennáll ma is. En tehát azt hiszem, hogy itt méltányosan és alaposan hatalommal való visszaélésről szó nem lehet. (Helyeslés jobb felől.)

A harmadik dolog, melyet a képviselő ur felhozott, a dohány dolga. Megvallom, ebben én részletes felvilágositással szolgálni nem tudok, de mind erre, mind az ezt követőre, a Nagy György képviselőre elmondottakra azt az egyet határozottan állithatom és felhivom, ha kell, mostani és volt miniszterkollegáimat: mondják meg, ha egyszer-másszor ajánlottam is valakit valamely ügyben, de hogy bármikor bármelyiknek hatáskörében akár kinevezési, akár más ügyben való intézkedésébe avatkoztam volna, ezt senki sem fogja mondhatni. (Élénk helyeslés jobb felől.)

A mi különben az utolsó tárgyat illeti, folyt-e be, nem folyt-e be a debreczeni választói reklamácziókba Nagy György volt képviselő ur, azt nem tudom, tőlem ugyan ez irányban utasitva nem volt sem ő, sem más, ezt határozottan állitom. (Helyeslés jobbfelől.) A mi pedig kineveztetését illeti, (Halljuk!) csak általánosságban szólok: én mindig a legnagyobb lelkiismeretességgel törekedtem azon, hogy rendezetlen viszonyokban levő lehetőségig ki ne neveztessék; de azt, ha valaki szegény, ha vagyonát elvesztette, oknak arra, hogy ki ne neveztessék, én nem tartom. (Helyeslés a jobboldalon, nagy zaj a szélső baloldalon.) Méltóztassanak kihallgatni, én olyan nyugodtan hallgattam. (Halljuk!) Es továbbá vagyok bátor a t. házat biztositani arról, hogy ha a törvényszékeknek csakugyan vannak olyan eljárásai, a minőket a képviselő ur felhozott, s ha törvényszékek valamely helytelen cselekedetet találván, hivatalosan, mint az kötelességük, értesitik a kormányt, legyenek biztositva a felől, hogy sem Nagy György urat, sem senkit, a kiről nem vádkép állittatik, hanem bebizonyittatik, hogy helytelen dolgot követett el, pártfogás alá venni nem fogom. (Élénk helyeslés a jobb oldalon. Zaj a szélső balon.)

Csak ezt kivántam ezen kérdésre nézve megjegyezni. Most, ha már felszólaltam, csak egyetlen megjegyzésem van még, a mely, habár nem tisztán személyes, de mégis némileg személyes, és a melyre szükségesnek tartom felelni, mert tegnap Polyt képviselő urnak és többeknek adott válaszom félreértésre látszik némileg okot adni. (Halljuk!) A képviselő ur hivatkozott arra, hogy én azt mondtam: hát tudhatja valaki, hogy én mint védelmezem az ország jogait illetékes helyen négy fal között? Egy példát is ajánlott, hogy miként kelljen azokat védelmezni. Hát, t. képviselőház, én nem szóltam az ország jogainak azon négy falak közt való védelméről, hanem beszéltem arról, hogy ott is, mint mindenütt, megmondom, a mit saját meggyőződésem szerint szükségesnek tartok; de nem vállalkozhatom arra, hogy más meggyődését képviseljem ott, mint a magamét. Hogy az ország jogainak és törvényeinek megvédését gyakorolnám ott, nem mondottam soha, nem is mondhatom; mert ezen dicsőségtől minden magyar miniszter meg van most fosztva, mert az országnak jogait, alkotmányát védeni ott nem szükséges, mert senki sem támadja meg. (Hosszan tartó élénk helyeslés és éljenzés a jobb oldalon.)

Szapáry Gyula gr. pénzügyminiszter: T. ház! (Halljuk! Halljuk!) Daczára, t. ház, hogy az előttem történt felszólalásnak tulságos fontosságot nem tulajdonitok, (Helyeslés jobbfelől), mégis kötelességemnek tartom, minthogy a tárczámat érdeklő azon két ügy felemlittetett, azokra nézve saját szempontból is nyilatkozni. (Halljuk!)

Az egyik a szegedi jószágigazgató kinevezése, mely Németh Albert képviselő ur által kifogásoltatott. Erre nézve nyilatkozott már a miniszterelnök ur, (Ellenmondások a szélső balon) és én ehhez csak azt kivánom hozzá tenni, (Halljuk!) hogy midőn a kinevezés eszközöltetett és az illető iránt a felterjesztést én megtettem, természetesen kötelességem volt az illető egyén viszonyairól tudomást szereznem és a mi ezt illeti, ez alkalommal is kijelenthetem, hogy semmi oly akadály nem volt, sem más, mely a kineveztetés elé bármiféle akadályt gördithetett volna. És azt hiszem, t. képviselőház, hogy a jelenleg fennálló nyilvánosságnál fogva ugy ezen házban, mint minden tanácskozásban és mint a sajtóban, ha volt oly ok, mely a kinevezést megakadályozhatná, azt a nyilvánosságtól elvonni semmi esetre sem lehetett volna. És ha ily vád csakugyan felmerülne, én magam leszek az első, a ki semmiféle visszaélést vagy becstelenséget takarni nem fogok. (Élénk helyeslés a jobb oldalon.)

A mi a másik speciális esetet illeti, a dohánykérdést, a melyre nézve Schossberger ur és Molnár György hagyatéka hozatott összeköttetésbe, nem tudom, mennyiben tartozik ezen kérdés a boszniai kérdéshez.

Eötvös Károly: Ide tartozik! Igy készül a bosnyák többség!

Szapáry Gyula gr. pénzügyminiszter: Ha Eötvös képviselő ur azt tartja, hogy ide tartozik, akkor ez lehet az ő privát gusztusa.

Eötvös Károly: Ez az igazi bosnyák dolog!

Szapáry Gyula gr. pénzügyminiszter: Mindamellett, hogy Eötvös Károly képviselő urnak ez a nézete, kérném, méltóztassék ezen nézetét akkor nyilvánitani, ha a sor ő rá fog kerülni, és méltóztassék bevárni, mig én bevégzem beszédemet. (Halljuk! Halljuk!) Az kétséget nem szenved, hogy a minisztériumban előforduló minden tárgynak én, különösen az ilyen nem nagy fontosságu tárgynak, minden részletét a nélkül, hogy az arra vonatkozó adatokat látnám, eszemben nem tarthatom, és igy magáról a kérdésről nem akarok ma nyilatkozni, hanem akkor fogok nyilatkozni, ha a tárgynak teljes ismeretével fogok birni. Annyit azonban ma is mondhatok, hogy a t. képviselő ur állitásának egy részéről nincsen is, nem is lehet tudomásom, mert az, a mi a biróságok előtt történt, nem tartozott és nem is tartozhatik az én hatáskörömbe, mert azon kérdésekre nekem semmi befolyásom nem volt és nem is lehetett. A mi pedig a többieket illeti, daczára annak, hogy ő a hit alatt kihallgatandó tanukra hivatkozott és felhozta a fenyegetésnek egy bizonyos nemét is, melyet a parlamentben felhozni nem szokásos, daczára annak kénytelen vagyok kijelenteni, hogy állitásainak egy része nem igaz. (Helyeslés a jobboldalon. Mozgás a szélső balon.) Az iránt t. ház, hogy mikor és milyen uton fogok nyilatkozni, arról ma még nem szólhatok, de lesz módom a t. ház tudomására juttatni, hogy a t. képviselő ur állitásai közül mi igaz és mi nem igaz, és akkor lesz módja a t. háznak meggyőződni arról, hogy abban, a mi igaz, történt-e sérelmes intézkedés akár az államra, akár egyesekre nézve. Most azonban nem tulságos scrupulositásból és nem tulzott loyalitásból, hanem azzal a teljes őszinteséggel, mely természetemben van, kijelentem azt, hogy ha e tekintetben valami helytelen intézkedés történt, vagy valakit vád érhet, azért a felelősség nem a miniszterelnököt terheli, a kit nem is terhelhet és nem is terhel senki mást, mint azon minisztert, a ki ezen ügyeket teljes felelősséggel intézi. És én ugy ezen ügyben, mint minden más ügyben is a teljes felelősséget mindenkor elvállalom. (Élénk helyeslés a jobboldalon.)

Öt perczny szünet után felszólalnak **Gruber** János, **Ugron** Ákos s végül **Orbán** Balázs, kiknek beszédeit szintén lapunk *mellékletén* közöljük. A legközelebbi szónok **Náray** Imre, kinek beszéde az előrehaladott idő miatt holnapra maradt.

Az ülés végződik 1 óra 50 perczkor.

A főrendiház folyó évi május hó 17-én 12 órakor ülést tart.

A véderőbizottság ülése.

A képviselőház állandó véderőbizottsága ma este 6 órakor ülést tartott. Elnök *Tisza* László, jegyző *Török* József gr., a kormány részéről jelen van *Szende* Béla honvédelmi miniszter. A tanácskozás tárgyát a közös hadsereg tisztképző intézeteinél magyar ifjak számára adományozandó 120 alapitványi hely felállitása iránti törvényjavaslat képezte. Mindenekelőtt

Ernuszt Kelemen kérdést intéz a miniszterhez, hogy vajjon ezen 120 hely felállitásával nem fognak-e kizáratni az akadémiából azon magyar ifjak, esetleg nem fog-e számuk apasztatni, kik eddig is ott voltak a közös kormány költségén, esetleg pedig a magok költségükön. — Kérdi továbbá, hogy ezen alapitványi helyeket is kiválólag katonatisztek fiai fogják-e megkapni, vagy pedig ezekre nézve megváltoznak a felvételi feltételek, s végül kérdi, hogy e helyek felállitása által nem lesz-e elejtve végleg egy külön magyar katonai akadémia felállitásának kérdése?

Szende Béla honvédelmi miniszter azon felvilágositást adja mindezekre, hogy a 120 alapitványi hely szervezésével az eddig is fenállott többi helyek betöltésében semmi nemű változás történni nem fog. A fölvételre nézve azonban már feltételek lesznek ezen 120 helyre, mint a többire, a mennyiben ezen helyeket leginkább oly hivatalnokok és polgári származásu férfiak fiai fogják elnyerni, a kik a haza körül kiváló érdemeket szereztek. Végül megjegyzi, hogy ezen alapitványi helyek szervezése egy magyar akadémia felállitásának utját nem vágja el, hanem még előkésziti.

Hoitsy Pál daczára a hallottaknak a törvényjavaslatot általánosságban sem fogadja el. Az országnak ugyanis nem arra van szüksége, hogy mentől több oly egyén kerüljön be a hadseregbe, a kik Szt. István koronájának valamelyik országában születtek s ott birnak állampolgári joggal, hanem oly egyénekre van szükség, a kik a magyar szellemet vinnék be a hadseregbe s ez által az ott uralkodó s velünk szemben ellenséges indulatu érzelmek elenyésztésre hatnak közre. Ha mi a magyar ifjakat eilátjuk közköltséggel, de az osztrák hadsereg katonai képzőintézeteibe küldik, ott azokból ép oly német érzelmü tiszteket fognak képezni, mint a többiekből. Nem érünk el tehát semmi számbavehető eredményt. A különbség csak az lesz, hogy ezután nem csak a nem magyar elem lesz hozzánk ellenséges indulattal a közös hadseregben, hanem azok a magyarok is, kiket mi magyar pénzen fogunk németeknek nevelni. Ha már ezen alapitványi helyeket fel akarjuk állitani, akkor alakitsunk belőle Magyarországon egy megfelelő intézetet, melyben ugyanazon tantárgyakat tanithatják ugyan, mint a közösökben, de a melyeknek tanárait a magyar honvédelmi miniszter nevezi ki, tekintettel azoknak szellemére.

Ugron Gábor utal arra, hogy minden egyes nemzetiség nevelése, katonai kiképzése más és más eljárást követel és hogy az olyan ifjuból, a ki zsenge korában kerül a katonai neveldébe, tetszés szerinti szellemü katonát lehet nevelni. Ő is azt látja, hogy ezen 120 alapitványi hely felállitása által nincs segitve azon a bajon, mely a hadsereg tisztikarának magyarellenes érzületében nyilatkozik. A maga részéről jelen alakjában nem fogadja el a törvényjavaslatot, hanem egy magyar katonai akadémia felállitását sürgeti.

Ifj. **Ráday** Gedeon gróf ugy üdvözli a törvényjavaslatot, mint mely hivatva lesz sok lényeges bajon segiteni. Addig, mig a dualizmus meglesz, nem lehet a hadsereg tisztikarát külön magyarnak és külön németnek nevelni, de ha a magyar elem mind nagyobb számmal lép oda, ez a ránk nézve hátrányos szellem megváltoztatására jótékonyan fog közrehatni.

Hasonló módon nyilatkoznak *Éber* Nándor és *Móricz* Károly, mire a javaslat elfogadtatik az általános tárgyalás alapjául.

Az 1. §-nál felszólal *Hoitsy Pál*, a ki szeretné, ha a törvényben számbelileg is ki lenne fejezve az az összeg, melybe az alapitványi helyek felállitása kerülni fog, hogy igy ez a budget rendes kiadásainak egy változatlan tételét képezi. *Ráday* gróf és *Szende* miniszter ugy vélekednek, hogy ez nem szükséges, sőt nem is czélszerü, miután az összeg, melybe egy fiu neveltetése kerül, olykor változásoknak lehet kitéve.

A 2. §-nál *Ernuszt* Kelemen azt szeretné kifejezve látni a törvényben, hogy a közös hadügyminiszter esetleges szekaturák által ne tegye lehetetlenné magyar ifjaknak a felvételét, a kik különben megkapnák az alapitványi helyet, de pl. azon praetextus alatt hogy valamely osztályban minden hely be van töltve, a felvételtől kizáratnak. A miniszter némi felvilágositása és megnyugtatása után ugy ezen §, valamint a törvényjavaslat hátralevő összesen hat §-ai, változatlanul elfogadtatik. A jelentés hitelesitése végett holnap rövid ülést tart a bizottság.

VIDÉK.

* **A karloviczi** püspök-választó zsinatot Cseh Ede kir. biztos e hó 15-én déli 12 órakor a következő beszéddel nyitotta meg: Tisztelt zsinat! Ő császári és apostoli királyi felsége, legkegyelmesebb urunk és királyunk, mult évi november hó 14-én kelt legm. elhatározásával legk. megengedni méltóztatott, hogy az érsek-metropolita és szerb patriarcha megválasztatása czéljából mult évi november hó 27-ik napjára Karloviczra egybehivott nemzeti egyházi kongreszszus befejezése után, a püspöki zsinat egybeüljön. A téli évszak előhaladottsága miatt egyfelől, más felől pedig közlekedési nehézségek miatt a zsinat közvetlenül a patriarcha-választás után nem volt megtartható; most azonban ő császári és apostoli királyi felsége legkegyelmesebb engedélyéből azon kiváló helyzet jut osztályrészemül, hogy az érsek-metropolita és szerb patriarcha ő nagyméltósága által folyó év május hava 15-ik napjára egybehivott püspöki zsinat üléseit ezuttal akadály nélkül megnyithatom. Midőn szivesen használom fel ez alkalmat mindenek előtt arra, hogy melegen üdvözöljem a tisztelt püspöki kart, van szerencsém egyuttal a zsinatra váró ügyeket röviden jelezni: A zsinat első feladata lesz az érsek-metropolitai szék betöltésével ürességbe jött bácsi — és a Vojnovics György kora elhunytával megürült temesvári püspökségek betöltése. Az ezen két püspökség betöltésére irányuló választás megejtése után, a zsinat ugyancsak ő felsége hivatkozott legfelső elhatározása alapján tárgyalás alá veheti a hatáskörébe tartozó egyéb folyó ügyeket és javaslatokat készithet az egyházi szervezetben szükségesnek mutatkozó javitásokat illetőleg. — Nem kételkedem, hogy a tisztelt püspöki kar, az ürességben levő püspöki székek betöltésére nézve oly egyénekben fog megállapodni, akik az egyház és állam érdekét egyaránt szivükön viselik, és akik ehez képest ép ugy méltók lesznek ő felsége legmagasabb kegyere, mint az egyház részéről nyerendett kitüntetésre. Van szerencsém ezek előrebocsátása után az érsek-metropolita és szerb patriarcha ő nagyméltóságát, mint a zsinat elnökét felkérni: hogy a választásról felvendő jegyzőkönyvet nekem a végből bemutatni méltóztassék, hogy az, a magas magyar kir. kormány utján ő császári és apostoli királyi felsége legmagasabb elhatározása alá terjeszthető legyen. Éljen ő császári és apostoli királyi felsége! Az ujvidéki «*Szrbszki Národ*» üdvözli *a szerb synodust*, mely két püspököt a megüresedett ujvidéki és temesvári püspöki székre lesz első sorban hivatva választani. Elvárja ugy a püspöki zsinattól, mint Angyelics patriarchától, hogy oly egyénekre esik a választás, kik képességük és megbizhatóságuk folytán magas hivatásuknak megfelelni képesek lesznek. Dr. *Rádics* E., a karloviczi theologia igazgatója, és *Pantelics* Sámuel archimandrita, fiatalságuk daczára (az előbbi, alig 28 éves) oly képességekkel birnak, melyek minden tekintetben kvalifikálják őket a püspöki mitra elnyerésére. A szerb papság őszintén kivánja e két szerzetesnek megválasztását; a szerb nép pedig olyanoknak ismeri őket, kik a szerb egyházi autonomiának s az orthodoxismusnak őszinte hivei, a szerb egyháznak és instituczióinak tehát legerősebb oszlopai lesznek. Nevezett lap papi körből hoz nyilatkozatot, mely e jó véleményt nevezett két szerzetesről megerősiti; mig a harmadik püspökjelöltet: *Petrovics Vaszilián* beoczini archimandritát, minden képességei mellett egyházügyi tekintetben, olyannak tünteti fel, ki emberi gyengeségei miatt azon helyet méltóképp betölteni nem lesz képes.

* **Pozsonymegye** tegnap tárgyalta Szatmármegye ismeretes kérvényét az oroszországi zsidók bevándorlásának korlátozása iránt. *Okolicsányi* György pártolta a kérvényt. *Prileszky* Tádé arra utal, hogy e zsidók nagyobb része politikai menekült. 1848-ban Törökország vendégszeretően fogadta menekülteinket. Ha az oroszországi zsidók bevándorolnak, az alispáni hivatal tudni fogja kötelességét. (Felkiáltások: Eltolonczozni őket!) Inditványozza, hogy a határozat ugy fogalmaztassék, hogy elváratik a kormánytól, hogy a zsidóbevándorlás ellen kellő oltalmat fog nyujtani a megyéknek. *Bacsák* Miklós pártolja Prileszky inditványát. A *főispán* akként formulázza Prileszky inditványát, hogy a kormány felszólitandó a tömeges bevándorlások ellen (a felekezet emlitése nélkül) a szükséges intézkedések megtételére. *Burián* István megjegyzi Prileszky beszédére, hogy a mi menekülteinkre vonatkozó hasonlata kissé sántikál. A mi menekülteinket, a mint visszatértek a hazába, tárt karokkal fogadták; hogy igy fogadnák-e az Oroszországba visszatérő zsidókat is, azt nem meri állitani. (Derültség.) Végül ugy szövegezték a képviselőházhoz intézendő feliratot, hogy a megye bizik a kormányban, hogy a szükséges intézkedéseket meg fogja tenni.

* **Pestmegye** közigazgatási bizottságának a felállitandó állami csendőrség mikénti elhelyezése tárgyában tett felterjesztésére a belügyminiszter megküldötte észrevételeit, melyeknek tárgyalása végett a megye közig. bizottsága f. hó 19-én d. e. 10 órakor gróf *Szapáry* István főispán elnöklete alatt *rendkivüli* ülést fog tartani.

KÜLFÖLD.

Május 16.

Mig egyrészt *Francziaország* és *Anglia* közös föllépése az európai megegyezés alapján az *egyiptomi* ügyekben immár annyira biztos kilátásba volt véve, hogy az illető angol és franczia pánczélos hajók már el is indultak *Alexandria* felé s mig másrészt a *porta* minden idegen és egyoldalu beavatkozás ellen a lehető leghatározottabban tiltakozott: *Kairóból* egyszerre olyan hir érkezik, mely — ha valónak bizonyul — minden eddigi lépést és szándékot meghaladott állásponttá tesz. Ez a hir, melyet a félhivatalos Havas-féle párisi ügynökség közvetitett, igy hangzik:

A főkonzulok tanácsára tökéletes kibékülés jött létre. A *kedive* kijelenté, *hogy el akarja felejteni az ellene elkövetett sértéseket. Az egész kabinet megmarad.* Általános a megelégedés a válságnak ilyetén való megoldása felett.

Ha igy áll is pillanatnyilag a helyzet, mégis érdekes lesz ismerni az utolsó — megelőző — pillanatokban történteket. S ezek közt legnevezetesebb az, hogy a franczia és angol hajók utasitást kaptak, hogy Egyiptomba vitorlázzanak. A parancsnokoknak adott azonos utasitás azt mondja, hogy a hajók csak az európai koloniák védelmére küldettek ki, s belügyek miatt csak akkor szabad beavatkozhatni, ha a veszedelem imminenssé válik. *Freycinet* ugyanis kerülni akarta a belviszályokba való beavatkozást, mi esetleg megszálló csapatok küldését tehette volna szükségessé. A mi a *porta* nyilatkozatát illeti, erről Párisban csak annyit tudnak, hogy a porta azt kivánta, hogy részt vehessen a hajóhadi tüntetésben. Ezt a kivánságot azonban egy részről sem voltak hajlandók teljesiteni.

A *angol parliament* mindkét házában interpellácziók és miniszteri nyilatkozatok tárgyát képezte tegnap az *egyiptomi kérdés*. Az alsóházban sir *Stafford Northcote* intézett kérdést; sir Charles *Dilke* külügyminiszteri államtitkár a kérdésre igy felelt:

Az angol és franczia kormány által Egyiptomba küldött *azonos utasitásokra* nézve kijelenti, hogy január 31-kén Angolország közölte a franczia kormánynyal véleményét Egyiptom jövőjéről, és febr. 6-án azt inditványozta, hogy a *status quo fentartását* czélzó legjobb eszközöket közöljék a hatalmakkal. Erre febr. 11-én az ismert körjegyzék elküldetett a kabineteknek. Márczius havában *véleménykülönbségek* támadtak Angolország és Francziaország közt, a melyek ma már *tökéletesen kiegyenlitvék*. A kedive miniszterei részéről e hónapban tett *alkotmányellenes* lépések igen válságos helyzetet idéztek elő, mely Francziaország és Angolország közt *élénk eszmecserére* szolgáltatott alkalmat. Ennek az a kedvező eredménye volt, hogy ma már a két kabinet közt a *legtökéletesebb egyetértés* uralkodik amaz intézkedésekre nézve, melyek a jövőben bekövetkezhető, azonban *most már aligha valószinü eshetőségekkel* szemben meg fognak tétetni. Mindakét kormány meg van győződve arról, hogy az általuk megállapitott politika az *összes hatalmak és a porta helyeslését* fogja megnyerni. — *Dilke* ezután azt válaszolta Wolf parlamenti tagnak, hogy az angol és a franczia hajóraj az Alexandriába vezető uton a szudai öbölbe indult.

A felsőházban *lord Granville* külügyminiszter előadta, hogy *Tissot* franczia követ egy május 13-ról kelt levélben tudatá vele, hogy *Freycinet* az általa a franczia kamarában tartott beszédben egyátalában nem adott kifejezést azon szándéknak, mintha Francziaország tulnyomó befolyását Egyiptomban Angolország befolyásától külön akarná választani. Francziaország és Angolország már néhány héttel ezelőtt megegyeztek ama politikára nézve, melylyel alkotmányos változások bekövetkezésével a nemzetközi érdeket meg fogják védelmezni, és a hatalmak egyhangulag helyeselték ezt a politikát.

Tizennégy nap óta nem mult el egy nap sem, a melyen az angol és a franczia kormány nem küldtek volna azonos utasitásokat egyiptomi képviselőiknek. Pillanatnyilag a helyzet javult, noha még folyvást sulyos nehézségek környezik. A nemzetgyülés tagjai a kedive mellé sorakoznak és a hadsereg ellen foglalnak állást; lehetséges azonban, hogy a durva anyagi erőnek engedniök fog kelleni. Ilyen körülmények közt *három angol hadihajó* Korfu szigetéről és *három franczia hadihajó* a Pireuszból parancsot kapott, hogy Kandia szigete közelében találkozzanak és onnan *Alexandriába induljanak*, a hol további parancsot várjanak. A *hatalmak helyesléssel fogadták* ezt az intézkedést. Teljes egyetértés uralkodik Anglia és Francziaország közt bizonyos eshetőségekre nézve; Granville azonban reméli, hogy ezek az *eshetőségek nem fognak bekövetkezni* és a rend, a béke és a jólét Egyiptomban erőszak alkalmazása nélkül is helyre fog állani. (Tetszés.) *Salisbury* marquis nem talál semmi kifogásolni valót a lord nyilatkozatában. Angolországnak kötelessége a kedivét, ha szükséges, még mással is, nemcsak puszta szóval védelmezni. Ebben az esetben a legjobb eszköz Törökország fegyvere, a legrosszabb Francziaország fegyvere volna. Egy miniszter, a ki az utóbbi alternativába beleegyeznék, a nélkül, hogy Angolország érdekeinek meg nem csorbitására nézve a legpontosabban megállapitott biztositékokkal birna, a legszigorubb elitélést érdemelné meg. Granville az összes pártok támogatására számithat, ha az egyiptomi ügyeket, illetőleg Angolország tekintélyét semmi más európai hatalom tekintélyének nem rendeli alá.

Az *irországi ügyekre* vonatkozólag egy londoni magántávirat konstatálja, hogy ma, a mult heti kettős gyilkosság után, mely fölött egész Irország fölháborodni látszott, épen ugy jelszó az angolok ellen való halálos gyülölség, mint eddig, s hogy a fölháborodási nyilatkozatokat nem kell komolyan venni. Irországból hiteles tudósitások érkeznek, melyek a nép titkos öröméről szólnak, hogy a merénylet olyan tökéletesen sikerült. Még *Crokes* érsek lapja is azt irja, hogy a gyilkosok győztek, s hogy az ir nép, mely *Forstert* legyőzte, Gladstone második hóhérát, *Harcourtot* is félre fogja tenni az utból. *Gladstone* az alsóház tegnapi ülésében, a vita folyamában Forster *Parnellnek* egy *Osheához* intézett levelének egy mondatát olvasta föl, mely világosan bizonyitotta be, hogy Gladstone és a home rule-párt közt szövetség jött létre. Gladstone Forster leköszönésekor határozottan tagadta ezt s ugy Parnell, mint Oshea az illető levél felolvasásakor kihagyták azt a mondatot, mely igy hangzik: Abban az esetben, ha a kormány ezeket a pontokat, t. i. a bérhátrálékokra stbre vonatkozólag megadja, *megigérjük, hogy a liberális pártot szavazatainkkal támogatni fogjuk.*

UJDONSÁGOK.

Május 16.

— *Lapunk mellékletének tartalma: Németh Albert, Gruber János, Ugron Ákos és Orbán Balázs képviselőházi beszédei. — Tárcza: A marquisné. — A szegyenteljes milliók.*

— ***Személyi hirek.*** Gr. *Kálnoky* külügyminiszter és *Dunajevszky* osztrák pénzügyminiszter a ma reggeli vonattal Bécsbe utaztak. — *Az oldenburgi* nagyherczeg Gmundenbe utazott. — *Spielhagen* Frigyes, a jeles regényiró, leányával Karlsbadba utazott, egészsége helyreállitása végett. — *Karola* szász királyné már visszatért Olaszországból. — *Lenhossék* Józsefet tiszteleti tagjává választotta az orvostanhallgatók segitő- és önképző-egyesülete, ezzel akarván viszonozni azt a foganatos támogatást, melyben a tudós tanár évek óta részesité. A választásról kiállitott diszoklevelet ma adták át Lenhosseknek, ki köszönettel fogadta az ifjuság ragaszkodásának ez ujabb bizonyságát. — *Ráth* György kir. táblai tanácselnököt felszólitotta a párisi «Union centrale des arts décoratives», hogy a Párisban legközelebb rendezendő iparművészeti kiállitáson könyvtárának érdekesebb műveivel vegyen részt. — *Welsersheimb* gróf osztrák honvédelmi miniszter tegnapelőtt innen somogymegyei birtokára rándult, a honnan ma viszszautazott Budapestre. — *Feuillet* Oktáv hirneves franczia szinműiró, mint Párisból irják, aggasztóan megbetegedett. — *Albrecht* és *Frigyes* főherczegek *Izabella* főherczegnővel Herczeglakról ma érkeztek vissza Bécsbe. A nagyuri vendégektől, mint lapunknak irják, nagy ünnepélyességgel búcsuztak el a baranyai községek.

— ***A királyi pár elutazása*** nagy élénkséget idézett elő ma délelőtt a budai várpalotában és annak környékén. A közönség végtől-végig állotta a várpalota udvarához vezető utat már a reggeli órákban, hogy még egyszer láthassa az eltávozó királyi párt. A palotában és a melléképületben az udvari hivatalnokok rakták el holmiaikat, mig a cselédség csomagolással foglalkozott. A király rendes szokása szerint ma reggel is korán kelt és átvette azokat az irományokat, melyeket a ma reggel is pontosan megérkezett bécsi futár hozott, azonban intézkedéseket nem tett. A királyné ez idő alatt megtartotta rendes torna-gyakorlatát s fél tizkor felséges férjével együtt déjeunerhez ült, mely sültből, gyümölcsből és piros borból állott. Tiz óra után Mondel báró főhadsegéd és Nopcsa báró főudvarmester előre az osztrák államvaspálya induló házához hajtattak, hogy megtegyék az esetleg még szükséges intézkedéseket. A déjeuner végeztével a királyné lakosztályába vonulva, gyorsan átöltözött. Egy negyed tizenegyre mult, mikor a várpalota katonai őrségén az őrszem háromszoros fegyverbe szólitó kiáltása tudatta, hogy a királyi pár jön. A király maga segitette a királynét a nyitott kocsiba, azután maga is melléje ült s az ut hosszában összegyült nép éljenzései között elhajtatott. Utána a kiséret részére készen álló többi kocsi haladt. A második kocsiban Festetics Mária grófnő, Fürstenberg őrgrófnő udvarhölgyek és Ferenczy Ida a királyné felolvasónője foglalt helyet. A többi három udvari kocsiba az udvari tisztviselők, a bérkocsikba pedig az udvari cselédség egy része ült be. A királyi pár az indulóházhoz tizenegy óra előtt mintegy tiz perczczel érkezett meg. Itt a keleti növényekkel és szőnyegekkel szépen diszitett udvari váróterem bejáratánál a kormány részéről Ordódy Pál közlekedésügyi miniszter, a főváros részéről Ráth Károly főpolgármester, Pest-Pilis-Solt-Kiskun-megye részéről Szapáry István gróf főispán, és az osztr. államvaspálya-társulat részéről Blazsovics igazgató s Littman állomási főnök várták a királyi párt. A király katonásan, a királyné pedig szivélyes meghajtással fogadták az üdvözléseket és a váróterembe mentek, a hol a jelenvoltakkal társalogtak. A király felváltva Ordódy miniszterhez és Szapáry főispánhoz intézte szavait legtöbbször, mig a királyné Ráth Károly főpolgármester előtt fejezte ki, mennyire tetszik neki a főváros környéke, főleg pedig mennyire tetszenek neki a regényes fekvésü budai hegyek. E közben bejött Littmann állomásfőnök és jelentést tett a felségeknek, hogy a vonat készen áll az elindulásra. A király végét szakitva a társalgásnak, a királynéhoz közeledett, mire mindketten főhajtással üdvözölték a jelenlevőket és kiindultak a váróteremből, melynek ajtajában a király feltette sipkáját és a középső szalon-kocsiba felsegitette a királynét, majd önmaga is beszállott. A király ez alkalommal huszár ezredének ezredesi egyenruháját, a királyné pedig olivzöld, szürkébe játszó ruhát, bolyhos szürke felső kabátot és kalpaghoz hasonló sötét kalapot viselt. A külön udvari vonat három, egymással közlekedő szalonkocsiból, négy első-osztályu s öt másod-osztályu és podgyász-kocsiból állott, melyek elé két mozdony volt akasztva. Az egyik szalon-kocsiba Mondel b. főhadsegéd, Nopcsa b. főudvarmester, Festetich Mária grófnő és Fürstenberg őrgrófnő udvarhölgyek, valamint Ferenczy Ida felolvasónő ültek be. Az első osztályu kocsikba Kinsky Farkas gróf főkonyhamester, Popp báró a katonai iroda főnöke, Pápay udvari tanácsos, Rosenberg-Orsini gróf őrnagy, Bakó őrnagy és Wolkenstein gróf őrnagy szárnysegédek, Rauch, Havelka és Demenics udvari titkárok, Gierolla Lipót utazási fizető mester, Brankó kamara-furir, Kállay István udvari fogalmazó és Kállay Béla udvari furir ültek. A többi személy-kocsiba az udvari cselédség szállott fel. Pontban tizenegy órakor lassan megindult a vonat s a király és a királyné, kik a szalonkocsi ablakánál állva maradtak, még egyszer üdvözölték a perronon állókat, kik nem voltak nagy számmal és pedig részint a hideg, esős időjárás miatt, részint meg azért, mert csak keveset eresztettek be a perronra. Az udvari vonaton a királyi főfelügyelőség részéről Marzsó felügyelő, az osztrák államvaspálya részéről pedig Hübner és Etienne Ágoston felügyelők is elutaztak és pedig ez utóbbi mint mozdonyvezető. A király intézkedést tett tegnap, hogy az ő és felséges neje nevében tetemes pénzösszeget juttassanak el illetékes helyre a fővárosi szegények részére leendő kiosztás végett. A fővárosi hatóság rövid időn megkapja a kabineti irodától azokat a folyamodványokat, melyeket a szegény emberek adtak be anyagi segélyért, hogy esetleg ezeket is vegye figyelembe a királyi adomány kiosztásakor.

— ***József főherczeg Nagyváradon.*** Azt irják Nagyváradról, hogy József főherczeg, Klotild főherczegasszony s az egész főherczegi család e hó

Különben a sok szobrot, melyet mindenfelé állitottak, még egy másik körülmény is magyarázza. A malmok haszna. Akár a földesuré volt a malom, akár a községé, az mindig hálára tudta kötelezni azt, a ki hasznát vette. A malom sokat szokott bekeresni a községeknek. Illendő, hogy annak patronusáról se feledkezzenek meg, s oda állitsák a kőszobrát. Azután a plebános ur is megkivánta, hogy ha már a szomszédban van, mi a nélkül ne maradjunk. Isten óvj a veszedelemtől.

Ilyen hathatós szószólókra van szükség még a szentek mellett is, hogy népszerük legyenek. Hanem aztán nincs is annyi szobra egy szentnek sem, mint Nep. sz. Jánosnak.

A német trónörökös mint bizottsági elnök.

Az «Egyetértés» saját levelezőjétől.

Berlin, május 14.

Azon izgalmas jelenetek után, melyeket a berlini népnek oly kedves egészségügyi kiállitási épületnek leégése okozott, már tegnap az égést követő napon felébredt a tetterő s buzgalom; ki van adva a jelszó, hogy rekonstruálni kell s hogy a mindent megemésztő lángok nem oltották ki azoknak nemes tüzét, kik e szép mű létrehozásán fáradoztak.

Tegnap este 6 órakor megjelent a német koronaherczeg a még épségben maradt kiállitási bizottsági helyiségben, hol a központi bizottság tagjai teljes számban megjelentek; nehány üdvözlő szó után Hobrecht államminiszter bemutatta a koronaherczegnek dr. Karaján osztrák küldöttet, dr. Csatáry Lajost és dr. Rózsahegyi Aladárt.

Dr. Csatárytól kérdezte a koronaherczeg, hogy nagyok-e a magyar kiállitók veszteségei? Mire ez ugy, mint Rózsahegyi elősorolták a szerencsére nem nagy számu elégett tárgyakat, melyek között a nemzeti muzeum tulajdonát képező margitszigeti festvények legértékesebbek; sajnálatát fejezte ki a koronaherczeg, hogy az osztrák és magyar küldöttek messziről jövén, ily szomoru eseménynek váltak tanuivá.

Ezek után a koronaherczeg ugy mint a bizottsági tagok helyt foglalván a zöld asztal körül, Hobrecht államminiszter felállott, hogy beszédét megkezdje, az elnöklő trónörökös azonban felkérte, hogy üljön le, mit a miniszter meg is tett s jelentését előadta a baleset felől; erre a herczeg felhivta a jelen levő bizottsági tagokat, hogy nyilatkozzanak a teendők felől; mindenki ülve beszélt és egyenlően azon véleményben voltak, hogy a kiállitást rekonstrualni kell. Karaján lovag osztrák részről kijelentette, hogy az osztrák kiállitók sulyos veszteségeik daczára továbbra is részt fognak venni az ujjá szervezendő kiállitásban; — utánna dr. Csatáry Lajos a magyar minisztériumok, Budapest fővárosa s az államvasutak igazgatósága nevében, ugy mint a magyar magánkiállitók helyett is odanyilatkozott, hogy Magyarország készségesen fog hozzájárulni az ujjá szervezendő kiállitás valósitásához, mert a lángok megemészthették a kiállitási tárgyak egy részét, de nem hamvaszthatták el az eszmét s a buzgóságot, mely e nagyszerü mű megalkotásának alapjául szolgált s szolgálni fog a jövőben is.

E nyilatkozatok a németek részéről legnagyobb örömmel s megindulással fogadtatván: az elnöklő koronaherczeg kimondotta a határozatot: hogy az egészségügyi kiállitás rekonstruáltatni fog, s egyszersmind kijelentette ugy a német császárné, mint saját maga nevében, hogy a kiállitás teljes mértékben számithat pártolásukra.

A koronaherczeg szivélyesen üdvözölvén a bizottságot, eltávozott, távozása után érkezett két távsürgöny, az egyik a német császárnétól, a másik Gerlóczy budapesti polgármestertől, előbbit Hobrecht miniszter, utóbbit dr. Rózsahegyi kiállitási biztos olvasta fel. A császárné biztositja távsürgönyében a bizottságot részvétéről és további pártolásáról; sürgönye az öröm és hála meghatottságával fogadtatott, Gerlóczy részvétsürgönye szintén meleg elismerésben részesült, minek az összes ma megjelent berlini lapok is kifejezést adnak.

A berlini egészségügyi kiállitás tehát nem volt, hanem lesz.

Megnyitásának ideje még nincs meghatározva, de kétségtelen, hogy sokkal nagyobbszerüen fog rekonstruáltatni, mint eredetileg tervezve volt.

S a kinek alkalma volt részt venni oly ülésben, melyben a hatalmas német birodalom leendő császára elnökölt, s a ki ugy az elnökölés, mint az ülés minden mozzanatát figyelemmel kisérte, az méltó fogalmat alkothatott magának a német nemzet nagyságáról.

Ozman aga.

végén odaérkeznek. A látogatás nem hivatalos; a főherczeg nem mint honvéd főparancsnok, de mint jó barát érkezik Nagyváradra. A főherczeg és családja dr. Rómer Flóris nagyváradi kanonokot, hajdani nevelőjét látogatja meg. József főherczeg már akkor megigérte a tudós régiségbuvárnak, mikor ezt kanonokká kinevezték, hogy uj állomáshelyén meglátogatja. A főherczeget nagy ünnepélyességgel akarják fogadni, de ez valószinüleg mégis elmarad, mert a főherczeg Rómernek irott levelében kijelenté, hogy az ő kedveért rándul le, czeremóniákat nem kiván és nem akar, mert ezek feszélyezik a háborittan és kedélyes időzést. A főherczeg, mikor hivatalosan utazik, ugyis el van árasztva ünnepélyes fogadásokkal, dikcziókkal, parádékkal, nem csoda, hogy egyszer ismét bizalmasan, csöndes körben akar lenni volt nevelőjével, kihez szeretet s tisztelet csatolja.

— *A trónörökös balesete.* Prágából irják, hogy Rudolf trónörököst pár nap előtt oly baleset érte, melynek szomoru következményeitől csak a gyors orvosi segély mentette meg. A főherczegnek ugyanis egy kis bogár repült szemébe; a bogárkát kivették, de szárnya benn maradt és a legnagyobb igyekezettel sem tudták a szemet ez idegen tárgytól megszabaditni s csak Hasner tanárnak sikerült a bogárszárnyat kipuhatolni és kivenni. A trónörökös szeme annyira meg volt gyuladva, hogy a legszomorubb következményektől tartottak, de ma már a baj megszünt aggasztó lenni s a trónörökös jobban érzi magát.

— *Klotild főherczegnő* udvarhölgye: *Zichy* grófnő kiséretében tegnap délutan 3 órakor meglátogatta *Vastagh* György műtermét. A főherczegnő hosszabb ideig társalgott a művészszel, megnézte a munkában levő festményeket és megrendelte a 4 éves László és a 7 éves József főherczegek életnagyságu arczképeit. Midőn a művész társalgás közben felemlíté, hogy a napokban Párisba, onnét Németországba és visszatérve Erdélybe szándékozik utazni, a főherczegnő felkérte a művészt, hogy Erdélyben leendő tartózkodása alatt használja fel az alkalmat és fessen neki egy szép női czigány-alakot. — *Vastagh* György egy külföldi műárus meghivása folytán holnapután Párisba és onnét Németországba utazik. Három heti távollét után visszatér Budapestre. Innét azonban Erdélybe utazik, hogy a főherczegnő által megrendelt képhez tanulmányokat tegyen. Erdélyből visszatérve pedig hozzá fog a kis főherczegek arczképeinek megfestéséhez.

— *Türr tábornokról* hosszabb czikket közöl a «*Le drapeau national*» czimü párisi lap. Az alapos czikkben a tábornok rövid életrajza után, megemliti azt a barátságos viszonyt, melyben Viktor Emanuel olasz királyhoz állott és III. Napoleonnal való rokonságát, neje Wyse Bonaparte herczeg leánya levén. «Midőn a Francziaországra nézve szerencsétlen kimenetelü utolsó háboruja után katonai téren tovább nem működhetett, igy folytatja az emlitett lap, az ipar nagy mezejére lépett és mit azóta véghez vitt, az valósággal bámulatra méltó. Francziaország segélyével megvalósitotta Spanyolországnak évtizedek óta táptált reményét a panamai szoros átszegését, mely óriási mü egyedül a szueczi szorosban találja párját. Midőn e műhöz fogtak, a fáradhatlan tábornok a korinthusi szoros átszegését hozta javaslatba; minap e munkához is hozzá fogtak.» Ezután Magyarországban a csatornázás ügyében szerzett érdemeit ecseteli a fentnevezett lap és végre a tábornok személyét irja le, továbbá születése helyét: Baját, születése idejét s azt hogy ötvenkét—ötvenhárom éves levén, hosszu ideig folytathatja még ritka tevékenységét.

— *XIII. Leo pápa* egészsége, mint ujabban Rómából jelentik, egészen kifogástalan. Orvosai nem is mondták, hogy szükséges volna a vatikán elhagyása. Hasonló hireket a vatikán elhagyására nézve már IX. Piusnál is terjesztettek. XIII. Leo pápa kis, sovány férfi, beteges kinézésü, hajlandó a gyöngélkedésre, ideges természetü, de baja nem veszélyes jellegü. Néha ki van fáradva s ezért nem fogad, a mi azután betegsége hirét viszi a világba. Egyátalán XIII. Leo pápa nem kedveli az audienczia adást, mig IX. Pius ebben főörömét lelte. A pápa megválasztása óta sohsem volt egészségesebb, mint most, semmi szervi baja nincs s egyátalán kedélye is jobb mint valaha, s igy egy perczre sem lehetett kedve a vatikánt elhagyni.

— *Napfogyatkozás.* Holnap, a reggeli órákban napfogyatkozást fogunk láthatni, mely egész Európában csak részleges, de Ázsiában és Észak-Afrika nagy részén teljes lesz. Budapesten reggeli 6 óra 51 perczkor kezdődik és 8 óra 37 perczkor végződik a tünemény. Ama nevezetes fölfedezések óta, melyeket az 1842-ki teljes napfogyatkozás alkalmával tettek, különös figyelmet forditanak a csillagászok e tüneményre s most is expedicziókat küldöttek Ázsia alkalmas pontjaira, hogy ujra megfigyeljék a naptányér protuberancziáit. Az 1842-dik év előtt főkép azért vetettek ügyet a napfogyatkozásokra, hogy amaz idő pontos meghatározása által a melyben a hold és nap tányérja egymást érinti, a két égitest nagysági arányait tüzetesen megállapithassák, s ezt a részleges napfogyatkozásnál is könnyedén megtehessék, a miért is a teljes napfogyatkozásokat, noha mindenkor nagy feltünést keltettek, nem nagyon vették figyelembe a csillagászok. De az 1842-diki emlékezetes napfogyatkozás óta első sorban a nap fizikai tulajdonságaira nézve várnak felvilágositást a tüneménytől. S minthogy napjainkban egész pontossággal ki tudják számitani, hogy hol láthatják majd egész teljességében a napfogyatkozást, a csillagászok százával vándorolnak el időnkint ama vidékekre; 1860-ban például tömérdek csillagvizsgáló és természettudós kereste föl e czélból Spanyolországot. Századunkban a holnapin kivül csak öt év mulva, vagyis 1887. augusztus 19-dikén lesz napfogyatkozás. — Addig a pillanatig, melyben a hold tányérja elfödi a nap középpontját, a teljes napfogyatkozás sem nyujt más képet, mint a részleges; e pillanattól fogva nagy sebességgel fogy a nap fénye, s ha a teljesség ideje elérkezik s a napnak még világitó sarlója keskenynyé válik, a fény fogyatkozásának sebessége szinte ijesztő s az idegekre különös módon hat. A megfigyelők, a leghiggadtabbak is, megegyeznek abban, hogy a teljes napfogyatkozásban van valami borzalomgerjesztő; nemcsak sötétség áll be, de az egész természet komor, fenyegető külsőt ölt. A szinek jelleget változtatnak, a láthatár zöldessárgává, az emberek ábrázata halotthalványnyá lesz s igy azt hinnők, hogy az egész természetet halotti lepel boritja. Madarak és rovarok eltünnek, a négylábu állatok reszketve keresnek menedéket s nagyon érthető, hogy a vad néptörzseket páni félelem fogja el az ilyen alkalmakkor. Maga *Secchi* a nap titkainak e nagy buvárlója is megvallotta, hogy a teljes napfogyatkozást szemlélve borzalom vett rajta erőt s akaratának egész ereje kellett hozzá, hogy uralkodhassék önmagán. Ha a napfogyatkozást magasabb helyről nézzük, a honnan nagy térségre nyilik kilátásunk, azt tapasztaljuk, hogy a hold árnyéka orkánszerü gyorsasággal vágtat keresztül a földön s a csillagászok azt állitják, hogy a sötétségnek ez a villámsebességü előnyomulása leirhatatlan hatást tesz. Ha eltünt a nap, egy szempillantás alatt megváltozik az egész kép. Az ólomszürke égboltozat közepén egy tökéletesen fekete korongot látunk csak, s körülötte tündöklő, ezüstszinü sugárkoronát s ebben itt-ott megvillanó vörös lángokat. A sötétség, mely a teljes napfogyatkozás néhány pillanata alatt uralkodik, nem mindig egyforma; az átlagos sötétség körülbelül olyan, mint az alkonyat, csakhogy sokkal komorabb ennél, mert az elsötétülés fölötte gyorsan történik s az ellentét még fokozza a hatást. Igen jó szem kell hozzá, hogy a teljes napfogyatkozás alatt akár nagy betüvel nyomtatott könyvet is olvashasson az ember. Talán módjukban lesz az Ázsiában és Észak-Afrikában szervezett megfigyelő állomásoknak, melyek uj s az utolsó napfogyatkozásnál nem használt készülékekkel vannak ellátva, hogy a holnapi tüneményről érdekes dolgokat jelentsenek!

— **Goffart billard-mester.** Nagy haju, nagy szakállu, kis ember produkálta magát a régi Beleznay-kertben, a mostani «Uj-Orpheum»-ban. Nagy falragaszok hirdették a billard-mester előadását, mely délután 3—5-ig és este 6—8-ig tart. A délutáni előadáson igen sokan voltak jelen, hogy a rendkivüli ügyességü elszászi ember mutatványait megtapsolják. Finom kezü mester, némely produkcziója már nem is a billard-mesterség, hanem a büvészet körébe vág. Mikor a tányéron a hat golyót tánczoltatta és parancsszóra a veres golyót kiugratta, mikor az ülő ember pipájáról lekarambolázta az oda illesztett golyót, mikor a billard mandanelén a golyókat végig tánczoltatta, egész büvészi hatást gyakorolt. A müki fejezések «Tell Vilmos-lökés», «Malakov-lökés» és a többi válogatott kifejezések mind méltók a produkcziók különösségéhez. Olyan «hamis vételeket», carambolokat, ives lökéseket, rekuzékat mutat, hogy a legkitünőbb billiardosok szemmeresztve bámulták. Mellette félig franczia, félig németes kifejezéssel igen kellemes, szinte szellemes stylben mulattatja a közönséget. A tányér hullámoztatásával, melylyel a Jeanette- és Margit-kalapokat utánozta, tapsra ragadta a közönséget. — A billard kis formája, kissé mély, a golyók kisebb fajták és kitünően ruganyosak és kezében és dákója alatt még ruganyosabbakká válnak. Valószinüleg egy pár napig még itt lesz; mindig akad közönsége, mert sok billiardos van, ki összehasonlitást akar tenni, de megszégyenülve tér vissza. Egész életet szentelt rá Goffart ur, mig elérhette, hogy a golyó a széken ülő ember hátán végig szalad s ugyanott szabályosan vissza is tér. Minden mutatványát tapsokkal kisérték. Végül életrajzát s arczképét is áruba bocsátotta a lelkesült közönség örömére.

— **Rákóczi-ünnepély.** Sátoralja-Ujhelyről irják, hogy a Rákóczi-emléktábla leleplezése jövő hó 11-én lesz. A rendezőség mindent elkövet, hogy a leleplezés országra szóló ünnepélyességgel menjen végbe. Az ünnepélyre szóló meghivókat már szétküldték. Pár év előtt pendült meg az eszme Zemplénben és vele századok mulasztását ütötték helyre. Ha valaki, II. Rákóczi Ferencz bizonyára megérdemli, hogy szülőházát emléktáblával megjelöljék. Az ünnepélyre szóló meghivásban először azok fognak részesülni, kik az emlék létrehozásához áldozatkészségökkel több izben járultak, továbbá a jelentősebb egyesületek, társulatok, a hirlapok képviselői s a törvényhatóságok. Hogy kik inditották e mozgalmat s kik fejezték be, a nagy márványtáblára van bevésve: a «sátoralja-ujhelyi turisták.» Többet nem árul el a márványlap. A jun. hó 11-ki ünnepély programmja következőkép van megállapitva: 1. Az ünnepélyt megelőző napon, vagyis junius 10-dikén az esti vonatokkal érkező vendégek elfogadása az erre kiküldött bizottság által. 2. Az érkező s előre bejelentett vendégek elszállásolása. 3. Ugyanaz nap este 9 órakor ismerkedési estély. 4. Másnap vagyis junius 11-én reggeli 9 órakor a különböző testületek küldöttei, általában az ünnepélyen résztvevők gyülekezése a megyeházán. 5. A Borsiba való ünnepélyes kivonulás 10 órakor veszi kezdetét zászlók, taraczk-lövések és zeneszó mellett a Rákóczi-utczán. 6. A leleplezési ünnepély délelőtt 11 órakor tartatik Borsiban, melyet három mozsárlövés fog jelezni. 7. Az ünnepélyes szertartás végeztével a vendégek megtekintik a várkastély belsejét, majd sétát tesznek a közeli erdőben a Bodrog partjáig. Az erdő különböző pontjain pihenő helyek rendeztetnek be, hol hüsitő italok lesznek kaphatók. 8. A népünnep, — mely a közeli falvak és Sátoralja-Ujhely néposztályának válogatott s az e környéken divó népies viseletet visszatükröző mindkétnemü s különböző koru egyéneiből fog állni, a szertartások végeztével veszi kezdetét a Bodrogparton. 9. Délután 2 órakor az erdőben emelt sátrak alatt társas-ebéd tartatik. 10. Délután 6 órakor visszavonulás Sátoralja-Ujhelybe. 11. Este fél 10 órakor fényes bál a megyeház termeiben. Azok részére, kik Kazinczy Ferencz széphalmi mauzoleumát vagy a sárospataki várkert megtekintését óhajtanák, junius 12-én reggel, a végrehajtó-bizottság elnökéhez tett bejelentésre, külön fogatokról lesz gondoskodva. Az alkalmi ódára 26 pályamü érkezett a bizottsághoz, mely a napokban birálja meg s adja ki a dijat.

— *Meggyilkolt mérnök.* Szomoru eset történt e hó első napjaiban a budapest-zimonyi vasut épitésénél Laczházán, mint nevezett vonal egyik leendő állomásán. A budapest-kun-szt-miklósi vonalrész alvállalkozója Schmits és Polláknál alkalmazásban volt *Guggenberger* Richárd mérnök ugyanis f. hó 3-án a munkások kifizetése után a vonalról hazatérve, hirtelen ágyban fekvő beteg lett s a nélkül, hogy rosszullétének indokát adta volna, orvosi kezelés alá vétetett; orvosa majd mellhártyagyuladást, majd hagymázszerü lázt vélt nála felismerni s megfelelő kezelésben részesitvén, hajának jelentőséget nem tulajdonitva, mielőbbi javulást igért; Guggenberger azonban hét nap letelte után f. hó 8-án váratlanul meghalt. Az eset gyanus volta miatt Schmits és Pollák vállalkozók a törvényszéki bonczolást kérték. Ennek végrehajtása után kitünt, hogy Guggenberger testén ütések folytán szenvedett több jelentékeny sérülés van, melyek közül egy, a fej hátsó részén a koponyacsont betörése folytán mulhatlanul halált kozó volt; — s a bekövetkezett halálnak sem mellhártyagyuladás sem tifusz — hanem egyedül az agyvelőbe hatolt csontdarab volt okozója. Guggenberger betegsége folytán mérnöktársainak röviden jelezte volt, hogy a kifizetés alkalmával közte és a munkások közt «tettlegességre került» s ugy némelyek «messze mentek» — de saját sérüléseit, mint betegségének tulajdonképeni indokát — talán álszégyenből — szóval sem emlité — esetleg sejtelmével sem birván annak végzetességéről. — Figyelemre méltó azonban, hogy a munkások névsorában egyeseket vörös kereszttel jelölt meg — mely körülmény egyedüli támpontul szolgál a vizsgálat meginditására. A tettesek állitólag Áporka községből való paraszt földmunkások voltak, kik mint beszélik, kinyilatkoztatták volna, hogy «egyik mérnökkel már végeztek — most jön a többi!» Az épen oly szomoru mint rejtélyes eset ugy a környék közönségénél, mint főként a mérnöki karnál általános megdöbbenést és sajnálatot keltett s annak gyors megtorlása annál kivánatosabb, mert Guggenberger esete, tekintve külföldi osztrák-német származását, ujabb inczidenst szolgáltathat arra, hogy a külföld a magyarországi állapotokat a megszokott «ázsiai» jelzővel illesse.

— **A megrenditő szerencsétlenségről**, mely e hó 14-én Komáromban Jókai Károlynét s vele családját érte, még a következő részleteket irják lapunknak: A városszerte kinos izgatottságot és nagy részvétet keltő gyászos eset következőleg történt. Komárom már hetek óta készült a szülővárosát meglátogatni szándékozó jeles szülöttjének, Jókai Mórnak ünnepies fogadására. Diszpolgárrá választását akarta személyesen megköszönni. A már megállapitott programm szerint e hó 20-án érkezett s testvérbátyjához szállt volna. A család várva várta kedves vendégét és miként ilyen alkalmakkor történni szokott, folyt a tisztogatás a háznál. A padló fénymázolására került a sor. A takarékos, derék háziasszony maga akarta a fénymázt elkésziteni. Az ehhez szükséges anyagokat borszeszbe keverve egy nagy üvegben az égő takaréktüzhelyre helyezte, hogy feloldódjanak, maga pedig, délelőtt levén az idő, a főzéshez látott. Egyszerre csak az üveg a tulságos hevités következtében szétrobbant és a meggyult borszesz a tüzhely körül sürgölődő háziasszony ruhájára ömlött, mely egy pillanat alatt egészen lángban állott. A szerencsétlen nő lélekjelenlétét elveszitve, rohant ki az udvarra, hol az erős szél csak szitotta a lángokat, fájdalmában vizért, segélyért kiáltozott; de hiába, a családtagok közül senki sem volt otthon, csupán az ott szolgáló 15—16 éves nőcseléd volt tanuja a borzalmas jelenetnek, a ki pedig rémületében fejét vesztve, szintén csak segélyért kiabált a helyett, hogy lángban álló asszonyának megmentésére sietett volna. Végre a szomszédbeliek egyike átugorva a keritésen, jött segitségére, de fájdalom, már késön érkezett. Sikerült ugyan a még égő ruhát eloltania, de akkorra az asszony már összeégett. A hivatalában foglalatoskodó férj értesülvén a szomoru szerencsétlenségről, haza rohant. Szivszaggató jelenet tárult eléje. Szeretett neje az égési sebek okozta fájdalomtól kábultan feküdt az ágyon, hova időközben a gondos kezek helyezték. A rögtön hivott orvosok már csak a szerencsétlenül jártnak reménytelen állapotát konstatálhatták. Később a szegény nő eszméletre tért annyira, hogy maga beszélhette el szerencsétlen esete részleteit. Még kinos fájdalmai közepett is csak a fölött sajnálkozott, hogy ő lesz az oka a Jókai tiszteletére tervezett ünnepiességek megzavarásának. Hasztalan volt a gondos ápolás és a gyorsan érkezett orvosi segitség, a közbecsülésben álló nő, az igazi magyar gazdasszonyok mintaképe, 24 órai kinos szenvedés után e hó 15-én d. e. 9 órakor — égés okozta sebei következtében, mint már emlitettük — jobblétre szenderült. Családja és nagyszámu tisztelői megmérhetlen fájdalommal gyászolják őt. Temetése 17-én lesz. E gyászos eset miatt a Jókai Mór tiszteletére tervezett ünnepiességek természetesen elmaradnak.

— **Öngyilkos gróf.** *Naldi* gróf nyugalmazott lovaskapitány, mint Bécsből irják, tegnap reggel agyonlőtte magát. A kerületi rendőrorvos konstatálta, hogy a golyó a 72 éves gróf jobb halántékán át agyába furódott. Egy, a hadügyminiszteriumban alkalmazott tiszthez intézett levelében azt irja az öngyilkos, hogy agybántalmai miatt unta meg életét. A levél továbbá több végrendeleti intézkedést is tartalmaz. Naldi gróf bolognai születésü volt.

— *Egy vasuti őr vége.* Vitályos János 48 éves nős vasuti váltó őr a magyar államvasutak rákoscsabai vonalán vigyázatlanságának áldozatul esett. Ugyanis tegnap már este volt, a vágányt eltévesztette s oly közel állott, hogy a mozdony egy szelepe kabátját megkapta, a töltésről ledobta s roppant zuzódásokkal tetézte. Szörnyü jelenet volt. A szegény embernek lába, keze, vállperecze ugy össze volt törve, hogy félhalva szállitották el a szerencsétlenség szinhelyéről. Ma behozták a fővárosba, de megmentéséhez kevés a remény.

— **Két sikkasztó testvér.** Aradról irják: Szenzáczió kelt városunkban a körösvölgyi vasut két fiatal hivatalnokának sikkasztási esete. A két sikkasztó a két Hesz-testvér. Az egyik a központi állomáson, a másik a szentannai állomáson, mint állomásfőnök volt alkalmazva. H. I., ki a központban volt alkalmazva, több száz forinttal megszökött. Miként hiteles helyről tudatják velünk, a jobb családból származott fiatal ember e könnyelmü tettét a fiu szegény apja annyiban jóvá akarta tenni, hogy a vasuttársulatnak okozott kár megtéritésén fáradozott s e czélból Budapesten egy magas állásu egyén kegyelméhez fordult. Eközben azonban az arad-körösvölgyi társulatnál alkalmazott másik fia, H. A. váratlan vizsgálat alá vétetett s kitünt, hogy ez is több 100 frtra rugó összeget sikkasztott el. Igy teljesen lehetetlen lett, hogy a kétségbeesett vagyontalan szülők a könnyelmü gyermekek ily mérvü sikkasztásaiból eredő kárt fedezhessék. H. A.-t, volt szent-annai állomásfőnököt vasárnap este tartóztatták le. Egy revolvert találtak nála s ugy látszik, öngyilkosságot tervezett, mert többeknek, köztük szüleinek leveleket irt. Az elfogott tettét töredelmesen bevallotta.

— **Rövid hirek.** *A magyar államvasutak igazgatóságának* értesitése szerint, május 15-dikétől a csaba-kereszturi állomás megszüntettetett és helyébe Rákos-Keresztur és Rákos-Csaba megállóhelyek nyittattak meg, melyek a személy, podgyász, gyors és teheráru forgalomra berendeztetett. — *B.-Diószegen* és B.-Ujfaluban oly gyakori a tüzeset, hogy az elöljáróság az utczán való dohányzást betiltotta. — *Orosházán* a 78 éves Keresztes Jánost ugy elragadták és összetörték lovai, hogy belehalt. — *Pécskán* egy holttestet fogtak ki, nem tudják öngyilkos volt-e vagy elvesztették gonoszul? — *Csermőről* irják, hogy ott e hó 11-én eltemetett román asszony két fia fellármázta a falut, hogy anyjuk él s kikiáltott a sirból; a községbeliek felásták a sirt, szétbontották a koporsót s csak mikor látták csalódásukat, temették el ismét az oszlófélben levő holttestet.

—

= **Vakmerő betörés a fővárosban.** Ma éjjel ismét egy vakmerő betöréses lopást követtek el a fővárosban a budai oldalon. *Szilágyi* Sándor egyetemi könyvtári igazgatónak a városmajorban 38. szám alatt levő villájába ugyanis ismeretlen tolvajok törtek be s onnét 500 forint értékü ezüstnemüeket és két arany órát elloptak. A betörésről a következőket irják lapunknak: Szilágyi villájában közvetlen a kapubemenetelnél jobbra és balra két szoba van, melyek egyikében maga Szilágyi, másikában pedig nővére alszik. A középen lévő szoba ebédlőül szolgál. A tolvajok az ebédlőbe hatoltak, ott a szekrényben levő összes ezüstkészletet összeszedték; azután abba a szobába mentek, melyben Sz. nővére aludt. E szoba falán függött a kisasszony arany órája s hogy ezt levehessék, a tetteseknek a szoba közepén fekvő szobaleányt át kellett lépniök, mit rendkivüli ügyességgel keresztül is vittek s az órát birtokukba keritették. Azután felnyitották a sarokban levő szekrényt, abból egy másik arany órát vettek magukhoz, s a mint jöttek, époly észrevétlenül távoztak. Csodálatos, hogy sem a kisasszony, sem a szobalány nem ébredtek fel. Sz. csak reggel vette észre a betörést s azonnal kérdőre vonta a házmestert, ki szintén nem tud az egész dologról semmit s azt állitja, hogy reggel, mikor felkelt, a kaput ugy a toló- mint a kulcs-zárral zárva találta. A villába most vezetik be a vizvezetéket s a munkások egyike, ki az udvaron feküdt s a szerszámok felügyeletével volt megbizva, azt állitja, hogy ő éjféltájban látott két elegánsan öltözött fiatal embert a házba bejönni, kik a kaput kulcscsal nyitották ki s ezek félóra mulva kijöttek s távoztak. Ő álmos volt, de meg nem is gyanitott semmi rosszat, hát rájok sem hederitett. Szilágyi az ellopott tárgyak részletes leirásával azonnal jelentést tett a budai II. ker. kapitányságnál, mely a nyomozást a tettesek kézrekeritése iránt erélyesen meginditotta.

= **Halálra vert ember.** *Straka* Alajos kocsis vasárnap kiment az Orczy-kertbe mulatni, s ugy 4 óra tájban délután összejött bizonyos Szalatinszky nevü fuvarossal és ennek két társával. Aztán együtt iddogáltak tovább. Alkonyat felé, midőn haza indultak, mint az már kapatos embereknél szokásos dolog, összeszólalkoztak, ugyanynyira, hogy Sz. és társai rátámadtak Strakára s véresre összeverték és félholtan hagyták az ut közepén. Egy rendőr megtalálta és beszállitotta a Rókus-kórházba, hol a szegény ember még tegnap délben meghalt. A tetteseket a rendőrség letartóztatta.

= **Azt a gyermekfosztogató nőt,** ki a napokban Kara Gusztávné kis leányának füléből a fülbevalókat kiszedte, sikerült a rendőrségnek tegnap elfogni *Szekerák* Ilona kassai szül. 27 éves napszámosnő személyében. A nő a rendőrség előtt beismerte tettét s azt vallotta, hogy az éhség vitte a fosztogatás elkövetésére s a függőket egy zálogházban a Nádor-utczában zálogositotta el.

— **A ringszinházi katasztrófa egyik bünténye.** A ringszinház leégése előtti napon egy budapesti kereskedőnek a fia 150 frt készpénzzel, egy 1866-iki sorsjegygyel és egy budapesti hitelintézetnél elzálogositott «Salm» sorsjegyről szóló zálogjegygyel Bécsbe utazott. A fiatal ember a katasztrófa alkalmával szintén a ringszinházban lelte halálát, melynek hirére a szerencsétlennek atyja Bécsbe utazott, fiát eltemettette és a rendőrségnél átvette a fia hullájánál talált órát és gyürüket, de a pénz, a sors- és zálogjegy nem találtatott meg. A fiatal ember atyja azonban sejtve, hogy gyermekének holttestét a katasztrófa után kifosztogatták, Budapestre visszatérve az illető intézetnél a zálogtárgy kiadását betiltotta s elmondva a történteket arra kérte az intézet személyzetét, hogy abban az esetben, ha valaki a letiltott zálogtárgy átvétele iránt jelentkeznék, rögtön tartóztassa le. Egész a tegnapi napig nem jelentkezett senki. Tegnap azonban egy budai háziur jelentkezett az intézetnél és az elveszettnek hitt zálogjegygyel az elzálogositott és letiltott sorsjegyet ki akarta váltani. Az intézet a zálogtárgy kiadását azonban megtagadta és egyszersmind értesitette a nagykereskedőt az esetről. A budai háziur kérdőre vonatván, ugy nyilatkozott, hogy ő a zálogjegyet Trencsénmegyéből kapta beváltás végett. Most a rendőrség dolga lesz kikutatni, hogy az a zálogjegy miképen került ki a halottnak zsebéből, hány kézen fordult meg azóta, s ki volt annak a fiatal ember után első tulajdonosa.

SZINHÁZ, MŰVESZET.

— *A nemzeti szinház köréből.* Ujházi Ede visszatért Sopronból, hol művészete nem a kellő pártolásban részesült. — *Fái* Szeréna befejezte vendégszereplését Kolozsvárott, hol szivesen látták, de semmi haladást nem vettek észre játékán. A mint lapunknak irják: a kisasszony deklamálásában még mindig nincs meg a kellő erő, még mindig a szinisskola növendékét látja benne az ember. — *Csillag* Teréz, ki tegnap érkezett Kolozsvárra, ma kezdte meg vendégszereplését «Ahol unatkoznak» vigjátékban. A kolozsvári közönség nagy érdeklődéssel várta a fiatal művésznő első fellépését. — *Vizvári* nagy tetszés közt szerepel Pozsonyban.

— **A népszinház** mára hirdetett *Orpheus* előadása, melyet a *Toloncz*-czal helyettesitettek, *Hervei* Helén kisasszony megbetegedése következtében maradt el. Az operette közelebbi előadása holnapután, csütörtökön lesz. Holnap, szerdán a *Szép leányok*-at adják elő *Blaha* L. asszonynyal.

FŐVÁROSI ÜGYEK.

— **Adóintés.** A folyó évi II. adórészlet, valamint az 1881. évre kivetett hadmentességi dij esedékességének ideje lejárván, a tanács felhivja az adózó polgárokat, hogy a nevezett adókat a késedelmi kamatokkal együtt haladéktalanul fizessék be, mert ellenkező esetben ellenök a foglalás azonnal s ehhez 15 napra az árverés fog alkalmaztatni.

—

A zsidóbevándorlás kérdése a fővárosi egylet előtt.

A fővárosi egylet ma tartott értekezletén a gyengélkedő polgármester helyett *Királyi* Pál elnökölt. A holnapi közgyülés és napirend tárgyai során megfontolás tárgyává tették a szatmári köriratot is, mely igen élénk vitára adott alkalmat.

A jogügyi bizottság és tanács, mint tudjuk, az egyszerü tudomásvétel mellett vannak, mert óhajtandó volna ugyan a bevándorlási jog rendezése, de ezen inczidensből nem kell sürgetni pártoló felirattal.

E vélemények felolvasása után szót emelt:

Halász Géza, kifejtvén, hogy a hiányos törvényhozási intézkedések a bevándorlás kérdésében nemcsak ezen inczidens folytán, de általában kivánatos, hogy pótoltassanak s szerves törvény létesüljön. Akár van ezen orosz zsidóüldözés, akár nincs, a törvényhatóságnak csak az lehet feladata, hogy ily törvény meghozatalát kérje.

Tonczer Pál szerint a bevándorlást nem óhajtja ugyan senki, de ha már az orosz kegyetlenségek folytán előállott az eset, elzárkózni előlük nem lehet.

Weisz B. F.: Inkább a kivándorlás megakadályozását kellene törvénynyel végbevinni; mikor a keleti háboru kezdetén herczegóczok és bosnyákok nagy számmal tódultak ide, akkor az állam milliókkal segitette őket. (Felkiáltások: Az más!) Most zsidók jönnek, kiüzetve hazájokból, mért volnánk irántok mostohábbak?

Sztupa: Azok visszamentek haza; de ezek nem mehetnek.

Kaán Ágoston hangsulyozza, hogy a szatmári feliratot pártolni kell, mert mit csinálunk a bevándorlási törvény meghozataláig azzal a tömérdek emberrel? Sürgös intézkedésre van szükség. Ha az eltartásuk áldozatokat kiván, tán nyitná meg a tárczáját Rothschild, kinek elég pénze van, de nincs a magyar államnak még a szükséges dolgokra se.

Sztupa György nagy aggodalommal néz a fenyegető zsidóbevándorlások elé. Ezeknek semmijük sincs, ha bejönnek, itt maradnak Szatmárban, Beregben s más megyékben s az ország sok ezer koldussal gazdagabb. A bevándorlást korlátozni ép ezen inczidensből szükséges, s pártolja a szatmári köriratot.

Reményi Antal különbséget tesz a herczegócz menekültek s ezek között. Azokat háboru üzte ki lakhelyeikről, de itt egészen más tényezők. Ő is, mint a teremben mindenki, nem vallási szempontból fogja fel a kérdést, hanem a mai körülmények birják szigoru óvatosságra. Az orosz zsidók müveletlen, vagyontalan osztály, kikből a haza ugyan kevés hasznot huzna.

Held Kálmán hivatkozik a somogyi főispánra, ki azt mondta a törvényhatósági határozatra, hogy szégyenli, hogy az meghozatott. (Zaj.) A herczegócz példára azt jegyzi meg, hogy ertök annak reményében, hogy vége szakad mégis a zavarnak, milliókat áldoztunk, de ebből az következik, hogy miután az orosz zsidók sorsa otthon reménytelen, értök kétszeres áldozatot kell hoznunk. (Hosszas zaj és nevetés.) Szóló kéri az egyletet, hogy legalább hallgassák ki. Egy koldussal sem teszszük meg, hogy egyszerüen be ne bocsássuk. Most az oroszok kegyetlenségével kell számolnunk. Az emberiesség nevében tiltakozni kell az ellen, a mit a szegény, becsületes, munkás orosz zsidókon elkövetnek. A XIX-ik század szellemével s a mai társadalmi nézetekkel összeegyeztetni nem lehet se az üldözést, se az üldözöttnek könyörtelen kilökését az ajtón. A bizottság viszszavonult a kérdés elől, pedig szint kell vallania. Azért a javaslat utasittassék vissza a bizottsághoz, hogy gondolkozzék módokról, a melyekkel legalább az időleges tartózkodást lehetne megkönnyiteni az üldözött zsidóságra nézve, s mint lehetne összeegyeztetni a haza érdekeivel a qevándorlók érdekét.

Sztupa az inhumanitás vádját nem veheti magára. Hiszen mindenki sajnálja, hogy ily események történnek, de a haza mindenné l szentebb érdeke parancsolja, hogy akkor, midőn a hon saját polgárai, a mi magyar honfitársaink vándorolnak ki, mert itthon nem birnak megélni, akkor mi ne fogadjunk be ezerszámra teljesen koldusokat.

Medvey Zsigmond szintén visszautasitja a könyörtelenség vádját. Látjuk, hogy Angliában az üldözött orosz zsidók érdekében mily buzgó gyüjtést folytatnak s mégis az összegyült adomány semmi arányban sem áll azzal a vagyonnal, a mely fölött a zsidók Európában rendelkeznek. Mért nem adják össze a zsidó hit- és fajtársak a kellő összeget? Részükről sem nyilvánul a részvét — hát a mi részünkről nyilvánuljon — nagyobb? A Lembergben tartózkodó sok menekült zsidó ellátására, mint irják, 3000 frt kellene naponta. És mennyi van? csak 600 frt. Ő sem fogja fel vallási szempontból a kérdést, mint nem fogják fel az európai zsidók.

Tenczer Pált e kissé éles nyilatkozat ujabb nyilatkozatra birja. A magyar zsidókat védi a részvétlenség vádja ellen, Budapesten már 40,000 frtot adtak össze segedelmül, de nem kürtölték az ujságokban. A magyar zsidók mindig teljesitették honpolgári kötelességüket, s ott voltak jótékonyságukkal a szegedi árvizkor is. Söt Rothschild is sok adományt ád keresztényeknek.

Bock János azt ecseteli, hogy Mármarosban, Beregben, Szatmárban, Zemplénben oly szegény a nép maga is, hogy oda az orosz zsidók beeresztése még inkább a magyar elem pusztulására vezetne. De nézete szerint jó volna az orosz menekülőket az ország más vidékeire kisebb csoportokban telepiteni oda, hol még nincs sok zsidó (uagy derültség), mert azon helyeken asszimilálódhatnék a különben eredeti jellegéből alig kivetkeztethető orosz zsidó.

Többen nem kivánván szólni, **Királyi** elnök kijelenti, hogy a kérdést szavazásra nem bocsátja, a holnapi közgyülés bölcsesége határoz egyik vagy másik irányban. Kéri azonban a szónokokat, hogy nagyon óvatosak legyenek, mert a kérdés vallási és faji szint nyerhet s ellenségeink minden alkalmat megragadnak, hogy ferde magyarázat á tal is fegyvert kovácsoljanak ellenünk.

Ezzel az értekezlet egyéb tárgyakra tért át.

EGYLETEK, TÁRSULATOK.

— **A budapesti kereskedelmi akadémia** vezérbizottságának e hó 13-án tartott ülésében több belső intézeti ügy elintézése után ujból tárgyalás alá került a házépités ügye. Sorba vétettek az eddig felajánlott telkek és elhatároztatott a *Jónás* titkár által készitett épitési-pénzügyi exposé sokszorositása. A bizottság elnöke *Weisz* B. F. kir. tanácsos még mindig fogad telek-felajánlásokat, melyek a szándékba vett intézeti épület igényeinek megfelelnek. Örvendetes tudomásul szolgált a titkár ama jelentése, hogy *Fürth* Emil, az intézet volt tandijmentes tanulója, ki jelenleg a párisi Dreyfuss czégnél van alkalmazva, az intézet jubileum-ünnepére jelentkezvén, egyelőre 20 frankot küld a neki annak idejében elengedett tandij visszatéritése fejében.

— **A budapesti asztalos ifjuság** dalárdája vasárnap, e hó 14-én tartotta alakuló közgyülését. Ideiglenes elnök *Madary* Gábor megnyitván az ülést, ecsetelte az asztalos ifjuságnak azt a törekvését, hogy nem csak az ipar terén törekszik a korral haladni, hanem a szellemi képzettséget illetőleg is. Az éljenzéssel fogadott beszéd után *Madary* egyhangulag elnökké választatott, a választmány pedig következőleg alakult meg: aleinök *Hevesi* József, I. titkár *Boda* József, II. titkár *Imre* Miklós, levéltárnok *Kozák* József, gondnok *Hellmer* Ignácz, választmányi tagok: *Tóth* Gyula, *Mészáros* Gyula, *Vizsay* István, *Kiss* János, *Kovács* Lajos, *Stumpf* József, *Massányi* István, *Gambás* Péter, *Répássi* Béla, *Sipos* János, *Renner* Rezső, *Csernyánszky* Lajos, *Szabó* Károly, *Gugyerás* Pál. Végül az egylet alapitása körül szerzett érdemei elismeréseül tiszteletbeli taggá választatott *Tóth* Sándor.

—

A vörös kereszt-egylet közgyülése.

Ma délután 4 órakor tartotta a vörös kereszt-egylet rendes évi közgyülését az akadémia palotájának dísztermében *Károlyi* Gyula gróf és *Zichy* Livia grófnő társelnöksége mellett. Nemcsak a terem telt meg díszes és válogatott közönséggel, hanem még a karzatokat is sürün lepték el a nemes czélért hevülő s látni és hallani vágyó szép nőink. A vidéki választmányok és egyletek közül igen számosan voltak képviselve.

Jelen voltak: Károlyi Gyula gr., Zichy Nándorné grófnő, Mailáth György nejével, Tisza Kálmánné, Szapáry Gyula gróf, Szende Béla, Zichy Nándor gróf, Zichy Jenő gróf, Szapáry István gr., Schlauch Lőrincz, Dulánszky Nándor, Császka György püspökök, Bedekovich Kálmán, özv. gr. Teleki Sándorné, Eszterházy Kálmán gr., Fabinyi Teofil, Karácsonyi Guido gr., Ivánka Imre nejével, Ribáry József, Németh Miklós, Ráth Károly nejével, Busbach Péter, Fejérváry Géza br., Jekelfalussy Lajos, Latinovich orsz. képviselő, Szitányi Bernát, Lederer Sándor lovag, Reich Ignácz, Schossberger Zsigmond, Stankovics Milán, Adler Antalné, Bischitz Dávidné, Kralovánszky Istvánné, Schmierer Aladárné, Tatay Adolfné, Veres Pálné, Tóth József Sándor, Körmendy Imre, Lintner Imre, Máday Izidor, dr. Janny Gyula, dr. Puky Ákos, Somhegyi apátplébános, Csávolszky József, Ruschek Antal stb.

Elnök üdvözölvén a megjelent tagokat, köszönetét fejezi ki azon meleg érdeklődésért, melyet a tagok az egylet irányában mindig, de különösen a mai napon szép számban való megjelenésök által tanusitanak. Foglalkozik ezután az egylet fejlődésének történetével s a közgyülést megnyitottnak nyilvánitja.

Ribáry József főjegyző olvassa ezután ő felsége a királynak Károly Lajos főherczeghez intézett levelét, melyet a közgyülés állva hallgatott s mely ekként hangzik:

Kedves Uram Öcsém!

Károly Lajos Főherczeg!

Hadügyminiszterem harczkészségi jelentéséből megelégedéssel vettem tudomásul a vörös kereszt-egyletek sikeres müködését, melyet a monarchia mindkét felében, ugy békében eszközlendő előkészülődésre, mind pedig a felkelés területén az egészségügyi intézkedések támogatására nézve tanusitottak. Midőn Kedvességednek védnök-helyettesi áldásos müködéséért ez alkalommal legmelegebb köszönetet mondok, ugyanakkor elismerésemet nyilvánitom mindkét önkéntes betegsegélyző egylet elnökének és tagjainak, hazafias áldozatkészségük ezen ujabb bizonyitékáért. Miről kedvességed az érdekelteket értesitse. Budapest, május 11-én, 1882. Ferencz József.

Viharos éljenzés hangzott fel e levél felolvasása után. Olvastatott továbbá Tisza Kálmán m. kir. miniszterelnök leirata az egylet elnökéhez, melyben az apostoli király legmagasabb megelégedésének ad kifejezést az egylet sikeres müködése felett. Ugyszintén a közös hadügyminisztor leirata, melyben köszönetét fejezi ki az egylet áldásos müködéseért. Majd Stankovics Milán, mint a Horvátországban levő egylet küldötte, tolmácsolta a testvér egylet üdvözletét horvát nyelven, szavait Bedekovich Kálmán fejezte ki magyarul, kifejezést adván annak, hogy a két egylet testvéries egyesülése legközelebb meg fog történni.

Németh Miklós olvassa ezután a központi választmány évi jelentését. Ez előadja az egylet szervezését s a magyar országos segélyző nőegylet által kezdeményezett betegápolónők képzését, kik oly kedveltségnek örvendenek, hogy számukat fel kellett emelni. Foglalkozott a választmány a háboru esetére tett ajánlatokkal, melyek mintegy 3500 sebesült elhelyezését biztositják. Kiemeli Simor János herczegprimás és dr. Haynald Lajos bibornok-érsek áldozatkészségét, kik közül az előbbi 60, utóbbi pedig 50 sebesült részére teljesen berendezett kórházat ajánlott fel minden dij nélkül, dr. Schlauch Lőrincz pedig a szatmári szürkenénék közremüködését ajánlotta fel. Haynald ezenkivül 20,000 frtos alapitványt tett és ebből 10,000 frt az Erzsébet kórházban 10 ágy alapitására, a másik 10,000 frt jövedelme pedig általános vörös-kereszt egyleti czélokra fordittassék. Sebkötő-csomag beszállittatott 50,000 drb, ebből 10,000 a szerajevói főhadparancsnokságnak küldetett el. A harcztéren állomásozó katonák részére meleg alsó ruhát küldött az egyesület. Az önkéntes segélynyujtás módozataira nézve a közös hadügyminiszterium, az egyesület, és az osztrák vöröskereszt egylet között a hadsereg szükségeinek megfelelő megállapodás jött létre; ez alkalommal a német lovagrend és a szouverain máltai-rend irányában is meg lett határozva az egylet viszonza. A herczegovinai és krivosjiai lázadás következtében Metkoviczban és Broodban mozgó raktárak állittattak fel. Az Erzsébet-kórházra a már emlitett Hajnald érsek alapitványán kivül negyvennyolcz alapitvány tétetett, melyekre 35,514 frt 59 kr fizettetett be, s igy az épités a jövő év tavaszán megkezdhető lesz. — Augusta német császárné és porosz királyné szintén a kórház alapitói közé lépett s az egylet tiszteletbeli tagságát elfogadta. Az egylet részt vett a Berlinben rendezett egészségügyi kiállitáson. Az egyleti központi pénztár 1881. január 1-én 44,437 frt 73 kr pénztár maradványnyal rendelkezett, az év folyamán az egylet általános czéljaira bevett 95218 frt 08 krt, az Erzsébet-kórház javára 23,578 frt 34 krt összesen 118,796 frt 42 krt, kiadott általános czélokra 9811 frt 30 krt, s igy a pénzt. maradv. tett 1882. jan. 1-én 153,422 frt 85 krt. Az egylet állott 1881. decz. 31-én 22 megyei, 11 vidéki, 23 városi választmányból s 219 fiókegyletből. Ez évben eddig szaporodott 1 megyei, 1 vidéki választmánynyal és 4 fiókegylettel, összesen 620 taggal. Végül azon kérelemmel járul a közgyülés minden tagjához, hogy minden kinálkozó alkalmat ujabb fiókok létesitésére használjon fel. *Ivánka* Imre ezenfelül megjegyzi, hogy Horvátországgal az egyesülés előhaladt, s hogy a berlini kiállitáson az egyesület tárgyai nem estek a pusztitó elem martalékául. A jelentés tudomásul vétetett, s felülvizsgált számadásokra a felmentvény megadatott.

A központi választmány előterjeszti ezután a budapesti IV. ker. fiókegylet inditványát, melyben az egyöntetü eljárás végett szükségelt ügyrend megállapitását kérik. A közgyülés megbizza a választmányt ennek kidolgozásával. A fiókegyletek által a központba beszolgáltatandó hányad meghatározásánál *Várady* Mihály inditványára kimondja a közgyülés, hogy miként eddig, ugy ezután is ⅓-ad rész szolgáltatandó be. E pont tárgyalásánál *Ivánka* Imre megjegyzi, hogy ha a horvát egylettel sikerül az egyesülés, azokét illető hányad külön megállapodás tárgya leend s az ⅓-ad rész reájok nem kötelező. Képviselőjük ezért köszönetet mond. Jóváhagyatott a metkoviczi és broodi mozgósitott raktárak felállitásának költségeire kiadott 7000 frt. A német lovagrenddel történt megegyezés folytán az egylet két sebesült szállitó oszlop (15—15 kétfogatu kocsi és 1—1 négyfogatu társzekér) teljes felszerelésére levén kötelezve, e re a közgyüléstől a választmány 18,000 frtot kér. Megadatott. Budapesten két egészségügyi osztály felállitását ajánlja a választmány s azok számára 1000 frtot kér. A közgyülés megadta. 25,000 db sebkötőcsomag beszerzésére 4500 frtot szavaz meg a közgyülés a választmánynak. Hordágyak beszerzésére, hogy ilyenek mintaként a vidéki választmányoknak megküldhetők legyenek, 2000 frt szavaztatik meg, melyben benfoglaltatik a Torontálmegye által e czélra adott 1000 frt. Egyszersmind engedélyezi a közgyülés, hogy az eddig felsorolt beszerzésekre nézve, ha a pénzerő engedi, utólagos jóváhagyás fentartása mellett tovább haladhasson a választmány. Felhatalmazza még a közgyülés a választmányt az Erzsébet-kórház épitésének megkezdésére, ha az alap 60,000 forinton felül szaporodott s az ápolónők további tanittatására és begyakorlására utólagos jelentéstétel mellett. — Olvastatott ezután a Királyhágón tuli 36 tüzoltó-egylet szövetkezetének átirata. Ebben tudatják, hogy a szövetkezet mint alapitó lépett az egyletbe, azonkivül minden tüzoltó-egyletet felhivott, mint tagot a belépésre s ezek szolgálatukat felajánlják az egyesületnek. A választmány megbizatott, hogy ezen tüzoltó-szövetkezettel érintkezésbe lépve, dolgozzon ki szabályzatot arra nézve, hogy a tüzoltók felhasználhatók legyenek. A szövetkezet által megpenditett eszmét pedig örömmel üdvözli a közgyülés.

A központi választmány kisorsolt tagjai helyébe megválasztattak, a női osztályba: Bohus-Szögyény Jánosné, gr. Dessewffy Aurélné, Kármán Lajosné, Kornfeld Zsigmondné, Lázár Dénesné, Ráth Károlyné, Tatay Adolfné, Tisza Kálmánné, Stefáni Lajosné, Veres Pálné, gr. Ráday Gedeon, Szende Béla, Tóth József Sándor, Várady Mihály, gr. Zichy Nándor. A férfi osztályba: Busbach Péter, Császka György, br. Edelsheim-Gyulai Lipót, gr. Eszterházy Kálmán, Fabinyi Teofil, Kamermayer Károly, László Zsigmond, őrgróf Pallavicsini Sándor, Ráth József, Ráth Károly, Rudnyánszky Ferencz, Rupp Imre, Schossberger József, Szitányi Bernát és Sándor Béla. A számvizsgáló bizottság tagjaivá választattak: Buzeczky Pál, Eöry Farkas Kálmán, Mádai Izidor, Spies Gyula, Széky Antal és Lijavszky Ödön. Végül elnök a megjelenteknek köszönetét fejezve ki, a gyülést bezárja

TÖRVÉNYSZÉKI CSARNOK.

A Pollák Abeles-féle bűnper.

A mult hóban elhalasztott tárgyalást ma folytatta a budapesti kir. fenyitő törvényszék.

Dr. *Lászy* elnök felolvassa a bécsi cs. és kir. törvényszék átiratát *Szekrényessy* Kornél, *Kohn* Ede és *Szmert* Gyula Bécsben lakó tanuk pótvallomásáról s meghiteltetéséről. Kohn és Szmert egyhangulag oda nyilatkoznak, hogy a vámkönyvet a Pollák-Abeles czégnél egy erre alkalmazott egyén vezette. A könyv mindenki által betekinthető volt, mert szabadon feküdt az irodában. Tudtukkal Abeles a vámkönyv «Észrevétel» rovatába nem vezetett be oly összegeket, melyeket az elvámolásnál állitólag törvénytelen módon megtakaritott. Ily eljárás a tanuknak mindenesetre feltünt volna.

Neumark Arnold tanu kijelenti, hogy az alapperben nem mondotta azt, hogy Abeles a mérlegkészitésnél utólag oly számokat diktált be, melyek eredetét senki sem tudta.

A bizonyitási eljárás ezzel be lévén fejezve, *Bakos* kir. ügyész előterjeszti inditványát. Nézete szerint a vizsgálat során egyáltalában semmi oly ujabbi bizonyiték, mely az alapperben hozott itélet megváltoztatásának alapul szolgálhatna, be nem szereztetett. Inditványozza, hogy mondja ki a törvényszék, hogy miután ujabb adat a kuriai itélet megsemmisitésére be nem szereztetett, az tovább is érvényben maradjon.

Az ügyész vádinditvány előterjesztése után dr. *Rosenberg* Gyula (Pollák védője) emel szót. Nem talált — ugymond — feljegyzést sehol sem oly esetről, melyben védő valaha oly helyzetben lett volna mint most ő. Nem a büntetéstől akarja védenczét megóvni — hisz azt már kiszenvedte — hanem megmenteni a büntetésnél is iszonyubb, nyomasztóbb fájdalomtól, az ártatlanság tudatában történt elitéltetés érzetétől. Czélja nem visszahóditani, a mi vissza nem pótolható — hat havi elvesztett szabadság — de a törvényszéktől követelni azt, a mi ennél is becsesebb, a morális elégtételt. Meg van győződve, hogy a biróság hivatásának megfelelőleg nem formai jogszolgáltatást fog gyakorolni, hanem az anyagi igazság alapján mondandó itéletében csak belső meggyőződésének tiszta forrásából, nem pedig a tekintélyimádás és a felsőbb biróság helytelen felismerése folytán keletkezett helytelen itélet zavaros vizéből fog meriteni. Védő ezután a perujitás folytán szerzett bizonyitékokkal védettje ártatlanságát igyekszik kimutatni s morális elégtételt, felmentést kér számára.

Dr. *Friedmann* Bernát (Abeles védője) közel két óra hosszat tartott sikerült védbeszédében a többek közt ezeket mondja: «Azt mondja Berryer egyik kitünő munkájában, hogy oly államokban, hol az esküdtszéki intézmény még nincs behozva, egyszerüen el kellene törülni a perujitás intézményét is, mert alapeszméje itt egy nagy emberi gyengeségbe ütközik, melyet állandó biróságnál leküzdeni alig lehet. Ugyanis, ha ugyanazon birák itélnek az ujitott perben, kik az alapitélet meghozatalánál működtek volt közre, akkor a *jogászi hiuság* tiltakozik a régi itélet megváltoztatása ellen. Ha pedig mások is a birák, de ugyanazon törvényszék tagjai, kelleténél nagyobb oltalmában részesiti az első hibás itéletet a *kollegiálitás*. A vádlottal szemben tehát, különösen az első esetben, nemcsak a közvádló áll, a ki védelmezi az alapitélet helyességét, hanem a biró is megtámadva érzi magát s igy a helyett, hogy pártatlan elfogulatlansággal csak azt mérlegelje, bünös-e a vádlott vagy sem, oda vonzatva érzi magát a közvádló álláspontjához, ki az ő művének helyességét, az ő logikájának meggyőző voltát, az ő következtetéseinek megdönthetlenségét, az ő birálatának bölcseségét vitatja; mig a védőnek azon háládatlan szerepe van, hogy arról győzze meg a birót, hogy alaptételei hamisak voltak, nem birt elég emberismerettel, hogy a tanuk vallomásában az igazat a koholttól, a valószinüt a valószinütlentől megkülönböztesse, hogy logikája s következtetései helytelenek és hibásak, szóval itélete nem igazságos volt. — Ha mégis nem ejtem el a vádlott ügyét — folytatja védő — ha mégis nem adom fel a küzdelmet, ez onnét van, mert a bizonyitási anyag akkori állásához képest egyrészről az alapitélet sem volt oly gyarló, hogy annak megtámadása bizonyos makacsságot provokálhatna annak megvédelmezésében s mert az uj bizonyitékok halmaza oly erős támaszt szolgáltat nekem e harczban, hogy nem kell a birói rokonszenvre támaszkodnom, hanem egyenesen a birói kötelességérzetre apellálhatok. S mert nemes példáim vannak, hogy a kötelességérzet ott, hol annak öntudata ébren van, uralni képes az összes emberi gyengeségeken s a mint ismerni van szerencsém a tekintetes biróság minden egyes tagját, ez irányban kételyem nem is lehet, nem esem kétségbe a felett, hogy ha küzdelmébe is kerülend lerontani saját művét, a látszólagos következetesség kedvéért nem fog szemet húnyni a marasztalás tarthatlansága előtt.»

Védő ezután pontról-pontra tárgyalja a marasztaló itélet indokait s reflektálva a perujitás során beszerzett uj bizonyitékokra, kimutatja annak tarthatatlanságát s Abeles Ede védettje ártatlanságát. Felmentést kér.

Délután folytatták a tárgyalást. Dr. *Stiller* Mór II-od rendü vádlott Sonnenfeld védője, sikerült védbeszédében az ügyészi vádinditványnyal szemben védenczének büntelenségét bizonyitgatta s felmentetését kérte. Dr. *Robitsek* József, Molnár védője, azt fejtegeti, hogy az ügyészség inditványa téves, és feladatát csak a legfőbb itélőszéki itélet védelmében találja s a törvényszék jogkörét is erre akarja korlátozni. Molnárt saját beismerése alapján marasztalták el, azonban ez a beismerés nem valódi indoka az elmarasztalásnak, hanem inkább az az átok, a mely ez ügy felett lebeg. Védő kimutatni igyekszik, hogy ha történt hamisitás, az védenczének hozzájárulása nélkül történt. Minden oda mutat, hogy a hamisitást, ha valóban elkövettetett, a kirendeltségi tiszt követte el. A lélektani indokok is mind az alantas közegekre vallanak. Beszél ezután védenczének multjáról és kétes jövőjéről. Multjáért küzd és egy szeplőtlen élet rehabilitáczióját óhajtja. Kéri védenczének felmentetését. Ezután az ügyész válaszolt a védőknek, a kik megtették viszonválaszaikat, mire elnök a tárgyalást befejezettnek jelentette ki. Az itéletet pénteken délelőtt fogják kihirdetni.

A ringszinházpörben hozott itélet kihirdetése.

Az «Egyetértés» tudósitójának távirata.

Bécs, máj. 16.

A ringszinház tragédiájának utolsó jelenete ma folyt le a törvényszék előtt. A biróság ma hirdette ki az itéletet, mely arra van hivatva, hogy Bécs város lakosságának elégtételt szerezzen ama borzasztó katasztrófáért. Az országos törvényszék palotáját óriás néptömeg fogta körül s a lovas rendőrök alig tudták megóvni a rendet. Az esküdtszék termébe is szinte özönlött a közönség, s két órával az itélet kihirdetése előtt szorongásig megtelt a terem. — Az ügyvédek és a hirlapirók páholyának legkisebb zuga is el volt foglalva. — A karzatokon is tömérdek ember gyült öszsze. A teremőrök csak ügygyel-bajjal tudták szabadon tartani a bejárókat. Négy óráig nagy izgatottságban volt a közönség s nagyban találgatta a nehezen várt itéletet. Mindenki csak a szomszédjával vitatkozott s mégis sikeltitő lárma volt a teremben. A törvényszék tagjainak beléptekor fölemelkedett helyéről a közönség s alig lehetett leülésre birni. Az itélet kihirdetése alatt halotti csend uralkodott. A tetszésnek vagy rosszalásnak egyetlen hangja sem hallatszott.

A vádlottak közül csak *Jauner* hiányzott. Az utolsó napok izgalmai ágyba döntötték s kénytelen volt elmaradni az itélethirdetésről. A közönség egy része sajnálni látszott a szerencsétlen igazgató távollétét, mert nagy gyönyörüséget talált volna e különben is eléggé lakolt ember megaláztatásában.

Az itéletet *Holzinger* elnök olvasta fel. A törvényszék *Jauner* szinigazgatót, *Nitsche* gépészt és *Geringer* házfelügyelőt *vétkesnek* nyilvánitotta. *Landsteiner* rendőrtanácsost, *Wilhelm* mérnököt, *Herr* tüzoltót s *Breithofer* lámpagyujtogatót pedig *fölmentette* a vád alól.

Az itélet nagy szenzácziót keltett a hallgatóság soraiban. Az utczákon is villámsebességgel terjedt el Jauner elmarasztalásának és Landsteiner fölmentésének hire.

Az itélethirdetés után *Pelser* államügyész vette át a szót s inditványt tett a büntetés mértékét illetőleg. Rövid beszédet mondott nemes nyugalommal. A vétkesekre terhelő körülmény gyanánt hozta föl a szerencsétlenség nagyságát s Jaunerre nézve enyhitő körülményül tudta be a katasztrófa alkalmával szenvedett anyagi veszteségét, valamint számba vette a három vádlottnak büntetlen előéletét. Beszédét e szavakkal végezte: «Ne csak a törvény szerint büntessenek önök, hanem emberileg is.»

Erre visszavonult a törvényszék s hat óra után kihirdették az itéletet, mely szerint *Jaunert* az életbiztosság ellen elkövetett kihágás és pedig hanyag felügyelet és az olajvilágitás mellőzése miatt vétkesnek nyilvánitotta és **négyhavi** fogságra itélte a biróság. *Nitschet* és *Geringert* az életbiztosság ellen való kihágás, és pedig az előbbit a veszélyhozó hengerajtó kinyitása, az utóbbit a vizvezeték hanyag kezelése miatt vétkesnek nyilvánitotta s *Geringert* **négyhavi** szigoru fogságra, *Nitschet* **nyolcz havi** szigoru fogságra itélte. A két utóbbira kiszabott büntetést hónaponkint egy-egy napi böjtöléssel sulyosbitják. Az elitéltek azonfelül 5587 frtot tartoznak kárpótlás gyanánt fizetni. A tűzbiztositó társulatot és más feleket kárpótlási igényeikkel a polgári törvényszékhez utasitották. A törvényszék csak annyiban ismerte el a kárpótlásra való igényt, a mennyiben a kárt megállapitottnak tekinté. — *Landsteinert, Wilhelmet, Herrt* és *Breithofert* nem vétkeseknek nyilvánitotta a biróság. Az itélet indokolása kilencz ivre terjed.

Bécsben nagy izgatottsággal várták az itélet kihirdetését. A lapok külön kiadásokat rendeztek s példányaikat nehány óra alatt elkapkodták. A «Neues Illustrirtes Extrablatt» 100,000 példánya hihetetlenül rövid idő alatt kelt el.

Még késő éjszaka is nagy elevenség volt városszerte s mindenütt erősen vitatták az itéletet.

MULATSÁGOK.

— **József főherczeg** gr. Andrássy Gyuláné kérelmére a Margitszigetet egy napra átengedte a *főv. szeretetházi egyesületnek*, mely jövő hó elején báró Aczél Béláné elnöklete alatt a szigeten hangversenyt és bált rendez, mire a meghivók a napokban fognak széttküldetni.

— **Siposs Antal** zeneakadémiájának növendékei e hó 17-dikén rendezik tavaszi mulatságukat a sváb-hegyi Eötvös-féle nyaralóban. A mulatság reggel kezdődik s egész nag fog tartani. Lesznek különböző játékok, tréfás előadások, czéllövészet s végül este táncz. A rendezőség minél kellemesebbé igyekszik tenni e mulatságot, a mi valószinüleg sikerülni is fog, mert Siposs maga áll élén a mulatságnak.

— **Az egyetem majális bizottsága** a meghivókat szétküldvén, felkéri mindazokat, a kik tévedésből nem kaptak meghivót s arra igényt tartanak, hogy délelőtti órákban a rendező bizottsághoz (Központi egyetem, földszint) forduljanak.

— **Nagy gyermekünnepélyt** rendeznek május 21-én vasárnap az állatkertben d. u. 2 órakor a budapesti első gyermek-menhely földmives képző intézete és a pesti első bölcsőde egylet tabáni bölcsődéje épitési tőkéjének gyarapitására.

— **A budapesti könyvkötősegédek betegsegélyző- és temetkezési**, és önképző-egylete javára junius 11-én a zúgligeti «Disznófőhöz» czimzett vendéglő helyiségeiben, nyári ünnepélyt rendez.

— **A budapesti III ker. önképző-kör** jun. 10-én Ó-Budán a «Magyar korona» nagytermében hangverseny és műkedvelő-előadással egybekötött zártkörü tánczvigalmat rendez. A tiszta jövedelem fele része a szorult helyzetben levő orosz zsidók javára fog fordittatni.

— **A szathmári kereskedő ifjuság** május 20-án a lövészegylet helyiségeiben zártkörü tánczvigalmat rendez. Kezdete este 8 órakor.

— **Műkedvelői előadás**. Beszterczebányáról irják lapunknak, hogy ott e napokban a beszterczebányai magyar szinészetet pártoló egyesület műkedvelői előadást rendezett, mely alkalommal Pailleronnak «A hol unatkoznak» czimü vigjátéka került szinre. Az előadást Seyfried József törvényszéki biró rendezte; a hölgyek közül közreműködtek: b. Nyáryné, Szigethyné, Kelecsényi Mariska, Selymessi Hermin és Pauliny-Scholz Emilia. A bevétel körülbelül 400 frt volt. A siker által felbuzditva, a társaság ismétli a sikerült előadást.

— **Bazár.** *A „Vörös Kereszt Egylet“* nagy-kanizsai választmányának női bizottsága május 7-én az ottani «Zöldfa» kertben «bazár»-t rendezett, mely 300 frton felüli tiszta jövedelmet eredményezett. A pénztárnál s egyes sátraknál árultak: Vidor Samuné, id. Fesselhoffer Józsefné, Somssich Lőrinczné és Sommer Sándorné, Gelsei Guttmann Vilmosné, Blau Nándorné, Vidor Szabina, Somssich Katinka, Blau Ernesztin, Sommer Malvina, Rosenfeld Adél, Tomcsányi Irma, Ebenspanger Lipótné, Lessner Henrikné, Lakenbacher Kamilla, Schreyer Berta, Welisch Fánni, Varga Magda, Tretter Mariska, Komlóssy Ilona, Zadubánszky Lajosné, Rosenberg Izraelné, Morgenbesser Malvina, Ollop Fánni, Svastits Margit, Mussil Anna, Svastits Árpádin, Wieber Anna, Knausz Boldizsárné, Frideczky Hermina, Eperjessy Gizella, Engel Malvina, Tomcsányi Nina, Rácz Ilona, Wágner Aranka, Weiss Irén, Szigritz Gizella, Plihál Ferenczné, Kürschner Ignáczné, Kovács Etelka, Grobetti Malvina, Darázs Margit, Wolheim Fánni, Engländer Cecilia, Baán Margit. A vásárlást táncz követte, mely mindvégig jó kedvvel folyt.

HÁZASSÁGOK.

— **A gr. Andrássy Géza** és *Kaunitz* Eleonóra grófnő esküvőjére a két grófi család részéről a következő meghivók küldettek szét: Csikszentkirályi és Krasznahorkai gr. Andrássy Manó és neje, született erdődi gr. Pálffy Gabriela, palotahölgy, örömmel jelentik fiuk, gr. *Andrássy* Géza cs. kir. tartalékos huszárhadnagynak, *Kaunitz* Eleonóra grófnővel, r. sz. birodalmi gr. Kaunitz Albrecht cs. kir. kamarás és neje született gr. Thun-Hohenstein Erzsébet csillagkeresztes és palotahölgy leányával végbemenendő egybekelését. Az esküvő e hó 17-ikén Prágában fog megtartatni. Hasonló értesitést adott ki német nyelven a gróf Kaunitz család.

— **Br. Bornemisza** Béla erdélyi földbirtokos jegyet váltott *Schossberger* Ottilia kisasszonynyal, tornyai Schossberger Henrik budapesti nagykereskedő és nagybirtokos bájos leányával. A menyasszony zsidó vallásu lévén, az egybekelés előtt a keresztény hitre fog áttérni.

GYÁSZROVAT.

Tavaszi Endre, a földhitelintézet hivatalnoka, fővárosi bizottsági tag. volt országgyülési képviselő e hó 16-án hunyt el 56 éves korában. Buzgó, tevékeny ember volt, a városi közgyüléseken sürün szerepelt s mint a volt Deák-párt tagja erős választási küzdelmek részese és sok támadásnak czélpontja volt. Hosszas betegség okozta halálát, melyet családján, rokonain kivül számos jóbarátja, ismerőse fájlal.

Takács Lajos mezőtúri földbirtokos s fővárosi háziúr és ügyvéd egyetlen fiának, *Gézának* temetése ma dél után 4 órakor ment végbe nagyszámu közönség részvéte mellett. A gyászudvaron, a szülők felkérésére, *Turgonyi* Lajos reform. lelkész s országgyülési képviselő tartott a hosszasan szenvedett 28 éves ifju felett megható és a család gyászát hűn ecsetelő beszédet és imát. A családi sirbolt előtt pedig a kerepesi temetőben *Balla* helybeli reform. segédlelkész vett búcsút a boldogulttól.

A hivatalos lap május 16-ki számából.

— **Kinevezések**. A földmivelési- ipar és kereskedelmi miniszter Fehéri Weisz József ideigl. nyugdijazott állami számszéki főszámvizsgálót miniszteri számtanácsossá, Mohilla, János III. oszt. számtisztet II. osztályu számtisztté. a belügyminszterium vezetésével megbizott miniszter elnök a pozsonyi országos kórház első orvossává dr. Pávay Vajas Gábort, a belügyminiszteriumhoz hivataltisztté Vigh Bertalant, a közmunka és közlekedési miniszter ugyane miniszteriumhoz dijtalan gyakornokká ifj. Szinnyey-Mérse József jogtudort nevezte ki.

Névváltoztatás. *Telatkó* Károly szakolczai illetőségü ugyanottani lakos saját, valamint Karolina, Regina, Berta, Albert, Jenny és Miksa nevü kisk. gyermekei «Timföld»-re, *Dreilich* Károly boroszlói születésü budapesti illetőségü ugyanottani lakos «Dorogi»-ra, *Ehrenfeld* Jakab komáromi lakos «Ernyei»-re, *Hirsch* Jónás siófoki illetőségü ugyanottani lakos Bernát, Gyula és Béla nevü kisk. gyermekei «Tolnai»-ra, *Kohn* Móritz, győri illetőségü győri lakos, saját, valamint Gizella, Emil, Marianna és Cornél nevü kisk. gyermekei «Kun»-ra változtatták nevöket belügyminiszteri engedélylyel.

Csendőrség. A honvédelmi miniszter a m. kir. első számu csendőrparancsnokság állományába tartozó Hamburger Lajos m. kir. csendőr-hadapród őrmestert junius 1-ével tiszthelyettessé nevezte ki, Wenninger József honvédfőhadnagyot a 2-ik számu csendőrparancsnoksághoz helyezte át.

Posta. A budapesti m. kir. postaigazgatóság közhirré teszi, hogy a főváros I—IX. kerületében székelő, kézbesitési szolgálatot nem teljesitő (postamesterek által kezelt) nem kincstári postahivatalok, és pedig. 1. Budapest-Ferenczváros, 2. Budapest-Józsefváros, 3. Budapest Kerepesi-ut, 4. Budapest-Lipótmező, 5. Budapest-Tabán, 6. Budapest-Viziváros II. szám, 7, Budapest II. Ország-ut 8 Budapest V. Dorottya-utcza, 9. Budapest VI. Sugár-ut, 10. Budapes IX. Soroksári-utcza, május hó 1-től bezárólag szeptember hó 30-ig terjedő időszakon át, ünnep- és vasárnap délután 1 órától kezdve a következő nap reggel 8 óráig zárva tartatnak.

A székesfehérváriak Fiuméban.

Az «Egyetértés» tudósitójának távirata.

Fiume, máj. 16.

A tegnap esti fényes tengeri ünnepélyt követő casino patrioticoi bál a legméltóbb sorrendje volt a székesfehérváriak tiszteletére rendezett ünnepélyességeknek. Válogatott közönség lepte el 10 óra után a fényárban uszó termeket, hol Radics Bernát zenekara és a fiumei zenekar fölváltva játszott. A vendégek a kimerültség daczára a legjobb kedvvel mulattak csaknem reggelig. Ott voltak Országh Sándor, Havranek fehérvári, Ciotta fiumei polgármerter szép két leányával, Prodamék, Gelletichék, Cameráék s többen. A mulatság alatt egy mellékteremben a fehérvári zenekar czimbalmosa mulattatta a vendégeket. Majd a fölköszöntők sora vette kezdetét. Először Havranek polgármester szólott, ezer forintos alapitványt tett a podesta kezeibe, hogy ennek kamatait egy magyar a nyelvet rokonszenvből tanuló szegénysorsu fiumei ifju élvezze. E beszédre Ciotta polgármester válaszolt, elfogadja az ajándékot, mindkét beszédet megéljenezték. Szólottak még Prodam gyógyszerész és többen.

A mai nap folyamán nagy készülődések történtek a velenczei utra, mely azonban közbejött akadályok folytán abban maradt. Délelőtt a vendégek egy része Fiume környékére rándult ki, egy része pedig a várost látogatta meg. Azután megkezdődtek az előkészületek az indulásra. Már egy óra tájban kezdett a lakosság az állomásra özönleni, hogy kedves vendégeitől elbucsuzzék; félkettőkor a polgári zenekar nagy néptömeg kiséretében vonult a tüzoltó egylettel a korzón át, hol az iparosok helyisége előtt a kör tagjai zászlóstul csatlakoztak az impozáns menethez, a nép éljenezve s énekelve haladt az állomás felé, hol vagy 6—7 ezernyi ember gyült össze, lehetetlen a lelkesedést leirni, melynek a nép ezuttal tanujelét adta. A kézszoritás, ölelkezés végét hosszát nem érte, a hölgyvendégeket gyönyörü virágcsokrokkal lepték el ismét, a tömeg előtt a tűzoltók képeztek sorfalat, a nagy lelkesedés közepette azonban a nép a kocsik közelébe hatolt, röviddel az elindulás előtt Seidel Lajos megható szavakban köszönte meg a rendkivüli vendégszeretetet, s elbucsuzott a viszontlátás reményében.

Ezrek ajkáról hangzottak el a riadó éljenek. «Éljen Magyarország!» »Éljen Fehérvár!» stb. kiáltások, ezután megszólalt a zenekar s a hosszu vonat kendőlobogtatások s egetverő éljenzések által kisérve indult meg a pályaudvarból.

Fölemlitjük, hogy a fehérváriak még százötven forintos alapitványt tettek az iparos segély-egylete javára. A Ciotta podesta és neje által rendezett diszebéd a legfényesebb volt, jelen volt Országh Sándor, Havranek és leánya, Seidel Lajos, Mohovich, dr. Neumann s több előkelő vendég nejeikkel és leányaikkal. Az első felköszöntőt dr. Neumann a Ciotta-párra emelte, mire Ciotta válaszolt és poharát a vendégekre emelte. Országh Sándor olasz nyelven szólott, beszédét a jelenlevő olasz ajku fiumeiek a legnagyobb tetszéssel fogadták.

TÁVIRATOK.

Az egyiptomi válság megoldása.

Kairo, máj. 16. A Reuter-ügynökség jelentése: A kedive formálisan tiltakozott a porta azon akcziója ellen, hogy közvetlenül táviratot intézett az egyiptomi kormányhoz és ujra érintkezésbe lépett a kedivével és a miniszterekkel. — A miniszterek tegnap este kihallgatáson voltak. — Az angol és franczia hajóraj holnap érkezik meg az alexandriai kikötőbe. — Arabi arra a hirre, hogy a hajóraj utnak indult, parancsot adott a mudiroknak, hogy három nap alatt küldjék ide a hadsereg tartalékcsapatait. — Arabi elvesztette majdnem egész befolyását az arab lakosságra.

Bécs, május 16. (Az «Egyetértés» tudósitójának távirata.) Minden hitelt érdemlő oldalról határozottan tagadják, hogy az egyiptomi kérdés megoldását illetőleg Anglia és Francziaország részéről a többi hatalmakhoz javaslat intéztetett volna. Itteni kormánykörökben a válság kezdetétől fogva azon meggyőződés uralkodott, hogy az minden beavatkozás nélkül fog lebonyolittatni és ez a nézet most is. A porta képviselői ugy itt, mint Berlinben biztositást nyertek az iránt, hogy a szultán fönhatósági joga Egyiptomban minden körülmény közt fentartatni fog. Az e hirrel ellenkezésben álló eddig több lapban közlött jelentések tökéletesen alaptalanok.

Bécs, máj. 16. A Pol. Corr. jelentése Konstantinápolyból: A nyugoti hatalmak megnyugtatták a portát és biztositották, hogy a pánczélhajók utnak indulása nem bir a közbelépés jellegével, hanem csak azt czélozza, hogy a rend fentartását Egyiptomban lehetővé tegye.

Páris, máj. 16. (Az «Egyetértés» tudósitójának távirata.) A mai miniszteri tanácskozásban *Freycinet* bemutatta az egyiptomi válságra vonatkozó legujabb sürgönyöket, melyekből kitünik Francziaország és Anglia teljes egyetértése az Alexandria előtt történendő hajóhadi tüntetés ügyében. A két nyugoti hatalom hajói holnap érkeznek meg. A tüntetés a porta közreműködése nélkül, de fenhatósági jogának tiszteletbentartása mellett fog végrehajtatni. Freycinet megerősiti azt a hirt, hogy a kedive minisztereivel megegyezett, a mi az angol és franczia főkonzulok befolyásának köszönhető, kik rajta voltak, hogy a válságnak véget vessenek. A franczia hadihajók közül szintén küldöttek néhányat Alexandriába. Noha a Kairóból érkezett legujabb hirek meglehetősen kedvezők, a francziák és angolok hadihajóikat folyvást készen tartják Alexandriába indulásra. A franczia középtengeri hajóhad hat pánczélos hajóból és két könnyebb hajóból áll. «La Goletta» hajó a mult vasárnap kötött ki Tuniszban. Az «Alma» nevü hajó odahagyta Tuniszt és Kis-Ázsia felé vette utját, valószinü, ez is Alexandriába rendeltetett. A középtengeri hajóhad alkalmasint Tripolisz-ig nyomul elő. A szenátust és kamarát vasárnap, rövid ülés után, el fogják halasztani.

London, máj. 16. A Reuter-ügynökség május 16-dikáról kelt jelentése Kairóból: Sir Malet körirata tudatja, hogy a flotta-expediczió barátságos jellemmel bir; nincs mitől tartani, ha a közbiztonságot fentartják, és az egyiptomi kormány és a hatalmak közti tárgyalások kedvező eredményhez fognak vezetni.

Alexandria, máj. 16. (Az «Egyetértés» távirata.) A «Marcantonio Colonua» pánczélhajó itt horgonyt vetett.

London, máj. 16. (Az «Egyetértés» távirata.) Az egyiptomi angol-franczia interventzió nem az alexandriai flotta-demonstráczióval fog végződni; ha a hajóhad ottléte nem lesz elegendő az anarchia elnyomására, akkor egy *török zsandár-csapatot* küldenek ki, mely a nyugoti hatalmak rendelkezése alatt állva, *Arabi* pasát s a katonapártnak több tagját letartóztatja s csak a rend visszaállitása után hagyja oda Egyiptomot.

—

Bécs, máj. 16. (Az «Egyetértés» tudósitójának távirata.) A budapesti minisztertanácskozások eredményeül a kormány azon szilárd elhatározását jelentik, hogy daczára az ellenzék nagy agitácziójának, a kormány a berlini mandátum által kijelölt s a boszniai politikát illető határokat átlépni nem fogja.

Bécs, máj. 16. (Az «Egyetértés» tudósitójának távirata.) Irányadó körökből jelentik, hogy egyik bécsi lapnak az a hire, mely szerint az osztrák kormány az államvasutnak a magyar kormánynyal kötött szerződésével szemben állást foglalt s hogy *Dunajevszky* pénzügyminiszternek Budapesten való időzése erre befolyással volt, — a tényleges viszonyoknak nem felel meg. A két pénzügyminiszter egész más ügyekben tanácskozott. Ebben az ügyben első sorban a magyar közlekedésügyi s az osztrák pénzügyi miniszter fognak együtt tanácskozni.

Bécs, máj. 16. (Az »Egyetértés» távirata.) A N. W. Abendblattnak jelentik Budapestről: Az itt tartott közös miniszteri tanácskozások alkalmával a hadügyminiszter fölvetette azt a tervet, hogy az okkupált tartományok közigazgatását ismét a külügyi miniszteriumra bizzák. Ezt azonban maga Kálnoky is határozottan ellenezte, és mint czélszerütlent visszautasitotta. Az e tárgyban tartott tanácskozások eredménye végre az lett, hogy kimondták: az okkupált tartományok adminisztrácziója olyan marad, mint a milyen eddig volt. Az ügy a közös pénzügyminiszter vezetése alatt marad s e miniszteriumban egy külön szakosztály fog vele foglalkozni; jövőre is valamint eddigelé a legnehezebb pontokon katonai közegeket biznak meg a közigazgatással; ezek azonban minden utasitást, a mennyiben azok a közigazgatásra irányulnak, a közös pénzügyminiszteriumtól nyernek és azokat végrehajtani tartoznak. Ezenkivül elhatároztatott, hogy számos tisztviselőt, a kik nem váltak be, az okkupált tartományokból visszahivnak és helyettök esetleg jobb fizetéssel másokat fognak leküldeni. Mindezek Szlávy inditványai voltak, azonban azoknak elfogadása után egész határozottsággal kijelentette, hogy azok után, a mik történtek, különösen pedig azok után, a miket róla Budapesten irtak, lehetetlen maradnia. És hogy érthető demonstráczió czélzatával Budapesten, a sugáruton nagy, éves lakást bérelt ott, a hol ezelőtt Pázmándi Dénes lakott, a mire itteni politikai körök azt jegyezték meg, hogy Szlávy őszre fölmondott a pénzügyminszteriumnak, számitva arra, hogy mindenesetre kényszeriteni fogják, hogy még hosszabb ideig tovább vezesse az ügyeket. Kétséget sem szenved, hogy Szlávy már belefáradt a kormányzásba, nyugalomra vágyik s nem érzi magát elég erősnek arra, hogy az okkupált tartományokban lévő nagy feladatokat megoldhassa. Már az a körülmény is nagyon felingerelte, hogy mind a két pénzügyminiszter heves szemrehányásokat tett neki azért, hogy ajánlatokat vett át a Ferencz-József vasuti részvényekre még mielőtt az illető törvényjavaslatot elintézték volna. Mindkét miniszterelnöknek tehát feladatává vált, hogy Szlávy helyébe utódot keressenek, minden oldalról világosan hangsulyozták, hogy ez utódnak magyarnak kell lenni. Ha *Tóth* Vilmos hajlandó lenne a tárczát elvállalni, őt legjobban szeretnék, minthogy őt nemcsak kitünő adminisztratornak tartják, hanem egyuttal erélyes embernek is ismerik. Tóth Vilmos azonban semmiesetre sem hajlandó arra, hogy nyugalmas, biztos állását, a közös számvevőszék elnökségét elhagyja. *Tisza* Lajos pedig a boszniai közigazgatás vezetésének odiumát azért nem akarja elvállalni, mert esetleg árthatna fivérének a miniszterelnöknek, miután a közöspénzügyminiszter minden tettét bizonyosan a miniszterelnöknek rónák föl. Legkomolyabb jelöltként most már gr. *Szapáry* Géza fiumei kormányzó jön számitásba, azonban ez sem hajlandó arra, hogy a magyar kikötővárosban lévő szép és kellemes müködési körét elhagyja, ugy hogy valószinüleg br. *Orczy* lesz kénytelen magát föláldozni, habár neki sem kellemes feladat az, hogy a boszniai közigazgatás utvesztőjébe dobja magát s ezért feláldozza az ő felsége személye körüli miniszter kellemes tárczáját.

Raguza, máj. 16. (Az «Egyetértés» távirata.) A pénteken, e hó 12-én megtartott sorozás alkalmával Kattaró, Mula, Dobrota, Perragnó, Stolivó, Lastva és Teodo községekből 40 embert soroztak be a Landwehrhez. Szombaton, e hó 13-dikán a Zupa és Krtolebeli hadköteleseket vizsgálták meg és 12 legényt találtak alkalmasnak. Az orahováczi hegyek közt a csendőrség kémszemle közben elfogott egy felkelőt, a kit tegnapelőtt Kattaróba kisértek.

Belgrád, máj. 16. (Az «Egyetértés» tudósitójának távirata.) A reakczionáriusok (Risztics) pártjának egyik bizottsága a herczegovinai felkelők számára peticziót készitett, mely irat április 18-áról van keltezve és a nagyhatalmaknak fog megküldetni.

Lemberg, máj. 16. (Az «Egyetértés» tudósitójának távirata.) Ma délelőtt három bankjegyhamisitó kőnyomdászt fogtak el, kik Lembergben és Przmyslben hamis egy forintosokat terjesztettek.

Lemberg, máj. 16. (Az «Egyetértés» tudósitójának távirata.) *Vanutelli* bibornok a ma éjjeli vonattal visszatért Bécsbe. Przemyslben azért időzött hosszabb ideig, hogy megismerje a gácsországi görög katholikus egyház viszonyait s az orthodox agitáczió haladását. *Szoleczky* püspök elhitetni iparkodott a bibornokkal, hogy a lengyelek elnyomják a ruthéneket s a lengyel papság terrorizmust fejt ki. *Vanutelli* nem adott hitelt szavának s két napig Przemyslben maradt s meggyőződött róla, hogy *Szoleczki* nem mondott igazat. A bibornok ily értelemben fog jelentést tenni a pápának.

Prága, máj. 16. (Az «Egyetértés» távirata.) A «Narodni Liszty» jelenti, hogy *Taaffe* gróf rosz néven vette ama támadásokat, melyeket a cseh klub *Conrad* közoktatásügyi miniszter ellen intézett. A miniszterelnök elvállalja a felelősséget Conrad tetteiért s magatartásáért, s nem akar engedni a pressziónak. Ugyanazon lap irja, hogy a klerikálisok nagyon el vannak keseredve az iskola-törvény-novella meg a börzeadó tárgyalásának elhalasztása miatt. A kormánynyal szemben elfoglalt eddigi álláspontjuk immár tarthatatlan s inkább választják az ellenzéket, mintsem hogy folytonos balsikerrel küzdjenek a többség kebelében; némelyek azt javasolják, hogy az utolsó pillanatban okozzanak nehézségeket a kormánynak s szavazzanak ellene, mihelyt a vámtarifa visszakerül a képviselőházba. — Félhivatalosan jelentik, hogy a kormány legközelebb tanácskozni fog amaz eszközök fölött, melyekkel megakadályozhatnák az orosz zsidók tömeges bevándorlását.

Bukarest, máj. 16. (Az «Egyetértés» tudósitójának távirata.) Hitrovo orosz főkonzul a nála járt katonai küldöttség előtt igy nyilatkozott: Az én szófiai küldetésem teljesitve van, s ha innen elmegyek, akkor Belgrádba fogok menni, hogy véget vessek az osztrák befolyásnak.

Belgrád, máj. 16. (Az «Egyetértés» tudósitójának távirata.) A király f. hó 21-én utjáról visszatér és székvárosában ünnepélyesen fogadtatik.

Berlin, máj. 16. (Az «Egyetértés» tudósitójának távirata.) Az egészségügyi kiállitást a jövő tavaszra remélik ujra megnyithatni.

Berlin, máj. 16. A központi bizottság utasitá az albizottságot, hogy folytassa a tárlat rekonstrukcziójára vonatkozó munkát, fentartván magának az idő és a hely megállapitását. A központi bizottság reméli, hogy kárpótlást fog adhatni a kiállitóknak a szenvedett veszteségekért.

Berlin, máj. 16. (Az «Egyetértés» tudósitójának távirata.) A szövetségi tanács plenuma ma többek közt a [illegible] javaslatnak a csomagolási anyagra vonatkozó határozatait elfogadta. A már többizben helytelenitett ugynevezett különleges vám-czikkek ügyében magasabb vámhivatalnokok által túlbuzgóságból kivetett magasabb kijelölés meggátlására intézkedés történt. *Windhorst* ajánlata, hogy a birodalmi gyülés őszig elhalasztassék a kormány által aligha fogadtatik el, ellenben kész a kormány a dohány, monopolium-vámtarifa, ipartörvény tárgyalása után az ülésszakot berekeszteni, tehát a munkásokat érő balesetekről szóló törvényjavaslat tárgyalása elmaradna.

Berlin, máj. 16. (Az «Egyetértés» tudósitójának távirata.) A greifswaldi egyetem uj rektora *Behrend* ki zsidó vallásu, tegnap hivatalosan letette az esküt. A tanácsgyülésen az uj rektor kijelenté, hogy egyetemi plébánia ügyében a *vezetést a protektorra* ruházza.

Berlin, máj. 16. Bismarck arczidegbajban szenved, mely nagy fájdalmat okoz neki.

London, máj. 16. (Alsóház.) Sir St. Northcote további felvilágositásokat kér a Parnellal kötött egyezményről. Gladstone kijelenti, hogy a gyanu miatt elfogottak szabadon bocsátása a kormány kötelessége volt. Balfone nem elégszik meg a válaszszal és kéri a ház elhalasztását; azt mondja továbbá, hogy kétséget sem szenved, hogy a kormány egyezségre lépett Parnellal. Ilyen transzakczió példátlan eljárás az angol történetben. A kormány nyilatkozataiba vetett bizalom meg van rendülve. Gladstone a legszenvedélyesebb módon visszautasitja a vádat, egy szó se igaz abból, hogy egyezség köttetett; a leghatározottabban megczáfolja az elősorolt vádakat, melyeket be kellene bizonyitani, mert különben azokat sujtják, a kik az ily természtü vádakkal előlépnek. Gibson azt mondja, hogy a szenvedélyes kifakadások nem elégségesek; tényekkel kell az állitást megczáfolni. A vita tovább foly.

Pétervár, máj. 16. (Az «Egyetértés» tudósitójának távirata.) Ismételten rebesgették az utóbbi napokban, hogy *Lorisz-Melikovot* a czár meghivja a kormányba, ebből azonban egy szó sem igaz. A czár Lorisz-Melikov ellen még ma is annyira ingerült, hogy meghivása a teljes lehetetlenségek közé tartozik. A czár haragjának okát a következő dologra vezetik vissza: Közvetlenül a Pobedenescov által szerkesztett manifesztum közzététele előtt Lorisz-Melikov III. Sándor czárt, hosszu fáradozás után rábirta, hogy Oroszországnak bizonyos alkotmányfélét adjon, természetesen orosz felfogás szerinti alkotmányt. Melikov ennek az eredménynek annyira megörült, hogy Abaza minisztert még közvetlen a palotából akarta róla értesiteni. Melikov a nagy sietségben elég vigyázatlan volt, hogy ezt irja: Végre sikerült meggyőznöm a *kadétot*. A palotabeli szolgák azonban a levelet kinyitották s tartalmát elolvasván, azonnal megmutatták a czárnak. A czár szerfölött megbosszankodott a miatt, hogy Melikov őt kadétnak nevezte, s Melikovot és Abazát azonnal lemondásra kényszeritette. E két államférfi egyedül ebből az okból lőn kegyvesztetté, s ez az egyedüli oka az ujabb orosz politika reakczionárius irányzatának. Pobedenescov ugyanis felhasználva a terveinek kedvező alkalmat, a czár elé terjesztette manifesztumát, mit a czár Lorisz-Melikov elleni nagy bosszuságában azonnal aláirt. Manapság a czár teljes bizalmát *Woroncov-Daszkov* herczeg birja, ki a czár személyes védelmezésére rendelt testőrség főparancsnoka. A herczeg jó ember, csekély erélyü, a czárnak leghübb szolgája, annyira, hogy udvari körökben bizonyos összeköttetésről is beszélnek, melyben a czáron kivül a herczeg fiatal nejét is emlegetik, s hozzáteszik, hogy a herczeg ezt a dolgot legkevésbé sem találja kellemetlennek.

Pétervár, máj. 16. (Az «Egyetértés» távirata.) A koronázás ideje még most sincs végleg megállapitva, de az udvari miniszterium azért alkudozást kezdett néhány nagyobb szállóház tulajdonosával a vendégek elhelyezése végett. A vértes testőröket Moszkvába küldik a koronázás alkalmával. A diszőrségek Varsóból mennek Pétervárra s ugy hallatszik, hogy többé vissza sem térnek Varsóba.

Pétervár, máj. 16. Kaufmann tábornok, Turkesztán főkormányzója, meghalt.

Konstantinápoly, máj. 16. (Az «Egyetértés» távirata.) Dervis pasát ide hitták, hogy, mint határozottan állitják, fontos parancsnoksággal bizzák meg.

Róma, máj. 16. Corti gróf nagykövet ma visszautazik Konstantinápolyba.

KÖZGAZDASÁG.

Bécs, máj. 16. (Az «Egyetértés» távirata.) Az *osztrák államvasut* bevételei a lefolyt munkahéten 668,272 frtra rúgtak, vagyis 13,739 frttal többre, mint a mult év megfelelő hetében.

Bécs, máj. 16. (Az «Egyetértés» távirata.) Hirlik, hogy az *osztrák államvasut* igazgatótanácsa és az *osztrák hitelintézet* közt alkudozások folynak az államvasut uj elsőbbségi kötvénye kibocsátásának financzirozása iránt.

Bécs, máj. 16. (Az «Egyetértés» távirata.) A *Rudolfvasut* igazgatótanácsa mai ülésén átvette az államositási tárgyalásokkal megbizott delegáltak jelentését és a legközelebbi napokban állitja össze a kormánytól igényelt követeléseit.

Prága. máj. 16. (Az «Egyetértés» tudósitójának távirata.) *Wimmer* I. fia vasáru kereskedő-czég több mint 600,000 frt passzivával megbukott és a hitelezők többségének beleegyezésével 35 százalékos kiegyezést ajánl. Bejelentési határidő május 20-ika.

Prága, máj. 16. (Az «Egyetrrtés» távirata.) A *Danick-féle gépgyár-részvénytársaság* mai közgyülése elhatározta, hogy a részvény szelvényt holnaptól kezdve 7½ frttal azaz 15 százalékkal váltja be. A tartaléktőke 20.822 frt, az ingatlanság 60,000 frt.

Páris, május 16. (Az «Egyetértés» tudósitójának távirata.) Hollandia ujra azon buzgolkodik, hogy Francziaországgal a kereskedelmi szerződés ügyében tárgyalásokat kezdhessen.

Tenger alatti alagut Francziaország s Anglia között.

A történetirók s a kultura fejlődésének buvárai fejtsék meg majd éleselmüségükkel annak okát: miért lett Anglia az az ország, mely az elmélet s gyakorlat terén annyi, de annyi életbevágó vivmánynak szülőfölde, egyuttal oly sok s különféle előitélet bölcsője is. Mi az oka annak, hogy ez a, különösen az ujabb technikai felfedezésekben s találmányokban oly rendkivül szerencsés és teremtő szellemü angol nép, ép ezek ellenében gyakran szükkeblüségből, tulságos bizalmatlanságból, nem ritkán kicsinyes irigység és visszatetsző féltékenykedésből akadékoskodik, szinte elvakulva utjába áll. A tények logikája s létezése folytán, igaz, korlátolt s makacs álláspontjukat végre is feladják s a jobb belátásnak tért engednek. Azonban a mi megtörtént, az elögördített akadályokat, ezt meg nem történtté nem tehetik. A Szuez-csatorna megvalósitásának története mindenkor élénk bizonysága, az az ország, melynek az Afrika s Ázsia közt terjedő keskeny földszoros átvágásából politikai s gazdasági tekintetben a legtöbb haszna volt és lesz, az az ország állt az illető vállalattal legélesebb ellenkedésben. Önkénytelenül is ez analogia jut emlékezetünkbe, ha látjuk Angolország legkiválóbb s legbefolyásosabb köreinek oppoziczióját ama terv ellenében, mely hivatva lesz a tengerkörnyékezte Albiont vasuti alagut által összekötni az európai szárazfölddel, hogy igy a csatorna alatt a bensőbb, kényelmesebb s gyorsabb közlekedésnek utja nyitassék. Addig mig a terv kivihetősége felett elméleti vitatkozások folytak, az ellenvetéseket s aggodalmakat elnyomta a terv megvalósithatatlanságának hiedelme. A geologusok és technikusok nem riadtak meg a feladattól, fürkésző kisérleteiket egyre folytatták; az eredmény, melyhez jutottak még nem végleges, de az angol részről megkezdett előmunkálatokat egész valóságukban igazolták. Komoly reményeket ébresztett, de egyuttal a legveszélyesebb aggodalmakat is felszinre hozta.

Ismeretes dolog, hogy Anglia katonai tekintélyének egyik legkiválóbbja, söt mondható legfőbb tekintélye, Wolseley tábornok a tengeralatti alagutat az angol nemzet biztonságára nézve permanens veszélynek nyilvánitá, mely esetleg, bizonyos körülmények között az ellenséges inváziónak alkalmas «coup de main»-ül szolgálhat. Ha Wolseley tábornok nem vállalkozott volna a korlátját veszitett chauvinizmus szószólójává, ugy bizony ilyesforma aggodalom sohase léphetett volna ennyire előtérbe s nem lehetett volna azt főfontosságu kérdéssé fölfujni. A nagynevü felszólalónak köszönhető, hogy e kérdést az angol kormány nagytekintélyü katonasági bizottság elé terjeszté, hogy itéletet mondjanak róla. A Mont-Cenis, Gotthardhegyet átfurhatták, a nélkül, hogy valakinek csak eszébe is jutott volna az illető alagutakban az egyes országok megvédhetőségére nézve, abban veszélyes dolgot látni. Pedig egy oly hegyláncolat, mint az Alpesé, az ellenséges invázió ellenében nem megvetendő természetalkotta bástya. A La Manche csatorna, ugy lehet, még hatásosabb véd, de egy, a csatorna alatt huzódó vasuti alagut, Angliának földrajzi fekvéséből eredő védállási előnyeit semmiben sem csorbitja. A nemzetek békés munkásságának e müve nem alkalmas a háboru eszközéül; egyetlen percz, söt egy-két pillanat alatt használhatatlanná tehető, szétrombolható. Arra, hogy Angliát Angliában, tengeralatti uton megtámadhassák, oly alagutat kellene épiteni, melynek helyét, irányát titokban kellene tartani, hogy a megtámadott fél partja vonalának őrzését annak egész hosszára ki kelljen terjesztenie. Midőn I. Napoleon komolyan azzal az eszmével foglalkozott, hogy az eddig le nem győzhetőnek bizonyult szigetország ellen a dán s normán inváziót ujitsa meg, akadt egy franczia mérnök, ki egy oly alagut ásatását javasolta, a melyen a nagy hadsereg Angliába juthat. E javaslatból indult ki az első ösztönzés Anglia s a szárazföld között uj összeköttetést alkotni. E javaslathoz sorakozott azután a hosszabb s rövidebb időközökben felmerülő tervek egész sorozata. Ha volt is köztük számos olyan, melynek kivihetetlensége azonnal szembe ötlött, de mindegyiknek megvolt az az érdeme, hogy az ügy iránt az érdekeltséget ébren tartották és mindegyre tágasabb körökbe terjesztették. Alagut, vagy áthidalás utján történjék-e az összeköttetés, ez képezte a vita főpontját a legujabb időkig. Az alagut helye, iránya s módja is ellentétes véleményeltérésekre vezetett.

Szó volt arról is, hogy az alagut vascsőből készittessék, mely azután a tenger fenekére lett volna elhelyezendő. Legyen még megemlitve egy más terv is, mely szerint a tengerbe jó messze benyuló gátak kiépitése által a calais-i tengerszoros oly keskenynyé alakitandó, hogy a vasutak vonata gőzkomp segélyével egyik partról a másikra könnyen átszállitható legyen. Igy módosult az alagut eredeti terve különféle eszmék szerint és mégis végre, a hosszas buvárkodás és tanulmányozás után legujabban a technikusok visszatértek az eredeti javaslathoz. Azonban bármily becses anyag is az, a mit az időfolyamában a szakférfiak és tudósok a tapasztaltak és megfigyeltek után egybegyüjtöttek, az óriási mü sikerülte mégis oly sok esetlegességtől függ s az igényelt költséget oly nehéz előre meghatározni, hogy nem szabad csodálkoznunk, hogy annyi ellentétes terv lépett előtérbe, melynek mindegyike bizonyos tekintetben helyesnek, igazoltnak tekinthető. A feladat nagysága, a még ismeretlen tényezők, melyek az egész vállalat sikerültét koczkáztatják, mindez kivánatossá tenné azt, hogy a legjobban érdekelt két állam, Anglia s Francziaország vegye keze ügyébe a dolgot. Azonban mindkét állam részéről mutatott közöny csakhamar arra utalt, hogy magánosok kezdeményezése lépjen előtérbe, ha csak azt nem akarták, hogy e nagy munka a jövő nemzedékre bizassék.

A *South Eastern Railway Company*, mely Anglia belsejébe hatoló vonalok nagy részét birja, melyek mindegyike a csatorna valamelyik kikötőjéből indul ki, 1870-ben az alagut megvalósitásához megtette az első lélépést 1874-ben és 1881-ben a parliamenttől feljogosittatott, hogy az előmunkálatok megtételére szükséges területeket megszerezze s a különféle technikai berendezésekre szükséges költekezést megtegye. Midőn a South Easternnek az alagutra vonatkozó tervei nyilvánosságra jöttek, könnyen megérthető, hogy a másik vele versenyző nagy közlekedési vállalat a *London-Chatam-Dower Company* buzgósága nem engedhette meg, hogy lemondjon oly sokat igérő kedvezményről, mint a milyen lesz a tengeralatti alaguti összeköttetés. A Rothschildház kiváló igazgatósági tanácsának, Lord Grosvenor parliamenti tagnak s más kitünőségeknek vezetése mellett társaság alakult, a *Channel Tunnel-Company* 80.000 font sterl. alaptőkével. Czélja szintén tengeralatti alagut előmunkálatainak megkezdése. E társaság is kért s kapott a parliamenttől engedélyt e munkálatok megtevésére, azonban ez engedély a mult évben lejárt s megujitására vonatkozó kérvény jelenleg a parliament legközelebbi tanácskozásának tárgya lesz. Eltekintve a fontos munkálatoktól, melyet a South Eastern már is létesitett, e társaságnak még az az előnye is van a Channel Tunnel Company ellenében, hogy az általa megnyert engedély alapján már birtokába vette azokat a parti területeket, melyek «korona földek» levén, birtokosukat a földalatti munkák teljesithetésére messzebbre menő jogokkal ruházzák fel, mint az másféle földterületeknél meg van engedve. Az angol társaságoknak megfelelő franczia társaság, a «*Compagnie du Tünnel de la Manche*», a hirneves nemzetgazdász M. *Chevalier* halála óta, ki a tervvel igen rokonszenvezett, alig ad valami életjelt magáról. Minthogy e társulatnak 1875-ben adott engedélyezése 1883 augusztus havában lejár, s ha talán a megkezdett munkálatok addig is komolyan nem folytattatnak, ennek utána remélhető, hogy ama érdekeltségnél fogva, melylyel a franczia északi vasut főrészvényesei s a Rothschild-ház az alagut irányában viseltetnek, ujra élénkebb munkásság fog a franczia partokon megkezdett előmunkálatnál tért foglalni. A társulat alaptőkéje, mely 5000 frankos Parts de fondateur utján jött össze, 2 millió frankra rúg.

Azt, hogy a South Eastern Company az alagut előmunkálataiban sokkal előbbre van, mint a másik két társaság, azt a társaság élén álló egyes személyek energiáján kivül (különösen kiválik elnöke, Sir Edward *Watkinc*) a szerencsés véletlennek köszöni, melylyel mérnökei a vállalat kiindulási pontjának megválasztásában eljártak. Ha ugyanis az alagut kiépitését megelőzőleg a furásokba beszivárogható tengervizet ki kellene még szivattyuzni, akkor nem a technikai nehézségek, hanem a nagyon is jelentékeny költségnövekedés miatt tanácsosnak mutatkoznék az egész tervet ideje korán abbahagyni. A korábban történt vizsgálódások e tekintetben nagyon kevéssé biztató eredményre vezettek. Ama fix ideák által vezéreltettek, hogy a tengeralatti alagutnak St.-Marguerita ölbéből kell kiindulnia. A benyomulandó viz kiszivattyuztatása jó sokáig ki nem kerülhető kényszerüségnek tekintetett, a mennyiben szilárdan s mereven ragaszkodtak annak eszméjéhez, hogy a vizáthatlan krétaréteghez jutandó előbb, a parttól kezdődő, a viz behatolásának ellent nem álló vonalon kell áthaladni. Azonban mig a Channel Tunnel Company kisérleteit folyvást ez elvekre alapitá, addig a South-Eastern Railway ráadta magát végkép szakitani ez eljárással s ujabb kisérletet merészelni. Kiindulva abból a feltevésből, hogy Anglia s Francziaország Dover s Calais között az ősidőkben keskeny földszorossal volt egybekapcsolva és mert mindkét parton ugyanaz a geologiai képződés konstatáltatott, ebből azt vélik következtethetőnek, hogy az egyik parttól a másikig folytatólagos vizáthatlan krétaréteg vonul. Igy okoskodtak: ha e krétaréteget a kiindulási ponton megtaláljuk, akkor azt egyszerüen utjában követnünk kell s az alagut iránya adva van. Ez eszmemenetnek leginkább megfelelő kiindulási ponttul, — Dover s Folkestove között végrehajtott vizsgálat után, — a nyugati részen «Shakespeare Cliff» előtt levő partrész választatott ki. Ezután megkezdődtek a földalatti előmunkálatok. Abbots Cliff mellett a *lejárati alagutrészt* ½ angol mértföldre 7 láb szélességgel már ki is ásták. Következik a tengeralatti rész, melyhez szintén hozzá fogtak. A «Shakespeare Cliff»-től fekvő nyugati partvégen 160 láb mély akna vezet le, melynek vége 100 lábbal fekszik mélyebben mint a tenger vizének felszine, s azt a pontot jelöli meg, a hol az alagut a tenger medre alá ér. Itt kezdődtek meg a vizáthatlan kréta réteg furatásai. Ez a munka a krétaréteg szerencsés alkotása folytán azóta felette kedvező eredménynyel s aránylag gyorsan halad mind előbbre. Ujabb értesülések szerint a csatorna alatt már körülbelül 1000 yard, azaz 910 méternyire haladtak előre. Minden 500 yard után az akna kissé szélesebbé tétetik, hogy a gépeket oda lehessen helyezni s onnan müködtetni. Az átfuratásra szükséges időre vonatkozólag számitások történtek, melyek szerint az 3½ év alatt befejezhető, ha mindkét partról évenkint 6 angol mértföldnyire ásnak. E szerint a tengeralatti alagut 22 angol mértföld hosszuságu leszen; a két lejáró alagutrész mindegyike 4 mértföld s igy az egész földalatti rész 30 angol mértföldre menne.

A South Eastern Railway Company ez év január 19-én tartott közgyülésén elhatározta, hogy egy ujonnan alakuló társaságnak adja át a parlamenti engedélyezésből származó jogait s kötelezettségeit, továbbá a megszerzett területi részeket, a birtokában levő technikai-gépészeti berendezéseket, a már meglevő munkálatokat, szóval mindent a mit a tengeralatti alagutra vonatkozólag megszerzett. Az uj társaság neve: „*Submarine Continental Railway Company*“. Egyelőre 250,000 font sterling alaptőkével alakult meg, 250,000 részvényre van osztva, 1 font sterling egy-egy részvény. A South Eastern vezérlő egyénisegei s a velök szövetkezett bankárcsoport a főrészvényesek. Az 1882-dik év január 6-án megkötött egyezmény, melyet, mellékesen legyen megjegyezve, a Submarine Continental Comp. közgyülése január 20-án helybenhagyott a következő lényegesebb határozatokat tartalmazza:

1. A már emlitett átengedést, mely szerint a South Eastern minden tulajdon- s másnemü jogait a Submarine Continentál Company-ra ruházza. Itt egyuttal felemlitendő, hogy a próba akna 1100 yard hosszuságra készitendő el.
2. A Submarine Contimental Comp. az átengedő társaság kielégitésére 30,000 font sterling készpénzt ad és 20,000 darab részvényt (1 font sterlingért) enged át.
3. A Submarine Contimental Company-nak a furási munkálatokat haladéktalanul folytatnia kell, mig az alagut tervének megvalósithatása el nem dől. Ezt a két társaság által választandó bizottság fogja megitélni.
4. Ha az alagut kivihetősége biztositottnak nyilvánittatik, akkor a Submarine Continentat Company köteles a munkálatot folytatni. Ha három év lefolyása alatt e kötelezettségének eleget nem tesz, akkor a South Easterné lesz minden átruházott jog.
5. Az esetre, ha a vállalat sikerül, kötelezi magát a South Eastern a szükséges vasuti csatlakozásokról gondoskodni.
6. Az alagut elkészitéséig a South Eastern kötelezi magát a munkálatokhoz székséges anyagok s munkások szállitását illetőleg a legmesszebbmerő előnyöket engedé. lyezni s az alagut elkészülte után résztvenni mindazon intézkedésben, a mely által az alaguton történő forgalom emelendő s fejleszthető lesz.
7. Hat tagból álló bizottság fog alakittatni; három tag a South Eastern s a másik három a Submarine Continental társulat tagjai közül lesz választandó. E bizottság fel fog jogosittatni a többi vasut-társaságokkal tárgyalásokat kezdeni s folytatni.

Minthogy a londoni Sattan Dover Comp. különlegesen felemlittetik, mely, mint emlitve volt, a versenytársulat élén áll, ebből azt szabad következtetni, hogy komolyan szóba jött a még most ellenkedő elemek egyesitése. Az államok ugy is minden közremüködést visszautasitottak s igy az óriási munka teljesen magánosok kezdeményezésére van utalva. Ily körülmények között nagyon szerencsétlen dolog az erők szétforgácsolása és gyengitése. A technikai eredmény ez által nincs veszélyeztetve, egy alagut helyett esetleg kettő lesz, ez az egész. Azonban a biztos s fokozatos jövedelmezőség reményét hosszabb időre kell majd halogatni. Bármily nagy is Anglia és a szárazföld között a személy- és áruforgalom, nem szabad arról megfeledkezni, hogy annak egy részét fogja a tengeralatti vasut közvetiteni. Ez a földrajzi távolság, az áru minemüsége és csomagolásának módja határokat von, a melyeket a legmesszebbre menő tarifakedvezmények sem fognak megdönthetni. Az alagut forgalma körébe eső térnek pontos meghatározását csak a tapasztalat adhatja, azt ma még hozzávetőleg sem lehet kijelölni. Csak annyi vehető bizonyosnak, hogy London és Anglia belvidékeinek nagyobb városai Párissal, Brüsszellel s egyáltalában Nyugat-Európa mindazon helyeivel, melyeknek kereskedelme vasuti közlekedést s összeköttetést igényel, teljesen az alaguton történő szállitást fogják igénybe venni. Azonban aligha vonhatja majd maga körébe a kikötők forgalmát. Még a nagyobb folyók mellett fekvő kikötőkkel biró városok is valószinüleg megmaradnak a régi összeköttetés és közlekedés módja mellett, a mennyiben az áruk szállitása *átrakodás nélkül* mehet végbe. Általánosságban elmondható, hogy itt is minden szárazföldi s vizi közlekedési eszközöknél tapasztalt eredmény fog beállani. A személyek forgalma a szárazföldi azaz alaguti közlekedési vonalnak jut osztályrészeül; nemcsak a csatorna partvidékének s az északi tengervidékének utasai, de egyáltalában az összes Anglia és a szárazföld között történő személyforgalom.

A Submarine Continental Company-val versenyző társaságnak az 1875. nyilvánosságra hozott tervezete az alagutra eső személyforgalmat egy-egy év alatt 450,000 utazóra s az áruforgalmat 12,000.000 tonnára becsüli. Azonban a vállalat jövedelmezősége ez adatok nyomán elég biztonsággal korántsem határozható meg. Különben is a jövedelmezőség első sorban a még most előre ki nem számitható épitési költség nagyságától függ. Ez pedig a szerint változhatik, a mint az angol tengerparttól a tenger alatt huzódó viz-áthatlan krétaréteg eltart-e a franczia partig s vajjon méretei mindenütt kedvezők.e? S ez még a jövő kérdése!

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

⁑ **A magyar galicziai vasut** mai közgyülése, mint Bécsből távirják, helybenhagyta az 1881-iki üzleti jelentést. Jelentékeny gabnaszállitások elmaradása folytán a bevétel a mult évhez képest 111.671 forinttal, a kiadás pedig 55.298 forinttal csökkent. A zárszámadás 117.939 forint veszteséggel zárul, mely összegből 92.843 frt a galicziai és 25.096 forint a magyar vonalra esik. A társulat birtokában levő saját II. kibocsátásu elsőbbségi kötvények 90.25%-on eladattak és ezáltal lehetségessé vált az összes függő adósságok törlesztése és az 1881. julius 1-én esedékes szelvénynek teljes értékben való beváltása. Az 1882. évi forgalmi eredmény kedvezőbb, mert ápril végéig 64.000 forinttal több vétetett be, mint a mult év ugyanazon időszakában.

⁑ **Szerb vasuti társaság.** A «Société de Construction et d'Exploitation des Chemins dő fer de l'Etat Serbe» alapitoinak és részvényeseinek e hó 13-án Párisban a Comptior d'Escompte de Paris palotájában tartott alakuló közgyülésén. mint már jelentettük, e 16 millió frank alaptőkével müködő franczia társaság első igazgatótanócsának tagjaiul: *Hentsch* Ede, *Girod*, *Lavoissiére*, *Berard* és *Gibert*, valamennyien a Comptoire d'Escompte de Paris igazgatóságának tagjai; de *Flers* marquis, *Goldschmidt* Frigyes, de *Montchiconn*, *Bibesco* herczeg valamennyien Párisban; továbbá *Hahn* kormánytanácsos az osztrák tartományi bank igazgatója, valamint *Monteculli* gróf, *Beretvás* és *Leeb* a magyar országos bank igazgatóságából választattak.

⁑ **Rudolf-vasut.** Az osztrák kereskedelmi minisztériumban tegnap nyitották meg a Rudolf-vasut államositása tárgyában meginditott tanácskozásokat. A kormányt *Puszwald* báró osztálytanácsos, *Wittek* lovag udvari tanácsos és *Jeitteles* főfelügyelő képviselték. A tanácskozás, mely néhány órát vett igénybe, a kérdés tárgyát képezendő viszonyok általános fejtegetésére szoritkozott, s azért az ügy pénzbeli oldalát illetőleg még nem vezetett a határozott eredményre. Különben erre vonatkozólag még egyik oldalról sem tétetett határozott ajánlat. Mindamellett azonban körülbelül már most is ismeretesek azok a határok, melyeken belül a pénzügyi megoldás mozogni fog, s végleges befejezése csak oly eredményt szülhet, mely a felvett összegből csakis részvényenkint egy fél krajczárral térhet el. A tanácskozást a legközelebbi napokban folytatják, s rövid idő alatt alkalmasint be is fogják fejezni.

⁑ **Tengeralatti kabel.** Az ujabb időben gyakran ismétlődő ama panaszok következtében, hogy a csatonakabelt a halászat nagyon megrongálta, hir szerint folyó évi október 1-én Párisban nemzetközi kongresszust fognak tartani, oly czélból, hogy a tenger alatti kabel megóvása végett nemzetközi szabályokat alkossanak. Továbbá egy franczia mérnök ép most oly találmánynyal lépett elő, melynek kiszámithatatlan becse volna. Tervei oda irányulnak, hogy a tenger alatti kabelek segitségével a tengeren való rendes hajóközlekedés hozassék létre. A mérnök azt tervezi, hogy a tenger fenekén fekvő főkábelre minden hatvan mértföldnyi távolban egy függélyes kabelt fog alkalmazni, s ezt a viz felszinén egy horgonynyal fogja megerősiteni. A horgonyok oly kövel helyezendők el egymáshoz, hogy a hajók mindennap legalább egy mellett haladjanak el. A jelző-állomások számokkal volnának ellátandók, s éjjel megvilágitandók, vagy ugy szervezendők, hogy erősen hangozzanak, vagy a hajók által villanyossággal hozassanak összeköttetésbe. Ez uton azt lehetne elérni, hogy minden hajó sorsáról mindennap állandóan tájékozást lehetne szerezni, hogy a hajókat fontos dolgokról tudósitani lehetne a tengeren s hogy sok bajt el lehetne kerülni, stb. Igy például egy hajó a 42-ik horgonynál, arról tudósitana, hogy veszélyben forog, hogy például megrepedt. Egy másik hajó, mely e napon a 40. vagy 41-dik horgony mellett halad el, a központi állomásról értesittetik a veszélyről és segitségére siet az előbbinek, stb. A szakértők ama véleményben vannak, hogy e terv keresztülvitele nem ütköznék nagy nehézségekbe.

KERESKEDELEM ÉS TŐZSDE.

** **Uj fonógyár a felvidéken.** Liptó-Szent-Miklósról irják e hó 14-ről lapunknak: A kereskedelmi minisztérium kiküldöttje, *Rejtős* Sándor, *Deil* Jenővel a kassai kereskedelmi és iparkamara titkárával, e hó 14-én ide érkezvén, a megyeház nagytermében számos közönség előtt előadták, hogy egy bécsi gyáros a kormánynyal alnyal alkudozásokba bocsátkozva, bizonyos engedmények mellett késznek nyilatkozott, hazánk felvidékén, 150—200 munkást foglalkoztató fonógyárt felállitani. A kassai kereskedelmi és iparkamara tekintettel arra, hogy a *len és kender Liptómegyében már évszázadok óta jó, de még szerfelett javitható minőségben termesztetik és házi iparilag feldolgoztatik*, tekintettel továbbá arra, hogy a nép — állandó foglalkozás hiányából — kivándorolni kénytelen, és végre figyelembe véve, hogy az élelmi czikkek ára és a napi bér igen kedvező, — a fennt jelzett telep felállitására, *Liptó-Szent-Miklóst* ajánlá. — Ez ajánlat folytán a fenntnevezettek, a szükséges adatok közvetlen megszerzése czéljából ide érkeztek és miután a többi közt még az illető telepre szükséges, a város által felajánlandó, a Vág folyó és a pályaudvar mellett fekvő 2 holdnyi területet is kiszemelték, a jelzett telep felállitását biztos kilátásba helyezték. — A közönség ez igéretet legnagyobb örömmel tudomásul vette, morális és anyagi támogatásáról az illető vállalkozót már ez alkalommal is biztositván.

** **A tisza-szegedi m. kir. nyeremény-kölcsön** e hó 15-én délelőtt 10 órakor tervszerüleg eszközölt, hetedik kisorsolása alkalmával kihuzattak következő sorozat- és nyerő-számok, ugymint: Kihuzott sorszámok: (Minden sorszám 100 nyerőszámot tartalmaz.) 1131 1389 1411 2059 2358 2581 3494 3591 3621 3928 4338. Kihuzott nyerőszámok: 1. huzatra 1131 sorszám 2 nyerőszám **100.000** nyerem. frtokban. 2. huz. 2358 sorszám, 48 nyerősz., **4500** nyer. frt. 3. huz. 3494 sorsz. 28 ny. sz,, **1000** nyer. frt. 4. huz. 3494 sorsz. 94 nyerősz. **1000** nyer. frt. 5. huz. 2358 sorsz. 88 nyerősz. **1000** nyer. frt. 6. huz. 3621 sorsz. 76 nyerősz. **1000** nyer. frt. A kihuzott sorszámok többi számainak mindenike nyer **112** frtot. A kihuzott számokra eső nyeremények három hónappal a huzás után az eredeti sorsjegyek átadása mellett a következő pénztáraknál vehetők fel; Budapesten: a m. k. közp. állampénztárnál, és a magyar általános hitelbanknál, — továbbá Bécsben: a cs. k. szabadalmazott osztrák kereskedelmi és ipar-hitelintézetnél, valamint a Rothschild S. M. és Wodianer Mór baakháznál. Az első bezárólag hatodik sorsolásból kifizetés végett következő sorsjegyek részben még be nem mutattattak: 220 589 942 1085 1183 1296 1413 1565 1766 1931 2021 2052 2111 2210 2303 2314 2661 2763 3056 3074 3147 3158 3392 3515 3678 4018 4117 4142 4159.

** **Az Union générale uj részvényei.** A párisi kereskedelmi törvényszék — mint már táviratilag jeleztük — tegnap kijelentette, hogy az Union générale uj részvényeinek kibocsátása érvénytelen, s hogy a régi kibocsátásra még hátralékos, részvényenkint 250 frank befizetést követelni kell. Az itélet következményei a párisi piaczra nézve nagy jelentőséggel birnak. Három panasz feküdt a törvényszék előtt. Az egyik szerint az uj részvények kibocsátásának érvénytelenségét követelték, minek ellenében ama összegek megtéritését kinálták, melyek az Union générale fiktiv tiszta nyereségéből a régi részvények számlájára befizettettek. A második panaszban, az előbbivel épen ellenkezőleg a panaszlók által aláirt uj részvények kiszolgáltatását követelték. A harmadik panaszban egyszerüen az uj részvények megsemmisitését követelték. A törvényszék az első panasz értelmében itélt s ez által kijelentette, hogy a régi részvények tulajdonosai befizetni tartoznak, mig ellenben az uj részvények aláirói a czimleteket nem tartoznak átvenni. Mivel a koulissza leginkább az uj részvényekre irt alá, s ennek következtében százmillió franknál nagyobb összeggel adós maradt; eme itélet által megszabadult ettől az adósságtól, melynek likvidálása a kulissza legnagyobb részét fizetésképtelenné tette volna. Ellenben a parket egy részét miután a régi részvények a parketben árultatnak, sujthatja ez az itélet. Mivel azonban az agents de change kölcsönről gondoskodtak, ugy az itéletnek eme része a párisi piaczra nem lesz hatással. E szerint feltehető, hogy a kulissza müveleteit ismét folytatni fogja, s hogy a párisi piacz rendes funkcziói ismét megkezdődnek. Ez által a párisi kereskedelmi törvényszék itélete, mely ellen mindenesetre még fölebbezni is lehet, nagy jelentőséget nyer. De az Union générale csődtömegére nézve is bir nagy fontossággal ez az itélet. Az Union générale ugyanis az uj részvények czimén hitelező volt, egyuttal azonban adósa volt a parketnek, mert ettől a régi részvényeket, melyekből tudvalevőleg többet mint 60000 darab tárczájában volt, megvette. Az Union générale sorsa azonban a jelen pillanatban nem oly fontos, mint a párisi piaczé, s ezt a törvényszék itélete ugy szólván megmentette, Egy ujabbi párisi távirat ez ügyben ezeket jelenti: A főindokok, melyeknél fogva az Union générale 100,000 darab uj részvényének kibocsátását semmisnek nyilvánitották, a következők: Az aláirási és fizetési nyilatkozatok *helytelenek* voltak. A Bontoux és nyolcz igazgatótanácsos által tett eme nyilatkozatok szerint 3217 részvényes 100.000 részvényt irt volna alá, s 50 millió azok elkönyvelésére 35 millió pedig pótlékosan fizettetett volna be. Az *Izoard* és *Feder* nevek alatt történt jegyzés 24,791 részvényre, magának a társaságnak müve volt. Miután azonban semmiféle társaságnak sem szabad saját részvényeit jegyezni, e jegyzés rendellenes. A társaság csak ugy eszközölheti ezekre a részvényesekre a befizetést, ha a vállalat más müveleteihez szükséges eszközöket használja fel hozzá. — Az ily eljárás azonban a társaságnak, a helyett, hogy gyarapitaná, csak csökkenti tőkéjét. E pont magában véve is elégséges volna arra, hogy a kibocsátás semmisnek nyilvánittassék. Ezenkivül azonban az is be van bizonyitva, hogy az aláirók nagy része, az 1867. évi törvénynek meg nem felelve, a készpénzzel való befizetést nem eszközölte, s ezért a 100,000 uj részvény aláirása csak fiktiv volt, de nem tényleges. Eltekintve attól, hogy a november 5-ki közgyülés határozata után — különbeni érvénytelenség mellett — egy másik közgyülésnek az aláirást és befizetést verifikálnia kellett volna, a törvényszéknek már a föntebb felsorolt rendellenességek következtében is semmisnek kellett a kibocsátást nyilvánitani. Ennélfogva a törvényszék az Union générale 100000 darab uj részvényeinek kibocsátását semmisnek és hatálytalannak nyilvánitja ki, ugyszintén a társasági szerződés 1882. jan. 3-ki módositását is. A törvényszék kinyilatkoztatja továbbá, hogy uj czimleteket a régiek felmutatása mellett, átvételi jogot szállitani nem szabad; visszautasitja ama kivánságot, hogy az uj részvényekre történt aláirás visszafizettessék, s kinyilatkoztatja, hogy a minden részvényre befizetett 850 frankból csak 250 vonatkozik két régi részvény elkönyvelésére, s arra itéli a régi részvényesek tulajdonosait, hogy a megfelelő összegeket a tömeggondnoknak fizessék le. *Lallier* és társainak a szindikus és felszámoló ellen azért iditott pöre, hogy az unifikált részvényeket, melyekre nekik mint aláiróknak igényük van, kiállitsák, visszautasittatott, épugy a vett czimletek szállitása végett emelt panasz is, mivel a kibocsátás érvénytelennek nyilvánittatott. A törvényszék semmisnek és érvénytelennek nyilvánitja 325 darab uj részvénynek az Union générale által történt eladását is, mivel a kibocsátás érvénytelennek nyilvánitása következtében a czimletek, melyek az eladás tárgyát képezik, nem állnak a felek rendelkezésére, s ennélfogva az eladás végre sem hajtható. Az Union générale ellen hozott itélet által, mely ellen alkalmasint felebbeztetni fog, a párizsi és lyoni kulissza nagy veszélyt lát magáról elháritva. A tőzsde föltenni látszott, hogy a kereskedelmi törvényszék itéletét a felsőbb biróság is helyben fogja hagyni, s tegnap hausseval üdvözölte az uj kibocsátás érvénytelené történt nyilvánitását. A tőzsdén alig beszéltek másról, mint erről az itéletről. Átalában azt beszélték, hogy mihelyt a kulissza ismét müködni képes lesz, az árfolyamok emelkedni fognak.

Magyarországi kereskedelmi czégek.

Kivonat a «Központi Értesitő» 37-ik számából.

I.

CZÉGBEJEGYZÉSEK.

a) **Egyéni czégek**: *Steegmüller* G. E. nyomdász Mohácson, bej. Pécsett ápr. 18. — *Trattner* József vegyeskereskedő Dobsinán, bej. Rimaszombaton ápr. 25. — Ifj. *Ondera* József vegyeskereskedő Rozsnyón, bej. Rimaszombaton ápr. 25. — *Münzer* Antal Enyingen, a czég örökösödés utján neje Kaniczer Máriára ment át, e körülmény bej. Veszprémben ápr. 18. — Adolf *Kohn* vegyeskereskedő Lalasinczon bej. Lugoson ápr. 5. — *Kauffmann* Jakab borkereskedő Gyorokon, bej. Aradon ápr. 27. — Jakob *Weisz* kefekötőáru kereskedő Pozsonyban bej. u. o. ápr. 27. — Franciska *Hassmann* szemüveges és látcső kereskedő Pozsonyban, bej. u. o. ápr. 27. — *Weisz* Herman vegyeskedő Nagy-Sápon (Esztergommegye) bej. Komáromban ápr. 12. — Sámuel *Hertschka* kávéház és korcsmatulajdonos Nagy-Bicsén, bej. Trencsénben febr. 25.— *Puby* József üveggyáros és szuliniviz keresk. Kis-Lipniken bej. Eperjesen ápr. 20. — *Schlesinger* Lipót, nórinbergi és divatárukereskedő, Székesfehérvártt. Ezen czég «Schlesinger L. utódai» név alatt társasczéggé alakulván, a társasczégekről vezetett jegyzékbe átvitetett, bej. ugyanott május 1. — *Fajber* Gusztáv B.-Csabán, Fábry és társa, közkereseti társasczéa megszünése folytán Tajber Gusztávra ment át, bej. B.-Gyulán ápr. 26. — Hermann *Stromp* Beszterczebányán, szeszgyárosi minőségének törlése mellett a czégbirtokosnak likőr és rozsolis-gyárosi minősége bej. u. o. ápr. 29. — *Ruhig* Lipót Dunavecsén, bej. Kalocsán ápr. 26. — *Brauch* Adolf, vegyesárukereskedő Mehádián, bej. Karánsebesen márcz. 28. — *Bonk* Jozefa, vegyes kereskedőnő Rékáson, bej. Temesvártt ápr. 24. — *Köhl* Terézia vegyesárukkali ker. Sipeten, bej. Temesvártt ápr. 24. — A *veszprémi takarékpénztár* Veszprémben Mustos János helyébe Weisz Henrik igazgatósági választmányi taggá választása bej. u. o. ápr. 18. — *Lugosi szeszégető finomitó-gyár és gőzmalom részvénytársulat* Lugoson, Löwinger Sándor igazgatósági tag helyébe Görner János lugosi lakos, mint igazgatósági tag, továbbá dr. Fischer Benő és Auspitz Rudolf, mint pótigazgatók megválasztattak. Az aláirást Schiesler Miklós, Kammergruber Z. és Görner János egyike egyrészről csak is Lővinger B., Pollák Ed. A. és dr. Fischer Benő egyikével, mászrészről eszközli; bej. u. o. ápr. 5. — *Korponavidéki takarékpénztár és zálogda* Korponán Brodnyánszky András és Benko György helyett Forgács János és ifj. Illanitz János igazgatósági tagokká választása bej. Ipolyságon ápr. 12. — *Solti járási takarékpénztár részvénytársaság* Solton bej. Kalocsán ápr. 26. — *Kann Dávid és Kann Herman* Pozsonyban, a társaság tagjai Kann Herman és Kann Dávid szeszesital kereskedők Pozsonyban, bej. u. o. ápr. 27. — *Jakob Szeszler & Sohn Moritz* Galgóczon, beltagjai: Szeszler Jakab és Szeszler Mór épületfa-kereskedők Galgóczon, bej. Nyitrán ápr. 6. — *Verbóczi önsegélyző pénztáregylet, mint szövetkezet, felszámolás alatt* Verbóczon, a felszámolási czég valamint a felszámolóul megválasztott Gallás Pálnak czégjegyzési aláirása bej Nyitrán ápr. 6. = *Schlesinger* L. utódai Székesfehérvárrott e czég Schlesinger L. egyéni czégnek társczéggé való alakulása folytán keletkezett, bej. u. o. máj. 1. *Vágujhelyi takarékpénztár Engelsmann* Samu helyett Jesszenszky Sándor igazgatósági uj tagnak czégjegyzési aláirása bej. Nyitrán, ápril 6. — *Tállyai népbank* Tállyán, bej. S.-A.-Ujhelyen ápril 14. — *Gálszécs-terebesi hitel népbank* Gálszécsen, bej. S.-A.-Ujhelyen ápril 21. — *Szécsi testvérek* (Zsigmond és Ede) lisztkereskedők Szegeden, bej. u. o. ápr. 20. — *Andr. Fritz* (tagjai: Fritz János és Fritz Vilmos, erdőterményvállalkozók) Fényesen, bejegyeztetett Karánsebesen márczius 28. —

II.

CZEGTÖRLÉSEK.

a) **Egyéni czégek**: *Schwarz* Ede B.-Gyulán, tör. u. o. ápr. 12. *Hofhauser* Lajos Budapesten, tör. u. o. ápr. 28. — Dániel *Pervuleszku* Pattat Karansebesen márcz. 28,

b) **Társas czég**: *Fábry* és *társa* B.-Csabán, e czég Tajber Gusztáv egyéni czégébe beolvadván, tör. B.-Gyulán ápr. 27.

BUDAPESTI ÁRU- ES ÉRTÉKTŐZSDE.

Május 16.

Gabonatőzsde.

A *buza*-üzlet ma csendes irányt követett. A kinálat mérsékelt volt, a bevásárlásoknál csak egyes malmok vettek részt, melyek azonban meglehetős jó vételkedvet tanusitottak, mi által a forgalom is nyert némi terjedelmet és mintegy 12,000 mm. adatott el, mi meglehetősen változatlan árakon vétetett piaczról. — Egyéb gabonanemekben a forgalom rendkivül gyér maradt és ezekben az irány és az árak teljesen változatlanok. — Eladatott:

Buza: *Tiszavidéki* 200 mm. 77·6 k. 12.77½, 1000 mm. 76·5 k. 12.72½, 100 mm. 76·4 k. és 300 mm. 76·2 k. 12.45 rozsos, 100 mm. 75 k. 12.50, 1400 mm. 74 k. 12.25, 700 mm. 77·6 k., 1400 mm. 76·6 k. és 350 mm. 77·4 k. 12.60, mind három hóra.

Budapestvidéki 100 m. 76.5 k. 12.35 frt, 200 mm. 76·5 k. 12.35 frt, 200 m. 74 k. 11.80 frt pótlékos, 100 m. 74 k. 12.15 frt, mind három hóra.

Tolnai 1450 m. 74·8 k. 12.30 frt, három hóra.

Felső tiszavidéki 100 m. 77·5 k. és 100 mm. 77 k. 12.25 frt, 100 mm. 75·2 k. 11.90 frt, mind három hóra.

Somogyi 100 m. 75 k. 11.40 frt három hóra.

Északmagyarországi 200 m. 76 k. 11.80 frt három hóra.

Szokványminőségü 1000 m. 75 k. 11.70 frt három hóra.

Oláhorszáyi 1000 m. 69 k. 9.50 frt, három hóra.

Mai hivatalos effektiv árak:

Buza	ó, bánsági	74—79 k/g	frt	—.— — —.—
—	ó, tiszavidéki	74—79 k/g	«	12.10 — 12.75
—	ó, pestvidéki	74—79 k/g	«	11.85 — 12.50
—	ó, fehérmegyei	74—79 k/g	«	11.95 — 12.15
—	ó, északmagyarországi	74—79 k/g	«	11.40 — 12.65
Rozs	ó	70—72 k/g	«	8.— — 8.30
Árpa	ó, takarmány	60—62 k/g	«	7.20 — 7.40
—	ó, égetni való	62—64 k/g	«	7.60 — 8.10
—	ó, sörfőzdei	64—66 k/g	«	—.— — —.—
Zab	ó	37—40 k/g	«	7.75 — 8.20
Tengeri	uj, bánsági	75 k/g	«	7.45 — 7.50
—	uj, másnemü	73 k/g	«	7.40 — 7.45
Köles	ó	— k/g	«	6.10 — 6.25
Repcze	uj, káposzta	— k/g	«	—.— — —.—
—	uj, bánsági	— k/g	«	—.— — —.—

Határidőüzlet a beállott esőzések következtében nagyon lanyha irányban nyilt meg. — Köttetett

Délelőtt:

Szokványbuza őszre 2500 mm, 10·76 frt.
B.-tengeri máj.—juniusra 2500 mm. 7·46 frt.
B.-tengeri julius—juliusra 2500 mm. 7·53 frt.
Szokványzab őszre 1400 mm. 6.63 frt, 1400 mm. 6.62 frt.

Déli tőzsde.

A déli tőzsdén az irány mérsékelt forgalom mellett változatlanul lanyha maradt. Köttetett:

Szokványbuza őszre 2500 mm. 10.75 frt.
B.-tengeri julius—augusztusra 2500 mm. 7.60 frt, 2500 mm. 7.56 frt.
Szokványzab őszre 1400 mm. 6.60 frt, 1400 mm. 6.58 frt.

Déli 1 órakor hivatalosan zárulnak:

Szokványbuza őszre	frt	10.74 — 10.77
Bánsági tengeri május—juniusra	«	7.44 — 7.47
Szokványzab őszre	«	6.58 — 6.62
Káposztarepcze augusztus—szeptemberre	«	13.¼ — 13.⅜

Délutáni forgalom.

A délutáni forgalom csekély volt, az irány magasabb berlini zárlati árfolyamokra némileg megszilárdult. — Köttetett:

B.-tengeri május—juniusra 2500 mm. 7.47 frt, 2500 mm. 7.50 frt.

Esti forgalom.

Az esti forgalom üzlettelen, az irány szilárd.

Esti 6 órakor zárulnak:

Szokványbuza őszre	frt	10.75 — 10.78
Bánsági tengeri május—juniusra	«	7.47 — 7.50
Bánsági tengeri juniusra—juliusra	«	7.52 — 7.55
Bánsági tengeri julius—augusztusra	«	7.60 — 7.62
Szokványzab őszre	«	6.58 — 6.62
Káposztarepcze aug.—szeptemberre	«	13.⅛ — 13.⅜

Terménytőzsde.

Terményüzlet ma változatlan.

Szilva szerbiai elsőrendü zsákáru 13 frton köttetett 56 kilókint kisebb mennyiségben.

Dizsnózsir szilárd irány mellett pesti áru hordóval együtt 72.25 frton vásároltatott.

Termények mai hivatalos jegyzése 100 kilókint.

Különféle termény	Irányzat	Faj	Pénz frt	Áru frt
Heremag	lanyha	luczerna magyar	44.—	50.—
	lanyha	franczia	—.—	—.—
	lanyha	olasz	60.—	64.—
		vörös	50.—	55.—
Repczeolaj	csendes	nyers azonnali száll.	— —	— —
	csendes	finomitott	33.75	34.—
	csendes	őszi, kétszer finomitott	— —	— —
Lenmagolaj	hiányzik		— —	— —
Olajpogácsa	lanyha	repcze, egysz. préselt	6.25	6.30
Disznózsir ingyen hordó netto tara	szilárd	pesti	75.—	75.50
	»	vidéki	— —	— —
Szalonna	szilárd	m. Ia légensz. árum. sz.	65.75	66.50
		városi légensz.	68.—	68.50
		füstölt, azonnal	72.—	73.—
Faggyu	csendes	olvasztott	46.—	47.—
Szilva ingyen hordó t. s. hordó és zsákokban	csendes	boszniai, hordóban	22.50	23.—
	csendes	boszniai, zsákokban	22.25	22.75
	csendes	szerbiai, hordóban	22.75	23.—
	csendes	szerbiai, zsákokban	22.25	22.75
Szilvaiz ingyen hordó netto tara	csendes	szlavoniai Ia uj	17.—	18.—
	csendes	bánsági uj	15.—	16.—
Dió	lanyha	magyar min. szerint	— —	— —
	lanyha	szerbiai	— —	— —
Gubacs burok nélkül	szilárd	magyar Ia	18.—	19.—
	szilárd	szerbiai	14.—	15.—
Hamuzsir ingyen hordó netto tara	csendes	magyar, fehér	—.—	—.—
	csendes	magyar, kékes	—.—	—.—
	csendes	házi, kék	—.—	—.—
	csendes	illiriai	—.—	—.—
	csendes	erdélyi	—.—	—.—
Borkő (term.) hordó nélkül	szilárd	fehér Ia	68.—	70.—
	szilárd	fehér IIa	54.—	58.—
	szilárd	vörös	62.—	64.—
Méz netto tara	szilárd	nyers, min. szerint	—.—	—.—
	szilárd	sárga, csurgatott	—.—	—.—
	szilárd	fehér	—.—	—.—
	szilárd	apró hordókban	—.—	—.—
Viaszk	szilárd	rozsnyói	118.—	120.—
	szilárd	bánáti	123.—	124.—
Szesz 100 liter százalékonkint	lanyha	szesz	30.75	31.—
	lanyha	szesz-élesztő	33.50	33.75

Értéktőzsde.

Ma a tőzsde meglehetősen üzlettelenül folyt le, ugy hogy javulást sem jobb külföldi jegyzések, sem a kedvező időjárás elő nem idézhettek. E stagnáczió következménye a hitelrészvények árfolyamának hanyatlásában mutatkozott, járadékok viszonylag szilárdan tartották magukat. Az eladások minden téren jelentéktelenck voltak.

Előtőzsde.

Az előtőzsde lanyhább frankfurti jegyzésekre gyöngébb hangulatban nyilt meg; de bécsi könnyü értékelhelyezésre megszilárdult. Osztrák hitelrészvények 345.70 és 346.40 közt váltakoztak; magyar 4%-os aranyjáradék 89.25-től 89.27½-ig, magyar papirjáradék 87.15-től 87.10-ig köttettek.

11 óra 30 perczkor zárulnak: Osztrák hitelrészvények 346.10—346.20.

Déli tőzsde.

Az üzlettelenség nyomása alatt az üzérkedési papirok árfolyamai, a kedvező berlini jegyzések daczára sem emelkedhettek nagyon. A forgalom ugy ezekben, mint a helyi értékekben minimumra szoritkozott. Osztr. hitelrészvények indultak 346-on, emelkedtek 346.80-ra és estek végre 346.30-ra; magy. hitelbank 340.75—341, magyar leszámitoló és pénzváltóbank 106.50—106.75, budapesti iparbank 57, budapesti bankegyesület 107-en köttetett. Befektetési értékek közül magyar 6%-os aranyjáradék 119.90, magyar 4%-os aranyjáradék 89.20—89.25, magyar papirjáradék 87.10-en köttetett. Vasutak közül: alföld-fiumei vasut 174.25—174, kassaoderbergi vasut 149.50-en köttettek. Más értékek közül forgalomba jöttek: Drasche-féle téglagyár 168.75-ön, Schlick-féle vasöntöde 223—223.50, Fonciére pesti biztositó intézet 47.50-en. Váltók és vasutak változatlanok. Német birodalmi márka 58.65, váltó Párisra 47.62½-en köttetett.

1 óra 30 perczkor zárulnak: osztrák hitelrészvények 346.30—346.40, magyar hitelbank 340.75—341, magyar leszámitoló és pénzváltó bank 106.50—106.75, m. 4%-os aranyjáradék 89.22½—89.25, magyar papirjáradék 87.10—87.12½.

Utótőzsde.

Az utótőzsde lanyha irányban és meglehetősen üzlettelenül folyt le. Oszt. hitelrészvények indultak 345.70-en, estek 344.90-re. Egyéb eladás nélkül.

4 órakor zárulnak: Osztrák hitelrészvények 344.90—345.

Esti tőzsde.

Tartósan lanyha irány mellett az árfolyamok ideiglenesen ujból estek, zárlat felé azonban mérsékelt javulás következett be. Az eladások jelentéktelenek voltak. Osztrák hitelrészvények 345.20-ról 344.30-ig estek, de aztán ismét javultak 345.10-ig, magyar 4%-os aranyjáradék 89.20-on köttetett; magyar hitelbank 339.75 pénz; 340 áru.

5 órakor zárulnak: osztrák hitelrészvények 345.10—345.20, magyar 4%-os aranyjáradék 89.17½—89.20.

Felszámolási árfolyamok.

Magy. 4%-os aranyjár.	89.25	Magyar jelzálogbank	—.—
Magyar papirjáradék	87.—	Osztrák hitel	346.—
Magy. által. hitelbank	341.—	Anglo-osztrák	—.—
Magyar leszámitoló	107.—	Unio-bank	—.—
Magyar földhitel	—.—	Tiszai s szegedi kölcs.	—.—

Sertéskereskedelmi csarnok
Budapest-Kőbányán.

Kőbánya, máj. 16. Az üzlet változatlan. Magyar öreg nehéz 59—60, fiatal nehéz 62—63, közép 61—62, könnyü 59—60. — Szedett nehéz —.—. szedett közép 58—59. könnyü 57.58. — Romániai bakonyi nehéz 62— átmeneti, közép 59—60 átmeneti, könnyü 57½—58½ átmeneti. — Eredeti nehéz 54—55 átmeneti, — Szerbiai nehéz 61—62½ átmeneti, közép 60—61 átmeneti, könnyü 58—59 átmeneti. — Hizó éves élő suly 50—53 per 4% vasutról mérve. Az árak hizlalt sertéseknél páronkiot 45 kilós és 4%-os levonással kilogrammonkint értendők. — Romániai és szerbiai sertések, melyek mint átmenetiek adattak el, vevőnek páronkint 4 frt aranyban vám fejében megtérittetik.

BÉCSI ÉRTÉKTŐZSDE
Előtőzsde.

Bécs, máj. 16. (Az «Egyetértés» távirata.) Kedvező berlini jegyzések, de különösen a vasutak felette kedvező kimutatásai folytán a mai előtőzsde megtartotta szilárd irányát, noha teljes üzleti csend uralkodik s az üzérkedés a szó teljes értelmében kerülte minden adás-vevést. A koulissza rendes játékpapirjai helyett a buschtiehradi vasut, mindkét északnyugati vasut és az alföldi vasut részvényei voltak a forgalomban és emelkedő irányukat mindvégig megtartották. Járadékok szilárdan tartatnak. Valuták változatlanok.

Jegyeznek: osztrák hitelrészvény 346.10—345.70, angol-osztrák bank 129.25—129, uniobank 128.10—128, *magyar hitelbank* 341.25—341, osztrák államvaspálya 335.75—335.25, Károly-Lajos vasut 314.75—314.50, déli vasut 143.25, északnyugati vasut 209.50, elbavölgyi vasut 222.10—223, buschtiehradi vasut Lit. A. 800—806, alföldi vasut 173—173.50, tramway 225.10—224.75, májusi járadék 76.70—76.75, osztrák ezüstjáradék 77.50, *magyar 4%-os aranyjáradék* 89.32½—89.22½, *magyar papirjáradék* 87.10—87, *tiszai sorsjegy* 110.50, török sorsjegy 28, háromszázalékos déli vasut elsőbbségek 134.60, birodalmi márka 58.60.

11 órakor zárulnak: osztrák hitelrészvények 345.70, angol-osztrák bank 128.75, *magyar hitelbank* 341, osztrák államvasut 335.40, Károly Lajos vasut 314.25, elbavölgyi vasut 222.50, májusi járadék 76.70, *magyar 4%-os aranyjáradék* 89.22½, husz frankos arany 9.52.

Déli tőzsde.

A déli tőzsde változatlan árfolyamokkal indul meg, csendes üzlet mellett.

Jegyeznek: Osztrák hitelrészvény 345.70, angol osztrák bank 129, uniobank 128, bankegyesület 118, *magyar hitelbank* 341, tramway 224.75, osztrák államvaspálya 335.50, Károly-Lajos vasut 314.25, elbavölgyi vasut 222.50, májusi járadék 76.72½, *magyar 4%-os aranyjáradék* 89.25, husz frankos arany 9.52½.

Az irány jól tartja magát, azonban az árfolyamok mozdulatlanok; az üzlet jelentéktelen, hiányzik minden ösztönzés. Még az Egyiptomból jövő ujabb hireknek sincs hatásuk az üzérkedésre, s minthogy a sorompón át sincs semmi vételkedv, igy a forgalom vontatott, kedvtelen. Valuták és váltók mint tegnap.

Jegyeznek: Osztrák hitelrészvények 345.10, angol-osztrák bank 129, unio bank 127.90, bankegyesület 118, *magyar hitelbank* 341.25, osztrák államvaspálya 335.75, déli vasut 143.75, Károly Lajos vasut 314.50, északnyugati vasut 209.50, elba-völgyi vasut 223.50, gőzhajózási részvény 556, Lloyd részvény 655, *alföldi vasut* 173.25, *kassa-oderbergi vasut* 150.25, *erdélyi vasut* 165.50, *magyar galicziai vasut* 160, északi vasut 2660, tramway 224.75, májusi járadék 76.72, osztrák aranyjáradék 94.55, márcziusi járadék 92.75, *magyar 4%-os aranyjáradék* 89.22, *magyar papirjáradék* 87, *magyar nyeremény-kölcsönsorsjegy* 120, husz frankos arany 9.52, birodalmi márka 58.60, papirrubel 1.21½, váltó Londonra 119.90—120.05.

Arfolyamok 1 óra 20 perczkor: Osztrák hitelrészvény 345.80, angol-osztrák bank 129, uniobank 127.90, bankegyesület 118, *magy. hitelbank* 341, *magyar leszámitoló és pénzváltó bank* 106.25, osztrák államvaspálya 335.25, déli vasut 144, Károly-Lajos vasut 314.25, elbavölgyi vasut 222.75, *alföldi vasut* 173.75, gőzhajózási részvény 555, *magyar* galicziai vasut 160.50, tramway részvény 225, alpesi bányák 65.25, májusi járadék 76.72, márcziusi járadék 92.75, osztrák aranyjáradék 94.50, *magyar 4% aranyjáradék* 89.27½, magyar nyereménysorsjegy 119.50, husz frankos arany 9.52, birodalmi márka 58.60, papirrubel 1.21½, váltó Londonra 119.90—120.05. Iránytalan, csendes.

2 órakor zárulnak: Osztrák hitelrészvény 345·10, angol-osztr. bank 128,70. uniobank 127.60, bankegyesület 117·75, *magyar hitelbank* 340.—, osztrák államvaspálya 334.—, Károly-Lajos vasut 314,—, gőzhajózási részvény 556, Lloyd-részvény 655, elbavölgyi vasut 222.60, tramway 224.75, déli vasut 143.80, májusi járadék 76.70, márcziusi járadék 92.75, osztrák aranyjáradék 94.40, *magyar 4%-os aranyjáradék* 89.25, *magyar nyereménykölcsön sorsjegy* 119.50, husz frankos arany 9.52, birodalmi márka 58.60, papirrubel 1.21½, 1864-ki sorsjegy 175, bécsi községi kölcsönsorsjegy 127.75.

Bécs, máj. 16. *(Magyar értékek hivatalos zárlata.)* Magyar földtehermentesitési kötvények 98.—. Erdélyi földtehermentesitési kötvények 98.—. Magyar földh. záloglevél 101.—. Erdélyi vasut 165.25. Magyar keleti vasut 95.75. Magyar nyereménykölcsön 119.50. Szőlődézsmaváltsági kötvények 96.75. Magyar aranyjáradék 119.90. Tiszavölgyi sorsjegyek 110.50, Magyar 4%-os aranyjáradék —.—. Magyar vasuti kölcsön 134.25. Magyar hitelbank 340.25. Alföldi vasut 174.—. Magyar északkeleti vasut 164.75. Keleti vasuti elsőbbség 91.25—. Tiszai vasut 248.50. Magyar leszámitoló és pénzváltóbank 105 50. Kassa-oderbergi vasut 150.50. Magyar papirjáradék 87.05. Szilárd.

Bécs, máj. 16. *(Osztrák értékek hivatalos zárlata.)* Osztrák hitelrészvény 345.30. Lombard 143.75. Osztrák aranyjáradék 93.55. Váltó Londonra 119.90. Galicziai vasut 314.—. 1864-es sorsjegy 174.75. 1860-as sorsjegy 130.75. Osztrák ezüst-járadék 77.55. Török sorsjegy 28.—. Angol-osztrák bank 128.50. Államvasut 334.—. Napoleondor 9.52. Osztrák papirjáradék 76.70. Hitelsorsjegy 177.—. Váltó német bankhelyekre 58.60. Cs. kir. arany 5.62. Osztr.-magyar bank 830.—. Kedvtelen.

Délutáni magánforgalom.

Bécs, máj. 16. (Az «Egyetértés» tudósitójának távirata.) A délutáni magánforgalom eleintén lanyha volt, az üzlet későbbi folyamában azonban, a mikor magasabb párisi árfolyamokat jeleztek, az irány megszilárdult. Osztrák hitelrészvény 344.80-tól 344.90 ig mozgott, elbavölgyi vasut 222.25, májusi járadék 76.70, *magyar 4%-os aranyjáradék* 89.15-től 89.22½-ig.

Bécs, máj. 16. *(Magánüzlet.)* Osztr. hitelrészv. 343.90. *Magy. hitelrészv.* —.—. Déli vasut —.—. 1864-es sorsjegy —.—. *Magyar* 6%-os *aranyjáradék* —.— Osztrák papirjáradék 76.67. Galicziai vasut —.—. *Magyar papirjáradék* —.—. Angol-osztrák bank —.—. Osztrák államvasut —.—. 1860-as sorsjegy—.—. *Magyar nyereménykölcsön* —.—. Husz frankos arany —.—. Uniobank —.—. Osztrák aranyjáradék —.—. *Magyar* 4%-os *aranyjáradék* 89.20. Nyomott.

Este zárulnak: osztrák hitelrészvény 344.70, *magyar 4%-os aranyjáradék* 89.20.

Prolongáczió és praemiumüzlet a bécsi értéktőzsdén.

Bécs, máj. 16. (Az «Egyetértés» tudósitójának távirata.) **Prolongáczió**: Osztrák hitelrészvény és *magyar hitelbankért* 50—70 krt; angol-osztrák, uniobank és bankegyesületért 20—30 kr.; májusi járadékok 15—25 kr.; *magyar 4%-os aranyjáradékért* simán egész 10 krig.

Praemiumüzlet. Osztrák hitelrészvény holnapra 3—3½ frt, nyolcz napra 11—12 frt, egy hóra 23—24 frt, három hóra 40—42 frt; osztrák államvasut egy hóra 22—23 frt; májusi járadék és *magyar 4%-os aranyjáradék* változatlan.

Magánkamatláb: első helyi váltóra 3¼—3½ százalék, távolabbi látra és domiczil váltóra 3¾—4 százalék.

Pénz böven.

BÉCSI GABONATŐZSDE.

Bécs, máj. 16. (Az «Egyetértés» tudósitójának távirata.) A mai tőzsdén Budapest lanyha sürgönye s az élénk kinálat folytán további gyengülést szenvedett az irány. **Buza** máj.—juniusra 12 frtról 11.90 frtra esett s ezen az áron kinálva maradt. **Buza** őszre 11.05 frton indult, köttetett 11 frton s zárul igy áru. **Rozs** őszre lanyha 8.33—8.35 forint névleg. **Zab** május—juniusra 7.85—7.90 forint, a nélkül azonban, hogy kötés jött volna létre benne. — **Zab** őszre 7 forinttól lefelé 6.97 frtig fizettetett, maradt 6.95—6.97 frt. **Tengeri** május—juniusra 6.67 és 6.65 frt közt élénken köttetett, jegyeztetik tőzsde zártával 7.63—7.65 frt. Junius—augusztusra 7.75—7.80 frt.

Kész áruban szintén csökkentek az árak. 2800 métermázsa sziváczi 74 klg buza 12.40 frton köttetett, három hóra Győrött.

Szesz változatlan. Kész gabonaáru 32·50 forinton vétetett.

Hivatalosan jegyeztetett: **Buza** május—juniusra 11.90—11.95, őszre 11.—11.02½, **tengeri** május—juniusra 7.62—7.65, julius—augusztusra 7.75—7.77½, kész áru 7.70—7.75, **zab** május—juniusra 7.85—7.90, őszre 6.98—7.—, kereskedelmi áru 8—8.15, **rozs** magyar 8.80—9, őszre 8.30—8.35,

Délután változatlan: **Buza** május—juniusra 11.90, őszre 11, mindkettő pénz és áru; **tengeri** május—juniusra 7.63—7.65, julius—augusztusra 7.75—7.77½; **zab** őszre 6.97—7, **rozs** őszre 8.30—8.35.

Kész áruból tegnap még eladatott: **buza** *bácskai* 2800 mm. 73.8 k. 12.42½ frt, 1200 mm. 73 k. 12.20 frt, mindkettő Győr, három hóra; egy rakomány szerbiai áru 12.05 frt Ebenfurt. — Ma eladatott legkitünőbb *marchfeldi* piros buzából 400 mm. 12.87 frt, nyugati vasut.

KÜLFÖLDI ÁRUTŐZSDÉK.

Páris, máj. 16. *Buza* tartós. *Liszt* és *szesz* nyugodt. *Olaj* szilárd. Időjárás hideg.

Hamburg, máj. 15. *Petróleum* szilárd, helyben 7 márka, májusra 7 márka, augusztus-deczemberre 7.80 márka.

Prága, máj. 16. *Buza* szilárd 13.10 frt, *rozs* lanyha 8.75 frt. — *Repcze*-kötések augusztusi szállitásra 14·25 frttól 14.50 frtig. — *Szesz* szilárd 31.50 frt.

London máj. 15. *Gabona* csendes, hétfői árakon, Buza-felhozatalok csendesek és állandók. — *Olaj* helyben 28¼ shilling. — *Felhozatal*: Buza 44.615, árpa 14.985, zab 63.685 quarter. — Időjárás: szép.

New-York, máj. 15. (Kabelsürgöny). *Gyapot* New-Yorkban 12.⁵/₁₆, New-Orleansban 12.⅛. — *Petroleum* New-Yorkban 7⅝, Philadelphiában 7½. — *Liszt* 5.25. Piros őszi buza helyben 146.—, (= 14.23 frt 100 kilókint), májusra 145.⅞, (= 13·24 frt), juniusra 145.¾, (= 14.21 frt), juliusra 145⅝ (14.17 frt,) juliusra 131⅜ (=11.92 frt). — *Tengeri* 85.50. — *Czukor* (Fair refining Muscovados) 7⅜. — Rio *kávé* 9⅜. — *Zsir* (Wilcox) 11¾, *Gabonafuvardij* imperial-quarterkint Eszak-Amerikából az angol kikötőkbe és ez ezekkel egy magasságon fekvő kontinentális kikötőkbe ½. (= 0.14 frt 100 kilókint.) — *Zsir* (Fairbank) 11¼. — Napi *felhozatal* 4000 bál.

Külföldi árutőzsdék zárlata.

Gabonaszállitási dij waggon-rakományokban 100 kilokint értendő. Beviteli vám Németországba 100 kilo buzáért, rozsért és zabért 1 márka, árpáért, tengeriért és bükkönyért ½ márka, lisztért 3 márka. Beviteli vám a Svájczba 100 kilo gabonáért 0.30 frank, lisztért 1 frank. Átszámitási árfolyam a német piaczokra 100 márka vista 58 forint 55 kr. Párisra 100 fr. vista 47 frt 55 kr. Amsterdam 100 hollandi frt vista 99 frt 35 kr.

Május hó 16.	Ár-folyam	Budapesti egyenleg	Különbözet utolsó zárlathoz képest osztrák ért.
PÁRIS.			
Buza folyó hóra	30.10	14.31	— 0.09
— juniusra	29.90	14.22	+ 0.04
— julius—augusztusra	28.60	13.60	— 0.01
— utolsó 4 hóra	27.50	13.08	— 0.01
Liszt folyó hóra	63.—	18.84	—.—
— juniusra	63.—	18.84	—.—
— julius—augausztusra	62.—	18.56	—.—
— utolsó 4 hóra	58.75	17.58	— 0.01
Olaj folyó hóra	69.25	32.93	+ 0.20
— juniusra	69.75	33.17	+ 0.09
— julius—augusztusra	70.75	33.64	+ 0.20
— utolsó 4 hóra	73.25	34.83	+ 0.20
Szesz folyó hóra	62.—	32.12	— 0.17
— juniusra	62.—	32.12	— 0.03
— julius—augusztusra	61.25	31.72	— 0.30
— utolsó 4 hóra	57.25	29.65	— 0.03
Szállitási díj: Budapestről	8.27	3.93	
« Bécsből	7.87	3.74	
BERLIN.			
Buza májusra	229.50	13.44	+ 0.06
— szept.—oktoberre	205.—	12.—	+ 0.10
Rozs helyben	154.—	9.02	+ 0.06
— májusra	152.50	8.93	+ 0.10
— május—juniusra	148.50	8.69	+ 0.05
— szept.—oktoberre	145.75	8.53	+ 0.08
Zab májusra	136.75	8.01	+ 0.06
— junius—juliusra	136.75	8.01	+ 0.06
Olaj helyben	56.70	33.20	+ 0.06
— májusra	56.40	33.02	+ 0.06
— szept.—oktoberre	55.50	32.50	+ 0.24
Szesz helyben	44.90	26.29	— 0.35
— májusra	46.20	27.05	— 0.18
— junius—juliusra	46.50	27.23	— 0.17
— aug.—szeptemberre	48.—	28.10	— 0.06
Szállitási díj: Budapestről	3.93	2.30	
« Bécsből	3.24	1.90	
STETTIN.			
Buza májusra	218.—	12.76	—.—
— május-juniusra	218.—	12.76	+ 0.05
— szept.—októberre	204.50	11.97	+ 0.03
Rozs májusra	149.—	8.72	+ 0.17
— május—juniusra	147.50	8.64	+ 0.15
— szept.—októberre	144.50	8.46	+ 0.09
Olaj májusra	56.50	33.08	+ 0.17
— szept.—októberre	55.50	32.50	+ 0.12
Szesz helyben	44.10	25.82	— 0.12
— május—juniusra	44.90	26.29	— 0.30
— julius—augusztusra	46.30	27.11	— 0.12
— aug.—szeptemberre	46.80	27.40	— 0.12
Repcze szept.—októberre	255.—	14.93	+ 0.06
Szállitási díj: Budapestről	4.81	2.50	
« Bécsből	3.62	2.10	
KÖLN:			
Buza májusra	22.30	13.06	— 0.11
— juliusra	21.90	12.82	+ 0.06
Rozs májusra	15.50	9.02	— 0.05
— juliusra	14.80	8.67	—.—
Olaj helyben	30.50	35.72	—.—
— májusra	29.90	35.01	—.—
Szállitási díj: Budapestről	5.95	3.45	
AMSTERDAM.			
Buza májusra	—.—	—.—	—.—
— novemberre	—.—	—.—	—.—
Rozs májusra	—.—	—.—	—.—
— oktoberre	—.—	—.—	—.—
Olaj májusra	—.—	—.—	—.—
— őszre	—.—	—.—	—.—
— tavaszra	—.—	—.—	—.—
Repcze tavaszra	—.—	—.—	—.—
— őszre	—.—	—.—	—.—

KÜLFÖLDI ÉRTÉKTŐZSDÉK.

Trieszt, május 16. (Az «Egyetértés» tudósitójának távirata.) Csendes üzlet, szilárd iránynyal. Váltó Londonra 119⅞, olasz piaczokra 46.30, husz frankos arany 9.53, májusi járadék 76.70, *magyar 4% aranyjáradék* 89.35, osztrák hitelrészvény 346, Lloyd részvény 659, olasz járadék 88, olasz bankjegy 46.30.

Berlin, máj. 16. (Az «Egyetértés» tudósitójának távirata.) Kezdetben meglehetősen szilárd, de tartózkodó, de később az üzleti csend nyomasztólag hat az árfolyamokra. Némi forgalom osztrák hitelrészvényben és dux-bodenbachi vasut részvényben, az utolsó bevételi többlet folytán. Bismarck betegsége is nyomasztólag hat. Belföld vasutak realizálások miatt lanyhultak. Osztrák hitelrészvény később hanyatlik, mert azt vélik, hogy a Rothschild-csoport *a magyar 4%-os aranyjáradék* konvertálását el fogja halasztani, hogy az osztrák tartományi bank által átvett magyar papirjáradék ne érhessen magas árfolyamot. Zárlat gyenge. — Osztrák hitelrészvény 590, Károly Lajos vasut 134.25, osztrák államvasut 571, déli vasut 254.50, román járadék 103.50, commandit 215, orosz 70.75, második keleti kölcsön 57, harmadik 58, felső-sziléziai vasut 248.25, olasz járadék 89.25.

Berlin, máj. 16. (Utótőzsde.) Hitelrészény 587.— (= 343 frt 44 kr), osztr. államv. részv. 568.50 (= 332 frt 56 kr), galicziai 134.— (= 315 frt 38 kr), déli vasut 254.— (= 148 frt 68 kr). Átszámitási árfolyam 100 márka vista = 58 frt 55 kr. Lanyha.

Frankfurt, máj. 16. (Az «Egyetértés» tudósitójának távirata.) Szilárd irányu forgalom végén, a német vasuti értékek hanyatlása folytán általános visszaesés. Kedveltek elbavölgyi és buschtiehradi vasut-részvények. Elbavölgyi vasut 192, buschtiehradi vasut 149.50, osztrák hitelrészvény 293.25, osztrák államvaspálya 284.25, Károly-Lajos vasut 267.25, váltó Bécsre 171.45, Londonra 20.46½, Párisra 81.15. Vállalkozási értékek kedvezően állnak.

Frankfurt, máj, 16. (Utótőzsde.) Hitelrészvény 294.— (= 344 frt 82 kr), osztr. államv. részv. 284.75 (= 334 frt 8 kr), déli vasut 127.— (= 148 frt 78 kr). — Átszámitási árfolyam 100 márka vista = 58 forint 55 kr. Lanyha.

Páris, máj. 16. (Az «Egyetértés» tudósitójának távirata.) Ama kedvező hangulatnak, mely az Union Générale ujabb részvényeinek érvénytelenitése folytán tegnap a tőzsdén uralkodott, ma már semmi nyoma, a kulissza a «haute finance»-nak erőteljes közbelépését várta, de ez nem következett be. A csekély forgalom mellett az irány szilárd maradt, különösen minthogy a medio likvidácziója minden nehézség nélkül folyt le. Különösen járadékok elég szilárdul tartvák. Nagyobb árfolyamcsökkenés csak az ottomán banknál állt be, mely tegnaphoz képest 6 frankkal esett; szuez részv. 5 frankkal emelkedett.

3 óra 40 perczkor zárulnak: 5% évi járadék 117.22, 3% járadék 83.92, törleszthető járadék 84.15, szuez-részvény 2740, egyiptomi 356, osztr. államvaspálya 712, osztr. déli vasut 311, osztrák tartományi bank 500, magyar országos bank 437, osztr. alpesi bányák 134, ottomán bank 818.75, rio tinto 658.

New-York, máj. 15. (Kabelsürgöny). Váltó Berlinre 400 márka után (60 napi látra). 95⅜. — Váltó Londonra 4.86¾. — Ötszázalékos tőkésitett kölcsön 101⅝. — Erie-vasut 36. — Váltó Párisra 5.44⅜. — Négyszázalékos tőkésitett kölcsön 121.

Külföldi értéktőzsdék zárlata.

Az árfolyamok az illető helyi szokványok szerint készpénzben, medióra vagy ultimóra értendők, e szerint a mellékelt paritás is készpénzre vagy medióra illetőleg ultimóra értendő. A készpénz-árfolyamok *K*-val, a medióra *M*-mel, az ultimóra *U*-val vannak megjelölve. Magától értetődik, hogy a fenti átszámitásokhoz még a transakczió-költségek, továbbá a medió- és ultimó-árfolyamokhoz azonkivül még a mindenkori budapesti prolongáczió-tételek is számitásba veendők. A *-gal jelölt értékek a budapesti tőzsdén nem jegyeztetnek.

Május 16.		Ár-folyam	Budapesti egyenleg	Különbözet utolsó zárlathoz képest osztrák ért.
PÁRIS.				
*3%-os évjáradék		83.92	— —	—.—
*Törlesztési évjáradék		84.15	— —	— —
Lombard	*M*	312.—	147.94	— 0.15
Magyar aranyjáradék 6%	*U*	— —	—.—	—.—
Magyar vasuti kölcsön	*K*	—.—	— —	— —
Bécsi Unio bank	*K*	— —	— —	— —
*5%-os évjáradék	*U*	117.22	—.—	— —
Osztrák államvasut	*M*	711.—	334.33	— 0.83
*Osztrák földhitel		822.—	—.—	—.—
Osztrák aranyjáradék	*M*	—.—	—.—	— —
Magyar jelzálogbank	*K*	— —	—.—	— —
Magyar 4% aranyjáradék	*U*	76.63	89.42	— 0.10
Átszámitási árfolyam		100.—	47.55	
BERLIN.				
Osztrák papirjáradék	*K*	65.30	76.69	+ 0.07
Osztrák ezüstjáradék	*K*	66.—	77.57	+ 0.01
Magyar 4% aranyjáradék	*K*	76.25	89.52	—.—
Magyar államkötvény	*K*	—.—	—.—	—.—
Osztrák hitelrészvény	*U*	590.—	345.20	— 1.46
Osztrák államvasut	*U*	570.50	333.73	— 2.63
Galicziai vasut	*K*	134.50	314.55	+ 0.47
*Romániai		58.50	— —	—.—
Orosz papirpénz		206.80	121.08	— 0.12
Osztrák 5% papirjáradék	*K*	78.90	92.57	+ 0.12
Magyar 6% aranyjáradék	*U*	102.40	120.31	+ 0.12
Magyar papirjáradék	*K*	73.90	86.93	— 0.21
Keleti vasut elsőbbségi kötv.	*K*	—.—	—.—	—.—
Magyar hitelrészvény	*U*	—.—	—.—	—.—
Déli vasut	*K*	254.50	148.97	+ 0.58
Kassa-oderbergi vasut		63.75	149.75	+ 0.35
Váltó Bécsre		169.60	58.60	— 0.02
*Keleti kölcsön II. kibocsátás		57.25	— —	— —
Átszámitási árfolyam		100.—	58.55	
FRANKFURT.				
Papirjáradék	*K*	65.25	76.63	— 0.06
Osztrák aranyjáradék	*K*	80.93	94.85	—.—
Osztrák hitelrészvény	*U*	294.25	345.12	— 1.75
Osztrák államvasut	*U*	285.37	334.82	— 2.93
Déli vasut	*K*	127.50	149.37	— 0.31
Magyar-galicziai vasut	*K*	136.50	160.42	—.—
Váltó Bécsre		170.45	58.63	— 0.02
Osztrák 5% papirjáradék	*K*	78.93	92.62	— 0.07
Osztrák ezüstjáradék	*K*	65.88	77.43	— 0.10
Magyar aranyjáradék 6%	*U*	102.25	120.13	— 0.08
Osztrák-magyar bank	*K*	701.—	822.68	— 1.16
Galicziai vasut	*K*	268.—	314.24	+ 0.89
Erzsébet nyugoti vasut	*K*	180.75	212.05	—.—
Tiszai vasuti elsőbbségek	*K*	—.—	—.—	—.—
Magyar papirjáradék	*K*	74.06	87.11	—.—
4½% földhitel záloglevél	*K*	80.06	93.85	—.—
Átszámitási árfolyam		100.—	58.55	

ÜZLETI TUDÓSITÁSOK.

Komló.

London, máj. 9. (Az «Egyetértés« tudósitása.) A fogyasztók a piacz jelenlegi lanyhaságából és az angol komló aránylag alacsony áraiból lehetőleg hasznot huzni iparkodnak. Ennélfogva az angol komlópiacz némi élénkséget kezd mutatni s a jó középfajok áraiban javulás észlelhető; ily fajok azonban a piaczon csak kis mennyiségben találhatók. Az utóbbi időkben amerikai komlóban is történtek kötések, az itteni készletek ennek folytán a forgalomból részben visszavonattak, a mi áremelkedést idézett elő. A kontinentális komlóra eddigelé nem jelezhetünk változást, ennek piacza még mindig nyomott hangulatu. Az ültetvények állásáról szóló legutóbbi hirek nem fölötte kedvezők, a mennyiben azok egyenetlenségéről lehet hallani. A mult hét behozatala Ostendéből 9 bál, New-Yorkból 83 bál volt.

Tojás és vaj.

Berlin, máj. 13. (Az «Egyetértés» távirata.) Az üzlet lanyhasága a mult hét folyamán még növekedett s a hangulat fölötte nyomott volt. — A vételkedv oly csekély, hogy tisztán a napi szükségletek beszerzésére szoritkozik. A szállitmányok nem voltak oly nagymérvüek, mint véltük s igy a helybeli készletek kevés kivétellel általában nem nagyok. — Az árak jelentékenyen hanyatlottak, egyes fajoknál két-három hét óta mázsánként 20—25 márka árhanyatlás mutatkozik. — Az utóbbi napok alatt még is némi szilárdság érvényesült s ugy látszik, hogy az ünnepek előtt ez tartósan igy fog maradni, az esetben természetesen, ha addig nagyobb szállitmányok nem érkeznek. Egyes finom müvaj-fajokban az üzlet élénkebb volt s főkép a darab áru iránt mutatkozott érdeklődés. Mai jegyzések az elküldési helyről: finom és legfinomabb mecklenburgi és holsteini 100—105 márka, középfinom: 96—100 márka, előpomerániai és keletporoszországi 96—105 márka, északporoszországi és littaui 85—90 márka, metzbrücki 85—87 márka, elbingi 85—88 márka, trachenbergi 88—90, márka, Ratibor 86—88 márka, magyar vaj 81—82 márka franko itt, gácsországi 82—83 márka franko itt, lengyel 88—90 márka franko itt, morva és cseh 85—90 márka franko itt, müvaj 45—50—60—66 márka franko itt. — *Tojás.* Tőzsdei ár máj. 8-án 2.45 márka, május 11-én 2.40—2.45 márka.

Czukor.

Brünn, máj. 13. (Az «Egyetértés» tudósitása.) A határidő-forgalom üzlettelen. Az árak a vételkedv hiánya folytán hanyatlanak. 93 perczentes alja czukor 32—32.50 frton, finomitvány 48—48.50 frton, szörpczukor finom és legfinomabb 46.50—47 frton kelt. Mind 100 kilogrammonkint a morva állomásokról.

Trieszt, máj. 13. (Az «Egyetértés» tudósitása.) A helybeli czukorpiaczra vonatkozólag e hó 6-áról keltezett heti jelentésünkben jelzett csekély javulás az utóbbi nyolcz napban a folytonosan kis mérvü megrendelések s másodkézbeli erős kinálat folytán árhanyatlásra vált, ugy, hogy áraink 50 krt estek 100 kilónkint. — Jóllehet a belföldi kinálat kész és nyári határidőre határozottan gyönge, mégis ma helybeli másodkezekből első rangu és legjobb minőségü czentrifugal-czukrot 33.75—34 frton lehetett venni Triesztben két százaléknyi árleengedéssel, anélkül, hogy a forgalom nagyobb lett volna. Szörppilé vontatott forgalom mellett szintén el van hanyagolva, jegyez: 34—35 frtot. Junius—julius—augusztusra elsőrendü czentrifugal-czukrot 34.25—34.50 frton lehet vásárolni. A süvegczukor hasonló viszonyok közt 5 kilós süvegekben 35.50—36 frton kelt. Az uj idényre novembertől kezdve felfelé májusig nehány szállitmány czentrifugal 32—32.25 frton kelt Triesztben. Azonban az uj idényre való vásárlási kedv napról napra csökken s a belföld jelenlegi követeleményeivel szemben a helybeli nagyban üzérkedők a vásárlástól teljesen tartózkodnak. A helybeli piaczon az uj idény összes eladásait októbertől kezdve felfelé legfeljebb 45,000 métermázsára becsülhetjük. E hó 7-től 13-ig igérkezett 10,500 métermázsa. Az állomány 45,000 métermázsa pilé, 1800 métermázsa süvegczukor, 200 métermázsa koczkaczukor, összesen 47,000 métermázsa.

Brünni vásár.

Brünn, máj. 13. Már a vásár kezdetén is élénk vételkedv mutatkozott, s később még fokozódott is, ugy hogy kivált téli áruban jelentékeny vételek történtek. Mig a magyar és morva vidéki vevők csak gyöngén voltak képviselve, Lengyelországból sokan jelentek meg. Itteni és budapesti nagykereskedők jelentékeny mennyiségü téli árut vásároltak össze üzérkedési czélokra. A fizetések több kivánni valót engedtek. Zwittaui parketek élénken kerestettek, mig ellenben frankstädti pikét és más fajták kevesebb figyelemben részesültek. Warnsdorfi nadrág- és kabát-szövetekből meglehetős sok kelt el, hasonlóképen olcsóbb oxford-áru is. Más téli árura meglehetős megrendelések tétettek. Vászon és cziha-nemüek gyorsan elkeltek, a mi e csekély hozatalnak is tulajdonitandó. Gyapotfonalat keveset hoztak a vásárra s a követelt árakon kelt el. A bőrvásáron kevés vételkedv mutatkozott s azért az eladás nem nagy mérveket öltött s az árakat is alább kellett szállitani. Csak a czipő-terczek képeztek némi kivételt s drágábban keltek; mig ellenben brünni hármas terczek csak 158—160 frtot értek el. Barna felbőr 185—200 frt közt váltakozott, könnyebb valamivel magasabban jegyeztetett. Fényesitett bőr 145—150 frt. Borjubőr, ugy barna, mint fekete nem fordult elő a vásáron. Nyers bőrben csak jelentéktelen üzlet fejlődött, gyöngén tartott árak mellett.

Vidéki üzlet.

B.-Gyula, máj. 15. (Az «Egyetértés» tudósitása.) Kereskedelmünkről, sajnos, igen szomoru tudósitást jelezhetek, mivel hogy a legutóbb kifejezett ama reményeim, hogy a tengeri vetemények munkálatainak befejezése után élénkebb üzletünk lesz, a nagy szárazság miatt be nem következett és hetipiaczaink forgalma is jelentéktelen, csakis csekély mennyiségü tengeri hozattatott be, mely nagyobb részt hizlalóink által emelkedő ár mellett 7 frtért mm. vásároltatott meg.

IPARÜGYEK.

—A könyvészeti kiállitást az utolsó napon még meglátogatta *Ferenczy* Ida kisasszony, a királyné felolvasónője és hosszabb ideig tekintette meg a kiállitott gyüjteményeket. Vasárnap a látogatók száma meghaladta a 300-at s különösen számos külföldi látogató tünt fel, köztük egy kaukázusi család sajátságos fejdiszitményeikkel, több franczia és orosz és azonkivül két gazdag amerikai, kik a gazdag amerikaiak módjára, mindjárt meg is akarták venni, a mi nekik megtetszett. Igy többek közt *Miskovszky* Viktor inicziále-gyüjteménye egy részének megvétele iránt tettek kérdést. A kiállitási elnök előtt a tárlatot fölötte dicsérték s egy kalauzt kértek, hogy azt otthon bemutathassák. A *csomagolás* és a kiállitott gyüjtemények visszaküldése ma vette kezdetét. A bizottság *felhivja* a budapesti nyomdászokat és könyvkötőket, hogy kiállitott munkáiknak átvétele iránt intézkedjenek.

— A fővárosi ipariskolák ujjászervezésének kérdése már több mint egy éve foglalkoztatja az országos iparegyesület szakbizottságait és vezető közegeit. Az első sikeres lépés, mely a városi hatósággal egyetértőleg történt, az ismétlő iskoláknak az ipariskolákkal való kapcsolatba hozatala volt olyformán, hogy az ismétlő iskolákba utaltattak azon iparos tanonczok, kik tökéletesen irni, olvasni és számolni még *nem* tudnak. Ez által lehetővé vált az ipariskolákat *szakszerübbekké* alakitani s az ezekbe járó iparostanulóknak megfelelőbb ismereteket venni fel a tantárgyak közzé. Az iparszakoktatási bizottság mai ülésén, *Alkér* Gusztáv városi tanácsnok, *Kövér* Kálmán tanácsjegyző, *Békey* Imre kir. tanfelügyelő, *Mudrony* S. igazg., *Vidéki* J. iparrajziskolai igazgató, több szaktanár és iparegyesületi tag volt jelen, a tanterv és tananyag megállapittatott. E megállapodások nemcsak általános szempontból fontosak, hanem azért is, mert ezek hivatvák az ország többi főbb pontjain létesitendő ipariskoláknak is egészben véve, ugy részben követendő mintául szolgálni. A tantervet és tananyagot e szempontoknál fogva a következőkben ismertetjük s a rajz- és mértanra nézve megjegyezzük, hogy e tervezetben a *szabadkézi rajz* tanczélja általában a szép alak és idom iránti érzék és értelem ébresztése és fejlesztése. Ily alakok szabatos előállitási módjának közlése, különösen pedig oly foku rajzolási képességnek megszerzése, mely a magasabb iparos szakrajzolás bármely ágának biztos alapot nyujtson s mindennemü iparos foglalkozás körül az illetőknek majdan gyakorlati hasznára váljék. A *mértani rajzolás* tanczélja általában az alapfogalmak és azon nélkülözhetetlen ismeretek megszerzése, melyek a legfontosabb mértani szerkesztések alapjául szolgálnak.

A tanterv és tananyag a következő:

I. évfolyam: A) *Rajz- és mértan.* 1. Szabadkézi rajz hetenkint 2 óra. Az egyenes vonal s annak minden irányban való szabadkézbeli rajzolása és kellő begyakorlása. A függőleges, a vizszintes és ferde. Az egyenesnek felezése, osztása. A szög, a szögek osztása. Az egyenesnek különböző alkalmazása és felhasználási módja három-, négy- és többszögek, valamint egyéb egyszerü és ékesebb idomok alakitására. A hajlitott vonal: iv, hullám, kör stb. A hajlitott vonal alkalmazási módja zárt idomok, majd egyszerübb és diszesebb sik ékitmények alakitására. Az egyenes és hajlitott vonalaknak összeköttetése és kombinácziók egyszerübb és összetettebb ékitményekben, különösen ó-görög és mór stylü szalagdiszek és ékitmények. 2. Mértani rajzolás és mértan, hetenkint összesen 2 óra. Elemi mértan. Bevezetés. A mértan fogalma, a rajzeszközök megismertetése és használati módjuk. A pont, vonal, lap és test általános nemei és grafikus előállitásának magyarázata. Sikmértan (Planimetria). Egyenes vonalak alapmiveletei (összeadás, kivonás, szorzás, osztás) és mérése. Két egyenes vonal relativ fekvése. A kör általában. A szögek nemei, mérése, másolása és alapmiveletei. Mellék-, csucs-, kiegészitő-, pótló-, ellentett- és váltószögek. A három-, négy- és sokszögek alaptulajdonságai oldalakra és szögekre vonatkozólag; azok nemei és szerkesztése. A kör alaptulajdonságai, a hurok, érintők, a szög, a be- és körülirt idomok és a kör fekvése a körre vonatkozólag. Körmérő és kiszámitás. B) *Elméleti tárgyak.* 1. Számtan, hetenkint 2 óra. A négy alapmüvelet tizedes törtekkel; pénz- és mértékszámitások. 2. Olvasmányok, hetenkint 2 óra. a) Erkölcstani olvasmányok; a) ipari anyagok ismertetését tartalmazó természetrajzi olvasmányok; c) történelmi olvasmányok különösen a müvelődéstörténet főbb alakjai és mozzanatai; d) némi földrajzi olvasmányok. 3. Fogalmazás, hetenkint 2 óra. A legszükségesebb üzleti ügyiratok ismertetése és szerkesztése. II. évfolyam. A) *Rajz és mértan.* 1. Szabadkézi rajz, hetenkint 2 óra. A csiga vonal és ellypsis. Jellemző levélidomok rajzolása természetről és stylizált mintákról. Egyszerübb és összetettebb sik ékitmények folytatólagos rajzolása, a görög, római, román és renaissance kor stylfajából, a stylfajok jellemző tulajdonainak bemutatása és népszerü magyarázatával. Mértani testek, u. m.: koczka, hasáb, gúla, henger, kúpnak távlati rajzolása szabadkézből, a perspektiva és árnyéktan főbb elveinek s szabályainak népszerü magyarázatával. 2. Mértani rajz és mértan, hetenkint összesen 2 óra. Elemi mértan folytatása. Sikmértan. (Planimetria.) Az ellypsis, a csigavonalak, oválisok és néhány más fontosabb és gyakorlati alkalmazást nyerő görbe vonal rajzolása. Tömörmértan. (Stereometria.) Két egyenes vonal, az egyenes és a sik, két és három sik relativ fekvése. Az egyenes szöge a sikkal, a lapszög, a testszög (trieder), az ide vonatkozó legfontosabb tételek, különös tekintettel az ábrázoló mértanra. A szögletes és gömbölyü testek nemei, összeillősége, hasonlósága, különösen a hasáb, gúla, henger kup és gömb. B) Elméleti tárgyak. 1. Számtan, hetenkint 2 óra. A négy alapmüvelet közönséges törtekkel; ezeknek átváltoztatása tizedes törtekké és viszont; a viszonyok, arányok, egyszerü hármas szabály; egyszerü társasági szabály és kamatszámitás, következtetések alapján. 2. Természettan, hetenkint 2 óra. Alapfogalmak, testek általános tulajdonságai, különösen a surlódás; az erők összetétele és szétbontása; gépelemek; emelő, csiga, hengerkerék, — lejtő, csavar, — csavaremelő, — ék; — cseppfolyó és légnemü testek alaptüneményei kisérletekkel. 3. Olvasmányok. Hetenkint 1 óra. a) Erkölcstani, természetrajzi, történelmi és földrajzi olvasmányok, mint az első évfolyamban, azonban a történelmi olvasmányok során az alkotmánytan némi elemeinek ismertetése; — b) vegytani képek. 4. Fogalmazás. Hetenkint 1 óra. a) Folytatólagosan a legszükségesebb ügyiratok és üzleti levelezés; b) a könyvvitelből ipari (mühelyi- és kereskedelmi) könyvvitel. III. évfolyam. A) *Rajz és mértan.* 1. Szabadkézi rajz. Hetenkint 2 óra. Folytatólagos gyakorlása a sikékitmények rajzolásának (esetleg tollal és egyszerü szinezéssel, monochrom skalában). Bemutatása és rajzolása mintaszerü régibb magyar szöveteken és himzéseken előforduló ékitmény-motivumoknak. Mintaszerü domboru ékitményeknek, valamint figurális mintáknak körvonalban és egyszerüen árnyékolt rajzoltatása haladottabb növendékekkel, főszmintákról. Folytatólagos gyakorlása a szemléleti alapon való távlati rajzolásnak szabályos mértani testekről, ilyenek csoportozatairól s egyszerübb épiszeti jellegü tárgyakról (oszlop, talapzat, szekrény, forgási testek stb.) körrajzban s egyszerü árnyékolással. Emlékezetből való rajzolás gyakorlása. Egyszerü sik diszitési tervezések, a feldolgozott tananyag köréből kiszemelt feladatok nyomán. 2. Mértani rajz és mértan. Hetenkint összesen 2 óra. Ábrázoló mértan. Vetülettan. Bevezetés. A pont, vonal, sik idomok ábrázolása (homlok, alaprajzok és keresztmetszetek). Árnyéktan. A leggyakrabban előforduló idomok és testek saját és vetett árnyékának szerkesztése. A megvilágitás intenzivitásának alapelvei. Perspectiva. Az axonometria alapelvei és alkalmazása. Perspectivikus képek előállitása a metszési mód szerint. B) *Elméleti tárgyak*: 1. Számtan, hetenkint 2 óra. Összetett hármas szabály; összetett társas szabály; láncz-szabály; idegen pénznemek ismertetése és átszámitása; négyzet- és köbszámitás. 2. Természettan, hetenkint 2 óra. Göz- és vizerő; összetett gépek; delej és villany az ipar szolgálatában; a láttan elemei. 3. Olvasmányok, hetenkint 1 óra. Folytatólagosan erkölcstani, természetrajzi, történelmi és földrajzi, valamint vegytani olvasmányok; a nemzetgazdaságtan elemei. 4. Fogalmazás, hetenkint 1 óra. Folytatólag ügyiratok, levelezés, könyvvitel.

GAZDASÁGI KÖZLEMÉNYEK.

* **A Gazdakör** helyiségeiben f. hó 17-én, azaz szerdán este 6 órakor Krisztinkovich Ede országgy. képviselő felolvasást tartani a vizi utak államositásáról. Ennélfogva felhivatnak a kör nagyérdemü tagjai, hogy ezen felolvasáson minél számosabban megjelenni sziveskedjenek. A tagok által bevezetett vendégek is szivesen láttatnak.

A vetések állásáról.

A rettegett fagyos szentek harmadika Bonifácz mégsem vonulhatott el a nélkül, hogy gyenge fagyokkal ne hagyjon némi nyomot maga után. Pozitiv adatok a tegnapi fagyokról még nem igen érkeztek, csak az ország északi részéből jöttek gyenge fagyokról jelentések. Az eddigi tudósitások szerint a vetések országszerte jól állottak, s igy föltéve azt, hogy a legutóbbi éjjelen 1—2 foknyi hideg is volt némely kerületben, ebből alig lehet még arra következtetni, hogy e gyenge hideg jelentékenyebb károkat tett volna. A vetések ugyan már nagyobb részben kifejlődtek, de a magképződés — az olajnövények kivételével — még nem haladt annyira, hogy ily rövid ideig tartó gyenge fagyok, melyek oly szük területre voltak szoritva s oly csekély intenzitással birtak, komolyabb aggodalmakat kelthetnének. A repcze meglehet, hogy szenvedett, a mit majd a későbbi jelentések ki fognak deriteni, de az egyéb gabonanemek sürüsége némi biztositékot nyujt az iránt, hogy oly károk mégsem történhettek, melyeket a legközelebbi napok szép meleg időjárása ki nem köszörülhetne. Ha a még mindig válságos május hó, melynek második felében ugyis csak ritkán szoktak fagyok lenni, szerencsésen folyik le, akkor egészben és nagyjában mégis számithatunk jobb aratásra.

A vetések állásáról legujabban hozzánk érkezett jelentéseket, melyek fentebbi állitásunkat igazolják, a következőkben adjuk:

Orosháza, máj. 15. (Az «Egyetértés» tudósitása.) Mezőgazdáinktól régi hagyomány szerint oly nagyon s nem minden ok nélkül félett «fagyos szentek,» ez egyszer minden kártékony nyom nélkül elmultak. — Jóllehet f. hó 8—9. óta a légmérséklet oly annyira leszállt, hogy gazdálkodó körökben nem csekély aggodalmat szült; hisz a «téli öltönyök» szükségessé váltak, de a vetések, kivált a buzák, mit sem szenvedtek, utóbbiak oly fejlődtek, bokrosak, hogy az érzékeny hüvös időt derekasan kiállják. Mult héten 2—3-szori több óra hosszan tartó szép esőnk volt, mi a «növényzetre» igen jól hatott. Az áprilisi fagyások által itt-ott okozott károk, korai gyümölcsöt kivéve, a meleg idő beálltával csaknem egészen helyre pótoltatott. Mert a repcze és répa helyett — a hol hasznavehetetlen lett — árpát, tengerit vagy más «tavaszit» vetettek. — Igy hát a «kalászosok,» ha valami közbe nem jő, a legjobb reményekre jogositanak. Repcze is, noha nehány %-ot vesztett, meglehetősen lesz. A tengeri, valamint más kapás és gumós növények igen kedvező auspicziumok alatt elvetve, a legszebben kikeltek, és a mult hét eleje óta a tengerit és a répát már kapálják is. Persze egyelőre a «jelennel» számolva — de a sikeres, áldásos kimenetel a végeredményt illetve, nagyban az időjárás további menetétől függ. Hisz május döntő erővel bir az aratásra nézve, mitől minket már nem egész 3 hét választ. De addig is jó reménynyel nézhetünk a jövő elé. Az időjárás folyton hüvös, szeles, a nap hol süt, hol meg a szürke felhők mögé el-el buvik. A hőmérséklet 8—10° R. szerint.

Gyöngyös, máj. 15. (Az «Egyetértés» tudósitása.) Szomoru napra ébredtek szőlősgazdáink. Bonifácz napja nem mult el válság nélkül. Mint már mai táviratomban az «Egyetértés»-t értesitém, az éjjel uralkodott erős fagy a lapályosabb szőlőkben óriási kárt okozott, a mennyiben a fiatal hajtásokat és kapás növényeket, u. m. babot, burgonyát stb. nagyobb részint megsemmisité. A hegyoldalon ültetett szőlők meg vannak kimélve, a bortermés nagyobb részét azonban a fagy által ért területek szolgáltatják, és ha a nyár folyamán különös jó időjárás nem enyhiti a szenvedt károkat, sem babból, sem borból bő szüretre nem számithatni. A visontai, saári és vörösmarti szőlőterületeket sürü jégeső még mult héten megdézsmálta. Az időjárás jelenleg hüvös és szeles. A vetések, ugy azősziek mint a tavasziak, gyögyönyörüen állanak. A virágzásban levő rozs ugyan keveset szenvedett a fagy által, de vidékünk rozsot keveset termeszt és a kár is jelentéktelen. Tengeri és árpa ellen nincs kifogás.

Kula, máj. 14. (Az «Egyetértés» tudósitása.) Az elmult éjjel a várva-várt eső állt be nálunk és a mai nap szintén borus és esőt igérő, a mi vetéseinkre nagyon jó hatással van. A buzavetéseket illetőleg sok felszántatott, sok ritkán áll, a zabvetések általánosan igen szépek, a tengeri szépen kikelt és már kapáltatik; a más kapás növények szintén szépen állanak. A szőlőtöveken gazdag gerezdák láthatók.

B.-Gyula, máj. 15. (Az «Egyetértés» tudósitása.) Már 6 hete elmult, hogy vidékünkön és az azzal határos Aradmegye egy részén az uralkodó, nagyobbára igen meleg időjárást eső nem zavarta meg, s ha a jótékony hatásának hiányát még néhány napig érezteti velünk, gazdag aratásnak reménye is megsemmisültnek tekinthető. Az őszi vetések még eddig bár szépen állanak, csakis helyenkint ritkák és sárgultak; a tavasziak azonban az esőhiány miatt csak igen lassan fejlődnek. A tengeri már szépen kikelt, a rozs már kalászait hányja és csakis az eső volna igen kivánatos. Egyáltalában gazdaközönségünknek e roppant szárazság nagy aggodalmat okoz, mert vetéseink a pusztitó férgektől is sokat szenvednek. Legelőink nagyon rosszak és marháink legeltetése e miatt nem csekély gondot okoz. Bár a legutóbbi napokban borult volt az ég, és néha-néha az eső is permetezett, de az mitsem használt a teljesen szárazföldnek, és vajha abban a kellemes helyzetben volnék, csakhamar egy jótékony esőt jelezhetni, mely a már küszöbön levő országos vásárunk mikénti lefolyására igen nagy befolyást fog gyakorolni.

Nagy-Szalatna, (Zólyomm.) máj. 14. Folyó hó 8-án délután nagy jéggel vegyes zápor érte határunkat, mely a szántóföldeket sok helyütt kimosta s a kertekben tetemes kárt okozott.

Rév-Komárom, (Komáromm.) máj. 14. A rozsvetéseket a folyó hó 5-iki jégvihar oly annyira leverte, hogy sok helyütt már ki is szántották, nemkülönben a szőlők és gyümölcsök is tetemes kárt szenvedtek.

Szügy, (Nógrádm.) máj. 14. Folyó hó 5-én erős vihar és jégeső keletkezett s okozott több-kevesebb kárt, leginkább a rozsokban.

Málas, (Barsm.) máj. 15. Majdnem az egész megye területét az e hó 5-diki jég; a rozsokban oly sok kárt tett, hogy ennek következtében sok helyen le kellett kaszálni.

Kossuth, (Pozsonym.) máj. 14. A jég, mely e hó 5-én jött Tallós, Vezekény, Nyék, Hidaskürt, Vizkelet, Kossuth, Diószegh, Galantha és Födémes községek határaiban okozott károkat s leginkább a rozsvetésekben.

Rimaszécs, (Gömörm.) máj. 14. Vidékünkön e hóban nagy vihar volt jéggel, mely azonban tetemesebb károkat nem okozott.

Szentmihályur (Nyitram.) máj. 14. Kerületünk déli részén jégeső volt, kevés károkat tett.

Szveczinovecz, (Trencsén m.) máj. 15. Időjárásunk oly rosz, hogy sok helyütt hó esés is fordult elő, mind az által kártékony hatása még nem észlelhető.

Csuz, (Komárom m.) máj. 14. A folyó hó 5-diki jég és zápor, helyenként a szőlőkben okozott kárt.

Sárkány, (Esztergom m.) máj. 14. F. hó 5-én tyuktojás nagyságu jég esett, s ez néhány határt el is pusztitott.

Tetétlen, (Hajdu), máj. 14. A tartós meleg időt e hó 8-án este, hüvös, zivataros időjárás váltotta fel, ugy, hogy 8-án reggelre derült is volt, mely a kerti növényekben okozott károkat; némileg a gyenge tengeri vetések is szenvedtek.

Kubin, (Temesm.) A május 8 és 9-ike közti jégeső és zápor, a szőlőkben sok kárt okozott, a vetésekben okozott kár még nem állapitható meg, a jég és zápor egy gulyát ez alkalommal a Dunába szoritott, szerencse, hogy az erősebbek kibirtak uszni, többen azonban bent vesztek.

Heves, (Hevesm.) máj. 14. Helyenként jégeső volt e hó 8-án nálunk s ez a fejét már legnagyobb részt kihányt rozsot megrongálta, más terményekben csekély a kár.

BORÁSZAT.

*** **A borkő** mind nagyobb és nagyobb mérvben vitetik ki hazánkból a külföldre. Soha sincs a tőzsdén akkora kinálat a borkőből, mennyi a keresletnek meg felelne. Ugyancsak ily keresett czikk lett ujabb időben a friss borseprő is. Mindkettőből a borkősavat állitják elő, mely pezsgőhöz, pezsgőporokhoz, de különösen gyártott borokhoz igen nagy mennyiségben használtatik fel. Legtöbbet visz ki azonban az osztrák-magyar monarchiából Észak-Amerika, hova a mult évben is 49,616 dollár értékűt vittek ki csak tőlünk s hol van még azon mennyiség, melyet Olasz- és Spanyolországból importáltak.

*** **A Roux-féle olaj.** Mint a toilette-tartásban a Pompadour és Rix-féle élet elixirek és szépség paszták, ép ugy szerepelt egy idő óta Francziaországban a *Roux-féle* olaj, mely a fillokszerát nem öli ugyan meg, de a tőkének oly életerőt kölcsönöz, miszerint a gyökérnyak alatt egyszer bemázolva az képes egészen magához jönni, óriási hajtásokat nevelni, nagy termést adni stb. — Kormányunk is tett már vele kisérletet, de csak a legutóbb időben, a nagy reklamra — az eredményeket tehát ma még nem lehet tudni; — de Francziaországban ma már tisztában vannak arra nézve, hogy mit tartsanak e szer felől. Ugyanis a «Bouches du Rhone» departementi gazdasági egyesület elnöke, G. Rongemont, jelentést tett Montpellierbe Jeannenot tanárhoz, s ebben e szer felől a következőket irja: «A Roux-féle olaj a leggyalázatosabb szédelgési tárgy, melylyel valaha a szőlőbirtokosokat becsapták, s annál nagyobb humbug, mert konzulátusokat is felhasználtak e szer reklamáltatására. Négy évi kisérlet után irhatom, miszerint e szer a fillokszera ellen épen semmit sem használ, s a tőke vegetáczióját egy cseppet sem emeli. Egy sima szőlővessző belemártva ez olajba és elültetve, soha meg nem ered; mig e szerbe nem ártva a többiek jól megeredtek. — Ebből tehát az következik, hogy ne higyjünk minden fillokszerszernek, még ha konszulátusok ajánlják is.

*** **Orosz fillokszera kongresszus.** Az orosz czár legmagasb jóváhagyásával április hó 17-én Szebasztopolban fillokszera kongresszus hivatott egybe az orosz kormány által szaktudósok és szőlőbirtokosokból, hogy a fillokszera vész elleni teendőkről tanácskozzanak. — E kongresszuson egy országos fillokszera bizottság szerveztetett; elhatároztatott az inficziált helyeknek gyors kiirtása, — határzár elrendelése a külföldi növényekre nézve. — Végül szó volt arról is, ha valljon Oroszország ne álljon-e a berni nemzetközi szövetségbe; a többség a belépést nem tartotta Oroszországra nézve kivánatosnak.

*** **A fillokszera Szerbiában.** Ily czimü közléseket már többet olvastunk a lapokban; holott azok inkább a növényforgalom korlátozására vonatkoztak, inkább óvrendszabályul hozván fel az ide vonatkozó intézkedéseket. — Egy szavahihető északi bortermelő, ki a fillokszerát már több helyen látta, azt irja egy kanizsai ismerősének, hogy látott Negotin mellett a nyáron egész sárga szőlőfoltokat, melyek a legnagyobb valószinüséggel fillokszerára vallanak. A szerb kormány ugyan kiadja jelentéseiben könnyen, hogy az ország területe filokszeramentes, de még eddig egy holdnyi szőlőterületet sem vizsgáltatott át szakértővel. Jó lesz tehát ha Szerbiából szőlő- és élőnövények behozatalától tartózkodunk; a szőlőnövény részeinek behozatala egyébként kormányilag már ugyis tiltva van.

*** **A szőlők állása Német- és Francziaországban** a vett tudósitások szerint kielégitő; különösen a Rajnamelléken ez évben megiehetős szüretre számitanak. Francziaországban csak ott lesz soványabb szüret, hol a fillokszera már befészkelte magát. A borárak Francziaországban jelenleg egy kissé emelkedtek, Németország bortermő vidékein ellenben 3—4 márkával alább estek. — áprilisi fagy kevés kárt tett aránylag a külföldön, ugy hogy a legtöbb helyen ez emlitést sem érdemel; legtöbbet szenvedtek Würtemberg és Baden szőlei, hogy a szőlő-mivelés alacsonyabb s a bakmetszés van leginkább elterjedve.

*** **A fillokszera Szent-Endrén.** Szentendrei tudósitónk irja, hogy ott bár minden évben irtották az inficziáltnak talált szőlőfoltokat, mindamellett még az idei tavasszal is találtak kisebb infekcziókat. — A nép attól tart, hogy e rovar e határból már alig lesz teljesen kiirtható, annál is inkább, mert a szomszédos területek Pócs-Megyer és Tótfalu már félig pusztulásnak indultak e rovar miatt. Pedig Szent-Endre kizárólag bortermelésből él, mezője alig van s a bortermésből szerzi be a lakosság minden szükségleteit.

NAPIREND: Május 17-én.

Naptár: Szerda. Róm. kath.: Ubald. Prot.: Torpét. — Görög-orosz: (május 5.) Ireneus vértanu. — Zsidó: (ijár 28.) Böjt. Sámuel halálának emlékére. — Nap kel 4 ó. 23 p., nyug. 7 ó. 29 p. — Hold kel 4 ó. 16 p. reggel, nyug. 7 ó. 58 p. este. — Uj hold 8 ó. 49 p. reggel. — Nálunk is látható részleges napfogyatkozás reggel 7 óra 13 perczkor, vége 9 óra 4 perczkor.

A miniszterelnök (belügyminiszter) fogad d. u. 5—6.

Földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi miniszter fogad d. u. 5—6.

A horvát-szlavon-dalmát miniszter fogad délelőtt 10-től d. u. 2 óráig.

A budapesti filologiai társaság havi ülése az akadémia palotájában d. u. 5 órakor. Értekeznek: Dr. Pecz Vilmos, dr. Pozdor Károly és dr. Wertner Mór.

A természettudományi társulat havi szakülése d. u. 5 órakor az akadémia kis termében. Értekeznek: Herman Ottó és dr. Laufenauer Károly.

A főváros törvényhatósági képviselő bizottságának rendes közgyülése d. u. 4 órakor.

Az egyetemi orvostanhallgatókat segitő egyesület bizottsági ülése esti 6 órakor.

Képárucsarnok a sugárúti műcsarnokban d. e 9-től d. u. 5-ig. Belépti dij 30 kr.

Akadémiai könyvtár d. u. 3—7-ig.

Egyetemi könyvtár d. u. 3—7-ig.

Muzeumi könyvtár d. e. 9-től d. u. 1-ig.

Muzeumban: képtár d. e. 9-től d. u. 1-ig.

Margitszigetre hajó indul fel óránkint. A szigeten czigány zene.

Császárfürdőbe hajó indul óránkint.

Állatkert nyitva egész nap.

—

Kivonat a hiv. lap máj. 16-iki számából.

Árverések a fővárosban. Joó István 8754 frtra becs. ingatl. aug. 10 (torony-utcza 1). Pál János 626 fortra becs. ingóságai május 22 (váczi körut 56). Schwartz Zsigmond 426 frtra becs. ingóságai május 31 (vadász-utcza 12). Jablonszky Vincze 1280 frtra becs. ingóságai május 20 (kötő-utcza 4).

Árverések a vidéken. Mayer Antal 688 frtra becs. ingatl. május 25 Ó-Budavárában (Veszprém). Molnár János 3233 frtra becsült ingatl. május 26 Sima (Szatmár-Németi). Simon Tódor 765 frtra becs. ingatl. május 25 Zabalc (Lugos). Horváth Pál 1263 frtra becs. ingatl. május 24 N.-Gyimóth (Pápa), Kollár Ignácz 426 frtra becs. ingatl. május 30 Győr. Bosnyák Terézia 710 frtra becs. ingatl. május 31 T.-Ujlak (N.-Szőllős). Krchnák Ignácz 285 frtra becs. ingatl. junius 19 Bogdanócz (Nagyszombat). Kákonyi Márton 20,128 frtra becsült ingatl. aug. 14 Kalocsa. Bartha Pál 503 frtra becs. ingatl. május 17 Nagy-Borosnyó (S.-Sz.-György). A cservenka és uj-sziváczi takarékpénztár 2662 frtra becs. ingatl. julius 6 Temesvár. Kincses Imre 18,192 frtra becs. ingóságai május 25 Ürményház (Módos). Pintér András 314 frtra becs. ingatl. junius 2 Győr. Meda Paraszkiva 662 frtra becs. ingatl. május 25 Kustély (Versecz). Bán Ferencz 1710 frtra becsült ingatl. május 25 Rábapatona (Győr). Gróf Haller Ferencz 16,779 frtra becs. ingatl. junius 2 Sárpatak (Segesvár). Péntek Bálint 1920 frtra becsült ingatl. aug. 16 Komárom. Babeszku Mária 4479 frtra becs. ingatl. szeptember 1 Baraczház (Vinga). Holub Ferencz 13,868 frtra becs. ingatl. május 30 Prekopára (Csáktornya). Papp József 13,292 frtra becs. ingatl. julius 25 Szatmár-Németi. Nagy József 1795 frtra becs. ingatl. aug. 22 Vitka (Nagy-Károly). Kákonyi Pál 14,728 frtra becs. ingatl. aug. 8 Kalocsa. Özv. Köbler Jánosné 800 frtra becs. ingatl. junius 1 Krassó (Sz.-Németi). Tóth István 181 frtra becs. ingatl. junius 5 Szatmár. Weinstok J. 2807 frtra becs. ingatl. május 25 Nagyvárad-Olaszi (Nagyvárad).

Csődhirdetmények. Weisz K. budapesti lakos ellen, bej. május 26. Csődbiztos: Vavrik Antal tvszéki biró, tömeggondnok: Weitzenfeld Illés ügyvéd. Kohn Móricz nagy-kikindai lakos ellen, bej. junius 31. Csődbiztos: Avarffy Gyula tvszéki biró, tömeggondnok: Pavlovits Izidor ügyvéd. Leon Gerson's Söhne temesvári lakosok ellen, bej. junius 20. Csődbiztos: Capdebo Lajos tvszéki biró, tömeggondnok: Láng István ügyvéd. Wegscheider Frigyes temesvári lakos ellen, bej. junius 27. Csődbiztos: Gerdanovits Sándor tvszéki biró, tömeggondnok: Sulyok Árpád ügyvéd. Silberberg Soma s,-a.-ujhelyi lakos ellen, bej. junius 7. Csődbiztos: dr. Pap László tvszéki biró, tömeggondnok: id. Farkas Lajos ügyvéd.

Pályázat. A kisjenői kir. jblróságnál aljegyzői állomásra.

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos:
Csávolszky Lajos.

IDEGENEK NÉVSORA.

Angol királyné szálloda.
Carussa C. tőzsér Trieszt.
Kulifay L. polgárm. Becskerek.
Török J. erdőmester Temesvár.
Königsberger J. magánzó Bécs.
Baumgarten M. magánzó Bécs.
Maximovits J. titkár Bécs
Kohn E. kereskedő Bécs.
Glogan S. kereskedő Bécs.
Schwarz K. kereskedő Bécs.
Miksche W. kereskedő Bécs.
Srausz M. kereskedő Bielitz.
Giffinger A. ügyvéd Ujvidék.
Kaufmann B. gazdász Apatin.

Arany sas szálloda.
Gubody S. földbirtokos N.-Körös.
Szijgyártó S. kir. tan. Losoncz.
Faragó J.-né földbirt. N.-Körös.
Faragó J. k. a. mgzó N.-Körös.
Rónay G.-né földbirtokos Petheő.
Glósz J. k. a. magánzó Felfalu.
Ottavo K.-né mgzó Érsekujvár.
Móni Gy. képviselő Sz.-Cseh.
Márkus J. ügyvéd Árokszállás.
Schenker E. mzó és neje Fiume.
Vidákovich J. lelkész Szabadka.
Pojlász J. földbirtokos Sz.-Cseh.
Kosztra J. lelkész Csomaköz.

Erzsébet szálloda.
Lipcsey L.-né fldb. Kis-Ujszállás.
Halász M.-né földbirt. Csány.
Stubán Gy. földbirtokos Győr.
Teschler E. gyógysz. Jászberény.
Szilágyi L. ügyvéd Ráczkeve.
Steiner L. ügyvéd Szegszárd.
Szondy M. járásbiró Baja.
Gerecz L. tanár Homonna.
Sárkány F. jegyző Galánta.
Ulákovics Gy. káplán Valpó.
Dr. Szentléleky L. jegyző Kassa.

Európa szálloda.
Br. Stankovics K. ezr. Pozsony.
Laurence V. lovag Anglia.
Rümin C. mgzó Szt-Pétervár.
Brown F. M. orvos New-York.
Ehrenreich J. keresk. Szemna.
Joachim M. kereskedő Bécs.
Stern A. kereskedő Győr.
Scarpa A. kereskedő Fiume.
Fleischmann N. keresk. Brünn.

Fehér hattyu szálloda.
Steiner A. birtokos Pozsony.
Schwarzkopf M. birt. Dabas.
Füssy J. tanár Tabajd.
Schenk M. lókereskedő Pozsony.
Löwy J. kereskedő Esztergom.
Hirsch J. kereskedő T.-Györgye.

Fehér ló szálloda.
Deutsch K. fldb. Tápió-Bicske.
Tarnoki Gy. földbirt. Temesvár.
Tuczlay A. földbirtokos Heves.
Laki J. földbirt. Tápió-Bicske.
Schönwald F. tiszttartó Dabas.
Luvics A. főerdész Bécs.
Wucskó M. hivatalnok Kassa.
Bernolák N. hivataln. Radvány.
Burtmann B. hivataln. Pozsony.
Reisz A. fönökné Rákos.
Weichner B. vendéglős Bécs.
Göbl Gy. kereskedő Metzenseif.
Singer J. keresk. Tápió-Bicske.
Bárdi J. jegyző Szecső.

Holzwarth-Frohner száll.
Neumann F. főépitési tan. Bécs.
Voigt F. gyáros Bécs.
Schönberg A. kereskedő Bécs.
Markl H. kereskedő Bécs.
Jovanovits C. müép. L.-Palánka.
Haninkam F. mérn. L.-Palánka.
Schertlin G. mérnök Ercsi.
Geiger M. földbirtokos Szabadka.
Winter H. gazdász Temesvár.
Pollak E. kereskedő Pásztó.
Rosenfeld L. kereskedő Arad.
Wildner R. kereskedő Vöslau.
Grossmann M. gyáros Eperjes.
Frank J. mérnök Eszék.
Schwartz M. kereskedő Szeged.
Kohn M. kereskedő Bécs.

Hungária szálloda.
Br. Bors A. birtokos Gorty.
Kusevits T. birtokos Pozsega.
Deák J. birtokos N.-Pann.
Tüköry A. képviselő Daruvár.
Falco Gy. magánzó Páris.
Ebner J. magánzó London.
Ungi M. magánzó Heves.
Ugróczy K.-né mzónő Kalocsa.
S. Baumann Zs. ügyvéd Pilsen.
Back H. gyáros Prosznitz.
Abeles M. gyáros Bécs.
Tritsch L. kereskedő Bécs.
Reichel L. kereskedő Bécs.
Modern D. kereskedő Bécs.
Kelbl J. kereskedő Bécs.
Logner J. kereskedő Bécs.
Bachmüller J. kereskedő Prága.
König A. kereskedő Barinka.
Wolfram R. keresk. Glauchan.
Mattig E. kereskedő Gera.
Strausz Zs. keresk. T.-Szeverin.
Seiler H. keresk Szombathely.

London szálloda.
Czukor J. birtokos Mihályfalva.
Schwerer J. birtokos Hódság.
Anderka F. hivatalnok Bécs.
Fried J. hivatalnok Szeged.
Abler A. kereskedő Bécs.
Fridesco J. kereskedő Bécs.

Magyar király szálloda.
Csorba F. birtokos Belek.
Duffaud Gy. birt. Zsombolya.
Wellesz E. birtokos Szentes.
Boros K. birtokos Szt-Király.
Sladovits M. képviselő Zágráb
Bakay N. magánzó Szeged.
B. Hegedüs kapitány Szolnok.
Székely J. főmérnök Kolozsvár.
Piatti A. vállalkozó Pozsony.
Dr. Dallos J. ügyvéd Makó.
Steinfeld J. kereskedő Makó.
Schepper C. kereskedő Eszék.
Bauer J. kereskedő Eszék.
Hirschmann L. kdő Csáktornya.
Weis J. kereskedő Barcs.
Leopold J. kereskedő Bécs.
Bernadiner J. kereskedő Bécs.
Düsberg kereskedő Bécs.
Sevits R. kereskedő Bécs.
Steinitz kereskedő Bécs.
Wirtschafter H. kereskedő Bécs.
Bundschuh ügynök Bécs.
Baler P. vámszeml. F.-Templom.
Little J. borkereskedő Pécs.
Schneckenberger molnár Pécs.

Nemzeti szálloda.
Gr. Zichy H. v. b. t. tan. Bécs.
Br. Kemény E. birt. Kolozsvár.
Csernyus A. cs. k. kamr. Pécs.
Babits J. kanonok Eger.
Tóth K. birtokos Orgovány.
Kosztolányi A.-né birt. Pozsony.
Mészáros Zs.-né birt. N.-Körös.
Theodorovits G. pléb. Miskolcz.
Ambrózy N. ügyv. S.-A.-Ujhely.
Hemm F. erdőmester Oroszvár.
Walter J. gyáros Bécs.
Heinzelmann A. tanár Szobb.
Rul A. kereskedő Illok.
Funk A. kereskedő Illok.
Petrovits Zs. keresk. Zimony.

Orient szálloda.
Mády E. földbirtokos Kutas
Stössl J. földbirtokos Lébeny.
Radimetzky L. földb. Lemberg.
Israel M. gyáros Passau.
Reiner K. mérnök Salzburg.
Schill H. kereskedő Budweis.
Bertalan P.-né Margit-forrás.
Szálé P. urhölgy Eszék.
Retlinger A. hivataln. Miskolcz.
Csengey B. ügyvéd Szerencs.
Haasz S. fakereskedő Komárom.
Singer J. kdő L.-Szt-Miklós.

Pannonia szálloda.
Vig S. földbirtokos Szolnok.
Csávás J. törv.-sz.-biró Karczag.
Papp Gy. Gyulafehérvár.
Bakos M. orvostudor N.-Körös.
Akantisz R. Zniováralja.
Erdődy Gy. Zniováralja.
Dr. Grubiczy L. Székesfehérvár.
Freund J. lókereskedő Boroszló.
Hornyay K. ügyv. S.-A.-Ujhely.
Vida K. kovácsmester Pécs.
Mahler Ida magánzó Vágujhely.
Özv. Tirban Ad. Selmeczbánya.
Weisenbacher J. kdő S.-Tarján.
Paulus K. kereskedő Érsekujvár.
Krendl J. vendéglős Érsekujvár.
Schönfeld A. borkdő Tolcsva.

Páris szálloda.
Endl J. magánzó Nebodain.
Schwaighardt G. mérnök Bécs.
Szabadkay S. kereskedő Bécs.
Robert M. kereskedő Bécs.
Singer B. keresk. és neje Bécs.
Kohn J. kereskedő és neje Ada.
Kohn C. kereskedő Cservenka
Weis M. kereskedő Győr.
Simm S. kereskedő Miskolcz.
Farkas G. gyáros Vásárhely.

Tigris szálloda.
Katz E. magánzó Miskolcz.
Flesch D. kereskedő Brünn.
Rosenberg J. keresk. N.-Szöllős.
Oblath F. kdő Székesfehérvár.
Schwarz J. kereskedő Baja.

Vadászkürt szálloda.
Jankovics A. főispán Baja.
Radó K. cs. k. kamr. Répczelak.
Jakabffy M. földbirtokos Kupa.
Návay K. földbirtokos Földeák.
Samassa J. igazgató Eger.
Samassa J. földbirt. Ar.-Marót.
Kubinyi M. földbirt. Várgerde.
Schlemmer A. orvos Bécs.
Friedmann Ö. ügyv. Beregszász
Wein A. mérnök Szeged.
Payen R. magánzó Páris.
Exner A. kereskedő Bécs.
Leonhardt T. kereskedő Bécs.
Zechmeister K. kereskedő Bécs.
Klein M. kereskedő Szolnok.
Schlocher P. keresk. Sopron
Resse P. kereskedő Dessau.
Fischer K. kereskedő Frankfurt.

Elhaltak Budapesten 1882. május 15.

Adler Lajos, 76 é. mérnök, II., Zsigmond-u. 4. végelgyengülés.
Görög-Vajdicsek Ida, 56 é. kdő özv., IV., hatvani-u. 15. kimerülés.
Ehn Gizella, 2 é. pinczér leánya, IV., molnár-u. 19. tüdőlob.
Técsy-Hegedüs Krisztina, 81 é. mzó özv., V., nádor-u. 21. aggaszály.
Hering Zsuzsánna, 23 é. napsz. neje, V., Mária-Valéria-u. 11. gümőkór.
Böhm Magdolna, 59 é. kormányos neje V., 344. sz. schlephajó, bélhurut.
Wewelka Ferencz, 48 é. molnár, V., nádor-u. 49. Bright-kór.
Vázsonyi Antal, 18 é. czipész, V., Akadémia-u. 10. gümőkór.
Troster Ferencz, 18 é. tanuló, IX., Bakács-tér 5. öngyilkosság.
Khély-Ludvig Erzsébet, 74 é. gazdat. özv., Attila-u. 13. végelgyengülés.
Mailinger Mária, 32 é. kocsis neje, VII., Izabella-u. 79. tüdővész.
Posel Károly, 1 é. mzó fia, VI., Izabella-u. 79. aszály.
Klauszberger Nándor, 2 é. hordár fia, IX., malom-u. 20. hirtelen halál.
Fermes Ferencz, 2 é. kőmives fia, IX., csillag-u. 1. hörglob.
Frendela Antal, 34 é. czipész, VIII., üllői-ut 52. tüdővész.
Lizsnyánszki János, 37 é. napszámos, VIII., salétrom-u. 7. tüdőlob.
Livai Katalin, 18 é. cseléd, VI., uj-u. 26. kimerülés.
Kozma Róza, 20 é. cseléd, V., vadász-u. 4. agylob.
Jesenberger Alajos, 42 é. cserepes, VII., akáczfa-u. 4. tüdővész.
Zasztera Ferencz, 30 é. mészáros, VII., kertész-u. 29. tüdővész.
Faragó Pál, 29 é. munkás, utról, tüdőlob.
Schwarcz Sándor, 40 é. szabó, VIII., Déri-u. 2. hüdés.
Balonyi Gábor, 41 é. házmester, VIII., Károly-körut 3. orbáncz.
Kántor Regina, 8 é. IX., mester-u. 43. tüdővész.
Salzer-Singer Katalin, 66 é. özvegy, VII., akáczfa-u. 24. aggaszály.
Szert Venczel, 69 é. napszámos, VI., sugár-ut 102. tüdővész.
Csernyik Márton, 58 é. munkás, V., visegrádi-u. 24. tüdővizenyő.

NYILT-TÉR.

Nagy Butorvégeladás.
BERNSTEIN K.
Nádor-utca 16. hagyatékából. **Nádor-utca 16.**
3976 **Béla utcza sarkán.**
Mindennemű fa- és kárpitosbutor **leszállitott áron** eladatik.

SZINHÁZAK ÉS MULATSÁGOK.

NEMZETI SZINHÁZ.
Budapest, május 17-én.
Harmadszor:
Serge Panine.
Szinmű 5 felvonásb. Irta Georges Ohnet. Forditotta Fái J. Béla.
Személyek:

Desvarennesné	Felekiné
Micheline	Márkus E.
Jeanne	Helvey Laura
Serge Panine	Náday
Pierre Delarue	Gyenes L.
Maréchal	Hetényi
Cayrol	Nagy I.
Herzog	Feleki
Susanne	Békessy I.
Savinien	Benedek
La Brède	Mihályfi
Du Tremblays	Körösmezei
Vendég	Faludi
Szolga Paninenál	Sántha
Szobaleány	Adorján B.
Szolga Cayrolnál	Tóth
« Desvarennesnénál	Szirmai
Rendőrbiztos	Balassa

Kezdete 7½ órakor.
Holnap, május 18-án:
MEFISTOFELES.
Dalmű 4 felv., prologus- és epilogussal. Szövegét és zenéjét irta Boito Arrigo, forditotta Radó Antal.

NÉPSZINHÁZ.
Budapest, május 17-én:
BLAHA L. assz. mint vendég.
Szép leányok.
Fővárosi népszinmű dalokkal 3 felv. Irta Csiky Gergely. Zenéjét Aggházy Károly.
Személyek:

Bihari Terka	Blaha L. assz.
Bihari Lina	Nagy Ibolyka
Tuzok Ágnes	Pártényiné
Mari	Csatai Zs.
Lajos	Toldi
Smeksz Gyula	Solymosi
Jancsó Mátyás	Tihanyi
Lujza	Vidorné
Köcsög Muki	Horváth
Csengő Imre	Vidor
Czompó Malvin	Rákosi Sz.
Matyók Friczi	Karikás
Cziczmányi	Szabó
Skála Rezső	Kassai
Adelgunda	Molnár I.
Bock	Hatvani
Dóka	Ujvári
Szimecsek	Kovács I.
Szimecsekné	Klárné
Csihorszky	V. Kovács
Hilda	Réti Laura
Julcsa	Béni Irma
Ádám	Izsó
Házmester	Komáromi

Kezdete 7½ órakor.
Holnap, május 18-án:
Orpheus a pokolban.

VIZÁLLÁS 1882. május 16.

Névszerint	Méter 0 fölött	Méter 0 alatt	Változik	Névszerint	Méter 0 fölött	Méter 0 alatt	Változik
Duna				**Tisza**			
Pozsony	1.71	—	apadó	M.-Sziget	0.79	—	váltlan
Komárom	1.57	—	apadó	Beregszász	—	—	—
Budapest	1.86	—	apadó	Sárospatak	1.25	—	apadó
Mohács	2.64	—	áradó	Szatmár	0.50	—	váltlan
Vukovár	—	—	—	Tokaj	1.07	—	apadó
Ujvidék	2.73	—	áradó	Szolnok	1.00	—	áradó
Pancsova	0.95	—	áradó	Szeged	1.30	—	apadó
Orsova	1.82	—	áradó	**Körös**			
Dráva				B.-Gyula	0.26	—	áradó
Barcs	0.85	—	áradó	**Maros**			
Eszék	1.64	—	apadó	Arad	—	—	—
Száva				**Béga**			
Sziszek	1.70	—	apadó	Temesvár	0.01	—	apadó

Vasut-közlekedési utmutató.

A vonat indul	A vonatok minősége	Indulási idő
Az osztrák államvasut indóházából		ó. p.
Budapestről, Érsekujvár, Pozsony, Bécs	személyv. gyorsvon. személyv. futárvon.	9.30 este 8.30 regg. 9.20 regg. 2.10 d. u.
Bpestről, Vácz, Esztergom-Nána, Érsekujvár	vegyes v.	12.05 d. e.
Bpestről, Vácz, Esztergom-Nána	omnibusv.	5.— d. u.
Budapestről, Czegléd, Szeged, Temesvár, Verciorova	futárvon.	10.10 este
Budapestről, Czegléd, Szeged, Temesvár, Karánsebes	személyv. futárvon. személyv.	6.15 este 10.10 este 6.55 regg.
Budapestről, Czegléd, Debreczen, Miskolcz, Kassa	személyv. személyv.	6.35 este 7.30 regg.
Budapestről, Czegléd	omnibusv.	3.— d. u.
Bpestről, Czegléd, Szolnok, Püspökladány, N.-Várad, Kolozsvár, Brassó, Predeal	futárvon.	10.10 este
Bpestről, Czegléd, Szolnok, Arad, N.-Szeben, Brassó	személyv. személyv.	6.35 este 7.30 regg.
A magyar államvasut (losonczi) indóházából		
Budapestről, Hatvan, Salgó-Tarján, Losoncz, Zólyom, Ruttka	gyorsvon. személyv. személyv.	6.34 regg. 7.31 regg. 5.40 d. u.
Bpestről, Gödöllő, Hatvan, Miskolcz, Kassa	személyv. vegyes v. gyorsvon.	7.31 regg. 8.49 este 11.— éjjel
Budapestről, Gödöllő Hatvan	helyivon.	2.50 d. u.
Budapestről Gödöllőre	helyivon.	11.32 d. e. 1.42 d. u.
Budapest, Rákos, Ujszász, Szolnok	vegyes v.	5.05 d. u.
A déli vasut (budai) indóházából		
Bpestről, Székesfehérvár, Kanizsa, Pragerhof	személyv. gyorsvon. vegyes v.	7.40 regg. 5.— d. u. 7.45 este
Budapest-Székesfehérvár	vegyes v.	2.30 d. u.

A vonat megérkezik	A vonatok minősége	Megérkezési idő
Az osztrák államvasut indóházába		ó. p.
Bécs, Pozsony, Érsekujvár, Budapestre	futárvon. személyv. futárvon. személyv.	2.31 d. u. 5.42 d. u. 9.41 este 5.57 regg.
Érsekujvár, Esztergom-Nána, Vácz, Bpestre	vegyes v.	11.51 d. e.
Esztergom-Nána, Budapestre	omnibusv.	8.30 este
Verciorova, Temesvár, Szeged, Czegléd, Budapestre	futárvon.	7.30 regg.
Karánsebes, Temesvár, Szeged, Czegléd, Budapestre	személyv. futárvon. személyv.	8.40 este 7.30 regg. 8.45 regg.
Kassa, Miskolcz, Debreczen, Czegléd, Bpestre	személyv. személyv.	8.21 este 7.55 regg.
Predeal, Brassó, Kolozsvár, N.-Várad, Püspök-Ladány, Szolnok, Czegléd, Budapestre	futárvon.	7.30 regg.
Brassó, N.-Szeben, Arad, Szolnok, Czegléd, Budapestre	személyv. személyv.	8.21 este 7.55 regg.
Czeglédről-Budapestre	omnibusv.	1.45 d. u.
A magyar államvasut (losonczi) indóházába		
Ruttka, Zólyom, Losoncz, Salgó-Tarján Hatvan, Budapestre	személyv. személyv. gyorsvon.	8.50 regg. 8.09 este 10.14 este
Kassa, Miskolcz, Hatvan, Gödöllő, Budapestre	személyv. vegyesv. gyorsvon.	8.00 este 6.33 regg. 7.18 regg.
Hatvan, Gödöllő, Budapest	helyivon.	10.36 d. e.
Gödöllő Budapest	helyivon.	6.39 este 9.08 este
Szolnok, Ujszász, Rákos, Budapest	vegyes v.	10.06 regg.
A déli vasut (budai) indóházába		
Pragerhof, Kanizsa, Székesfehérvár, Bpestre	személyv. gyorsvon. személyv.	7.39 regg. 11.35 d. e. 8.47 este
Székesfehérvárról-Budapestre	vegyes v.	4.58 d. u.

IDŐJÁRÁS május 16. reggel 7 órakor.

Az időjelző-intézet távirati jelentése

Állomások	Légnyomás mm 700 +	Szél iránya	Szél ereje (1—12)	A hőmérséklet Celsius-fokban	Csapadék mm	Felhőzet
Arad	59.0	ENY	3	+ 7.6	8	◍
Beszterce	59.3	E	6	+ 8.0	3	●
Beszterczebánya	60.2	E	1	+ 8.2	—	◕
Budapest	60.5	EK	3	+ 8.5	—	◕
Csáktornya	60.3	EK	2	+ 6.8	—	○
Debreczen	60.8	E	2	+ 8.0	—	◑
Eger	60.3	EK	2	+ 9.4	—	◑
Eszék	—	—	—	—	—	—
Fiume	59.3	EK	3	+ 11.3	—	●
Késmárk	63.0	E	5	+ 6.1	1	◕
Keszthely	61.3	ENY	4	+ 7.9	—	○
Kolozsvár	59.6	K	1	+ 5.9	—	●
Magyar-Óvár	62.0	ENY	1	+ 5.9	◄	○
Mármaros-Sziget	—	—	—	—	—	—
Nagy-Enyed	—	—	—	—	—	—
Nagy-Szeben	59.1	EK	2	+ 6.2	6	◍
Nagyvárad	59.5	©		+ 8.4	2	◕
Orsova	59.9	©		+ 7.6	25	◕
Pancsova	59.4	EK	2	+ 7.0	31	●
Selmeczbánya	61.6	E	4	+ 6.6	—	◕
Sopron	61.7	ENY	2	+ 6.4	—	○
Szatmár-Németi	59.2	E	2	+ 9.8	◄ n	●
Szeged	59.5	ENY	1	+ 8.6	1	●
Sepsi-Szt-György	61.0	NY	2	+ 8.9	3	●
Szolnok	59.3	E	5	+ 8.6	—	●
Temesvár	59.9	E	1	+ 7.2	13	◍
Trencsén	59.9	ENY	1	+ 6.5	—	○
Ungvár	59.5	E	5	+ 6.3	—	●
Zágráb	61.3	EK	1	+ 8.0	1	●
Bécs	63.3	E	2	+ 6.3	—	●
Bregenz	62.6	E	2	+ 6.7	—	◍
Lesina	57.3	NY	1	+ 13.8	5	●
Pola	58.6	K	2	+ 11.6	—	◕
Prága	64.6	E	2	+ 6.3	2	●

Áttekintése a mai időjárásnak:

Európában: A nagy légnyomások egyike (766—767) a kontinens északnyugati részében, a másika (761—762) annak délkeleti táján; a depressziók (755) egyike Orosz-, másika Olaszországból, Magyarországon keresztül folynak össze (759). — Az idő többnyire mérsékelt szelekkel változó felhőzetü, kevés helyi esővel, kevés hőmérséklet-változással.

Hazánkban: Többnyire északias, helyenkint erősb szelek mellett a hőmérséklet északon, a légnyomás pedig északnyugaton és délkeleten kissé nagyobb lett. — Az idő általában változó felhőzetü, számosabb s helyenkint jelentékeny mennyiségü csapadékkal; csekély jégeső volt Sopronban és Magyar-Óváron, itt gyenge dérrel.

Kilátás a jövő időre:

Hazánkban: Északon változó, délen többnyire borus időt várhatni számos helyi esővel, nagyobbodó hőmérséklettel.

FRANKLIN-TÁRSULAT KÖNYVNYOMDÁJA.

A budapesti áru- és értéktőzsde hivatalos árjegyzései május 16.

Minőségi súly hektoliterenkint — 100 kilogrammnak ára

Faj	Irányzat	74 k/g frttól	74 k/g frtig	75 k/g frttól	75 k/g frtig	76 k/g frttól	76 k/g frtig	77 k/g frttól	77 k/g frtig	78 k/g frttól	78 k/g frtig	79 k/g frttól	79 k/g frtig	80 k/g frttól	80 k/g frtig	81 k/g frttól	81 k/g frtig
bánsági buza ó	lanyha	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—	—	—	—
tiszavidéki «	«	12.10	12.20	12.25	12.30	12.35	12.40	12.45	12.55	12.60	12.65	12.70	12.75	—	—	—	—
pestvidéki «	«	11.85	11.90	11.95	12.—	12.05	12.15	12.20	12.35	12.35	12.40	12.45	12.50	—	—	—	—
fehérmegyei «	«	11.95	12.—	12.05	12.15	12.20	12.30	12.35	12.45	12.50	12.55	12.60	12.65	—	—	—	—
m. északi «	«	11.40	11.50	11.55	11.60	11.65	11.75	11.80	11.90	11.95	12.05	12.10	12.15	—	—	—	—

Gabona	Ó vagy uj	Faj	Irányzat	Minőségü suly hektoliterenként	100 kilogramm ára frt -tól	kr.	frt -ig	kr.
rozs	ó	—	szilárd	70—72	8	—	8	30
árpa	«	takarmány	lanyha	60—62	7	20	7	40
«	«	egetni való	«	62—64	7	60	8	10
«	«	sörfőzdei	szilárd	64—66	—	—	—	—
zab	«	—	«	37—40	7	75	8	20
tengeri	uj	bánsági	«	75	7	45	7	50
«	«	másnemü	«	73	7	40	7	45
köles	ó	—	«	nélkül	6	10	6	25
káposzta-repcze	uj	—	«	—	—	—	—	—
bánsági repcze	«	—	«	—	—	—	—	—

Szokvány gabona, határidőre

Gabona	Irányzat	Határidő	pénz frt	pénz kr.	áru frt	áru kr.
buza	lanyha	tavaszra	—	—	—	—
	lanyha	őszre	10	74	10	77
	«	—	—	—	—	—
tengeri	szilárd	május—juniusra	7	44	7	47
zab	lanyha	tavaszra	—	—	—	—
	«	őszre	6	58	6	62
repcze káposzta	«	aug.—szeptemberre	13 1/8	—	13 3/8	—
« bánsági	—	julius—augusztusra	—	—	—	—

ÉRTÉKPAPIROK

ÁLLAMADÓSSÁG.

	%	Utolsó árkelet pénz	Utolsó árkelet áru
Magyar királyi aranyjáradék adómentes	6%	119.80	120.—
Magyar királyi aranyjáradék adómentes	4%	89.25	89.50
Magyar papirjáradék adómentes	5%	87.05	87.30
Magyar vasuti kölcsön à 120 frt o. ért. (300 frank)	5%	134.—	134.50
Magyar vasuti kölcsön 120 frt egyes darabokban	5%	134.50	135.—
Gömöri államvasuti záloglevelek	5%	—	—
Magyar 1869. keleti vasut állam-kötv. (elsőbbs.) adóm.	5%	91.25	91.75
Magyar 1873. keleti vasut arany v. ezüstb. (elsőbbs.) adóm.	5%	111.—	111.25
Magyar 1876. keleti vasut állam-kötvény aranyban	5%	95.75	96.—
Magyar királyi nyeremény-kölcsön 100 frt		119.—	119.50
Magyar királyi nyeremény-kölcsön 50 frt		118.—	119.—
Tiszai és szegedi kölcsön	4%	110.50	111.—
1871-iki magyar állam-kölcsön-kötvény font sterlingben	5%	—	—
1873-iki magyar állam-kölcsön-kötvény font sterlingben	5%	—	—
Magyar földtehermentesitési kötvények	5%	98.25	99.—
Magyar földtehermentesitési kötvények 1867. záradékkal	5%	98.—	98.50
Magyar földtehermentesitési kötvények temesi	5%	97.75	98.50
Magyar földtehermentesitési kötvények 1867. záradékkal	5%	97.50	98.—
Magyar földtehermentesitési kötvények horvátországi	5%	—	—

ÉRTÉKPAPIROK	%	Utolsó árkelet pénz	Utolsó árkelet áru
Magyar földtehermentesitési kötvények erdélyi	5%	98.50	99.—
Magyar országos jelzálog urbéri váltság kötvény (100 frt)	5%	93.50	94.—
Királyi horv.-szlavon jelzálog földváltsági kötvény (100 frt)		—.—	—.—
Szőlődézsmaváltsági kötvény (100 frt)	5%	97.—	97.50
Magyar királyi kamatozó kincstári utalvány 6 hóra (100 frt)		—	—
Egyesitett államadósság papirban	5%	76.60	76.80
Egyesitett államadósság ezüst kamat január—julius	5%	77.50	77.75
Egyesitett államadósság ezüst kamat april—október	5%	77.50	77.75
Osztrák aranyjáradék 4% kamat	4%	94.40	94.70
Osztrák papirjáradék, adómentes	5%	92.75	93.25
Osztrák államadósság, kisorsolással 1854-iki à 250 frt p. p.	4%	119.50	120.50
Osztrák államadósság, kisorsolással 1860-iki à 500 frt o. é.	5%	131.—	131.50
Osztrák államadósság, kisorsolással 1860-iki à 100 frt o. é.	5%	134.—	135.—
Osztrák államadósság, kisorsolással 1864-iki à 100 frt o. é.		175.—	176.—
Osztrák államadósság, kisorsolással 1864-iki à 50 frt o. é.		173.—	174.—
Pest város kölcsöne 1870-ből	6%	103.75	104.—
Pest város kölcsöne 1871-ből	6%	103.75	104.—
Budapest főváros 1880-iki kölcsöne	5%	98.50	99.—
Szerbiai nyeremény-kölcsön 100 frank	3%	37.—	38.—

ÉRTÉKPAPIROK — RÉSZVÉNYEK.

Osztal. 1881-re		Befiz. frt	Utolsó árkelet pénz	Utolsó árkelet áru
	a) Bankok.			
12.—	Ált. magyar municipalis hitelint.	200	200.—	210.—
8.—	Angol-osztrák bank	120	— —	— —
9.—	Budapesti bankegyes.-részv.-társ.	100	107.—	107.25
— —	Franco-magy. bank felszámolás a.	200	— —	— —
— —	Horvát leszámitoló bank	200	— —	— —
12.—	Iparbank, budapesti	100	56.50	57.—
— —	Központi ipartársulati hitelintézet	80	— —	— —
21.—	Magyar Általános Hitelbank	200	340.75	341.25
27½ frk	Magyar jelzálog-hitelbank	200	248.—	250.—
5.50	Magy. jelzáloghitelb. II. kib. id. e.	100	128.50	129.—
6.—	Magyar leszám. és pénzváltóbank	100	106.50	107.—
— —	Magyar országos bank részv.-társ.	100	—.—	—.—
17.50	Osztrák hitelintézet	160	346.30	346.50
38.30	Osztrák-magyar bank	300	825.—	830.—
13 —	I. magyar iparbank	150	188.50	189.50
45.—	Pesti magyar kereskedelmi bank	500	578.—	580.—
7.—	Sziszeki hitelbank	100	— —	— —
8.—	«Unio» bank	100	128.—	129.—
	b) Biztositó társulatok.			
— —	Bécsi biztositó társaság	200	282.—	285.—
— —	Bécsi élet- és járadék-biztos. társ	200	330.—	335.—
222.—	Első magyar ált. biztositó társ.	1000	3600.—	3650.—
— —	Foncière pesti biztositó intézet		47.25	47.75
— —	Magyar-franczia biztos. társaság	50	— —	— —
80.—	Pannonia viszontbiztositó társ.	300	1130.—	1150.—
	c) Gőzmalmok.			
— —	Concordia gőzmalom	500	470.—	475.—
50.—	Első budapesti	500	1098.—	1110.—
— —	Erzsébet malom	200	167.—	169.—
— —	Hengermalom	500	530.—	540.—
— —	Lujza	160	206.—	208.—
22.—	Molnárok és sütők	200	325.—	326.—
— —	Pannonia	1000	1000.—	1020.—
16.—	Viktória	300	378.—	380.—
	d) Közlekedési vállalatok.			
— —	Alföld-fiumei	200	173.75	174.25
— —	Báttaszék-dombovári	200	165.—	166.50
— —	Déli vasut	200	— —	— —
— —	Észak-keleti vasut	200	165.—	165.50
— —	Erdélyi vasut	200	164.50	165.—
— —	Győr-sopron-ebenfurti vasut	200	— —	— —
— —	Kassa-oderbergi vasut	200	149.50	150.—
— —	Magyar-galicziai vasut	200	160.—	161 —
— —	M. nyug. v. (székesf.-győr-gráczi v.)	200	166.—	167.—
— —	Osztrák államvasut	200	335.50	336.—
— —	Pécs-barcsi vasut	200	—.—	—.—
— —	Tiszavidéki vasut	200	248.50	249.50
6.—	Osztrák dunagőzhajózási társaság	500	— —	— —
28.—	Pesti közuti vaspálya	200	441.—	442.—
18.—	Pesti közuti vaspálya élv. jegy.		265.—	270.—

Osztal. 1881-re	ÉRTÉKPAPIROK	Befiz. frt	Utolsó árkelet pénz	Utolsó árkelet áru
	e) Takarékpénztárak.			
4.—	Budapest III. kerületi	50	50.—	51.—
4.—	Czeglédi	100	— —	— —
33.—	Országos központi	300	545.—	548.—
300—	Pesti első hazai	1000	4660.—	4680.—
35.—	Egyesült Budapest fővárosi	200	549.—	551.—
30.—	Magyar ált. takarékp. részv.-tár.	100	128 —	130 —
— —	Pakracz-daruvár-kutinjai	50		
	f) Különféle vállalatok.			
8 —	Alagut	105	110.—	111.—
— —	Általános ipar-részvény-társulat	100	— —	— —
5 60	Általános waggon-kölcsönző társ.	80	— —	— —
— —	Franklin-Társulat könyvnyomda	150	151.—	152.—
40.—	Ganz és társa vasöntöde s gépgy.	400	630.—	633.—
26.—	Gschwindt-féle szeszgyár	200	400.—	405.—
12.—	Gyapjumosó és bizt. első magyar	200	—.—	—.—
25.—	Kereskedelmi testület épülete	210	540.—	550.—
40.—	Könyvnyomda «Athenaeum»	200	550.—	560.—
55.—	Pesti könyvny. részvény-társaság	500	765.—	775.—
— —	Kőszén- és téglagyár (Drasche)	130	168.50	169.—
— —	Pesti épitő-társaság	85	— —	—.—
— —	Rimamurány-salgótarjáni vasmű	100	126.—	126.50
7 —	Salgó-tarjáni kőszénbánya	100	—.—	—.—
16.—	Schlick-féle vasöntöde s gépgyár	200	223.—	225.—
35.—	Serfőzde első magyar	400	600.—	605.—
30.—	Sertéshizlaló	200	308.—	310.—
— —	Soskuti kőbánya	200	40.—	45.—
20.—	Spodium és csontlisztgyár	200	282.—	290.—
— —	Szálloda részvény-társaság	200	— —	— —
9.—	Tégla- és mészégető, ujlaki	200	105.—	107.—
— —	Téglagyár, kőbányai	160	269.—	271.—

ZÁLOGLEVELEK.

	%	pénz	áru
Magy. földhitelintézet papirérték	5½%	101.25	102.25
Magy. földhitelintézet papirérték	5%	100.25	100.75
Magy. földhitelintézet papirérték	4½%	94.25	94.75
Magy. földhitelint. arany v. ezüst	5%	119.75	120.—
Magyar jelzálogbank	5½%	101.25	101.50
Magyar jelzálogbank	5%	98.50	98.75
Kisbirtokosok orsz. földhitelint.	5½%	— —	— —
Osztrák-magyar bank osztr. ért.	5%	100.75	101.—
Osztrák-magyar bank osztr. ért.	4½%	100.75	101.—
Osztrák-magyar bank osztr. ért.	4%	94.60	94.85
Pesti magyar kereskedelmi bank	6%	101.25	101.50
Pesti magyar kereskedelmi bank	5½%	101.50	102.—
Pesti magyar kereskedelmi bank	5%	99.—	99.50
«Albina» takarék- és hitelintézet	6%	98.80	99.30

ÉRTÉKPAPIROK — ELSŐBBSÉGEK.	Befizetett frt	%	Utolsó árkelet pénz	Utolsó árkelet áru
Alföld-fiumei vasut (nagyvárad-eszéki vonala)	200	5%	96.—	96.50
Alföld-fiumei vasut 1874. kib.	200	5%	—.—	—.—
Báttaszék-dombovár-zákányi v.	200	5%	92.75	93.25
Dunagőzhajózási társulat	300	5%	— —	— —
Dunagőzhajózási társulat	100/200	6%	— —	— —
Észak-keleti vaspálya	300	5%	91.40	91.60
Észak-keleti vaspálya (aranyban)	300	5%	— —	— —
Észak-keleti vaspálya (aranyban)	1000	6%	— —	— —
Magyar-galicziai vaspálya	200	5%	— —	— —
Magy.-galicziai vaspálya II. kib.	200	5%	— —	— —
Magyar nyugati vasut (székesfehérvár-győr-gráczi vonal)	200	5%	— —	— —
Magyar nyugati vasut 1874. kib.	200	5%	— —	— —
M. vas. elsőbbs. beruh. aranyban	200/1000	5%	108.25	108.75
I. erdélyi vaspálya	200	5%	91.75	92.25
Győr-sopron-ebenfurti vasut	200	6%	— —	— —
Kassa-oderbergi vasut, ezüstben	200	5%	— —	— —
Kassa-oderb. v. (eperjes-tarn. v.)	300	5%	93.25	93.75
Kassa-oderb. v. (osztrák vonal)	200	5%	— —	— —
Kassa-oderb. v. (magyar vonal)	100	5%	— —	— —
Osztrák államvasut		5%	— —	— —
Tiszavidéki vasut		5%	— —	— —
Általános ipar-részvény-társulat	100	6%	— —	— —
Budapesti lánczhid	100	6%	103.50	104.—
Kőszén- és téglagyár kötvények	100	6%	— —	— —
Lloyd- és tőzsde-épület	100	5%	97.—	98.—
MAGÁNSORSJEGYEK.				
Osztrák hitelintézet			177.—	178 —
Budavárosi sorsjegy			42.50	43.50
Keglevics sorsjegy			18.—	19.—
Pálffy sorsjegy			38.50	39.50
PÉNZNEMEK.				
Császári királyi arany (vert)			5.62	5.64
Császári királyi arany (kör.)			5.61	5.63
Osztrák-magyar 8 frtos arany			9.52	9.54
20 frankos arany			9.52	9.54
Török aranylira			— —	— —
Osztrák és magyar ezüst			— —	— —
Német birodalmi bankjegy 100 márkányi			58.55	58.65
Váltók árfolyama (látra).		Bank-k. láb		
Német bankpiaczok 100 márk		4%	58.55	58.75
Amsterdam 100 hollandi frtért		5%	99.35	99.50
Brüssel 100 frankért		4½%	— —	— —
Páris 100 frankért		4%	47.55	47.65
Marseille 100 frankért		4%	— —	— —
Svájczi pénzpiaczok 100 frankért		4½%	47.45	47.55
Zürich 100 frankért		4½%	47.45	47.55
London 10 font sterlingért		4%	119.80	120.—
Szentpétervár 100 rubelért		6%	— —	— —
Milano 100 lire nouve ital.		5%	— —	— —

Bécsi tőzsde május 15.

	%	Pénz	Áru
A) Általános államadósság.			
Egységes jár., papir, május—novemb.	5%	76.75	76.90
Egységes járadék, papir, febr.—aug.	5%	76.75	76.90
Egységes járadék, ezüst január—jul.	5%	77.50	77.65
Egységes járadék, ezüstb. ápr.—okt.	5%	77.50	77.65
Sorsolással, 1854-ből 250 frt sorsj. pp.	4%	119.90	120.40
Sorsolással, 1860-ból 500 frt sorsj. o.é.	5%	131.—	131.50
Sorsolással, 1860-ból 100 frt sorsj. o.é.	5%	134.—	134.50
Sorsolással, 1864-ből 100 frt sorsj. o.é.		175.—	175.25
Sorsolással, 1864-ből 50 frt sorsj. o.é.		173.—	174.—
Como-járadék 42 lira		35.—	—
Állami jószági jelzáloglevél 120 frt	5%	145.75	146.25
Bécs-glogn. v. els. jegy. 100 frt p. p.	5%	98.—	—.—
B) A birodalmi tanácsban képviselt királyságok és országok államadóssága.			
Osztrák aranyjár. adómentes 100 frt	4%	94.40	94.60
Osztr. papirjár. visszafiz. 1881 100 frt	5%	92.80	92.95
Osztr. kincst. j. visszafiz. 1882 100 frt	5%	100.15	100.30
C) A magyar korona országainak államadóssága.			
Magyar aranyjár. adómentes 100 frt	6%	119.90	120.05
Magyar aranyjár. adómentes 100 frt	4%	89.35	89.50
Magyar papirjáradék 100 frt	5%	87.—	87.15
Magyar vasuti kölcsön 120 frt ezüst	5%	134.50	135.—
Magyar vasuti kölcsön 120 frt ar. k.	5%	134.—	134.50
Gömöri államvas. záloglevél 150 frt	6%	—.—	— —
Keleti vasuti ál. kötv. 1869-ből 300 frt	5%	91.35	91.65
Keleti vasuti ál. kötv. 1873-ból 300 frt	5%	111.—	111.50
Keleti vasuti ál. kötv. 1876-ból 100 frt	5%	95.75	96.—
Magy. államkölcs. 1871. sors. 100 frt	5%	— —	— —
Magy. államkölcs. 1873. sors. 100 frt	5%	— —	— —
Magyar urbéri valts. kötvény 100 frt	5%	— —	— —
M. szőlődézsma-válts. kötv. 100 frt	5%	96.75	97.25
Magyar nyeremény-kölcsön 100 frt		119.60	120.—
Magyar nyeremény-kölcsön à 50 frt		118.50	119.—
M. tiszav. s szegedi ny. sorsj. 100 frt	4%	110.60	111.—
D) Földteherm. kötv. 100 frt pp.			
Csehországi	5%	107.50	—.—
Bukovinai	5%	99.50	100.—
Galicziai	5%	100.75	101.25
Karinthiai	5%	103.50	— —
Krajna és tengerparti	5%	103.—	— —
Morvaországi	5%	106.—	—.—
Alsó-ausztriai	5%	105.50	107.—
Felső-ausztriai	5%	103.50	104.50
Salzburgi	5%	102.—	— —
Sziléziai	5%	109.—	— —
Stiriai	5%	104.—	— —
Tiroli	5%	99.—	— —
Horvát- és szlavonországi	5%	99.—	102.—
Erdélyi	5%	98.—	98.50
Temesi bánság	5%	98.—	98.50
Temesi 1867-iki sorsolási záradék	5%	97.75	98.50
Magyar	5%	98.25	98.75
Magyar 1867-iki sorsolási záradék	5%	98.—	98.25
E) Más közkölcsönök.			
Dunaszabályoz. sors. 1870-ből 100 frt	5%	114.—	114.50
Dunaszab. kölcsön 1878-ból 100 frt	5%	104.—	104.50
Pestvárosi kölcsön 1871	6%	— —	— —
Pestvárosi kölcsön 1880	5%	98.75	99.25
Triesztvárosi kölcs. 1865	6%	—.—	—.—
Triesztvárosi kölcs. 1879	6%	—.—	—.—
Bécsvárosi kölcsön 1867	5%	102.—	102.40
Bécsvárosi kölcsön 1874 (ar. v. ez.)	5%	—.—	—.—
Bécsvárosi kölcsön 1874 (sorsolás)		128.—	128.25
Olasz járadék 100 lira	5%	—.—	— —
Szerb nyer. kölcs. 100 frk	3%	37.50	38.—
Török vasuti kölcsön 400 frk		27.70	28.20
F) Záloglevelek, jelzálog-kötvények és kötvények (100 frtért).			
Osztr. ált. földh.-int. sors. ar. v. ez.	4½%	119.30	119.70
Osztr. ált. földh.-int. 33 éves visszf.	5%	— —	— —
Osztr. ált. földh.-int. 50 éves visszf.	5%	101.90	102.20
Osztr. ált. földh.-int. 50 éves visszf.	4½%	98.80	99.10
Osztr. ált. földh.-int. 50 éves visszf.	4%	93.75	94.25
Csehorsz. földh.-társ. 33 éves visszf.	5½%	105.—	106.—
Csehorsz. földh.-társ. 33 éves visszf.	5%	102.50	103.—
Központi földhitelint. bank 38 é.	5%	99.75	100.25
Gácsországi földhitelintézet 18 é.	6%	—.—	104.50
Morvaorsz. jelzál.-hitelbank 36 é.	5%	104.25	—.—
Osztrák jelzálogbank 10 éves visszf.	5½%	100.25	101.—
Osztrák jelzálogbank sorsolással	5%	100.—	—.—
Osztrák-magyar bank	5%	100.60	100.80
Osztrák-magyar bank	4½%	100.85	101.—
Osztrák-magyar bank	4%	94.65	94.90
Első osztrák takarékp. sorsol. 30 év	5½%	102.—	102.50
Első osztrák takarékp. sorsol. 32 év	5½%	102.—	102.50
Magyar ált. földhitel.-részv.-t. 34 év	5½%	—.—	—.—
Magyar földhitelintézet	5½%	101.—	102.50
Magyar földhitelint. sorsolása 39 év	5%	100.—	101.—
Magyar földhitelint. sorsolása	4½%	94.50	95.—
Magyar földh.-int. sors. 39 év arany	5%	119.80	120.20
Magyar jelzálogbank 25 évi sors.	5½%	101.—	101.50
Magyar jelzálogbank 40 évi sors.	5½%	101.—	101.50
Magyar jelzálogbank 40 évi sors.	5%	98.50	99.—
G) Elsőbbségi kötvények.			
Albrecht pálya 300 frt ezüst	5%	93.90	94.20
Alföld-fiumei pálya 200 frt ezüst	5%	96.—	96.50
Arad-temesvári vasut 200 frt ezüst	5%	—.—	—.—
Cseh északi vasut 300 frt	5%	102.—	—.—
Cseh nyugati vasut 300 frt	5%	101.—	101.50
Dunagőzhajózási társ. 300 frt ezüst	5%	— —	— —
Dunagőzhaj. társ. 100/200 frt ezüst	6%	107.75	108.25
Dunagőzhajózási társ. 200 frt arany	5%	121.25	— —
Duna-drávai pálya 200 frt ezüst	5%	92.75	93.25
Erzsébet pálya 100 frt ezüst	5%	99.20	99.60
Erzsébet p. 300 frt o. é. 1862-iki kib.	5%	99.20	99.60
Ferdinánd északi pálya 100 frt p.p.	5%	106.50	107.—
Ferdinánd északi pálya 100 frt o.é.	5%	101.25	102.—
Ferdinánd északi pálya 300 frt ez.	5%	108.—	108.50
Ferencz-József pálya 200 frt ez.	5%	102.50	102.65
Pécs-barcsi pálya 200 frt ez.	5%	101.—	102.—
Károly-Lajos gácsi pálya 300 frt o.é.	4½%	100.25	100.50
Kassa-oderbergi pálya 200 frt ez.	5%	97.80	98.10
Eperjes-tarnovi pálya 200 frt ez.	5%	93.25	93.75
Lemb.-czern.-jassii p. I. kib. 300 frt o.é.		94.—	94.25
Lemb.-czern.-jassii p. II. kib. 300 frt ez.		99.75	100.25
Lemb.-czern.-jassii p. III. kib. 300 frt ez.		96.40	96.80
Osztrák észak-nyugati p. 200 frt ez.	5%	103.25	103.50
Rudolf-pálya 300 frt ez.	5%	100.30	100.60
Erdélyi pálya 200 frt ez.	5%	91.80	92.20
Osztrák államvaspálya 500 frank	3%	179.—	180.—
Osztr. állam.-p. 1874. kib. 500 frank	3%	175.—	— —
Déli pálya 500 frank	3%	134.25	135.—
Déli pálya 200 frt ar.	5%	117.50	118.50
Dél-északném. összek.-p. 100 frt o.é.	5%	97.—	97.50
Dél-é.-n. összek.-p. 1879. k. 100 frt o.é.	5%	96.25	96.50
Tiszavidéki pálya 1000 frt o.é.	5%	101.—	101.30
Magyar-gácsorsz. pálya 200 frt o.é.	5%	92.70	93.—
Magyar észak-kel. pálya 300 frt ar.	5%	91.60	91.90
M. nyug. (Székesf.-győr-grácz) 200 frt	5%	95.50	95.80
H) Különféle sorsjegyek.			
Hitelintézet 100 frt o.é.		177.—	177.50
Clary 40 frt p.p.		41.50	42.—
Dunagőzhajózási 100 frt p.p.		110.75	111.25
Innsbruck városi 20 frt o.é.		23.—	23.50
Keglevich 10 frt p.p.		—.—	—.—
Krakkói sorsjegy-kölcsön 20 frt o.é.		19.60	20.—
Laibachi dijsorsjegy 20 frt o.é.		23.50	24.—
Buda város kölcsöne 40 frt o.é.		42.50	— —
Pálffy 40 frt p.p.		38.75	39.25
Rudolf alapitvány 10 frt o.é.		20.—	20.50
Salm 40 frt p.p.		53.50	—.—
Salzburgi dijsorsjegy 20 frt o.é.		24.50	25.—
St.-Genois 40 frt p.g.		47.25	47.75
Stanislau városi 20 frt o.é.		23.50	24.—
Trieszt városi 100 frt p.p.		126.75	127.50
Trieszt városi 50 frt o.é.		63.—	64.—
Waldstein 20 frt p.p.		30.—	— —
Windischgrätz 20 frt p.p.		39.50	40.—
Nyereményjegyek 3%-nyi kölcsön		30.—	31.—
I) Bankok részvényei.			
Angol-osztrák bank 200 frt	5%	129.—	129.25
Bécsi banktársulat 200 frt	5%	152.—	160.—
Bécsi bankegyesület 100 frt	5%	118.25	118.50
Osztrák által. földhitelintézet 200 frt	5%	245.—	247.—
Pesti magyar keresked. bank 500 frt	5%	— —	— —
Keresked. és ipar hitelintézet 160 frt	5%	346.40	346.60
Magyar általános hitelbank 200 frt	5%	341.	341.50
Alsó-ausztriai leszámit. társ. 500 frt	5%	850.—	860.—
Magy. lesz. és pénzváltó bank 100 frt	5%	106.50	107.—
Bécsi giró- és pénztáregylet 200 frt	5%	—.—	—.—
Osztrák jelzálogbank 200 frt	5%	—.—	—.—
Magyar jelzálogbank II. kib. 200 frt	5%	128.—	129.—
Osztrák tartományi bank 200 frt	5%	— —	— —
Magyar országos bank 200 frt	5%	— —	— —
Magyar ált. municip. hit.-int. 200 frt	5%	— —	— —
Osztrák-magyar bank 600 frt	5%	828.—	830.—
Unio-bank 100 frt	5%	128.10	128.30
Általános forgalmi bank 140 frt	5%	146.50	147.—
K) Közleked. vállalatok reszv.			
Albrecht pálya 200 frt o.é.		—.—	—.—
Alföld-fiumei pálya 200 frt o.é.	5%	173.—	173.50
Buschtiehradi vasut 500 frt p.p.	5%	790.—	792.—
Buschtiehradi v. (lit. B.) 200 frt o.é.		174.—	177.—
Dunagőzhajózási társas. 500 frt p.p.		557.—	558.—
Duna-drávai pálya 200 frt ez.	5%	166.50	167.—
Erzsébet pálya 200 frt p.p.	5%	211.25	211.75
Erzséb. p. Lincz-Budweis 200 frt o.é.	5%	190.—	190.25
Ferdinánd északi pálya 1000 frt p.p.	5%	2660.—	2667.—
Ferencz-József pálya 200 frt o.é.	5%	195.75	196.25
Pécs-barcsi pálya 200 frt o.é.	5%	212.—	214.—
Károly-Lajos galiczicz. p. 200 frt o.é.	5%	314.75	315.25
Kassa-oderbergi pálya 200 frt o.é.	5%	150.—	150.50
Lemberg-czern.-jassii p. 200 frt o.é.	3%	172.75	173.25
Osztrák-magyar Lloyd 500 frt p.p.	5%	657.—	659.—
Osztrák északnyugati p. 300 frt o.é.	3%	208.75	209.25
Rudolf-pálya 200 frt o.é.	5%	170.—	170.50
Első erdélyi pálya 200 frt ez.	5%	165.—	166.—
Osztrák államvasut társ. 200 frt o.é.	5%	336.—	336.50
Déli pálya 200 frt o.é.	5%	143.50	144.—
Délészak-ném. összek. p. 200 frt p.p.	5%	151.75	152.25
Tiszavidéki pálya 200 frt o.é.	5%	248.50	249.—
Bécsi Tramway 200 frt o.é.	5%	224.50	225.—
Magy. gácsországi pálya 200 frt o.é.	5%	160.—	160.50
Magyar északkeleti pálya 200 frt o.é.	5%	164.75	165.50
M. nyug. székesf.-gráczi 200 frt o.é.	5%	166.75	167.25
L) Iparvállalatok részvényei.			
Osztr. általán. epitő-társaság 200 frt		83.—	—.—
Innerbergi bányatársaság 200 frt		— —	— —
Judenburgi vasmü 70 frt		— —	— —
Liesingi serfőzöde 100 frt	4%	67.—	67.50
Nezsideri papirgyár részv.-t. 200 frt	5%	— —	— —
Prágai vasipar-társulat 200 frt		170.—	172.—
Rima-murányi vas.-társ. 100 frt	5%	126.—	127.—
Salgó-tarjáni kőszénbánya 100 frt	5%	120.50	121.50
Bécsi fegyvergyár társaság 100 frt	5%	155.—	157.—
Altal. waggon-kölcs.-t. Bpest 80 frt	5%	80.—	81.—
Bécsi épitő-társaság 100 frt		—.—	82.—
Assicurazioni gen. com. 1000 frt p.p.	5%	195.—	— —
Azienda assicuratrice 1000 frt o.é.		— —	— —
«Duna» osztr. bizt.-r.-társ. 200 frt	5%	300.—	320.—
Viszontbiztositó-társ. bécsi 200 frt	5%	— —	— —
«Securitas» viszontbizt.-társ. 250 frt		— —	205.—
Bécsi élet- és járad.-bizt.-int. 200 frt	5%	— —	335.—
Bécsi biztositó társaság 200 frt	5%	— —	— —
M) Váltók (látra).			
Amsterdamra 100 hol. frt	5%	99.50	99.60
Brüsseli 100 frank	4½%	— —	— —
Német bankpiaczok 100 márka	4%	58.60	58.70
London 10 font st.	4%	119.90	120.05
Milano 100 ol. lira	5%	— —	— —
Franczia bankpiaczok 100 frank	4%	— —	— —
Páris 100 frank	4%	47.62½	47.67½
Pétervár 100 rubel	6%	— —	— —
Svájczi piaczok 100 frank	4½%	47.60	47.65
Zürich 100 frank	4½%	47.60	47.65
N) Valuták.			
Császári és királyi arany darabja		5.63	5.65
Császári és kir. reczés arany darabja		5.62	5.64
Osztrák-magyar 8 frtos arany darabja		9.52	9.53
20 frankos arany darabja		9.52	9.53
20 márkás arany darabja		11.70	11.73
Orosz imperiale darabja		9.80	9.82
Sovereigns darabja		11.97	12.—
Török arany lira darabja		10.82	10.84
Mária-Terézia (Levant) tallér darabja		— —	— —
Ezüst 100 frt o.é.		— —	— —
Ezüstjáradék-szelvény 100 frt o.é.		— —	— —
Német birodalmi bankjegy 100 márka		58.60	58.65
Olasz bankjegy 100 ol. lira		46.40	46.50
Orosz papir rubel darabja		1.21¼	1.21½

HIRDETMÉNY.

A balatongőzhajózási társaság gőzhajója

folyó 1882 évben május 26-tól junius 1-söig **naponkint egyszer** tesz utat BalatonFüredről Siófokra, és vissza, Füredről reggel 7 órakor indul, hőfokról, — a vasuti vonatot bevárva — délre Füredre érkezik. — Junius 1-sőtől további rendeletig, a hajó naponta kétszer megy Füredről Siófokra, ugymint reggel 7 órakor és délután 3 órakor, Siófokról pedig a vasuti vonatokat bevárva, tér vissza Füredre.

Minden ünnep- és vasárnap előtti napon a gőzös esti 8 óráig Siófokon bevárja a gyorsvonatot is, s akkor tér Füredre vissza.

1882. évi májusban. 3975

A balatongőzhajózási társaság igazgatósága.

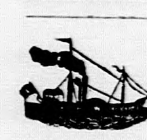

CUNARD-VONAL

Az angol-északamerikai királyi posta-gőzhajók a következő rendben hagyják el Liverpoolt.

New-Yorkba:		Bostonba:	
Catalonia ápr. 15.	Servia jun. 3.	Samaria ápr. 19.	Parthia jun. 7.
Gallia » 23.	Scythia » 10.	Marathon » 26.	Cephalonia » 14.
Servia » 29.	Bothnia » 17.	Parthia máj. 3.	Batavia » 21.
Skythia máj. 6.	Catalonia » 24.	Atlas » 10.	Marathon » 28.
Bothnia » 13.	Gallia jul. 1.	Batavia » 17.	Samaria jul. 5.
Catalonia » 20.	Servia » 8.	Samaria » 24.	Parthia » 12.
Gallia » 27.		Marathon » 31.	

Liverpoolból: **Párisból:**

Cajüte szerint 21, 18, 15 és 12 guinea | Cajüte szerint 25, 22, 20 és 17 frank.

Retourjegyek 12 hónapig érvényesek.

Liverpoolból 35, 30, 25 guinea. | **Párisból** 44, 39, 34 frank.

Az utazók kaphatnak jegyet San-Franciscoba, Chinába, Japánba, Uj-Seeland- s Ausztráliába a Pacific-vasutnál s a posta-gőzhajóknál.

Utazók málhájai Havreból Liverpoolba ármentesen szállittatnak, ha a társulat irodájába küldetnek:

PÁRISBAN, Place de la Bourse } HAVREBAN, Quai d'Orleans 21 } **Burns & Mac Iver-nél,**

LIVERPOOLBAN és QUEENSTOWNBAN **D. & C. Mac Ivernél.**

Utazók s kivándorlók szállitása ügyében **Cajütek** s **fedélzetekre** nézve **Wilhelm Maassen** vezér-ügynökhöz kell fordulni Lyskirchen Nr. 20. am Filzengrabenthor **Kölnben,** vagy a következő czimekhez, ugy mint:

F. J. Bothof Mainzban és Aschaffenburgban, **Th. Treuer** Heilbronnban, **Mich. Wirsching** és **Rabus & Stoll** Mannheimban, **C. H. Textor** Frankfurtban, **Karl Anselm, Albert Starker** és **Joh. Rominger** Stuttgartban, **Jul. Hartmann & Co.** Antwerdenben, **Georg Hirschmann** Hamburgban. 3834

Cs. és kir. legmagasabb elismerés | GYÓGYHELY **GLEICHENBERG** STIRIÁBAN. | Arany érem Párizs 1878.

A magyar nyugoti vasut Feldbach állomásától egy órai távolságra.

Az idény kezdete május 1-én.

A szőlő-gyógymód kezdete szeptember elején.

Alkal-muriatikus és vastartalmu borvizek, kecske-savó, tej és fenyü-inhalatio, szénsavas fürdők, aczélfürdők, édesvizfürdők, fenyüfürdők, hideg telitett fürdők, hidegviz-gyógymódra berendezve.

Johannisbrunnen Gleichenberg mellett.

Legjelesebb és legegészségesebb üditő ital; szabad szénsav tartalma-, az **emésztést elősegitő,** elegendő mennyiségü kettős szénsavas natron és konyhasója, valamint **csekély,** a gyomrot terhelő mész-összetételénél fogva a **Johannisbrunnen** különösen **ajánlható gyomor-** és **hólyagbajoknál.**

Kapható minden nagyobb ásványviz-kereskedésben.

Raktár Budapesten:

ÉDESKUTY LAJOS-nál.

Tudakozódások, kocsik, lakások és ásványvizek megrendelése intézendő: 3652

Brunnen-Direction in Gleichenberg.

A **FRANKLIN-TÁRSULAT** magy. irod. intézet kiadásában megjelent és kapható:

AZ EZER TÓ ORSZÁGA

(FINNORSZÁG)

IRTA

D^r SZINNYEI JÓZSEF.

Ára füzve 2 forint 80 krajczár.

TARTALMA: Természet. — Éghajlat. — Népesség. — Történet. — Kormányzat. — Finn elem harcza a svéddel. — A finnek Deákja. — Közigazgatás. — Törvénykezés. — Egyházi ügyek. — Közoktatás. — Tudós társaságok. — Irodalom. — Időszaki sajtó. — Cenzura. — Szinművészet. — Képzőművészetek. Zene. — Helsingfors. — Helsingforsi élet. — A finn parasztok. — A parasztság életmódja és szokásai. — Földmivelés és baromtenyésztés. — Bányászat. — Erdőgazdaság. Vadászat. Halászat. — Ipar. — Kereskedés. — Pénzügy. — A finn-magyar nyelvrokonság.

Munkács mellett fekvő

szolyva-hársfalvi klimatikus HIDEGVIZ-GYÓGY-INTÉZETBEN

az évad **május elején** kezdődik.

33 egyharmad százalék vasuti árengedély. Minden tudósitással és brochürekkel szolgál

3877 **az igazgatóság Munkácson.**

Fekvőségek közvetitése.

Alulirott közvetitő irodáját ajánlja, bármi néven nevezendő birtoknak vételére vagy eladására, legjutányosabb árakon és kedvező feltételek mellett, közvetit továbbá bérbeadandó földeket, Magyarország bármely részén, ugy szintén kölcsönöket elhelyez birtokokra, vagy községeknek.

Különös figyelemreméltó birtok vételek.

Biharmegyében egy igen szép fekvésü nemesi birtok, mely **4000** hold földből, és pedig 2500 hold **őserdő,** 2/3 **tölgy,** 1/3 **bükk** különösen **Slipper** és **épületfának** alkalmas, továbbá 600 hold jó szántó és körülbelől 900 hold legelő és kaszálóból áll, eladó; ehhez tartozik még egy szőllő és gyümölcsöskert, szép uri és gazdasági épületek, **két község italmérési joga** és **4 haszonhajtó vizimalom,** továbbá az idei vetés, **holt és különösen sok élő fundus instructus.**

A jelenlegi birtokos betegeskedése miatt, **ezen birtoknak bámulatos olcsó ára 110,000 frt,** melyre csak **40,000 frt** fizetendő, a hátralevő összeg, csekély kamat mellett, rajta maradhat, egy nehány esztendeig.

Aradmegyében vasuti állomástól 3/4 óránvira egy nemesi birtok, mely **3000 hold** földből é. p. **1400 hold** jó szántóföld, 100 hold kaszáló és **1500 hold kivágható tölgyfaerdőből** áll, ehhez tartozik: egy **gyönyörü kastély,** jó anyagbol készült nagy gazdasági épületek, **8 holdnyi angol park, 20 holdnyi kitünő szőllő** és présház, kolna és nagy pinczével, továbbá **2 község italmérési joga, két nagy vendéglővel,** a legolcsóbb áron **125,000 frtért** kedvező fizetési feltételek mellett eladó.

Ezen két leirt birtokon kivül, még számos kisebb és nagyobb birtok eladásával megbizva, kérem a venni szándékozó tisztelt közönséget, bizalommal hozzám fordulni.

ROSENBERG KÁROLY

fekvőségek közvetitő-irodája **Aradon,** templom-utcza 12 sz.

WIESBADEN

Évezredek óta ösmeretes alkalikus konyhasó-melegforrások (+55° Réaumur.)

Németország legkeresettebb fürdőhelye. (1881: 77662 beteg és utazóvendég)

IDÉNY AZ EGÉSZ ÉVEN ÁT.

Fürdő és ivógyógymód, szőlőgyógymód, téligyógymód.

Éghajlat, fekvés és környék kitünőnek elismert.

Idény-mulatságok: hangversenyek; szinház; bálok; kerti ünnepélyek; kivilágitások; tüzijátékok; mind az idényszerinti sorrendben. — Prospectusok kivánatra azonnal bérmentve. Városi gyógy-igazgatóság:

3837 **F. HEY'L.**

geb. 1783 † 1858.

C. G. HAUBOLD J^r

geb. 1792 † 1862.

Alapittatott 1837-ik évben.

gépgyára Chemnitzben, Szászországban

évek óta szállit különlegességekként gépeket **papirgyáraknak, játékkártya-gyáraknak, nyomdáknak** stb. névszerint

KALANDEREKET

bármily számu hengerrel és bármily szélességben, **dörzsölővel** vagy a nélkül és valódi amerikai és tömöröntésü hengerekkel:

C. G. Haubold *C. G. Haubold jr*

Hosszában, keresztben és rézsut vágo gépeket, nedvesitő készülékeket, görkészülékeket stb.

ezenkivül gépeket **fehéritő, festő, mosó és csinozó intézeteknek** stb. hydraulikus mangorlókat, áru-calandereket, viz- és lökő-calandereket,

Központfutó-szárító-gépeket,

német birodalmi szabadalom.

Mosó- és öblögető-gépeket. henger-szárító-gépeket, ráma- vagy **feszitő-gépeket csiptetőkkel** vagy **tükkel, keményitő-** és **mézgázó-gépeket, hántó-gépeket, gáz-pörkölő-gépeket, fonal-áteresztő gépeket, fonal-kefélő-** és **simitó-gépeket, fonal-sajtókat, fonal-mangorlókat, fujtató kazánokat, indigó-malmokat stb. stb.**

344

Különösen ajánlatra méltó uj, német- és más országokban szabadalmazott

bolyhozó- és fényező-gépem,

mely mindennemű **pamut- gyapju-** és **félgyapju áruknak, simán** vagy **tetszés szerinti mintában, a szövet egész szélességében való homályositására, bolyhozására és fényezésére különösen alkalmas.**

BUDAPESTEN váczi-körut 55. sz. alatt.

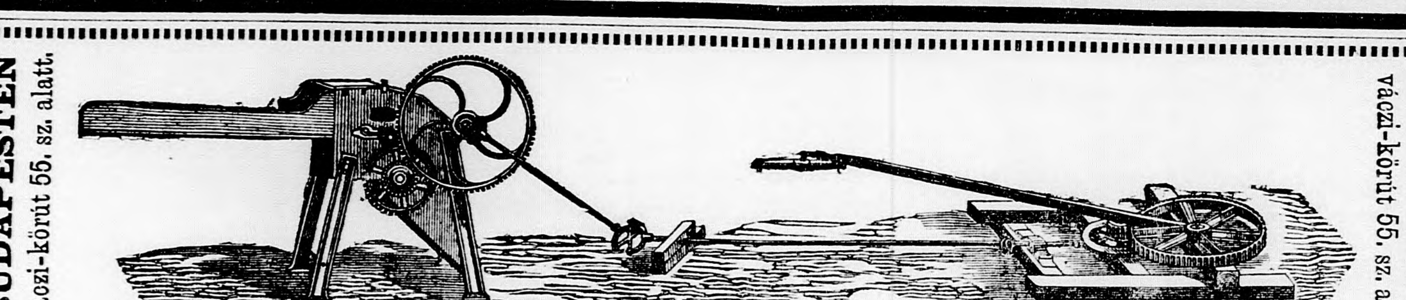

3938

Gőzmozgonyokat, gőzcséplőgépeket, lójárgányokat, zsákba tisztitó lovas cséplőket, lovas csépelő-gépeket, szalma- és törekrázóval kézi csépelő-gépeket, rostákat, kettős és háromvasu ekéket, géphajtó-szijjakat és gépolajat legjutányosabb árban s jótállás mellett kaphatók **MISKOLCZY S. ÉS TÁRSA** gépraktárában.

Mergentheim mellett Karlsbad

Würtembergben

május 15-én megnyittatik. Eme brom és chlorfémekben, ugyszintén szénsavas földsókban gazdag, nagyon könnyen emészthető keserü sósforrásokat **Liebig Németország legjelesebb ásványviz forrásai** mellé sorolta. Kitünő nagy hatása van **idült gyomor és bélhurutok, tartós dugulások, aranyér, az alsó test belső részeinek eldugulása** s ezekből származó **szivbajok,** makas **tüdőhurutok, légzési nehézségek, vérköhögés, heves főfájás, szédülés, fülzugás ellen,** tovább nyugtalan álom, **szem és fülfájdalmak, szélhüdésre való hajlam** stb., **májdaganatok, női bajok, sárgaság, epe- és vesebajok, köszvény, túlhizás és idült bőrkiütések** ellen. **Gyógymód:** ivógyógymód, ásványvizfürdők, zuhanyok stb. 100 kényelmesen berendezett lakószoba, szép éttermek, nagy gyógyterem, jeles gyógygaztal, katonazene, nagy angol park, vasut- és távirdaállomás. Az éghajlat enyhe, a táj ék kedves és **az itt tartózkodás olcsó.** Mergentheimba Stuttgartból 6 óra alatt, Würtemburgból 2 óra alatt lehet eljutni.

3836 ***A fürdő felügyelőség.***

AUSTRALIA-Sloman-vonal A. G.

Rendes szállitás minden hó 7-én Hamburgból

Adelaide, Melbourne és Sidneybe (Suezen át)

Brisbanen és az összes ausztrál. kikötőkön való átszállitással.

Május 7-én: „Catania" gőzhajó, 3300 tonnás.

Bővebb értesitést a 3828

Ifjabb Rob. M. Sloman Hamburgban, Kennedy & Hunter, Antwerpen.

HELYISÉGVALTOZTATÁS.

Eddig a lipótvárosi templombazárban volt

BANK- ÉS VÁLTÓÜZLET

mától fogva IV. Kristóftér 6. sz. a. létezik.

SCHREIBER G. E.

Előleg minden hazai és külföldi sorsjegyekre, részvényekre, záloglevelekre, igérvényekre, bármely húzáshoz valókra. 3955

— **Tőzsdei megbizások pontosan teljesittetnek.** —

Uj Orpheum

ma szerdán, május hó 17-án kezdődnek a világhirü professzor

GOFFARD LEO

csodálatos billárd-előadásai. Naponkint 2 előadás a teremben és pedig:

az I. előadás délután 3—5 óráig,
a II. előadás esti 6—8 óráig.

Goffard ur 1½ órán át folytonosan játszik s ezen idő alatt 150 mülökést tesz, anélkül, hogy ezen idő alatt ugyanazon lökést ismételné.

Különösen megjegyzendő, hogy záradékul Goffard ur a billárdra egy széket helyez, erre a társaság valamely tagját ráülteti s labdáját ugy ugratja át rajta, hogy ezt nem is érinti, a labda pedig egy kalappal karambolál.

Unnep- és vasárnapon III. előadás is tartatik, még pedig d. e. 11—1 óra között. 3956

KEMÉNYITŐ GYÁRAKNAK

burgonya, buza, kukoricza és rizs feldolgozására, valamint keményitő, czukor-szörp és dextrin gyártására való berendezését (uj telepek vagy átalakitások) legujabb rendszer szerint, legmagasabb haszon biztositása mellett elvállal 3846

W. H. UHLAND, CIVIL-INGENIEUR Lipcsében.

SAPONARIA

héjazott és héjazatlan állapotban darálva 100 kilónként 40 frttól 24 frtig.

Legkitünőbb **juh** és **gyapjumosószer.**

3792 *Dr. Wagner Jenő, soroksari utcza 96.*

ERNST FÖRSTER & C^o

NEUSTADT: MAGDEBURG.

Alapittatott 1849-ben.

Különlegességek: pótkávé- és csokoládégyáraknak. legujabb és legjobbnak bevált rendszer szerinti teljes berendezése.

Eldaraboló gépek, kővágók, hengerkövek, hengermalmok, stb. stb.

3917

KÖLTŐ-KÉSZÜLÉKEK.

biztosan müködők. **önmüködő melegségszabályozóval,** valamintabaromfitenyésztéshez szükséges mindennemü eszközök. 3751

13 kitüntetés szakkiállitásoktól.

Grünhaldt & Co.

költő és hizlaló-intézete

Radebeulban, Drezda mellett.

SZABADALMAKAT minden országra

kieszközöl 3968

PAUL W. HOEPNER,

Civil-Ingenier und Patent-Anwalt

Berlin SW., Königgrätzerstrasse 116.

Papir-kárpitok

egy középnagyságu szobához, falra és menyezetre, szegélylyel együtt

4 frt 50 kr.-tól feljebb

ÁLDÁSI IGNÁCZ

papirkárpitgyárában

Budapesten, Bécsi-utcza 4.

Német szerszámgépgyár

(DEUTSCHE WERKZEUGMASCHINEN-FABRIK).

Előbb: Sondermann és Stier

Chemnitzben.

Gőzgépek pontos kényszer-szellentyüvel. Kliebisch német birodalmi szabadalma (szabadalmazva a legtöbb államban.)

Legegyszerübb szerkezet. Minden légpuffogató és kilincs nélkül, fokozott gyorsaság, zajtalan müködes, legpontosabb gyorsaság-szabályozóval. Tekintet nélkül a gondviselésre, legtartósabb s legnagyobb mérvü földmivelési képesség. Rögtön elállitható. Kezesség a legcsekélyebb gőzszükségletért.

Árjegyzékek és árelőirányzatok ingyen és bérmentve. 3842

A Franklin-Társulat magyar irodalmi intézet kiadásában Budapesten megjelent:

JÓKAI MÓR MUNKÁI.

Népszerü kiadás. Egy-egy füzet 40 kr

1. A varchoniták.
2. Fortunatus Imre. — Shirin.
3. Kalóz-király.
4. Sonkoly Gergely. — A drága kövek. — Marce Záre.
5—9. Törökvilág Magyarországon. 5 füz.
10. A büntárs. — Nepean sziget.
11—12. A kétszarvu ember. — Az egyiptusi rózsa. 2 füzet.
13. Koronát szerelemért. — A Hargita. — A kalmár és családja.
14. Petki Farkas leányai. — Háromszéki leányok. — A két szász.
15. Regék.
16. Carinus. — A nagy-enyedi két füzfa.
17. A serfőző. — A nyomorék naplója. — Fekete világ.
18—20. Erdély aranykora. 3 füzet.
21—23. Csataképek 1848—1849-ből. 3 füz.
24. Bujdosó naplója. — Kurbán bég. Megölt ország.
25—26. A fehér rózsa. — Humorisztikus papirszeletek. 2 füzet.
27. Magyarhon szépségei.
28—29. Szomoru napok. 2 füzet.
30—31. A janicsárok végnapjai. 2 füz.
32—37. Kárpáthy Zoltán. 6 füzet.
38—43. Egy magyar nábob. 6 füzet.
44—47. Uj földesur. 4 füzet.
48—53. Szegény gazdagok. 6 füzet.
54—55. A magyar előidőből. 2 füzet.
56—59. Hétköznapok. 4 füzet.
60—63. A régi jó táblabirák. 4 füzet.
64—65. Délvirágok. 2 füzet.
66—67. Milyenek a nők? 2 füzet.
68—71. Véreskönyv. 4 füzet.
72—73. A magyar nép élcze szép hegedüszóban. 2 füzet.
74—76. Árnyképek. 3 füzet.
77—82. A kőszivü ember fiai. 6 füzet.
83. Milyenek a férfiak?
84—89. Politikai divatok. 6 füzet.
90—93. Mire megvénülünk. 4 füzet.
94. Oceania. Egy elsülyedt világrész története.
95—97. Az elátkozott család. 3 füzet.
98—99. Felfordult világ. 2 füzet.
100. Elbeszélések.

Fränzel E. gépgyára

Werdau-ban,

különlegességek: végbontó és festőgépek,

ajánlja kitünő szerkezetü legjobb mosó-kádjait szabad gyapju festésére és mosására, központfutó szivattyuit, legujabb szerkezetü festőit és száritóit. 3840

! Verseny Triesztnek !

Az első magyar bizományi és szállitási üzlet FIUMÉBAN

ajánl a legujabb aratásból kitünő minőségü **illatdús** 3540

KÁVÉT

minden vasuti és postaállomásra szállitva **dij-** és **vámmentesen** utánvétellel, göngyöletekben 4¾ kiló tiszta sulylyal a következő **jutányos** árak mellett:

		1 kiló frt
legfin.	Rio	1.32
«	Santos	1.36
«	S. Domingo	1.35
«	Java	1.52
«	Ceylon	1.74
igen fin.	Mocca	2.—
«	Cuba	1.85
«	Ceylon gyöngy	2.—

Nagyobb megrendelésnél tetemes árkedvezmény

Megrendelhetők **egyéb gyarmatárúk** és **déli gyümölcsök** is. Teljes tisztelettel

ENGEL és STERN.

Különlegességek!

Tavaszi idény. **Férfi ruha** *Nyári idény.*

1 angol cheviot ruha frt	20.—
1 kamgarn ruha	« 22.—
1 tavaszi ruha	« 12.—
1 felöltő	» 8.—
1 nadrág	« 4.—

Nagy választékban angol és franczia divat gyapju-szövetek

Megrendelések 12 óra alatt teljesittetnek.

Krausz Lipót fia,

Budapest,

Kigyótér 3. szám

I. emelet és földszinti helyiségek.

Vidéki megrendelések naponta legpontosabban teljesittetnek.

3600

Legfinomabb minőségü

Gummi

vagy

halhólyag óvszer

tuczatja 2—6 frtig,

női különlegességek

ára 4 frt.

Politzer Móricz

sérvkötő készitő.

Mindenféle prágai börből készült keztyük legnagyobb raktára nagyban s kicsiben.

BUDAPEST, Deák Ferencz-utcza.

Ugyanitt kapható a legjobb amerikai sérvkenőcs. Egy tégely ára 3 frt 50 kr.

Megrendelések postafordultával utánvét mellett azonnal teljesittetnek. 2298

SZIGETI LAJOS

Budapesten

VIII. Muzeum-körut 10. sz.

Szijgyártó-üzlet.

szijgyártó-üzlete

Budapesten, VIII. Muzeum-körut 10.

Ajánlja jól berendezett *szijgyártó-üzletét,* melyben minden a szijgyártói szakmába vágó czikkek a *legjutányosabb árakon* jól elkészitve kaphatók. Továbbá jó minőségü *nyergek,* utazó *bőröndök, vadász-* és *utitáskák,* hajtó és lovagló *ostorok,* de különösen kocsizó *lószerszámok* nagy választékban, 100 ló minden pillanatban fölszerelhető. Kaphatni nálam *szerszám-részleteket* és ahhoz tartozó *veretek.* Minden a szakmába vágó *javitások* elfogadtatnak, s *vidéki megrendelések* a legpontosabban kiszolgáltatnak. *Árjegyzék* kivánatra *bérmentve* küldetik

2671

VILÁGOSSÁG! VILÁGOSSÁG!

Legvilágosabb és legolcsóbb világosság! Sem füst! Sem szag!

HUFF légszesz-előállitó lámpái brilláns világitó légszesz-lángokat adnak. Minden lámpa a szükséges légszeszt maga állitja elő. **Sem cylinder! Sem bél! Csővezetékek** és **készülékek,** mint a szénlégszeszne̋l, **hozzá nem szükségesek.** Egy ily láng 4 nagy petroleum-lámpa lángot potol.

A világitó tárgyak szeg- vagy horog segitségével egyszerüen a falra vagy menyezetre akasztható s a hely mindenkor változtatható. — Kitünő világitás házak-, utczák-, bányák-, szeszfőzdék-, vendéglők-, vágóhidak-, sütődék-, üzleti helyiségek stb. számára.

Dusan felszerelt raktár **koszoru-gyertyatartókban, lámpásokban, dolgozó-lámpásokban, kemencze-lámpásokban, mindennemü karos gyertyatartókban,** 5 márkától feljebb, továbbá **gyorsfőző-készülékekben** 9 márkáért. **Hatóságoknak,** utczák kivilágitására különösen ajánlható. **Petroleum-lámpák** legolcsóbban **alakittatnak át** e rendszer szerinti világitásra.

Épitkezésekhez és **földmunkálatokhoz** ajánlom **viharvilágitóimat** a fáklyák helyett (mintegy 100% takaritás). 3971 Képes árjegyzékek ingyen és bérmentve.

EMIL HUFF, BERLIN SW., Johannistisch 6/7.

Kitünő anyagból fölülmulhatlan készitésü, **száraz** és **nedves** használatra egyaránt alkalmas **erősebb, fogósabb**

SZABADALMAZOTT PAMUT-HAJTÓSZIJAKAT

jelentékenyen **olcsóbbakat** mint a bőr, szállitanak jól kinyujtva s sürítve

SCHMIDT ÉS BRETSCHNEIDER,

Chemnitzben, Szászországban.

GERSTÄCKER R. és FIA

kő- és könyvnyomda-müintézete

Chemnitzben (Szászországban)

ajánlkozik mindennemü kereskedelmi nyomtatványok, továbbá különlegességek, u. m.: átfürt árujegyek, pecsét-czim-ragaszok, bor-etiquettek, árumintáknak való boritékok, szalagok és mindennemü etiquettek tiszta és olcsó kiállitására. 3778

Haszonbérbe adás.

Az Esterházy herczegi hitbizomány Sopronmegyében fekvő Kismartoni uradalmához tartozó alább megnevezendő két birtoktest 1883-ik év május hó 1-től 12½, esetleg 16½ évre haszonbérbe adandó; és pedig:

I. A Szt-Margitai tagositott gazdaság mely áll 382 kat. hold szántóföldből, belsőségből és kertből; 6¼ hold rétből, 1 hold legelőből, ¾ hold szőlőből, 166²/₄ hold tófenékből, összesen 556²/₄ kat. holdból és a szükséges gazdasági épületekből.

II. A Fehéregyházi tagositott gazdaság, melynek állomány részei: 494 kat. hold szántóföld, belsőség és kert, 151¾ kat. hold rét, 43 k. hold legelő, 5¾ k. hold szőllő, 15³/₄ kat. hold adó alá nem eső föld, összesen 710 kat. hold, gazdasági épületekkel felszerelt major és egy vizi malom.

Vállalkozni óhajtók figyelembe venni kéretnek:

a) A két külön birtoktestre külön és együttesen is lehet vállalkozni.

b) A záros határidő a jelentkezésre **folyó év jul. 1-je.**

c) A vállalkozónak e határideig elég a herczegi zárgondnokság központi igazgatóságánál Kismartonban irásban kijelenteni: a két birtoktest közül melyikre, vagy mind a kettőre óhajt-e vállalkozni? Az évi haszonbér megállapitása élő szóval folytatandó alkudozásra hagyatik fen. A központi igazgatóság erre az illetőket külön levélben óhajtja meghivni.

d) A többi feltételek iránt értesités vehető a központi igazgatóságnál Kismartonban, akár személyesen, akár posta utján. Utóbbi esetben név, czim, lakhely és utolsó posta állomás pontos feljegyzése kéretik.

Kismarton, 1882. április 27-én.

Az Esterházy herczegi javak zárgondnokságának központi igazgatósága.

3866 (Utánnyomás nem dijaztatik.)

SZALON-INGEK

legfinomabb angol chiffonból, elegans uj szabással, valamint **szines ingek,** kizárólag a legjobb kreton, zephyr és oxfordkelmékből, darabja **2 frt 50 kr.** Dus választék legujabb **nyakkendők, keztyük, zsebkendők, harisnyák, alsó ujjasokban** stb. feltünő olcsó árakon 3468

LATZKOVITS A.-nál

speczialis készitője jó szabásu férfi-ingeknek.

BUDAPEST,

váczi-utcza 22-ik szám, „Nemzeti szálloda" épület.

Iszákosság évek hosszu során át bevált, nagyon jeles szer által gyógyittatik. Sok család szerencséje mozdittatott elő ez által. Ezen gyógyszer beszerzése iránt bizalommal tessék fordulni 3732

REINHOLD RETZLAFF gyároshoz **Drezdában** 10 (Szászország).

19513/sz.-hoz V. I.

Magyar királyi államvasutak.

A magyar kir. államvasutak északi, tiszavidéki és keleti vonala állomásainak egymásközti forgalmában fennálló menettérti jegyek f. é. május hó 15-től kezdve hatályon kivül helyeztetnek és helyettük ugyanezen naptól kezdve további intézkedésig **mérsékelt áru,** 10 napi érvénynyel biró — de gyorsvonatok használatára nem jogositó menettérti jegyek fognak kiadatni.

A f. é. május hó 15-től október hó 15-ig terjedő nyári idény tartama alatt továbbá következő mérsékelt jegyek fognak kiadatni: Budapest és Kőbányáról **a rákos-turai vonal minden állomására s viszont,** — Budapest, Losoncz, Körmöczbánya, Beszterczebánya és Zólyomról **Szliácsra,** Körmöczbányáról **Stubnyára,** Nagy-Szebenből **Vizaknára,** Kolozsvárról **Egresre és Fiuméból a déli vonal állomásaira** a mult évben fennállott menettérti jegyek; — Budapestről a rákoskeresztur-besnyői vonal állomásaira fennállott 1, 2, 3 havi érvénynyel biró bérleti idényjegyek; — a magyar kir. államvasutak, a kassa-oderbergi vasut és a magyar északkeleti vasut némely állomásairól Szliácsra, Parádra, Vichnyére, Szklenóra, Kácsfürdőre, Stubnyafürdőre, Ajnácskő-Söregre, Előpatakra, Báznára, Tusnádra, Borszékre, Trencsén-Teplicze, Pöstyénre, Korytniczára, Tátrafüredre, Uj-Tátrafüredre, Poprádra, Ganóczra, Lublóra, Lucsivnára, Bártfára, Csorbára, Feketehegyre, Lucskyra, Szobránczra, Viskre, Szolyva-Hársfalvára, Ránk-Herleinra és Balatonfüredre szóló fürdő menettérti jegyek.

Ezenkivül f. é. május hó 15-től kezdve további intézkedésig Budapestről Boroszlóba, Berlinbe és Hamburgba szóló 10 napi érvénynyel biró **közvetlen menetjegyek;** a magyar kir. államvasutak északi, keleti és tiszavidéki vonala, a kassa-oderbergi, magyar északkeleti, I. erdélyi és alföld-fiumei vasut állomásain a magyar körutazási jegyfüzetek hatályon kivül helyezése mellett **csoportositható belföldi körutazási jegyek,** s végre Budapest állomáson 17—19 sorszámu külföldi körutazási jegyek (Breslau-Breslau) fognak kiadatni.

Valamennyi fentebb felsorolt jegyek árai és az erre vonatkozó határozmányok a nyári menetrend-könyvecskében és falragaszalaku hirdetményekben foglaltatnak.

A nyári menetrend-könyvecske a magyar kir. államvasutak valamennyi állomásán, valamint az igazgatósági épület kapusánál (sugárut 87. sz.) darabonkint 10 krért kapható.

Budapesten, 1882. május 15-én.

Az igazgatóság.

Melléklet az EGYETÉRTÉS 135. számához.

Németh Albert beszéde.

A képviselőház május 16-iki üléséből.

T. ház! Egy törvényjavaslattal állunk szemben, mely törvényjavaslat ujabbat nem tartalmaz, csak folytatása a régieknek, csak egyedül a számok nagysága különbözik. E törvényjavaslat édes hazánk állami létét fenyegeti, e törvényjavaslat édes hazánk pénzügyeinek különben is romlott viszonyait a végpusztulás felé vezeti és innen magyarázható azon nagy érdekeltség, a melyet tegnap itt a párt tagjai, a mely párthoz tartozni szerencsém van, manifesztáltak; ámbár azonban kénytelen vagyok bevallani, hogy ebben nagy része a t. előadó ur, Láng Lajos képviselő urnak volt.

T. ház! Tizenhat esztendő óta itt az előadói székből igy korta hallottunk oly impopuláris természetü törvényjavaslatokat előadni és védeni, a melyek ellen való erősebb kifakadásokat nagyban mérsékelte magának az előadónak modora és személyisége. Emlékeztetem a t. házat különösen azon viharos vitákra, a melyek a desparatus ujabb pénzügyi müveletek alkalmával Széll Kálmánnak, a pénzügyi bizottság akkori előadójának kedvelt személyisége, sima s udvarias modora által nagyban mérsékeltettek. De a t. képviselő ur meggyőződése — hiszem és tudom — és ifju szónoklata egész hevével oly támadásokat intézett e párt ellen, a melyeket e párt hallgatással nem türhet és ha a kifakadások mindinkább élénkebben nyilvánultak, csak magamagának tulajdonitsa. (Helyeslés a szélső baloldalon.)

Én, t. ház, nem hallgathatom el a t. előadó urnak mindjárt azon kifejezését, mely még valótlanságot is tartalmaz, sőt ha a tegnapi napon még való lett volna, már az éjjel érkezett táviratok keserüen megczáfolják, (Helyeslés a szélső baloldalon) azon állitását, mely igy szól: «azon költségek, melyeket a delegáczió megszavazott és melyeknek most fedezete kéretik, szükségesek a megszállt tartományokban befejezett katonai akczió sikeresitésére.» Ki meri azt mondani, hogy ott a katonai akczió szerencsésen befejeztetett? Hát befejezés az, midőn a fekete himlő és tifusz kiütött ragály folytán 400 beteg a barakkórházban, mondom, midőn azon betegek alig helyeztettek el a barakkórházban Szerajevo városa szélén, azonnal megtámadtattak 200 főből álló felkelő csoport által s csakis a közel szomszédban állomásozó egyik ezred éberségének köszönhető, hogy a felkelők szétverettek, mert mint a távirat irja, a két század velök nem birt megmérkőzni és az ottani guerilla harczviselés módja szerint a felkelők csakhamar eltüntek s nem lehetett nyomukra akadni? Ez tehát a befejezett katonai akczió? (Igaz! a szélső baloldalon.) Nem. Ez égő zsarátnok, mely napról napra meg-megujul, és megujúl mindaddig, mig ama tartományok megszállva tartatnak általunk, kiknek ahhoz sem jogunk, sem közünk. (Ugy van! Ugy van! a szélső baloldalon.) Azt mondja a képviselő ur, hogy vannak olyanok, kik azt tartanák szerencsének, ha nem lettünk volna képesek a felkelést legyőzni. Bocsánatot kérek, ez igen igazságtalan és méltatlan vád, mert mi a kormány politikájának és vétkes eljárásának csak azon határáig megyünk, a hol gyermekeink és testvéreink vére nem ontatik. (Ugy van! a szélső balon) nem ontatik tovább, mintsem épen a parancsoló szükség megkivánja. Hanem hogy meglegyen a t. előadó ur öröme, no hát legyen nyugodt, én is egyik vagyok azok közül, kik óhajtják, hogy ezen lázadás ne legyen leverve, — ha t. i. gyermekeink és testvéreink vérének és életének kiméletével megtörténhetik, — hogy addig nyuljék ott a felkelés és lázadás szörnyüsége, mig a képviselő ur nemes hevében maga hivatva érzi magát kardot kötni és oda menni, hogy ott hagyja, a mint megérdemli — füleit a bosnyák nemtelen gyalázatos harczviselés trofeajaképen. (Derültség a szélsőbaloldalon. Mozgás a jobb oldalon.)

Azt mondja t. képviselő társam, hogy: a mint annak idején helyeselte ezen politikát és a mint ezen t. ház egész többsége helyeselte, mely Boszniába vezetett», — bocsánatot kérek ez nem való. Nem helyeselte a ház többsége ezen politikát, mert ha helyeselte volna, nem jegyzi vala be tiltakozását az országgyülési feliratba, melyet a mult országgyülés trónbeszédjére a ház adott, de hát helyeslésnek mondhatná a t. előadó ur azt midőn a nemzet minden városa, megyéje, törvényhatósága felszólal az ellen, (Ugy van! Ugy van! a szélső baloldalon) helyeslésnek mondhatja-e azt, midőn ezen párt tiltakozik határozati javaslataiban és interpellácziókban minduntalan még a dolog kezdete: a berlini kongre szus határozmányai ellen, tiltakozik annak beczikkelyezése ellen, tiltakozik a katonai akczió ellen és tiltakozik minduntalan az e czélra ujabban szükségelt nagy pénzáldozatok meghozatala ellen.

Hiszen csak emlékezni fog a képviselő ur a tiltakozók óriási nagy manifesztácziójára, mely akkor kezdődött, a midőn a szofták Magyarországba jöttek, kiket ünnepelt a fővárosi közönség, ünnepeltek a hatóságok és maguk a képviselő urak, kik szükségesnek látták egy bankettet tiszteletükre rendezni, a melyben részt vettek a tuloldalnak előkelő tagjai, kik siettek szebbnél szebb kontestácziókban a rokonszenvet Törökország integritása iránt kifejezni. Ha ezek ellenére azt mondhatja az előadó ur, hogy az ország többsége helyeselte azon politikát, akkor megvallom, irigylem fantáziáját, ifju hevét, élénk képzelő tehetségét, de nem követem. (Derültség és helyeslés a szélsőbal felől.)

Azt mondja továbbá a t. előadó ur, hogy e czélok elérhetők legyenek, óhajtja, hogy minél nagyobb sulylyal fejezze ki a párt bizalmát azon kormány iránt, a mely hét év óta vezeti az ország ügyeit, mert t. ház, csakugyan lesznek, a kik hivek azon tradiczióhoz, a melyre, azt hiszem, önök is büszkék.

Nem volt szüksége, t. ház, a képviselő urnak ezen oldalhoz ezt a provokácziót intézni, mert tudja, hogy a miniszterelnök ur és politikájának ellenfelei vagyunk. Bennünket ilyen kifejezésekkel gunyolni: ezt teheti Láng Lajos képviselő ur, ha ott ül a helyén, (Élénk helyeslés a szélső bal felől) de nem teheti akkor, midőn mint a bizottság előadója hivatalosan beszél. (Ugy van! a szélsőbal felől.)

Elmondottam észrevételeimet, s igy nem marad egyéb hátra, mint hogy minden boszu s indulat nélkül kifejezzem, hogy a mit keresett, azt meg is találta. (Helyeslés szélsőbal felől) nem marad egyéb hátra, mint a kedélyes nagy német költőnek Wielandnak Daphnis és Myrthill szerencsétlen szerelmi ömledezésére vonatkozó azon szavait idéznem, midőn Casthalis forrásánál az értékes nagy kökorsót összetörték: «Er ist zerbrochen, ach, er ist zerbrochen, der schönste Krug, da liegen die Scherben umher!» (Derültség a szélsőbal felől.)

A mi, t. ház, a tradiczionális hüséget illeti, a melyre önöknek büszkéknek lenni oly nagy okuk van, méltóztassanak megengedni, hogy én annak ellenkezőjéül a tisztelet és a parlamentáris illem szigoru korlátai közt felhozzam a miniszterelnök urral szemben azokat a hivatalos mulasztásokat és visszaéléseket, a melyeknek felsorolására magamat már hosszabb idő óta elhatároztam s a melyeket e pillanatban azért kivánok szokásom ellenére előadni, mert megnyugtat azon hit, miszerint egyfelől a tuloldalon levő képviselő urak közül sokan meg fognak döbbenni szavaim valósága, indokaim hatalma és a tények hüsége következtében és a miniszterelnök urat e kérdésben nem fogják oly odaadással kényszerüségből pártolni, mint eddig; másfelől pedig itt a szomszédban számolhatni remények barátaim támogatására. (Halljuk! halljuk!)

A mi magát a kérdést illeti, e pártnak történelmi multja van e kérdésben. (Halljuk! Halljuk!) Tehát mit akarnak önök tulajdonképen Boszniával és mit várnak Boszniától? Vagy paczifikáltatik az a bosniai lázadás vagy nem. Ha a jelen status quóban marad és tovább forrong, az kimerithetlen kutforrása lesz ujabb pénz- és véráldozatoknak, melyek czélra nem vezetnek; ha pedig e tartományok paczifikáltatnak, akkor azok paczifikálandók lesznek nem a mi javunkra, hanem ellenünk, mert azok ott folyvást gyúpontját fogják képezni annak az anyagnak, a melylyel a bécsi kamarilla, a mely nem az uralkodó ház iránti hüség érzetétől, hanem saját megcsökönösödött vakságától vezettetik, minden alkalommal előidézheti a 30 éve elmult időnek szomoru jelenségeit. (Ugy van! a szélső baloldalon.)

De t. ház, hát a paczifikáczió ösvényein járnak-e el azok az irányadó körök, melyek az aldunai tartományok sorsa eldöntésére nem vállalkoztak, hanem magukat felvetették? Kiosztották Ausztriának oly áldásait, a minők behozattak Magyarországba 1848 után: 17 nemét a különféle adóknak, zsandárokat, financzokat, a hazai hagyományoknak nem respektálását, a trafikot, mely megtámadja a vendégszeretet vallásos mithosát, a mely a lakosságot megfoszja saját termelt dohányától; és a mely — mint mondanám — nálok nem csupán az élvezeti czikk, hanem valóban egy vallásos akczessóriuma a keleti vendégszeretetnek; behozza a fogyasztási adót és azt a szabadsághoz szokott népet kényszeriti, hogy kitétesse magát az osztrák financzrendszer zaklatásainak, ép ugy mint mi. De t. ház, hát micsoda paczifikáczió lesz az, a hol egyszersmind 40000 ujoncz kiemelését dekretálja, a mely 40000 ujoncz nem azé a hatalomé, a mely azt kiemeli, hanem annak a halomnak ellenére és ellen éges támpontjára szolgál, mind addig, a mig azakat fellázitani lesznek elemek, a mely elemek kifogyni meggyőződésem szerint nem készülnek soha. És valóban, ki biztositja önöket arról, hogy nem fog minden évben akadni egy ellenséges áramlat, a mely egyezer embert felfegyverez és fellázit. És megmutatta a következés, hogy ott egy ezer embernek guerillaszerü harczolása elegendő arra, hogy az osztrák monarcha 30—40000-nyi hadsereget mozgósitson.

Hát t. ház, most ezen 21 millióval fedezve vannak-e minden szükségletek? Távolról sem. Hát mi történik azokkal az amnesztiáltakkal, a kiknek hogy paczifikálva legyen az ország, az isten szerelméért csak vissza kell térniök? Miből fognak ezek élni? A ki rebellál, t. ház, az nem szántott és nem vetett, aki rebellál, annak elhajtotta ökreit az osztrák hadsereg és a czivilis hivatalnok, annak az ellenség feldulta a házát, hazajön, földje vetetlen, háza feldulva, marhája nincs; az földönfutó koldus és azt élelmezni kell, azt élelmezni fogják is és utoljára egy pár millió forinttal be fognak számolni a jövő delegácziónális őszi saison alkalmával, melyben ugy meg fog szavaztatni akkor, mint a hogy megszavaztatott jelenleg.

Tehát mire való tulajdonképen a 40000 főből álló és ott kiemeltetni dekretált ujoncz? Ennek nem lehet a józan logikai rend szerint más rendeltetése, mint a hogy e század elején látjuk, mint a hogy a Metternich rendszere szerint folytattatott és a miniszterelnök ur által behozott katonai elszállásolási törvény által biztositva lett a közös hadügyminiszternek: hogy annyi idegen csapatot vonhat be Magyarországba, a mennyi neki tetszik, es akkor elő fog állani a régi nóta, hogy a 40 ezer bosnyák, herczegócz és krivosjai, egy szóval az aldunai tartományok népei közül kiemelendő ujoncz be fog szállásoltatni Magyarországba, a magyar katona ki fog küldetni Csehországba és Ausztriába, az aldunai tartományokba pedig a Hoch- és Deutschmeisterek, ezen derék nehéz németajku, szokásu és szellemü legmegbizhatóbb katonéi Ausztriának fognak lemasirozni. (Igaz! Ugy van! a szélső baloldalon.) Én pedig hivatva levén hazámnak régi törvényeinkben gyökerező szent jogát védelmezni és minduntalan óhajtván, hogy Magyarország egyedül és kizárólag magyar hadsereggel legyen ellátva, én a fentebb mondottakat a bosnyák politika egyik legveszélyesebb pontjának tartom. (Igaz! Ugy van! a szélső baloldalon.)

De t. ház, mindezeket kötelessége annak, ki a korona első tanácsosa, ő felsége előtt nyiltan, férfias határozottsággal feltárni. (Igaz! Ugy van! a szélsőbalon.) A tegnapi napon azt mondá a miniszterelnök ur, hogy ki tudja azt, miket mond a miniszter és miket terjeszt elő négy fal között? Megengedem, hogy senki sem tudhatja, de én azon előterjesztésnek eredményét ohajtanám külső jelekben látni és ha azon tiltakozásnak és ellenző tanácsoknak eredményét nem látom, akkor annak, vajjon megtette-e a miniszterelnök a kötelességét, biztositékát abban akarom látni, hogy lemond a miniszterelnökségről. (Élénk helyeslés és zaj a szélsőbaloldalon.) De hát, t. ház, sajnálom, a miniszterelnök ur nem hajlandó ezen utra térni és e tekintetben követi az eddig divó példákat, mert igen nagyon keveset tudunk arról, hogy a korona tanácsosai a haza érdeke annak törvényeinkben gyökerező sarkalatos jogai mellett bátran sikra szállva, készek lettek volna, ott hagyni hivatalos méltóságukat, vagy a fejedelem által felmentetni magukat, sem hogy meggyőződésük ellenére udvari politikát kövessenek. (Felkiáltások a szélső baloldalról: Fájdalom!)

De t. ház, a miniszterelnök ur azt mondá az ujévi üdvözlet alkalmával válaszul párthiveinek, hogy ő nem azt tartja, hogy ki kell vinni a mi szükséges, hanem ki kell vinni azt, a mi lehető. Ez a mondás a miniszterelnök ur szájából előzetes igéret a fegyver letételére. (Zajos helyeslés a szélső baloldalon.) Ha a t. miniszterelnök ur tartózkodva menne neki az ilyen heroikus akcziónak, én tudok uta-módot nyujtani a miniszterelnök urnak, hogy nem csak hivatalától felmentessék, hanem dicsőséggel elhalmozva fejedelmünk, mint alkotmányos érzelmü királyunk által, még nagyobb becsülésben részesüljön. — Sajnálom, hogy más példára nem utalhatok, de ne vegyék tőlem szerénytelenségnek, egy van a történelemben, Missics János temesvári képviselő fölemlitette, Simonyi Ernő t. képviselőtársam több alkalommal előhozta, 1861-ben Deák Ferencz megemlitette. Én szolgálok a t. miniszterelnök urnak megtekintés végett 1823. november 23-án herczeg Koháry Ferencz kanczellár által irt és gr. Nádasdy Ferencz titkár által ellenjegyzett Ferencz császár és király által kiadott adománylevéllel, a melyben a korona leghivatottabb tanácsosa Németh Jánost — bocsánatot kérek, épen esetleg nagyatyám volt — megajándékozta Baranyamegyében Kis-Hagymás pusztával és Vernyók és Pályi két községgel «pro fidelibus servitiis et in sphaera politica et juridica eximiis meritis» és még ott van egy scolium érdem szépen enumerálva. És ez nem is feketesárga alakban, hanem nem tudom, akkor kezdődött talán, mert az udvar ezen kegygyel ki akarta tüntetni a jó utra terelés szándékát, ez piros bársonyban, vörös-fehér szalaggal megkötve volt kiállitva. Ily kiállitott adománylevelet nem láttam, ez volt az első, a mely akkor kiadatott. És mi volt ezen nagy érdem? Nem az, hogy óvta az udvart egy olyan harczba belevegyülni, a mely a nemzet hadseregét, pénzét, erejét végromlásba vezeti, nem, hanem egyszerüen az, hogy az ujonczozás és a kontribucziónak ezüstben deklarált beszedése ellen remonstrált, ő felségének a királynak kijelentvén, hogy nincs rá törvény, semmi szin alatt nem cselekszi, nem egyezik bele és kész hivatalos méltóságától visszavonulni. És mi lett a következés? Feljebb emeltetett hivatalos méltósága és Ferencz császár, mig az öreg ur élt, 1831-ig gyakorta felhivta őt, meghallgatta, tanácsával élt és iránta nagylelkü, nemes törvényszeretetéért a fejedelem tiszteletét és bizalmát nyilvánitotta. Tessék a miniszterelnök urnak ezen ösvényre lépni; ha ezt megkisérelte, akkor lehet mondani Polyt képviselő urnak, hogy nem tudja, mik azon jelenetek, melyek a falak közt lefolynak.

Hanem fájdalom, t. miniszterelnök ur, ezt bizony nem olyan könnyü cselekedni, mert ehhez kell egy politikai multnak szüzi tisztasága, melylyel, fájdalom, a t. miniszterelnök ur az udvar előtt nem bir, nem bir pedig ama fizikai oknál fogva, mert a ki egyszer (Halljuk!) kétféle argumentál, a ki kétféleképen szolgálta hazáját és királyát, annak nem lehet bizton kiszámitani, hogy mely órában óhajtja valóban hüséggel hazájának javát, vagy melyik alkalommal hajlik meg ama körök tanácsa előtt, a kik nem Magyarországnak javát akarják, hanem igenis a megrögzött osztrák abszolutisztikus politikát üzik. (Ugy van! a szélsőbaloldalon.)

Ugyan kérem, t. miniszterelnök ur (Halljuk!), midőn a mecsetben az igazhitü imáját végzendő, arcza borul, jajgatásai, taglejtései senkit sem lepnek meg, mert az az ájtatosságnak liturgikus ki ejezése; de a renegát, minden ember szeme reá fordul, bá mit csináljon, bármiként hangoztassa allah iránti hüségét, szeretetét, ragaszkodását, mindenki vigyáz reá, vajjon komolyan érti-e (Nagy tetszés a szélsőbaloldalon) és nem fog-e ismét visszatérni arra az ösvényre, a mely ösvénynek véglépcsőjén is azt hirdeti, hogy ha Jerikó falait megdönteni nem lehet, igyekezni kell azt megkerülni, hogy azután bevehető legyen. (Élénk derültség a szélsőbalon.)

Sajnálom, t. miniszterelnök ur, de intem és kérem: (Halljuk!) ne adja magát oly nagyon oda, ne ringassa magát olyannyira a kedveztetés örömében és hitében; mert — exempla trahunt — tudjuk, hogy Ocskay Lászlóval mint bánt el Heister generális Bécsujhelyben, midőn t. i. együtt borozgattak és Ocskay László megunva a kényelmetlen, a tolakodó, az erőszakos vendégszeretetet, fejét a márványra hajtá, Heister generális belemarkolt hajába és torzomborz bajuszába és a márványasztalhoz vervén fejét, azt mondá: «Igyál! Nem vagy te részeg, te csalni akarsz engemet, ugy mint megcsaltad nemzetedet, rokonaidat, a kurucz hadsereget, ugy fogsz te visszatérni oda minden pillanatban, a mely kedvező lesz reád, hogy bennünket elárulj!» (Nagy tetszés a szélső baloldalon.)

Elmondtam, t. képviselőház, a mit akartam a tárgyhoz, (Halljuk!) a tárgy lényegéről, s a fölvetett bizalmi kérdésről mondani. (Halljuk!) És most engedje meg, hogy bezárjam szavaimat. És mivel önök most már eldobták a kollegiális tisztesség és ildom ama nenyuljhozzámját, melyet Deák Ferencztől fogva pár évig ezelőtt még önök is használtak: nem mondjátok többé, hogy «barátaim, hiszen nekünk is ezek óhajaink, hanem hát nem lehet, a kényszerhelyzet parancsol reánk, nyugodjatok meg benne, hiszen majd jönnek idők, midőn mindezeken segiteni fogunk», nem, t. képviselőház, hanem most önök a helyett, hogy a felelősséget nagynehezen viselnék, most a felelősséget egész büszkeséggel vindikálják maguknak: (Ugy van! a szélső baloldalon) nekem nem marad egyéb hátra, mint a világ legnagyobb szónokának kétezer év előtt elmondott ama szavaival zárnom be beszédemet: Ego vero te jam nec oro, nec hortor ut domum redeas — quinet ipse hinc evolata et aliquo pervenire cupio ubi nec Pelopidarum nomen, nec eorum facta aádiam. Incredibile quam turpiter nihi esse videar, qui his rebus intersim; quemadmodum etenim haec jam auditu acerba sunt tamen audire tolerabilius — quam videre. Elmondom magyarul: (Halljuk!) «Én pedig tégedet továbbá sem nem kérlek, sem nem intlek, hogy innen haza takarodjál, (Derültség a jobb oldalon. Élénk tetszés a szélső balon. Halljuk!) mert valóban magam is innen kirepülni s oly helyre eljutni óhajtanék, a hol a pelopidáknak sem neveit, sem azok tetteit ne lássam. Hihetetlen, mily utálatosnak látszhassam magam előtt, mert az üzelmek közepette foglalok helyet, a melyeket bár hallani keserves dolog, mégis inkább türhető azokat csak hallani, mint közvetlenül szemlélni.» Ugy-e igaz, t. ház? (Felkiáltások a jobb oldalon: Hogy ne! Derültség. Élénk éljenzés a szélső baloldalon).

A parlamentáris érzék fenekestül felforgatva, a képviselői méltóság megalázva, a független lelkiismeret nyügbe verve, egy pártszellem békóiban görnyedez, a mi az utczákon, a korridorokon és a házon kivül nyilatkozik. (Ugy van! a szélső balon.) Van itt t. ház, egy képviselő, a ki nekem csak egy hét előtt azt mondotta, hogy: engem ugyan nem látnak itt Budapesten, a bosniai milliókat megszavazni, és ime ő már ott ül a helyén. (Hosszan tartó élénk derültség a bal- és szélsőbaloldalon.)

Mondom, a parlamenti méltóság békóba van verve és mindez milyen alapon! Mert egy büszke, nagyravágyó, bátor férfiu markolja az ország gyeplőjét, a kinek fenmaradása rögeszméje, a ki a kormányon maradásával mindennap saját maga és családja, családjának jövendő meggazdagodása (Élénk ellen mondások a jobb oldalon) mondom — vagyoni meggazdagodása ellen... (Zaj a jobb oldalon).

Tisza Kálmán miniszterelnök: Csak halljuk!

Németh Albert: Köszönöm a t. miniszterelnök urnak, hogy tudja intenczióimat és előre sejti szavaimat, ámbár az, megvallom, nagyon megalázó azokra nézve, a kik már előre zajongtak. A t. miniszterelnök ur pedig áldozatul hozza életerejét, élete hátralévő napjait röviditi, családjának, gyermekeinek meggazdagodását hátráltatja, saját viszonyainak háttérbeszoritásával, mert minden pillanata, minden gondolata csak a kormány gyeplőinek megmarkolásához szoritja.

És t. ház, meg akar maradni oly eszközök felhasználásával a kormányon, a mely eszközöknek valódi bünös és megbélyegző természetét nem képes önmaga mérlegelni és megitélni, azért, mert e rögeszméje, saját becsületessége és puritán lelke felül helyezi azon a gyanun, hogy más emberben kételkedjék, vagy más embert ne higyjen oly becsületesnek, mint ő maga, habár az egész világ torka szakadtából kiáltja.

A t. miniszterelnök urnak második termeszetévé vált, párthiveit indemnizálni, pár hiveit kártalanitani, hivatalokban, nagy fizetésekkel, jövedelmező ellátásban részesiteni, azért, hogy ha a politikai küzdelmekben financziáliter megromlottak. (Derültség a szélsőbaloldalon.)

Ez, t. ház, szomoru dolog egy miniszterelnöktől, kit már — mint mondám — annyira behálóztak részint az uralgási rögeszméje, részint annak korlátlanná vált vágyai, részint saját becsületességének érzete.

Én a t. miniszterelnök ur elébe lépek néhány konkrét váddal, (Halljuk! a szélsőbaloldalon) a melyekkel igazolom a hivatalos mulasztásokat, melyeket a miniszterelnök ur pártszellemből elkövet egyrészt, másrészt igazolni fogom azon javadalmazásokat, melyeket az ország közvagyonából juttat azoknak, a kik az ő kormányának támogatásában elpusztulnak. (Halljuk! a szélsőbaloldalon.)

A hivatalos mulasztásoknál kezdem, a visszaéléseknél fogom végezni.

Hivatalos mulasztásnak tekintem én, t. képviselőház, a következő esetet. Az 1875-ik évben, — csakhamar kormányra lépte után — egy küldöttséget vezettem a t. miniszterelnök ur mint belügyminiszter elé és Hód-Mező-Vásárhely városának azon sérelmét adtam elő, mely szerint Csongrádvármegye 40 és néhány ezer hold földből álló pusztákat magához csatolt, akkor t. i., midőn Vásárhely királyi várossá emeltetett. Én akkor a miniszterelnök urnak átadtam egy zöld konczept papirra leirva mindazon jogos igényeket, mindazon törvényes okokat, a melyek szerint e puszták Vásárhelytől el nem csatolhatók. Nem kellett volna semmi egyéb, mint az, hogy — az előbbi kormány alatt kihallgattatván már mindakét fél, — Csongrád vármegyének önkényes faktumát megsemmisitve, az ügyet a törvényes mederbe egy egyszerü rendelettel visszaterelie. — A miniszterelnök ur nem cselekedte, hanem azt mondá nekünk, hogy majd jön idő. Mert achillesi sarka a dolognak abban rejlik, hogy ott a gróf Károlyi családnak nagy birtokai levén, azok nagyobb pótadót fizettek volna Vásárhelynek, mint ha Csongrád vármegyéhez csatoltatnak. — Szorgalmaztuk ezt, t. ház, évről évre; nem történt semmi. A jobboldali képviselőjelöltek mindig igérték, hogy mihelyest ők megválasztatnak, azonnal visszacsatoltatnak e puszták. Nem lettek megválasztva, nem csatoltattak vissza a puszták. De igenis meg lett választva a kormánypárti képviselő most a mult év nyarán. és azon puszták a visszacsatolt puszták közt szerepelnek (Derültség a szélső balon), azon különbséggel, hogy a törvényjavaslat beadatván október 22-én és gondolom 17 ilynemü visszacsatolás történvén, e puszták visszacsatolása a legutóbbi helyre, a 17. szám alá tétetett, holott a legelső helyen kellett volna lennie, mint legrégibb panasznak először; másodsor pedig azért, mert el lett volna intézhető egy rendelettel, csupán egyszerü rendelkezéssel. A többi tizenhat szakaszban felsorolt pusztáknak semmi köze a kérdéses város sérelméhez, mert a többieket egyik törvényhatóság sem fosztotta meg azon korpustól, melyhez tartoztak, hanem ab incunabulis oda tartoztak, a hova azon törvényjavaslat behozatala előtt tartozniok kellett, és czélszerüség szempontjából a miniszter ur kikerekitette. Nem is volt ellene szó e házban. De midőn az általam emlitett pusztákat a 17. §. alatt utolsó helyre illesztette, maga beismerte azt, hogy ezen megérett legrégibb jogsérelem orvoslását csak ugy utólagosan csusztatta oda, akkor, midőn a jobboldali képviselő megválasztatván, az itt szorgalmazta az ügyet. (Mozgás.)

Elnök: Figyelmeztetem a képviselő urat, hogy ez nem igen van összeköttetésben a bosniai ügygyel. Én legalább nem látom az összeköttetést. (Helyeslés a jobb oldalon. Nyugtalanság és ellenmondás a baloldalon.) Én, mint a ház elnöke, a házszabályok 150. §-a értelmében köteles vagyok, ha a képviselő eltér a tárgytól, megtenni észrevételemet. Tudom, hogy a t. háznak megvan e tekintetben a maga joga, de nekem kötelességem ezt tenni. Ezért tettem meg. (Mozgás.)

Németh Albert: Láng képviselő ur (Halljuk! Halljuk! a szélső baloldalon) felvetette a bizalmi kérdést, és óhajtja, hogy a párt azon tradicziókhoz való hüséggel és büszkeséggel pártolja a miniszterelnök urat ezen milliók megszavazása alkalmával; én tehát ennek ellenkezőjét motiválom. (Derültség a szélső baloldalon.) Beadok t. ház, egy határozati javaslatot é azon határozati javaslat igenis ide a tárgyhoz tartozván, az indokolás megengedését kérem. (Halljuk! a szélső baloldalon.)

Junius 19-én Esztergom városaban lévén, a hol a függetlenségi párt impozáns erővel állott fenn, azt mondá nekünk Esztergom tőszomszédságához csatolt és vele kontiguitásban levő Szent-György-mező lakossága: mi uraim, a függetlenségi párt hivei vagyunk, két évvel ezelőtt kenyérkeresetünknek legbecsesebb, legdrágább részét elvették tőlünk, egy kőbányát azon ürügy alatt, hogy a kőbánya omlással fenyeget. Lehet, hogy igaz. Két évig a bánya omlással fenyegetett. De mivel Poór Antal ur megigérte nekik, hogy a választás előtt egy héttel meghozza nekik a fermánt, mely a bányát megnyitni engedi, nem csatlakozhatnak sehova, hanem várni fogják a boldogitó intézkedést a belügyminisztertől. És igenis néhány nappal a választás előtt megjelent a község házánál Poór Antal képviselő és dobbal, trombitával, zeneszó mellett kihirdeté a miniszterelnök rendeletét, hogy a kőbánya felszabadittatik.

Vagy mondhatatlan igazságtalanság és hivatalos mulasztás volt azon kőbányát két évig zárva tartani, vagy hivatalos hatalommal való visszaélés volt, azon czélból, hogy ott egy falut a pártnak megnyerjenek, az, hogy a t. kormány épen akkor a választás előtt nyittatta meg a szent-györgyi bányát. (Élénk helyeslés balfelől.)

Egy szomoru kötelességet teljesitek szemben az előadó urral és, sajnálattal bár, de a kötelességérzet parancsolja, és mert a t. ház tagjainak a véletlen nem hozta elébe azon megdöbbentő hivatalos visszaélést, én vagyok azt kénytelen feltárni. (Halljuk!)

Külföldi dohány bevásárlási engedélylyel biró Schossberger helybeli czéghez beállit 1879-ben Debreczen városának volt képviselője Molnár György, megvételre ajánlja külföldre termelendő dohányát és kér tőle 12.000 frt előleget. A Schossberger czég nem volt rá hajlandó, mert Nyir-Bélteken nem valami kapós dohány terem, a melylyel a czég külföldön becsületet vallhatna és nyerhetne, de tudván azt, mily befolyásos egyén Molnár György képviselő, végre engedett kérelmének és neki a szokásos szerződést kiadta és a 12.000 frt előleget a termelendő dohányra, a mint szokás, 3 év alatt részletes defalkaczióra kifizette. A Lieferungsvertrag megköttetett, mely a kereskedő kezében szentirás és mely ellen vétni nem szabad. Férfias, komoly kérdést intézek Szapáry Gyula pénzügyminiszter urhoz, legyen kegyes, ha miniszterelnök urat e kérdésben védeni akarja, ha a franczia parlamentaris megengedett hivatalos tisztességes, ugynevezett mensonge-val élni akar: kérem, parancsoljon hallgatást lovagias érzületének, mert nem fog használni. Én hit alatti tanukat fogok előállitani, kik ez esetet be fogják igazolni, mely az egész művelt világ minden kereskedőjét el fogja riasztani Magyarországtól, a hol egyeseken, privát embereken per barátság való segitségeért ily istentelen igazságtalanság történt. (Mozgás jobb felől. Halljuk! balfelől).

A Schossberger czég — a mint a kereskedő szokta — gondolkozóba esik, utána fürkész a dolognak és megtudja, hogy az a birtok nagyon el van már áztatva és az az ur igen nagyon mostoha pénzviszonyok közt van; beállit Szapáry Gyula gr. pénzügyminiszter urhoz és azon kérelemmel járul hozzá, hogy miután ő a dologra 12000 forintot előlegezett s azt megvette, kéri őt, nehogy valahogyan protekczionális uton oly valami alattomos intézkedés történjék, a mely azután ő előtte a dohányt elhorgászsza és az aeráriumnak átadja. A pénzügyminiszter ur azt válaszolja... (Szapáry Gyula gróf tagadólag rázza fejét.) Igaz ez, igaz, nem lehet ezt tagadni!

A pénzügymintszter ur azt válaszolja a Schossberger czégnek: hogy gondolnak önök ilyet, ezt tenni nem szabad, nem lehet, ez önöknek szent tulajdona, ebbe én nem avatkozom, az államnak nincs joga kezeit rá tenni, ez önöknek marad. Megköszönik és eltávoznak. És ime a Schossberger czégnek dohánybeváltó hivatalnoka egy reggel jelenti, hogy a Nyirbélteken termelt dohány, melyet a Schossberger czég megvett, sőt 7 esztendőre előre kifizetett, a m. kir. dohánybeváltó-kerület által bevétetett és kifizettetett. Ekkor elmegy Schossberger a pénzügyminiszter urhoz és a pénzügyminiszter urat felelőssé teszi igéreteiért; a pénzügyminiszter ur pedig egyszerüen azt mondja neki: Hja édes uram, ez igaz, de hát Tisza Kálmán: Tisza Kálmán. (Derültség a szélső baloldalon. Mozgás a jobboldalon.)

Jót állok érte, hogy Szapáry Gyula gróf ezt nem fogja megtagadni, mert meg sem tagadhatja és Szapáry Gyula gróf, a ki midőn mint kir. biztos Egerben székelt és én néhány élczet mondtam reá, az ágyából, a melyben himlőben feküdt, rögtön reám telegrafirozott és tőlem fegyveres elégtételt kért, bizonyos vagyok benne, Szapáry Gyula gróf, nem fogja velem szemben megtagadni.

Tisza Kálmán, Tisza Kálmán — ugymond Szapáry gróf — már én nem tehetek róla, de belátja, hogy én ebből kabinetkérdést nem csinálhatok, én ezért a demissziómot be nem adhatom. (Mozgás a jobboldalon.)

A dolog, t. ház, egy más stadiumba ment át. (Halljuk! Halljuk! a szélső baloldalon.)

Molnár György képviselő ur, megbukott csőd alá került, a csődtömeg liczitácziót hirdetett, két hét lefolyta után a nyirbélteki telekkönyvben körülirt 700 holdnyi afféle nem nagy értékü homokbirtokra. És t. ház, én megtekintettem a telekkönyvet és beavattam magam az ügybe; ünnepélyesen kijelentem a t. háznak, hogy én sem Schossberger testvérek czéggel magokkal, sem az ahhoz közel tartozandó rokonaikkal barátaikkal e kérdésről egy szót sem szóltam, — és ime elrendeltetvén az árverés, senki sem jelentkezik, az árverező pedig az osztrák földhitelintézet, a melynek azon a vidéken képviselője van, a kinek a pénzintézet érdekei felett kötelessége vigilálni. A liczitáczióra, mondom meg nem jelenik senki, és daczára, hogy az osztrák földhitelintézetnek 35 ezer frtja van első helyen betáblázva, egy más hitelezőnek 4000 frtja, Debreczen város polgármesterének nem a legjobb helyen, mint látszik — kétezer egynehány száz frtja, Holitscher Bachruchnak 19 ezer frtja, a Schossberger czég pedig 12 ezer frtjával a 60 ezer frtot érő birtoknak falkára, végére jutott, mégis az árverésen a Schossberger czég, mert senki nem volt, a ki vevőnek jelentkezett volna, megvette a birtokot 19 ezer, frt, meg 12 ezer frt, azaz 31 ezer frt, 31 ezer frtért 700 holdat. Igy tehát neki nem volna benne kára, de a per most itt van a Kuria előtt, a hová semmiségi panaszt intézett a perügyelő és tömeggondnok, és nem tudjuk, mi lesz a befolyása a semmiségi panasznak, mely a kir. tábla előtt van tárgyalásban. De mindegy, akármi lesz, ha a semmiségi panasz visszavettetik, akkor uj árverés elrendeltetvén, a Schossberger czég, mint a ki a legrosszabb helyen van betáblázva, azonkivül, hogy nem juthatott hozzá a dohányhoz, mely őt, mint kereskedőt szent tulajdonképen megilleti, megfosztatik pénzétől és megkárosittatik még pénzében és okozott költségeiben is; ha pedig t. ház, akkor már megnyilik a szeme az osztrák

---

A MARQUISNÉ.

Regény.

Irta: ALBERT DELPIT.

Forditotta *Fái J. Béla.*

HARMADIK RÉSZ. 26

Tizedik fejezet.

(Folytatás).

Mikor megnősült, pompás lakosztályt bérelt ki ama fényüzéssel berendezett paloták egyikében, melyek ujabb időben a Messine-soron épültek. Mikor ma reggel hazaérkezett, alig tudott tájékozódni ebben a nagy lakásban, mely egészen uj volt előtte és melyben mindössze pár órát töltött, mikor Vairsból eljött.

Visszagondolt a reggeli első találkozásra, mikor Diana megtudta, hogy hazaérkezett: néhány üres, hétköznapi szó. Diana csupa hidegség volt, ő meg csupa tisztelet.

Tisztelet!

Tiz óra volt, mikor hazaért.

— Itthon van a marquisné? kérdé a komornyiktól.

A szolga azt felelte, hogy a marquisné az operában van Morère urral és Gemma kisasszonynyal.

— Átöltözöm, mondá a marquis. — Fogasson be a kis kocsiba.

Félóra mulva a kocsi az operaház felé robogott.

Fabien fontolgatás nélkül, heves izgatottságban cselekedett. De ez izgatottság közepette is voltak pillanatok, mikor higgadtan gondolkozott. S ilyenkor ez az ember, ki a külső tisztességet erkölcsnek, az érzékiséget szerelemnek vette, nem birta magának megmagyarázni, hogy tulajdonképen mit csinál.

Miután végig barangolta az utczákat, mint valami diák, a kit a kedvese megcsalt, most Diana után szalad, a nélkül hogy tudná, mi végből, minden határozott czél nélkül.

Be fog-e menni a páholyába? Bizonyos, hogy nem? Akkor hát minek megy utána? Beéri majd azzal, hogy messziről nézegeti?

Félig elrejtőzve állott meg ama folyosó árnyában, mely a zsölleszékekhez vezet. Figyelmesen nézett végig a páholyokon.

Egyszerre megrázkódott, a mint megpillantotta azt, a melyet keresett. Diana volt benne. A páholy elején ült Gemmával. A kis arabs leányt sokan nézték. Most volt először nyilvános helyen és sajátszerü, megkapó szépsége, mely egy beteges gyermekre emlékeztetett, sok hódolóra talált.

A marquisné vakitó fehér arczszine Gemma sötétbarna arcza mellett ugy tünt föl, mint azok a halvány női fejek, melyeket Rembrandt sötét alapra vetett.

A két nő mögött, a páholy közepén állott Morère ur és Maximilien.

Fabien elnézegette a marquisnét. Mióta tudta, hogy nem egyedül az övé többé, ismét föléledt benne az a vágy, melyet a nő hidegsége, szenvtelensége kioltott. Mohón vizsgálta szemeivel a karcsu termet hullámzatos körvonalait, a vállak gyöngyház-fényét.

Egyszerre Diana hátrafordult, hogy Maximiliennel beszéljen, s a marquis csak most pillantotta meg a fiatal embert. Heves mozdulatot tett, a bosszuság és harag mozdulatát. Egy pillanatra az jutott eszébe, hogy elmegy, mert nevetséges szerepet játszik itt, ő, a férj, mig neje nyugodtan cseveg ott azzal az emberrel, a kit szeret.

De fölélénkült szenvedélye ott tartóztatta. Nem volt bátorsága ahhoz, hogy elmenjen.

Mikor a függöny a *Faust* utolsó felvonása után legördült, Fabien kifelé sietett, attól tartva, hogy kérdésekkel fogják ostromolni. Igy sem igen kerülhette ki az efféle megszólitásokat:

— Visszajött már, kedves marquis?...

— A neje ma igazán elragadó volt...

Egész nagyvilági tapintatosságára volt szüksége, hogy uralkodjék magán s ne feleljen valami száraz szóval ezekre a bókokra, melyek bosszantották.

Mikor az utczára ért, kocsiját hazaküldte, s nagy léptekkel kezdett járkálni a kövezeten.

Nem, ezt a helyzetet nem fogja tovább türni. Diana utoljára is az ő neje. Kényszeriteni fogja, hogy vele jöjjön, utazni. De ha mégis vonakodnék? Miféle eszközökkel szorithatná engedelmességre?

Ha pör lesz a dologból, a botrány csak őreá háramlik. A világ nagyon jól tudja, hogy neki tizenöt évig volt viszonya azzal a nővel, kinek a leányával házasságra lépett. Összehasonlitásokat fognak tenni, egybevetik az időpontokat, Diana betegségét és az ő hirtelen elutazását, váratlan hazajövetelét és Maximilien Danglars sürü látogatásait.

Nem, Tandray marquis folyvást csak első gondolatára tért vissza. Ki fogja utasitani házából Maximilien Danglarst. Ezen a téren nem kell a botránytól félnie, még ha zajt ütne is a dolog.

Végre is, ő mesterien bánik a pisztolylyal meg a karddal: meg fogja ölni neje kedvesét. Ép olyan jó mód ez is, mint akármely másik, a nehéz helyzetek megoldására, s megvan még az az előnye is, hogy a mai társadalom nagyon jó szemmel nézi.

Az éjszakai hüs levegő lassankint eloszlatá a mámort, mely a Rocheznénál tett látogatás óta erőt vett rajta. De szükségét érezte annak, hogy elkábitsa magát, hogy tovaüzze gondolatait.

Elment vacsorálni valamelyik éjjeli vendéglőbe. Azután betért egy játékbarlangba, s ott maradt reggelig a zöld asztal mellett, a füstös levegőben, találomra játszva, alig kapatva el a játék szenvedélyétől.

Csak akkor állott föl, mikor már majdnem egyedül maradt az asztal mellett. Bágyadt volt, gondolatai össze voltak zavarodva, térdei szinte megcsuklottak.

A járás — gondolá — majd fölfrissiti, de alig birt lépni is. Bérkocsiba volt kénytelen ülni.

Mikor a zötyögős kocsi a ház előtt megállt, csaknem világos reggel volt már — szürke, hideg, nyirkos deczemberi reggel. Fabiennek alig volt annyi ereje, hogy lakosztályába fölmenjen.

Szobájába érve, egy pillanatig végig nézett magán a nagy álló tükörben. Arcza sápadt volt, itt-ott vörhenyes foltokkal boritva.

Reszketve tépte le nyakkendőjét; szólni is alig birt.

Az az ember még ma eljön ide. Kikergeti, felpofozza, agyonlövi...

Ereje elhagyta. Alig birt ágyához vánszorogni, melybe ruhástól vetette bele magát s nehéz kába álomba merült.

Tizenegyedik fejezet.

Az adatok, melyeket Henriettenek a kiküldött kém szolgáltatott, nem hazudtak.

Maximilien és Diana Párisban ujra kezdék a tréporti kellemes életmódot. Verniernének igaza volt: mindennap öt órakor találkoztak, s az egyik ugy, mint a másik csak e nagyon is gyorsan tovaröpülő néhány percz alatt élt igazán.

A kastélybeli jelenet óta sohasem tették ki magokat többé csókjaik ingerlő veszedelmének. Igazi lelki nagyság lakozott ebben a két lényben. Mámorossá tette őket ez az áldozat, mintha a szenvedés hősisége szállta volna meg mindkettejöket.

Maximilien pontosan jött el a kitüzött időben s Dianát egy kis szobában találta, hol reá várakozott. Milyen édesden elcsevegtek itt! Beszélgetésöket néha elfogódott némaság szakitotta meg. Féltek gyöngeségöktől. Mind a ketten jóhiszemüek voltak, mikor azt gondolták, hogy ez a viszony sokáig tarthat igy; de azért mindegyik reszketett. Diana a maga gyöngeségétől reszketett s Maximilien szintén a magáétól.

Nem gondolták meg, hogy az emberfölötti helyzetek csak addig lehetségesek, mig az első elhatározás heve tart, de hogy szükségkép elérkezik a pillanat, midőn ez a hév eloszlik s az emberi természet visszaköveteli jogait.

Ama két hónap óta, hogy igy találkoztak, Diana és Maximilien egyiránt óvakodtak önmaguktól mindennapos bizalmas együttlétök eme perczeiben. A multról sohasem szólottak; de ha ajkuk néma volt is, mennyi mindent nem beszélt szemök!

Diana kérdezgette Maximilient, hogy min dolgozik, minő tanulmányokkal foglalkozik, mert az ifju, hogy annál inkább elszéditse magát, ernyedetlenül dolgozott. Azután a kölcsönös hallgatás ismét megszakitotta beszélgetésök fonalát.

Perczekig néztek ilyenkor egymásra, némán, mialatt szemök fel-felvillant. Talán sokkal jobban is, sokkal kevésbé elhagyatottan érezték magokat, mikor néha Gemma együtt volt velök, vagy mikor Morére ur is ott vacsorált Dianánál Maximiliennel együtt.

Ilyenkor semmitől sem féltek, bátrabban beszéltek, szabadabban csevegtek. Diana rendszerint a zongorához ült s a szerelem szavait, melyről magában ábrándozott, dalban zengette el.

Az előbbi fejezetben emlitett nap délutánján, Diana, miután több látogatást tett, szokás szerint öt órakor tért haza.

Maximilien már néhány percz óta várta. Elibe sietett s élénken kérdé:

— Jobban van már, Tündike. Tegnap a szinházban, mintha nem jól érezte volna magát.

— Én? Dehogy — hanem...

Megállott s rövid szünet után, közönbös hangon tevé hozzá:

— Milyen gyönyörü ház volt!

— Az.

— Sőt épen ön látszott nem jól érezni magát, kedves barátom, mikor tudattam önnel, hogy a marquis hazajött. Miért?

— Mert... Lássa, nekem balsejtelmeim vannak. Ugy érzem, mintha veszedelem fenyegetne bennünket, csapás, melyet el nem kerülhetünk. Gyermekség ez... meglehet. De én sohasem találom gyermekségnek azt, a mi kettőnket érdekel. Olyan boldog vagyok, hogy láthatom önt mindennap! Olyan boldognak érzem magamat ebben a... félboldogságban!

— És miért ne lenne az a jövőben is ugy, mint a multban? viszonzá Diana a maga szelid elhatározottságával. — Tandray marquis rám nézve valamivel kevesebb, mint egy idegen. Ép oly kevés joga van ahhoz, hogy az én életmódommal foglalkozzék, mint a mily kevéssé kivánok foglalkozni én az ő életmódjával.

Ismét elhallgattak. Bizonyos zavarodottság vett rajtok erőt mindannyiszor, valahányszor csak távoli czélzást tettek is Tandray marquisra vagy Morérenére.

Diana érezte, hogy Maximilien sejti a valót, de ugy anyja, mint saját érdekében mindig emlittetlenül hagyta életének ezt a fájdalmas oldalát.

Ezuttal azonban érezte, hogy Maximilien aggodalmának kifejezésében néma kérdés rejlik.

Mellé ült:

— Hallgasson rám, barátom. Vannak bizonyos dolgok, a melyekről sohasem szabad beszélnünk. Mennyit tud ön az én életemből: nem tudom, sőt azt sem tudom, hogy mit beszélhetnek ön előtt felőlem mások. De azt határozottan mondhatom önnek, hogy senkinek sincs jogában kettőnk közé állani. A hogy most vagyunk, ugy fogunk maradni is. Gondolataimról és cselekedeteimről nem tartozom számadással másnak, mint önnek és saját lelkiismeretemnek.

Diana, mialatt beszélt, megfogta az ifju kezét. Maximilien a nemes nő büszke szemeiből kiolvashatta egész akaraterejét.

Ha ő mondja, igaznak is kell lenni: semmi és senki sem választhatja őket ketté.

Mindketten elmerültek egymás nézésébe...

Egyszerre léptek nesze, melyet a puha szőnyeg csaknem egészen eltompitott, rezzenté őket fel.

A marquis volt.

Sápadtan, reszketve lépett be, magába iparkodva fojtani a haragot, mely kitörni készült.

Diana elbocsátá Maximilien kezét, s azután, hidegen fordulva férje felé, büszke nyugodsággal nézett rá.

— Örülök, hogy itt találom önt, uram, szólitá meg Maximilient a marquis. — Épen önnel kivántam beszélni. A marquisné is jelen van: annál jobb. Talán czélszerü is, hogy tanuja legyen annak a rövid magyarázatnak, melyet öntől kérni szerencsém lesz.

földhitelinézet képviselőjének, akkor ismét előáll a második szomoru eventualitás: az előbb bejegyzettek elhorgolják előle a birtokot és ő a 12,000 forint veszteséggel marad.

Ezt én egyenesen a miniszterelnök ur bűnének rovom ma fel, (Mozgás) a melyet redukálni akarok enuncziácziói azon alapjára, a melyet beszédem közepén említeni szerencsém volt, hol mondtam, hogy annyira elvakitja egyrészt a hatalomvágy, másrészt a megrögzött csökönösség a kormány gyeplőjét kezében tartani, harmadszor puritán becsületessége, hogy az ily dolgokat, mint afféle csekély pártügyet, nyugodt lelkiismerettel végrehajtja.

Befejezésül jövök egy másik hasonló szomoru esetre. (Halljuk! Halljuk! a szélsőbaloldalon.) Mult év május 9-én Debreczen városában Szatmárból, Nagy-Károly városából jövén, megállapodtam és ott találkoztam voltképviselő társammal Nagy György urral, ki most egy állami nagy uradalomnak kormányzója. Kérdést intéztem Nagy György urhoz, hogy tulajdonképen mi járatban van; ő azt felelte, hogy magánviszonyai vezették ide. Hát őt magánviszonyok is vezették oda, mert hiszen azon nagyhatalmi presszió alatt az episkopális gyülésnek egy bizottsága elhatározta, hogy az ő birtokát 68 ezer frton megveszi. Igen, de Kiss Albert képviselőtársam és egy másik esperes résen állottak és jegyzőkönyvi tiltakozást adtak be és igy a vétel meghiusult. Hanem én megtudtam aztán, hogy ő voltaképen mi járatban van. (Halljuk!) Debreczen városa harmadik választókerületében az ugynevezett «Európa» szállodában beiratkozott 44 hivatalnok és mint odavaló kerületi lakosok beiratkoztak a harmadik kerület választói közé. Igen természetes volt számitásuk: az első kerületre különben sem reflektáltak, biztosnak hitték a másodikat, tehát a harmadikat abruálták, választói jogukat azon állitásban gyökereztették, hogy ők az Európa szálloda lakosai. A párt a központi választmányhoz folyamodott és a központi választmány a gyönyörü szavazati joggal ellátott rendszer szerint az ő szavazati jogaikat biztositotta és a reklamácziókat elutasitotta.

Nem tudom, Nagy György képviselőnek személyes befolyása, vagy a véletlen szerencse közbejátszása folytán történt-e, de az igaz, hogy a reklamálók nem apellálták, s igy a kerület biztositva volt. Nagy György képviselő még fel sem léphetett sehol és máris nagy csodálkozásomra a lapokban azt olvastam, hogy ő felségének Nagy György képviselő urat egy nagy koronauradalom kormányzójának kinevezni méltóztatott. Nekem, t. ház, semmi kifogásom Nagy György személye ellen. Nekem nincs közöm egyesek privát tetteinek mérlegeléséhez vagy fürkészéséhez, de mint Magyarország egyik képviselőjének jogom van fürkészni, mérlegelni kvalitását minden nyilvános hivatalnoknak, (Ugy van! balfelől) és ha annak kvalitásában foltokat találok, a miniszteri felelősség elvénél feleletre vonni kötelességem azt, a ki őt kinevezte. (Ugy van! szélsőbal felől.) Nagy György képviselő ur, a mióta csak ismerjük, zilált anyagi viszonyok közt élt. (Mozgás jobbfelől.)

Ha valaki rólam fogja ezt mondani, elismerem, ha igaz; ha pedig nem való, vállat fogok huzni, de ezért nem fogok boszankodni. (Halljuk! Halljuk!) Megtekintettem e képviselőház pénztárában azon tetemes összegig menő lefoglalásokat, a melyek kviurnumaira lettek vezetve. Nincs kvalifikálva tehát ily egyén, aki szerencsétlen pénzügyi viszonyok közé jutott, arra, hogy egy állami nagy birtokot kormányozzon. (Ugy van! s zélső balfelől.) De még ez csak hagyján. Nagy György képviselő ur ellen itt a pesti törvényszék előtt egy per van folyamatban 25000 forint szubsztrátummal, deriválódik azon időből, midőn ő a bomlásnak indult kisbirtokosok földhitelintézetének felügyelő tanácsosa volt. A részletek nem tartoznak ide, de kénytelen vagyok azért előhozni ezt, hogy vázlatát nyujtsam a kérdésnek, a melynek megvédelmezésére vállalkoztam. 1879. végén a felszámoló bizottság elküldi Nagy György akkori képviselőnek nyilt számláját. Eltekintve attól, hogy nem tartom korrektnek, és moraliter megengedhetőnek azt, hogy valaki, a ki felügyelő bizottsági tag egy intézetnél és képviselői karakterral bír, ezen országgyülési képviselői minőségénél és azon konstelláczióknál fogva, a melyek őt a tüzhöz közel juttatták, 25,000 frtot vegyen nyilt számlára. (Ugy van! balfelől.) Elviszik neki a számlát, Veplérinek hivják e könyvvezetőt, kinek azt mondá, jó, majd össze fogja hasonlitani saját jegyzetével és azután nyilatkozik. Eljött 1880 is, nem nyilatkozott. Felhivták tehát ujra. Ő elment és azt mondá, hogy jól van minden ugy, a mint Veplérinek aláirta. Minthogy azonban nem fizetett, bepörölték. Felhivom mindazokat, kik illetékesebbek, mint én, hogy most alkalmilag nyilatkozni méltóztassanak. Nagy György beismerte a 25,000 frtos számlának helyességét és midőn bepereltetik, tagadja. «Prima regula juris: si fecisti nega», mondották valaha. Élhet e remedium jurissal barmely privát ember, semmi közöm hozzá: de a ki az ország közhivatalnoka, a ki egyszersmind ő felsége a királynak tanácsosa, annak nem szabad a biróság előtt ily fegyverrel élni; a mely ember ő felsége a király tanácsosa, nem állhat oly vád sulya alatt, hogy tartozását egy intézettel szemben eltagadja.

Ekkor t. ház, előkeritik a különféle időszakokban utalványozott és felvett különböző összegekről szóló pénztári jegyeket és ezen pénztári jegyeket felmutatják, és igen természetesen, az ellenvetés agyonütettetett. Fel akartam hozni az ügyet a bueget tárgyaláskor és jeleztem is, hogy a miniszterelnök ur mint belügyminiszter ur ellen fel fogok sorolni néhány visszaélést; nem tehettem azonban, mert be kellett várnom egy ujabb mozzanatot, mely a törvényszék előtt felmerült. És ez az, hogy a nevezett államjavak kormányzója, igazgatója, ő felségének királyi tanácsosa azon kifogással élt, hogy Veplérit és Nyergesit — ugy gondolom és nem tudom még melyik tagjait annak a felszámoló bizottságnak bünvádi kereset alá vétetni, és ellenük min efféle hamis praetenziókkal élő és irkákat gyártó és hurczoló egyének ellen a bünvádi vizsgálat meginditását kérte. Alig egy pár hete a törvényszék e kérelmet elvetette és kijelentette, hogy magát illetékesnek tartja az ügy érdemleges elbirálására és a bünfenyitő perbe való vonatásnak helyt nem ád.

Befejeztem, t. ház. Most azon kérdést intézem a t. miniszterelnök urhoz, hogy szabad-e, lehet-e, a saját pártja ereje nevelésében és biztositásában ily határokig menni? szabad-e a széplelkü s nemes miniszterátrsát, ki itt a budgettárgyalás alkalmával minden tetteért vaktában elvállalta a miniszteri felelősséget — szabad-e ugy kényszerhelyzetbe hozni és szabad-e báró Orczy Béla, ő felsége személye körüli miniszter által ellenjegyeztetni, illetőleg felterjesztetni, hogy királyi tanácsossá kineveztessék oly egyén, a ki a koronát ezen kinevezése által sulyosan kompromittálja? (Élénk tetszés és helyeslés a szélső balon.)

Befejeztem, t. ház. Elmondottam, a miket elmondani mint képviselő kötelességemnek tartottam; elmondottam avval a tisztelettel és higgadtsággal, melylyel a képviselőház méltóságának és a t. miniszterelnök urnak is tartoztam. Elmondtam pedig a miniszterelnök urral szemben a kellő tisztelet korlátai közt, ámbár énnekem az a meggyőződésem, hogy egy miniszterelnök, a ki protekczionaliter ily üzelmekbe kezét belemártja, sokkal bünösebb, mint az a gonosztevő, a ki öl vagy rabol azért, hogy éhező családját a haláltól megmentse. (Ugy van! a szélső balon.)

Én e kérdésben t. ház, semmi emberi hatalom előtt vissza nem vonulok. Hosszas éjjeli nyughatatlan töprenkedésem születése e pillanatban ez, és megvallom, nem hoztam volna napfényre, ha a bizalmi kérdéssel oly hivatlanul nem áll elő a t. előadó ur. Vártam és vártam volna más opportunus pillanatot, de nem tehetek róla t. ház, valahára megszabadultam e nagy kötöl, mely lelkemet nyomta. (Derültség.) És a midőn én a határozati javaslatot benyujtom, kijelentem, hogy azért, a miket e házban mondottam, felelős vagyok és hogy ha szükséges lesz, vagy ha tetszik, e falakon kivül fegyverem végére fogom helyezni e kérdésben a szavatosságot és testemmel és véremmel kész vagyok megvédni állitásaimat. (Élénk éljenzés a szélsőbaloldalon.)

A határozati javaslatomat lesz szerencsém felolvasni. (Olvassa.) Határozati javaslat: «A képviselőház május 16. ülésében felhozott azon vádak és hivatalos visszaéléseket tartalmazó panaszok, melyeket a duna-vecsei kerület országgyülési képviselője Németh Albert a miniszterelnöknek felsorolt, oly természetüek lévén, melyek bebizonyitása esetében lehetetlen volna az, hogy Tisza Kálmán Magyarország miniszterelnöke a kormányon és ő felségének a királynak tanácsában tovább megmaradhasson, határozza el a képviselőház: 1. egy parlamenti vizsgálatnak elrendelését; 2. a vizsgáló bizottságba a három politikai pártból két-két, tehát összesen hat tag lesz választandó, (Zajos derültség jobb felől) mely bizottságnak elnöke a képviselőház elnöke Péchy Tamás lesz; 3. a vádló képviselő az e bizottság előtt felsorolt adatokat részletesen előadni és igazolni köteleztetik. A vizsgálat eredménye a jövő ülésszak elején bemutatandó. És végre azon esetben, ha a felhozott vádak mint alaptalanok visszavettetnének: a képviselőház az alaptalan és méltatlan rágalmazásoknak egész erkölcsi sulyát a duna-vecsei országgyülési képviselő Németh Albertre visszaháritja.»

Ajánlom a határozati javaslatot elfogadásra. (Élénk helyeslés és éljenzés a szélső baloldalon.)

Gruber János beszéde.

A képviselőház május 16-diki üléséből.

Tisztelt képviselőház! (Zaj. Felkiáltások: Öt percznyi szünet! Halljuk! Halljuk!) A megszállás politikájának helyességét és az országos bizottság illetékességét még azon dolgokban is, a mely dolgokra vonatkozólag a delegáczióbeli ellenzék ezen illetékességet törvényes alapból kiindulva, kétségbe vonta, a t. előadó ur az 1867: XII. törvényczikkből iparkodott lehozni, Eötvös Károly t. képviselőtársam tegnapi beszédében azt hiszem, fényesen kimutatta ezen törekvés sikertelenségét, de azért legyen szabad nekem a t. előadó ur által védelmi fegyverül elfogadott ezen törvényből bizonyos dedukcziókat megtenni. (Halljuk!)

Midőn másfél évtizeddel ezelőtt Magyarország törvényhozó testülete az akkor oly sokszor hangoztatott opportunitás szempontjából a dualizmus és paritás elvein az 1867. XII. törvényczikket megalkotta, az akkori parlamenti többség, a mint az idézett törvény bevezetésében is megvan, Magyarország közjogi és belkormányzati önállóságát, függetlenségét igérkezett biztositani, söt tovább menve, e függetlenség és önállóság jövőbeni sértetlen fenntartására is kötelező igéretet tett. A nemzet nagy többsége hagyományos loyalitásával, söt mondhatni, némi megnyugvással fogadta azt a sorsot, melyet hite szerint elkerülhetetlennek tartott, azt a sorsot, mely az örökös tartományokkal való terhes együvétartozásért cserébe a közös védelmet igérte. A nemzet nagy többsége, mondom, megnyugodott, megnyugodott legfőképen azért, mert hiszen maga az 1867. XII. t. cz. bevezetésében kimondja, hogy Magyarország valamint kész volt a multban, ugy kész lesz a jövőben mindazt megtenni, a mit a közös biztosság védelme megkiván, de oly terheket, melyek e közös biztosság védelmének fenntartására elkerülhetetlenül nem szükségesek, magára nem vállal. (Igaz! a szélső baloldalon.)

Lássuk tehát, t. ház, hogy ezen hangzatos igéretek miképp váltattak be? a tények, az események, az állapotok, melyek a közösügyes törvény kapcsán Magyarországban létrejöttek, Magyarország önállóságát és függetlenségét miként biztositották? De figyeljük meg különösen, menynyiben tartatott meg ama kötelező igéret, hogy Magyarország oly terheket, oly kötelezettségeket, melyek a közös biztosság czélján tulmennek, magára nem vállal. (Halljuk!) És nevezetesen mi lett a nemzetek történetében, mondhatni csaknem példátlan áldozatkészség jutalma, melylyel a magyar nemzet 1867-ben a kiegyezés politikájának áldozott. Hiszen, t. ház, midőn a közös biztonság védelmét szavakban, ismétlem, szavakban a XII. t. cz. 23. §-a nem fejezi ki, akkor ezen törvényczikkből miként lehet a közös hóditás kötelezettségét kihozni? ezen kérdésre csakis azon államférfiak manövrirozása adja meg a feleletet, melyek látszatos fegyvere nem egyéb, mint azon mandátum, melyet Európa diplomacziája a berlini szerződésben Ausztria-Magyarországnak előirt. (Ugy van! a szélső balon.)

De kérdem, t. ház, vajjon ha Ausztria-Magyarország a berlini kongresszust megelőző világeseményekkel szemben nem követte volna azon politikát, mely az okkupáczióban találta realizálását, vajjon a külpolitikai események oda érlelődtek volna-e, hogy a monarchia az európai diplomacziától ezen szerepet átvenni kényszerüljön, vajjon előállott volna-e szüksége annak, hogy az európai zsandár hálátlan és lealázó szerepe jusson az összbirodalomnak? (Ugy van! a szélső balon.) Én azt hiszem, t. ház, hogy ha akkor, mikor annak ideje volt, annak az európai beteg embernek gyógyszer helyett nem mérget adtunk volna be, nem állott volna elő szüksége annak, hogy mi jobb sorsra érdemes vitézséggel, óriási pénz s véráldozattal magunkra vegyük azon feladatot, melynek megoldása magának az említett birodalom pénz és haderejének állandó szipolója volt. Mi szükségünk volt nekünk arra, hogy bemenjünk az örökösen háborgó délszláv elemek közé, rendet csináljunk, kik magunk is oly, csak oly politikát követhetünk, hogy valahogy saját bőrünket megoltalmazzuk, nem pedig oly politikát, mely szerint kétes értékű expedicziókra milliókat fecsérlünk akkor, mikor ezen okkupáczió jövő sorsát az európai mandátummal ránk rovott feladat megoldását és ezen megoldás legfőbb eszköze, t. i. a szomszéd államok magatartását illetőleg a közös kormány csupa reménységből áll ki. Vajjon annyi felesleges kincs fölött rendelkezünk, hogy ilyen hipothezisekre számos milliókat kidobálhatunk? (Tetszés a szélső baloldalon). Divatba jött, t. ház, ezen kérdésnél Anglia és Francziaországra hivatkozni. Azt mondják államférfiaink: nézzétek, az okkupáczionális politika mennyi millióba kerül azon két államnak, és mennyit áldoznak az elfoglalt gyarmattartományok megtartása indokából. Ez összehasonlitás egész alapjában téves akkor, midőn az egységes Francziaország és a hatalmas Anglia mellé a politikailag és pénzügyileg zilált Ausztria-Magyarország állittatik. (Helyeslés a szélső baloldalon.) És ha Anglia és Francziaország milliókat ad ki okkupáczióra, ez nem kidobott pénz, mert az áldozatok visszatérülnek a koloniális tartományokból, holott a mi elfecsérelt millióink aligha fognak megtérülni Bosznia évi szilvaterméséből vagy a kopár sziklaknak magyar vérrel öntözött vadrózsáiból. (Ugy van! a szélső baloldalon.)

Madarász József (közbeszól): A kecskebőrökből! (Nagy derültség.)

Gruber János: Azt is mondják, t. ház, hogy Ausztria tekintélyét meg kellett óvni és szükséges volt a 8 millió póthitel megajánlása, mert meg kellett alázni ama rablóbandákat, a melyek Ausztria nagyhatalmi tekintélye ellen vakmerő kezüket felemelni merészkedtek.

Nagyon szép és kivánatos dolog, t. ház, a nagyhatalmi uralom és tekintély megvédése, de ez nem lehet oly államok feladata, a melyeknek pénzügyi ziláltságukból folyólag be kell érniök azon politikával, hogy megtartsák a meglevőt, nemhogy holmi tulterjeszkedő politikáról ábrándozzanak. (Ugy van! balfelől.)

Különben azt hiszem, t. ház, hogy a 8 millió póthitel megajánlásával a nagyhatalmi kivánalomnak is elég tétetett és a mi ezentul következik, t. ház, az már nem a nagyhatalmi állás követelménye, hanem a monarchia népeinek érdekeit veszélyeztető oly áldozatok kierőszakolása, a melyeknek czélja más nem lehet, mint ezen tartományoknak végleges annexiója, azon leplezett szándékkal, hogy ezen megszállott tartományokban egy második katonai határőrvidék szerveztessék a katonai diktatura inaugurálása mellett. (Zajos helyeslés a szélső baloldalon.)

Helyén látom itt, t. ház, azon kérdés felvetését, vajjon mi czélja van tulajdonkép a közös kormánynak a megszállott tartományokkal? Talán védelmi pontot akar-e nyerni azon tartományokban holmi északi tulterjeszkedés ellen? Ez nagy csalódás lehetne, mert hisz nincs hatalom, nincs a népnek közérzületével ellenkező ideiglenes szövetkezés, a mely a vallás és nemzetiségből együvé tartozó népek konszolidáczióját meggátolná még akkor is, ha ezt az u. n. hivatalos állam ellenezné. Vagy azt mondják ott a tuloldalon, hogy azért szükséges a forgótorony politikája, (Derültség.) hogy az Adria feletti uralom megtartassék, s hogy Ausztria külkereskedelmi érdekei megóvassanak. Hisz erre, t. ház, szerintem nagyon elégséges magának Dalmácziának megvédése s azt hiszem, hogy a monarchia ezen feladatát bizonyára az okkupáczióra elfecsérelt pénzáldozattal legkönnyebben oldhatja meg, mert a Dalmáczia feletti uralom megtartásának legbiztosabb eszközei csak azon milliók lehetnek, melyeket az okkupáczióra elfecséreltünk.

Semmi kétség tehát, t. ház, hogy az a szerencsétlen 21,700,000 frt, a mely e politikára feláldoztatott, oly politikára pazaroltatott. a mely eredményében kétes, czélzataiban bizonytalan, s mindenek felett oly politika, a mely a nagyhatalmi állás megvédése helyett — s ez, a mi legfájdalmasabb — a monarchia népeit s ezek közt első sorban Magyarországot az állami tönk örvényébe fogja sodorni. (Ugy van! a szélső baloldalon.) Mert hisz a t. ház és a t. tuloldal nagyon is böven tudatával lehet annak, hogy Magyarország belszükségleteit is csak adóemelésekkel, uj adónemek behozatalával és hitelműveletekkel tudja fedezni s ha mindezek daczára a t. kormány még mindig Potemkin-féle szinfalakat használ, ennek világos magyarázata, t. ház, csak azon irtózat és vonakodás lehet, mely a fizetésképtelenség bevallásának halogatását szokta megelőzni az üzletvilágban.

Azonban, t. ház, mindezen itt általam csak röviden érintett körülmények és szomoru állapotok egy cseppet sem gátolták a delegáczióbeli négyes albizottság előadóját, Baross Gábort annak kijelentésében, hogy a mozgalmat le kell verni, igy kivánja ezt a monarchia tekintélye és igy kivánja ezt pénzügyeink állapota. Tovább menve azt mondja: ki gondolhatna arra Magyarországon, hogy ezen tartományokból kimenjen.

Hát, t. ház, hála legyen a népek sorsa felett őrködő gondviselésnek, azt hiszem, vagyunk még elegen, a kik elfogadjuk a Jókai Mór t. képviselő ur által az ellenzék számára ajánlott következetesség politikáját és erre a térre lépni nem restellünk. (Ugy van! a szélső baloldalon.) Hanem azt kérdezem a négyes albizottság t. előadójától, hogy vajjon ő maga is beérné-e ama gyönyörüséges feleletekkel, a melyeket különben jobb sorsra érdemes vitézséggel és erkölcsi bátorsággal a közös külügyminiszterhez intézett kérdéseire kapott. Hiszen mindjárt a második kérdésre a dodonai jóslatra valló azon feleletet nyerte, hogy a helyi közigazgatás, már t. i. ott lent, a viszonyoknak megfelelő mértékben működik. Vagy mit szóljak az ötödik kérdésre adott feleletről, hogy ott a népesedési viszonyok meglehetősek, nem épen kedvezőtlenek. hogy ne is emlitsem a hatodik kérdésre adott feleletet, a mely azt mondja, hogy az orosz izgatásnak semmi nyoma, Szerbia és Montenegró nagyon jól viselik magukat.

A mi pedig a harmadik kérdésre adott feleletet illeti, arról igazán elmondhatom difficile est satiram non scribere. Azt mondja a közös kormány, hogy az okkupácziót illetőleg ma is azok a czéljai, a mik voltak az okkupáczió idejében és hogy ezek a czé ok azon tartományok népeit a monarchia testéhez szorosabbra fűzni, meggyőzni őket arról, hogy felvirágozásukat csak Ausztria utján érhetik el. Nem tudom, t. ház, mit ért a közös kormány azon felvirágoztatás alatt, a melyet Ausztria révén óhajt elérni. Ezen felvirágoztatásból nekünk is kijutott már és azt hiszem, hogy ezen preczedensnél fogva abból a t. bosnyák urak kérni nem fognak. Vagy azt hiszi a t. közös kormány, ezen népek felvirágoztatásának, ha a jó virágzásnak indult dohánytermelés javát a monopolium utján elveszi, vagy talán midőn a virágjokban levő szüzeknél szokásos ugynevezett próbaéveket betiltani törekszik, vagy a dusan hajtó uj dubiosus adónemeket tartja azon népek felvirágozásának, a melyeket még a kimerithetetlen türelmü közös pénzügyminiszter is megsokalt.

Különben, t. ház, az okkupáczionális politika tarthatatlansága mellett mitsem hozhatok fel nagyobb joggal és alappal, mint azon jelenséget, hogy ma már azon államférfiak is, kik a januári ülésszak alkalmával ezen politika megalkotóiul magukat büszkén vallották, ezen politikát bár leplezetlen kiviteli módozataiban vagy ügyetlen végrehajtás czimén, de elvégre is gáncsolni kezdik, mint tette ezt a volt külügyminiszter ur. Igaz ugyan, hogy ezen ellenzéki hajlam hevét az arra rögtön bekövetkezett audienczia lehütötte, de mi zárja ki a lehetőségét annak, hogyha a volt külügyér és delegátus ur fecsegésének zsilipjeit ideje korán el nem zárják, még több érdekes dolgot elregélhessen. Vagy mit szóljak Falk Miksa t. képviselő urról, (Halljuk!) ki azon aggodalmainak adott kifejezést, hogy e megszállott tartományokban egy második határőrvidéket létesitenek, a melyben a katonai szoldateszka fog tulsulyra vergődni. Nem ugyan e szavakkal mondá, de a lényege ez volt. Vagy mit szóljak azon komoly, megfigyelésre érdemes kijelentésről, mely szerint a népeket agyonlőni lehet, de a függetlenség érzetét kiirtani soha, ezt nem fogja kiirtani sem a szurony hatalma, sem a szelidebb irány, a dédelgetés politikája. (Ugy van! a szélső baloldalon.) Hiszen előttünk áll Lombard-Velencze példája, mely az odadobott milliókra, melyekből kibontakozni valóságos sziszifusi munka leend, az olasz egységhez való készséges csatlakozással felelt. Ha tehát a t. képviselő urak ezen politikát kezdik elitélni, bár implicite a tuloldalon is, ez a tarthatatlanságnak kétségtelen jele.

Azonban a történelmi hüség szempontjából kötelességemnek tartom kijelenteni, hogy a minisztelelnök ur következetlenséget ez alkalommal sem követett el. Emlékezzünk csak vissza tegnapi beszédére; melylyel a megszállási politikát védelmezte és pedig nagy tüzzel, az ugynevezett bosznia tüz lángjával. Elmondotta, hogy kár lesz nekünk ezen politikát nem követni, mert hiszen ama tüzet, a mely ama tartományokban felcsillámlott, ott a tüz helyén kell elfojtani és nem engedni, hogy a láng ide Magyarországba átcsapjon. No, t. ház, tapasztalásból azt tudjuk, hogy a tüz kitörésénél a szomszéd népek magatartását az határozza meg, hogy minő irányban fu a szél, hogy merre vonul a láng. Nehéz lesz azt bizonyitani, hogy a bosznia láng erre csapott volna, mert hiszen erre még ezen népek részéről kisérlet sem történt, de feltéve, azonban meg nem engedve, hogy ezen láng Ausztria felé csapott volna, mit kellett volna tenni a tüz elnyomására? Hisz a tüzet eredete helyén azok oltják tulajdonkép, kik közvetlen közelében vannak, a távolabb lakók pedig ily esetben házaik tetejére vizes pokróczokat alkalmaznak. Ezen bosnyák politikát védte a miniszterelnök ur a delegáczió rendkivüli ülésszakán is azon kijelentésével, melyet akkor tett, midőn az ottani hazafias ellenzék a törvény, a jogosság czimén megtagadta azon tételeket, melyek befektetéseket czéloznak és a miniszterelnök ur azt mondá ugyanis, hogy bármely ország rendjének fentartására szükséges katonaság elszállásáról gondoskodni, adminisztrativ intézkedés és hozzátette: nem érti az ellenzék magatartását, mely hasonló községeket Dalmáczíára vonatkozólag nem kifogásolt. Azt kérdem erre a t. miniszterelnök urtól, hogy vajjon a monarchia népeinek az összbirodalom terheiben s jogaiban való közös részesülése vagy általán államjogi szempontból mily országnak tekinti a megszállott tartományokat, azonositja-e őket a monarchia többi országaival. Mert ha ez igy van, akkor az államjogi különbözet megszünik Magyarország és Bosznia közt és ekkor nem marad egyéb hátra, mint hogy a t. miniszterelnök ur ma már Bosznia és Herczegovina miniszterelnökének neveztesse magát, holott ezen államjogi különbözetnek még az annexió esetén is fenn kell maradnia. Hát annyira mentünk azon igéret valósitásában, a mely 1867-ben Magyarország önállóságának és függetlenségének fentartását igérte? vagy talán a miniszterelnök ur és kormánya az által véli elérni Magyarország függetlenségét, ha a magyar néptől adóvégrehajtásokkal elprédált javakból, a hazai ipar és kereskedelem, a népnevelés czéljaiból elvont összegek árán 27,000 frtért vásárol egy-egy morlák-rekrutát, ki az első kedvező alkalommal fegyverét ellenünk fogja kilőni.

Mit szóljak a kaszárnyákról? Epithetünk kaszárnyákat Boszniában akárhányat, könnyen bekövetkezhetik az, hogy egy ujabb európai mandatum folytán ép ugy ott kell hagynunk azokat, mint az olasz várnégyszöget. A magyar magánjognak nem egyik alapelve-e, hogy a ki idegen földön épit, másnak épit, pedig ezen elvnek a nemzetközi jogban is természetszerüleg benn kell foglaltatnia. (Ugy van! a szélső baloldalon.) Távol van tőlem ez alkalommal és itt bárkinek hazafisága ellen demonstrálni, szavaim csak a politikai és erkölcsi bátorság azon fogyatkozására vonatkoznak, mely a tényleges állapottal szemben még azon bátorságot sem fejti ki, hogy ott, a hol kell, elmondaná, hogy a loyalitás mértéke kimerült. (Ugy van! szélső bal felől.) Hogyha valaha, ugy most volt alkalom és kötelességszerü ezen kijelentés, midőn a delegácziótól oly áldozatok kivántattak, melyeket az országos bizottság a törvényesség czimén elodázhatott volna. Ezt azonban nem tette, hanem kiterjesztette saját hatáskörét. Ha ez igy megy tovább is, elérjük azt, hogy Magyarország törvényhozó testülete a közös kormánynak, vagy közös hadügyérnek játékszerévé aláztatik. (Ugy van! szélső balfelől.)

Ha a t. ház türelmével vissza nem élek (Halljuk! Halljuk!) legyen szabad a megszállási politika költséges és Magyarországra nézve veszélyes voltát rövid statisztikai adatokkal kimutatni. (Halljuk! Halljuk!)

E czélból nincs egyébre szükségem, mint hogy Magyarország belszükségleteinek homogén kiadásai és az okkupáczió költségei közt rövid összehasonlitást tegyek; u. i. a közös hadügyminiszter 23 milliós előterjesztésében a 3 czim alatt az élelmezési intézetek félévi kezelési költségeire 60,000 frtot, — ugyancsak fél év alatt elhasználandó puska és ágyulőszer pótlására 147,700 frtot kért a delegáczióból. Ezen tételeket illetőleg összehasonlitással nem élhetek. A 6-ik czim alatt a katonai közigazgatás által elkészitett utak tatarozására szintén félévre 35,400 frt, az elszállásolási épitmények karbantartására 149,000 frt kéretett akkor, midőn Magyarország és társországaiban a közutaknak nemcsak fentartása, de ujból épitése 2.976,000 forintot igényel. Midőn tisztelettel fölemlitenem, hogy sátorok czimén fél évi időtartamra 80,000 frt van praeliminálva, szükségesnek találom előadni, hogy Magyarországon iparos czélokra 63,174 frtot költenek el egy évben. Legédekesebb a közös kormány előterjesztésének 7. czime, melynek f) betüje alatt félévi ágynemü-koptatás fejében 90,000 frt követeltetett. Egészségügyi kiadásokra, megjegyzendő, félévre 945,147 frt forditatik, ezzel szemben a széles magyar hazában betegápolás czimen 514,021 frtot tüntet fel a t. belügyminiszter ur költségvetésének illető rovata. Végül 6 havi előre nem látható kiadások fejében 128,981 frt számittatik fel. El voltunk készülve, t. ház, arra, hogy az a delegáczió, a mely a közelmultban a kassai katonai uszoda renoválására 6000 frtot és a Tegethoff-hajó felszerelésére 63 ezer frtot megszavazott, a jelen esetben is könnyelmü kézzel fog bánni a nemzet millióival, de erről sejtelmünk sem lehetett, hogy mint a négyes albizottság jelentésében világosan olvashatjuk, a közös hadügyminiszternek puszta feltevéseken alapuló tételeire 21.700,000 frtot fog megszavazni.

Igy tudjuk csak megérteni, honnét van az a jelenség, hogy Magyarország egy évben a népnevelési szükségletekre csak 519,000 frtot fordithat, igy látjuk igaz, a forrását azon szomoru társadalmi jelenségnek, hogy Magyarország birói kara, de az egész tisztviselői és hivatalnoki apparatus a megélhetés nehézségeivel küzdve, fizetése javitásáért hasztalan fordul a parliamenthez, melynek többsége ezen évben csakis az ő Felsége személye körüli miniszterium hivatalnokainak fizetését emelte fel.

T. ház! Nagyon kevés mondani valóm van még és ez röviden abból áll, hogy pótoljam Apponyi gróf képviselőtársam egyik mulasztását, melyet az igen t. miniszterelnök ur az országos bizottság legutóbbi ülésszaka alkalmából szemére lobbantott. Azt mondta ugyanis a miniszterelnök ur, hogy Apponyi gr. megnevezte azokat, a kikben nem bizhatik a magyar nemzet, de nem nevezte meg azokat, kikben bizzék. Szabadjon a t. képviselő ur ezen mulasztását pótolnom. Hazafias hitem és meggyőződésem szerint a magyar nemzet sorsa intézését csak oly államférfiakra bizhatja, kikben lesz erő és erkölcsi bátorság megmondani magának az uralkodónak, hogy a loyalitás mértéke kimerült, (Élénk helyeslés a szélső baloldalon.) kikben lesz erkölcsi erő ott, a legmagasabb forum előtt kijelenteni, hogy Magyarország nincs azon helyzetben, hogy kalandokra milliókat költsön, mikor maholnap állami léte, existencziája forog kétségben. (Ugy van! a szélső balon.) Hiszen ilynemü kijelentés nem is lenne példátlan a magyar nemzet történetében. Midőn 1811-ben az uralkodó arra kérte a magyar nemzetet, hogy a 211 millió államadósságból 100 milliót elvállaljon, az ország rendei a fejedelmi előterjesztésre tagadólag válaszoltak. Az ország rendeinek nagy része, azt hiszem, ma is az 1811-iki álláspontot foglalná el a bosznia okkupáczióval szemben, de nem a t. tuloldal és nem a korona tanácsosai. Ily kijelentésre csak oly kormány és annak oly tagjai lehetnek képesek, kik akkor, midőn a haza közjava forog kérdésben, a miniszteri biboros szék párnáitól eltudnak tekinteni. Pedig hát különben meggondolhatnák, hogy az a miniszteri szék nincs reá táblázva becses személyiségökre, (Derültség és tetszés a szélső balon.) mert még a delegáczióban is megmondatott, hogy «uralkodók és kormányok jönnek és mennek, de a nép marad és aspirácziót, ha azok az emberiség fejlődése szempontjából jogosultak, előbb utóbb valósitani fogja.» (Helyeslés a szélső balon.)

Midőn e jóslatot a t. kormány figyelmébe ajánlanám, kijelentem, hogy a szőnyegen forgó törvényjavaslatot sem az általános, sem a részletes tárgyalás alapjául el nem fogadom és szavazatommal Eötvös Károly és Helfy Ignácz t. képviselőtársaim különvéleményéhez csatlakozom. (Élénk helyeslés és éljenzés a szélsőbaloldalon.)

Ugron Ákos beszéde.

A képviselőház máj. 16-iki üléséből.

T. ház! Engedje meg a t. ház, hogy szavazatomat röviden indokoljam. (Halljuk!) Midőn ezt teszem, teszem azért, mert Bosznia és Herczegovina okkupálása óta politikai állásom egészen megváltozott, mert nézetem szerint 1867 óta Magyarországot nagyobb veszély alkotmányos és existencziális szempontból nem fenyegette, mint a Bosznia okkupáczió. (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) És nagy csodálkozásomat kell kifejeznem a felett, hogy azok, kik 1878-ban épen Bosznia és Herczegovina okkupácziója miatt az akkori szabadelvü pártból kiléptek, s a nélkül, hogy bármi indokuk lett volna, mert a helyzet azóta még rosszabb, a szabadelvü pártba visszaléptek vagy visszalépni készülnek, lehetetlen azon nézet jogosultságát tagadni, hogy itt nem politikai indok, hanem bizonyos személyi indokok játszottak közre. (Igaz! Ugy van! a szélső baloldalon.)

Nagy veszély fenyegeti — mint mondám — Magyarországot Bosznia okkupácziója folytán, (Igaz! Ugy van!) mert ime mihelyt Bosznia okkupácziója megtörtént, Ausztriában azonnal a szláv elem tulsulyra emelkedett, a régi alkotmányos párt, mely a német elemet képviselte, már kisebbségben és feloszlóban van. Igaz, ezen pártnak nem sokat köszönhetünk. Ámde a lajtántuli németségnek van hova meneküljön és hová csatlakozzék, ott van a nagy Németország és erős meggyőződésem, hogy mióta ezen politikát elfogadta, a németség határozottan kifelé gravitál a monarchiából. De ha a németség kivánsága teljesül is, mi itt maradunk az országban, a költő szavai szerint és nekünk megélhetésünket minden körülmények között biztositani kell. (Igaz! Ugy van! a szélsőbalon.)

T. ház! Erős meggyőződésem az, hogy Bosznia és Herczegovina okkupáczióját itt a parlamentben Tisza Kálmán miniszterelnökön kivül senki sem lett volna képes keresztül vinni. A régi Deák-párt vezérei valamenyinyien ellene voltak és azon három vezér, kik közé tartozott Szlávy, Csengery és Falk, mind részesei voltak azon megállapodásnak, mely szerint ezen kormányt, mely Magyarországot Bosznia és Herczegovina okkupácziójába bele vitte, meg fogják buktatni. Hosszas alkudozások után sikerült csak az emlitett három vezér-egyéniséget a meg-

---

Maximilien föláll ott volt. Felelni akart, midőn Diana megelőzte:

— Nem, ne még, barátom, mondá. — A marquis ur magyarázatot kiván. Halljuk tehát előbb őt.

S mialatt beszélt, szemét azzal a hideg megvetéssel szögezte a marquisra, mely a sértésnél is szurósabb.

A marquis megérezte ezt. Heves mozdulatot tett, s csaknem indulatos hangon mondá:

— Uram, számadást kell öntől kérnem a gyakori látogatások felől, melyeket házamban tesz, melyek nekem nincsenek inyemre s melyeknek végét akarom szakitani. Azt hiszem, hogy lovagias emberhez beszélek s elég világosan is ahhoz, hogy megértsen.

Maximilien elhalványodott.

Az, hogy Diana tanuja ennek a jelenetnek, kinosan hatott reá.

— Engem illet a felelet, Max! kiáltott föl Diana, az ő büszke határozottságával. — Sokkal inkább gondolok az ön becsületére, semhogy ki ne találnám a kihivást, mely ezekben a szavakban rejlik. Egyelőre azonban a marquis ur magyarázatot kért. Megadom neki.

Olyan nyugodtan közeledett férjéhez, mintha nem is egy igen komoly drámában játszanék szerepet.

— Azt akarja ön mondani, nemde, folytatá határozott hangon, — hogy Danglars ur az ön távolléte alatt gyakran látogatott meg engem?... Ez igaz. Söt a jövőben is olyan gyakran fog meglátogatni, a mint neki tetszik. És senkinek a világon nincs jogában, hogy az én akaratomat, vagy övét korlátozza.

A marquis csaknem zavarba jött.

Diana szembeszáll vele! Még pedig Maximilien előtt! Fabien el volt ugyan rá készülve, hogy heves jelenet fog kitörni közte és neje közt. De azt nem sejtette, hogy Diana elég bátor és nyilt lesz ahhoz, hogy kedvese előtt szembeszálljon vele.

Sokkal félénkebbnek hitte, semhogy képesnek tartotta volna ilyen merészségre. Olyannak gondolta, mint a milyennek kedvesei voltak, a kik mindig reszkettek és sápadoztak, mikor a férj véletlenül közbelépett.

Ez a bátorság zavarba ejtette. De mégis volt annyi ereje, hogy uralkodjék magán, s gúnyos hangon viszonzá:

— Nem jól teszi, asszonyom, hogy megakadályozza Danglars urat, hogy nekem feleljen. Biztosithatom önt, hogy mi ketten rögtön megértettük volna egymást!

— Rendelkezésére állok, uram! kiáltott föl élénken Maximilien, meg akarva kimélni Dianát a czivódástól, melyet előrelátott.

— Maradjon! parancsolá Diana, látva, hogy az ifju az ajtó felé indul.

S fenséges nyugalommal tevé hozzá:

— Valóban, még azt hinné az ember, hogy bűnösek vagyunk!

Most már erőt vett a marquisn a harag. A vér arczába tólult: nem gondolt többé arra, hogy fékezze magát.

Feléje rohant Maximiliennek s durván kiáltá:

— Ön kedvese az én nőmnek. Megölöm önt!

— Ezt a szót vártam! kiáltott föl Diana. — Danglars ur nem kedvesem. De ne gondolja, hogy védelemre alázom le magamat! Szeretem őt, s ő is szeret engem! Nem vagyok a kedvese — de csak magamért, ki mocsoktalan akarok maradni, nem pedig önért, a kit megvetek!

A marquis rekedten orditott fel.

Olyan fenyegető mozdulatot tett, hogy Max elibe vetette magát.

— Marquis ur, mondá, — ön egy nőt fenyeget... Ön gyáva.

— Áh, azt akartam, hogy ide jussunk! Most már, miután megsértett, azt hiszem, nem fog vonakodni attól, hogy velem megvivjon!

— Nem vonakodom semmitől, marquis ur. Ismétlem, rendelkezésére állok.

Diana odaszaladt Maximilienhez s szenvedélyes hévvel kiáltá:

— Párbajt vivnod vele! Megtiltom! Olyan ember, mint te, nem viv meg olyan emberrel, mint ő! Az ő kardja nem méltó arra, hogy a tieddel mérkőzzék!...

Hallgass meg, Max...

Az egész világon egyedül neki nem volt joga ahhoz, hogy engem szeressen, s mégis mert nekem szerelemről beszélni! Egyedül neki nem volt joga ahhoz, hogy nőül vegyen, s mégis meg merte kérni kezemet! Mit tehettem volna? Gyermek voltam, a kit senki sem szeretett, senki sem védelmezett. Semmit sem tudtam az életről, a világról. Örömest menekültem abból a házból, a melyben csak gyülöltek...

És nem figyelmeztetett senki! ... Elhagyatott voltam, kiszolgáltattak, eladtak ennek az embernek... Oh, undor fog el, mikor mindezt csak elgondolom is! Szégyenlem nevét, melyet viselek; szégyenlem a visszaemlékezést is, mert minden ölelésével beszennyezett!

Olyan fenségesen szép volt igy, a hosszuálló harag e kitörésében, hogy a marquis legyőzötten, lesujtva a rettenetes szavak által, melyeket kimondott, hátrált meg.

Diana összetörte. A megvetés szólott belőle s ütötte arczúl a nyomorultat.

Emelt fővel, fehér arczczal, villogó szemekkel folytatá:

— Szóval, nem ismertem multat: neje lettem... Ha nem szerettem is, legalább nyugodt, tisztességes életem lehetett oldala mellett. Hidd meg, Max, ha ő nem olyan nemtelen, szerethettelek volna téged... Sohasem tudtad volna meg!

De ő még csak azt sem engedte meg, hogy házi tüzhelyem legyen, mint a többi nőknek, otthonom, a melyben — ha nem is a boldogságot, legalább a nyugalmat találhatnám föl... Meggyalázott valóm legbensőbb mélyében, lealacsonyitott, bemocskolt, hogy csaknem megölt a kétségbeesés. És...

Diana reszketett, visszariadva a rettenetes vallomás elől.

Megtörten roskadt térdre, mintha önmagától kérne bocsánatot, hogy ajka szólásra nyilt.

De Max megértett mindent. Látományszerüen pillantotta át e martyr egész életét. Átszenvedte minden szenvedését. Ellenállhatatlan vágy ragadta meg, hogy boszut álljon Diana minden kinjáért azon, a ki okozta.

Rárohant a marquisra, hogy arczul üsse...

Egy kéz feltartóztatta.

Morère volt, kit Gemma ezalatt ideszólitott.

— Ez az én dolgom, May, mondá. — Egyedül nekem van jogom ezt az embert megfenyiteni!

A marquis ismét meghátrált. Most meg már ez is itt van!

Morère mozdulatlanul állott a szoba hátterében. Tekintete merev volt, reszkető kezei heves benső rázkódást árultak el.

Diana, mostoha-atyja hangjának hallatára, fölállott. Ez odament hozzá s gyöngéden megcsókolá homlokát. Majd, kimondhatatlan nemességgel tekintve a marquisra, szólt:

— Ő az én leányom. A ki megsérti, engem bánt, a ki fenyegeti, engem támad meg. Nem fogom önt megölni — azért a szenvedésért, melyet nekem okozott; mit is bánom én, hogy szenvedtem? Nem vagyok érdekes ember. Egy régi hibának a sulyát viselem. Első gyöngeségem sokkal többet ártott, mint másnak a gonoszsága ártott volna.

(Folytatása következik.)

A SZÉGYENTELJES MILLIÓK.

REGÉNY.

Irta: MALOT HEKTOR.

Ford. Somogyi Ede.

HETEDIK RÉSZ. (Folytatás.)

Melcha. 35

V.

E szavakra felocsudott egy kevéssé, de azért nem birt megnyugodni, de legalább válaszolhatott néhány kérdésre, melyet hozzá intéztek, jóllehet maga se tudta, hogy mit válaszol; nem is ült ennél az asztalnál, hanem amott tul a másik szobában levőnél, és csupán azért tért néha magához, hogy folyton azt ismételgesse magának: «Ó, ha lehetséges volna, hogy ez ne legyen igaz!» De nem, ez igaz volt, hisz ő maga látta, ő maga hallotta őt. Miként volt ez lehetséges? Miként történhetett ez? S egyik eszméről a másikra, egy képtelenségről a másikra szökött, s közben zugott tőlük a feje, hogy szinte megrepesztették. Tehát folyton, örökké-örökké megcsalta őt? Valjon tudta-e Edgard, hogy ők amaz ajtó mögött vannak? Vagy tisztán véletlen volt?

S villájával és késével folyton dolgozott a tányéron, apróra vagdalt minden ételt, melyet neki felszolgáltak, a nélkül, hogy csak egy falatot is evett volna.

Egyszerre, midőn a fájdalom leghevesebben szorongatta, fel akart emelkedni s azt mondani, hogy rosszul érezi magát, de a szégyenérzet és méltósága visszatartották őt; ha elájul, ugy a vallomásnak ezért a neméért nem felelős; kerüljön bármibe, eddig kellett mennie.

Szerencsére senki se tette hangosan azt a megjegyzést, hogy nem eszik semmit; csupán Odet tekintett rá folytonos meglepetéssel, de ő sem ejtett egy szót sem.

Nemcsak ő volt, a ki egy falatot sem evett: anyja sem nyult az ételekhez; Valmondois ur e miatt nyugtalankodni kezdett.

— Igaz, hogy nem érzem magamat jól, jegyzé meg Gripatné asszony, kétségkivül a nagy melegtől van; ha nem tartanék attól, hogy megzavarom ebédjüket, ugy visszavonulnék; Paula el fog kisérni.

— Előszólitom majd a fogatát, mondá élénken Valmondois herczeg; már most, hogy a csinyjuk silány került, nem volt többé kiváncsi a közvetlen hatást látni, annyival inkább nem, mivel ezzel csak az ebéd lett volna megzavarva, mely pedig oly fényesnek igérkezett.

Paula kész volt anyját követni; Valmondois herczeg, Odet és Edgard a fogatig kisérték őket.

Mikor a kocsi megindult, Paula zokogva veté magát anyja karjai közé.

— Ó, anyám!

S megindult könyeinek árja, kitörtek kebléből az éles fájdalom felkiáltásai, annyival nagyobb erővel, mert sok ideig kellett őket visszafojtania.

S Gripatné asszony, egy szót se birva szólni, némán ölelé őt magához.

— Tehát Edgard is tudott róla? susogá Paula, arczát anyja keblébe rejtve.

— Te nem akartál nekünk hinni, azon kellett tehát lennünk, hogy láss, hogy kigyógyitsunk.

— Engem kigyógyitani! ó, istenem!

— Sird ki fájdalmadat, gyermekem, majd később beszélni fogunk.

NYOLCZADIK RÉSZ.

Befejezés.

I.

Haza érve, Paula nem ment fel azonnal szobájába.

— Dolgom van a kertben, mondá anyjának, ki meglepetve tekintett rá.

— A kertben?

— Ó, miattam ne tarts semmitől... már most.

S lesietett a kertbe, a folyondár levelek közül kivenni a maroquin tartót, melyet annyi ügygyel-bajjal birt oda rejteni, mielőtt az ebédre ment. El fog-e a történtek daczára a levélért jönni? Nem tudta. De arra az esetre, ha eljönne, nem akarta, hogy ott találja levelét.

Arra a gondolatra, hogy az az ember elolvashatná azt, a mit ő alig néhány órával előbb szerelmének teljes érzetében és odaadó bizalmában irt neki, ugy érezte, hogy el kell ájulnia szégyenérzetében.

Mikor szobájába visszatért, zárva találta azt az ajtót, mely az ő szobája és az anyjáé közt közlekedett, s mely utóbbi időben éjjel-nappal mindig nyitva állott; tehát sirhatott, rihatott kedve szerint.

Élet-haláltusát vivott a lány az éjjel: meg akarták gyógyitani, a helyett megölték, de, szerencsétlenségre, a nélkül, hogy életét is kioltották volna, kiölve mindazt, a mi jó volt benne: ártatlanságát, bizodalmát, ifjuságát, szerelmét. És mindazonáltal olyan volt helyzetének iszonyatossága, hogy nem

állapodástól való visszalépésre birni, s elfogadtatni velök azon felirati javaslatot, melyet a kormánypárt egy része a kormány iránti bizalmatlanságnak vett, de a melyből a jelenlegi miniszterelnök Tisza Kálmán bizalmat magyarázott ki a maga részére.

Nem akarok azon kérdéssel hosszasan fogfalkozni: mennyire veszélyes Bosznia okkupácziója pénzügyi szempontból; hiszen mutatják az évenkinti költségvetések, mutatják a magas deficzitek, pedig a miniszterelnök ur az államháztartás egyensulyának helyreállitására vállalkozott; (Igaz! Ugy van! a bal és a szélső baloldalon) nem akarok hosszasabban foglalkozni azzal, hogy hadászati szempontból is mennyire káros az okkupáczió, mert erre nézve már magában elégséges bizonyiték az a tény, miszerint több mint 60—80 ezer van a lázongó tartományokban. (Igaz! Ugy van! a szélső balon.)

Midőn Bosznia és Herczegovina okkupácziója ily roppant veszélyt rejt magában, már előkészitik önök Bosznia és Herczegovina annektálását. Hiszen Schmerling az osztrák delegáczió elnöke, mikor az osztrák delegáczió ülését legutoljára megnyitotta, határozottan kifejezte, hogy ezen két tartományt a monarchiához szorosabban kell füzni. Azt hiszik-e, hogy ő ezt véletlenül mondta ki és nem az ottani bizonyos klik, bizonyos hatalom befolyása következtében hangoztatta, hogy előkészitse a közvéleményt? (Ugy van! a szélsőbalon.) És ime azon egyének, a kik ma szabadelvüeknek nevezik magukat s a szabadelvü pártban vannak, ezen politikát támogatják, pedig 1878-ban, mikor hire ment, hogy Boszniát és Herczegovinát okkupálni fogják, szóról-szóra ezeket mondta a miniszterelnök ur: «Nincs a döntésre hivatottak között senki, a ki a külügyi politika feladatának tartaná, hogy a szomszédunkban a birtoklási és hatalmi viszonyok megváltozzanak.»

Pedig már akkor tudták, hogy Boszniát és Herczegovinát okkupálni fogják. De azután is, mikor Boszniát okkupálták, a félhivatalos «Ellenőr» és «Hon» azt állitották, hogy igenis fogják Boszniát és Herczegovinát okkupálni, de valamint a Cziprus birtoklásáért Anglia biztositotta ázsiai Törökországot, ugy mi is biztositani fogjuk Bosznia és Herczegovina birásáért európai Törökországot. Azt hiszik önök, hogy Boszniát és Herczegovinát lehetséges oly könnyen annektálni, hogy nem fog az nemzetközi bonyodalmakra vezetni, hogy a polgárság abba bele fog nyugodni. Hiszen ezen okkupáczió a monarchia testén egy nyilt seb: akkor csinál az orosz, szerb vagy montenegrói lázadást, a mikor neki tetszik.

De kérdem, hogy ha annektálni akarják Boszniát és Herczegovinát, legalább a bentlakókkal megkedveltették-e magokat, birják-e a bizalmat? Hiszen ma a 19-dik század végén nem lehet egy országot annektálni, hogyha népének szeretetét, bizalmát ki nem érdemlik. Hogy pedig ezt ki nem érdemelték, elég bizonyság, hogy ma is 70,000 katona van ott. Mire helyezik a bizalmat? A római katholikus elemre nem, mert azok nagyon kevesen vannak; avagy a szerbekre, a görög nem egyesültekre? Hiszen ezeket sohasem fogják megnyerni. Avagy a törökökre? Arra sem, hiszen mikor okkupálták Boszniát és Herczegovinát, akkor az ottani hadsereggel ezeknek legnagyobb részét legyilkolták és számüzték. Sorozást akarnak ott végrehajtani, a mint a delegaczionális tárgyalásokból ki lehetett venni: a hadügyminiszter 1200 ujonczot akar ott soroztatni. Ezen 1200 ujonczért kell ott önöknek 6000 zsandárt és 70—75,000 katonát folyton tartani, ugy hogy egy osztrák delegátus kiszámitotta, hogy egyetlen bosnyák katona a monarchiának több mint 25,000 frtjába kerül. (Igaz! Ugy van! a szélső balon). De hallunk-e a t. miniszterelnök urtól egyetlen fölvilágositást, hogy igaz-e azon általánosan elterjedt hir, hogy Boszniában és Herczegovinában és Dalmácziának egy részében az u. n. Krivosjában a katonai határőrvidéket akarnak fölállitani? Hiszen a delegáczió nyiltan, határozottan tiltakozott ez ellen; hiszen mindenütt beszélik, hogy Szlávy közös pénzügyminiszter épen a katonai kliknek tulhatalma miatt kénytelen visszavonulni, épen azért, mert fel akarják állitani ott a régi katonai határőrvidéket.

A szőnyegen levő törvényjavaslat fontos, mint emlitém beszédem elején, alkotmányossági szempontból is, vagyis illetékességi szempontból is, hogy vajjon a delegácziók a 21 millió néhány százezer forintra menő költségekben megszavazhatnak-e olyanokat, a melyek a delegáczió hatáskörébe, mint a várak, erősségek épitése stb. nem tartoznak? (Halljuk!) Az okkupáczió által, t. ház, meghamisitották az 1867. XII. törvényczikket; meghamisitották annak nemcsak szellemét, hanem még betüjét is. (Ugy van! a szélsőbaloldalon.) Deák Ferencz, midőn az 1867. XII. törvényczikket készitették, szigoruan körülirta, megjelölte, hogy a delegáczió körébe mik tartoznak; megjelölte azért, hogy a delegácziók hatalma tul ne terjeszkedjék. De önök Bosznia közigazgatásának ellenőrzését, a bosznia ügyeket is bevonták a delegácziók hatáskörébe s kiterjesztették annak hatalmát; hogy ha ez tovább is megy, akkor maholnap azt veszszük észre, hogy Magyarország parlamentje olyan lesz, mint a Lajtántul akármelyik tartománygyülése, a delegácziók kinövik magukat ugynevezett czentrálparlamentté, ott fognak majd Magyarország és Ausztria felett mindenben intézkedni. Valósulni fog Schmerlingnek és Bachnak ama régi eszményképe, hogy Magyarország és Ausztria egy czentrálparlamentben tanácskozzanak, ha, mondom, önök évről-évre a delegácziók hatáskörét kiterjesztik, a bosznia várakra, erősségekre szükséges költségeket is a delegáczió hatáskörébe vonják, és azt kivánják, hogy a delegáczió eljárásának birálata nélkül egyszerüen itt csak a fedezetről gondoskodjunk.

Kár volt, t. ház, a miniszterelnök urnak és a volt külügyminiszternek, Andrássy Gyula grófnak 1863-ban a szebeni tartománygyülés alkalmából Erdélybe jönni — mint Magyarország küldöttei, hogy az akkori bécsi kormány akaratát megakadályozzák s hogy a monarchiában egy czentrálparlament legyen. A bécsi kormány e végből Erdélyt akarta legelőbb bevinni a szebeni országgyülésre, s azután az ausztriai czentrálparlamentbe, de ezen szándék meghiusult az erdélyi Magyarország hazafiságán. Későn érkeztek a küldöttek, mivel már akkor elhatározták az erdélyi Magyarország képviselői, hogy nem mennek be a tartománygyülésbe. És ime, önök most mindent elkövetnek a miniszterelnökkel, hogy egy szép reggel arra ébredjünk fel, hogy Magyarország képviselői összes érdekei felett egy czentrálparlamentben tanácskoznak. (Ugy van! a bal és szélsőbal oldalon.)

Az ó-konzervativek nagyon népszerütlen emberek voltak, mert a nemzet aspiráczióit némileg visszaszoritották, s ugyszólván közvetitők iparkodtak lenni a nemzet és a korona között: nagyon népszerütlenek voltak mondom, de ők nem adták fel a jogokat. Önök azért, hogy megmaradjanak a hatalomban s a t. miniszterelnök ur továbbra is a kormányon legyen, föladják még az 1867. XII. törvényczikkben biztositott jogokat is. (Ugy van! a baloldalon.) S minthogy nekem egyedüli politikai czélom, Magyarországot minden eszközzel és minden körülmények közt magyarnak fentartani és önállóvá és függetlenné tenni, nem járulhatok azon politikához, a melyet önök követnek.

Azonban mielőtt beszédemet befejezném, lehetetlen nem válaszolnom a t. miniszterelnök urnak azon előadására, a melyet tegnap tartott. Midőn az ellenzéken egy szónok azt mondotta, hogy a nemzet többsége ezen kérdésben az ellenzéket támogatja, felállott a t. miniszterelnök ur és többek között azt mondta: «hogy akkor, mikor az ellenzék mellett a nemzet többsége, akkor szenvedélyes nem szokott lenni, hanem egy kisebbség, a mely érzi, hogy kisebbségben van az országban is, az a képviselőházban is megujitott és onnan kivitt szenvedélyek által is igyekszik többséget szerezni. Én az ilyes eljárást nem tartom helyesnek.» No t. ház, ezt jó lett volna a t. miniszterelnök urnak ezelőtt is követni. (Ugy van! a szélső balon.) Mert kérdem, ki insczeniroztatott nagyobb skandalumokat, hogy igy fejezzem ki magamat, itt e házban mint épen a miniszterelnök ur balközépi korában, midőn pl. egyik legjobb barátja Csernátony Lajos által az akkori miniszterelnököt azzal gyanusittatta, hogy az ország kárával vagyonosodik. Vagy volt-e nagyobb skandalum itt az országgyülésen, mint 1874-ben az agyonbeszélés idejében, az akkori választási törvény megalkotásának megakadályozása czéljából, mi akkor sikerült is? A vagy emlékszik a t. miniszterelnök ur azon hires fáklyásmenetre, a melyet önök önmaguknak, az akkori balközépnek — rendeztettek az ifjusággal? Ugyanis akkor vita volt a felett, hogy vajjon a fáklyásmenet egyszerüen a városháztérre menjen, vagy a Dunaparton vonuljon végig és ugy menjen a városháztérre a klub elé. Ekkor azt mondta a miniszterelnök ur, az akkori balközép vezér — vonuljon végig a Dunaparton, hadd lássa az uralkodó — ki épen Budán volt — és hallja meg, mit akar az országnak nagy többsége, pedig akkor Boszniáról senki sem álmodott. (Élénk tetszés a szélső balon.) Mi még ezt sem teszszük, nem rendeztetünk magunknak fáklyásmenetet. A nemzet többsége mégis mellettünk van. (Helyeslés a szélső baloldalon.) Nem fogadom el a törvényjavaslatot a részletes tárgyalás alapjául sem. (Hosszas élénk tetszés a szélső baloldalon.)

Orbán Balázs beszéde.

A képviselőház május 16-iki üléséből.

A napokban láttam egy biztos alapon nyugvó számitást, mely szerint a bosnyák okkupácziónak hazánkra eső része kamatjaival együtt 70—80 millió frtot teend, a mostan kért összeg odaszámitásával.

Ha e roppant összeget hazánkra forditottuk és gyümölcsözőleg fektettük volna be, mily jólét és népboldogságot idéz vala az elő, mig most az nemcsak czéltalanul pazaroltatott el, hanem foglalóul szolgál még sokkal nagyobb összegek elfecsérlésére, még sokkal nagyobb véráldozatok előidézésére.

A keleti kérdés a muszka előnyére való megoldásának legveszélyesebb, s a jövőben gyászos következményeket maga után vonandó fázisát Bosznia elfoglalása képezi; egy ármányosan felállitott csapda volt az, a melyben a rövidlátó osztrák politikusok megfogatni engedték magukat. (Helyeslés a szélső balon.)

Az osztrák katonai párt könnyü dicsőséget szerezni Dalmáczia számára Hinterlandot, és hazánk szabadságvágyának fékezésére szolgáló uj határőrvidéket remélt magának ottan alkotni, ellenben teremtett Hinterlandot a forradalom számára és a muszka számára egy oly archimedesi pontot, a honnan bármikor kivetheti az osztrák birodalmat sarkaiból, s hazánk létélét is veszélyeztetheti.

Átlátta ezt hazánk józan népe, átlátta törvényhozása is pártkülönbség nélkül; de a kormányelnök ur haza taktikázta a nemzeti képviseletet, s távollétében lét ejönni segitette azon merényletet, azon bosnyák államcsinyt, a mely a hóditóra nézve sokkal nagyobb veszélyeket rejt méhében, mint a meghóditottakra. (Helyeslés a szélső baloldalon.)

Senki sem kételkedik abban, hogy szövetséges állainaink roppant hadserege le fogja győzni, még osztrák tábornokok vezénylete alatt is, a krivosjai és herczegovinai forrongást; de a muszka akkor fogja e tartományok elkeseredett és gyülölettel eltelt népét föllázitani, a mikor épen akarja. El lehetünk arra készülve, hogy nem csak egy nagy hadsereget kellend ott tartanunk, hanem minden második, harmadik évben mozgósitanunk, és a milliók kiszámithatlan mennyiségit kell elfecsérelnünk, s mindezt tennünk kell a nélkül, hogy ama tartományokat jövőben megtarthatnók, hogy csak arra lehetne kilátásunk, hogy az arra elköltött roppant összegekkel bár csak kamatját visszakaphatnók.

Sőt a muszka kedvétől függ előidézése egy oly kényszerhelyzetnek, a midőn mi kénytelenek leszünk ama roppant pénz- és véráldozatok árán elfoglalt tartományokat, minden befektetéseink, minden eröditéseink feláldozásával önként oda hagyni.

Ha az osztrák vezényletnek 80,000 emberre van szüksége, hogy pár ezer szerte barangoló, a hadviselés legkezdetlegesebb fogalmai szerint harczoló herczegóczot 3 hónapi hercze-hurcza után legalább némileg megfékezzen, akkor összes 800,000 katonánk sem lenne elégséges ezen uraknak arra, hogy egy oly mozgalmat megfékezzenek, a melybe Montenegro és Szerbia is bevonatnék.

Már pedig a muszkának ez esetben csak mutatni kellene magát Galiczia és Románia felől, hogy mi kénytelenek legyünk Boszniában és Herczegovinában levő haderőnket — még mielőtt annak visszavonulási utját elvágnák — nyakraföre kivonni. És a szégyenletes kitakarodás sem mentene meg a veszélyessé váló erőmegosztástól, mert futó bosznia hadseregünk hátán hozná a bosnyákokat és vérszemre kapott fajrokonait. (Igaz! Ugy van! a szélső baloldalon.)

Im ilyen háttere van azon osztrák politikának, mely a következmények meggondolása nélkül megfogatni engedte magát az ellenei által kivetett csalétken. A mint az erőszak és az erkölcstelenség minden ténye ugy a bosznia osztrák czivilizácziónak szokásos barbár eljárása is keservesen boszulja meg magát. Fájdalmas a dologban csak az, hogy a kormányok vétkeiért az ártatlan népek bünhödnek. S a mit Andrássy Berlinben és Tisza Bécsben kifőztek: azt hazánk eddig vagy 5000 fiának életével és kölcsön vett 80 millióval volt kénytelen megfizetni.

De ők most sem okultak a gyászos események intő példáin, ők a bosnyák baklövést ad absurdum akarják vinni.

Ugy de a képviselőháztól függ, hogy ezen őrületes önmegrontásnak és czéltalan önsanyargatásnak határt vessen és a vakon vészbe rohanókat feltartóztassa. Tagadjon meg minden Boszniára kért pénzt és ujonczot (Zajos helyeslés a szélsőbalon) s akkor el van vágva utja e veszélyes üzelmeknek s elő fog állani Bosznia kiüritésének kényszerhelyzete. Erre azon ellenvetést szokták tenni, hogy a katonai becsület nem engedi meg ama fellázadt tartományok kiüritését. (Tetszés a szélsőbalon.)

A katonai becsületre Solferinonál, Königgrätznél és a Bocchesek első lázadásánál kell vala féltékenyeknek lenniök, avagy talán azért őrizteti egy nagy hadsereggel a hadügyér ur, hogy legyen alkalma azok befásitására néhány milliókat beruházni, és akkor a midőn a muszka a Dunán és a Balkánon átlépett, népirtó mongol hadjáratot folytatni; a midőn két hadtest felállitásával támogatott komoly közbeszólás elégséges lesz vala a muszka mindenhatóság megfékezésére?

De hiszen a katonai becsületnek eleget tettek az osztrák fogalmak szerint, hisz ama tartományok népe elhullott vagy elvándorolt, ott seregeink a puszta, népfosztott sziklákat őrzik. Ezeket könnyen el lehet hagyni.

Aztán ha Angliának nem derogált, egy rosz politikát Transvaall és Afganistán kiüritésével helyrehozni, nekünk se fog kisebbségünkre szolgálni, ha haderőnket kivonjuk azon tartományokból, melyeknek népe iszonyodik tőlünk, s azokat vagy visszaadjuk tulajdonosának: a töröknek, vagy ha czélszerübbnek vélik: önállósitjuk egy a dinasztiához tartozó fejedelem alatt, a mi sokkal inkább elősegitené veszélytelen csoportosulását, mint az a czivilizáczió, a melyet tűzzel-vassal, bitófa és golyó segélyével akarnak ott honositani nálunk kitanult osztrák beamter urak. (Derültség a szélső baloldalon.)

A t. ház kegyes engedelméből és népképviselői tisztemből kifolyólag bátor leszek röviden a hadvezényletre is pár észrevételt tenni, mert én nem osztozhatom azon magasztalásban, a melylyel a kormánylapok elhalmozták a bosznia vezényletet, sőt ellenkezőleg azon véleményben vagyok, hogy a háboruk történelme még soha oly gyámoltalanságot fel nem mutatott, mint a minőt Herczegovinában és a Krivosjában észlelhetünk.

Mi történt ottan? azon különben is jelentéktelen és gyér népségü ország lakóinak egy csekély része fellázadt, illetőleg az erőszakos ujonczozás elől a hegyek közé menekült azon valószinü feltevésben, hogy majd ők is jutalmat kapnak, mint az ujonczozás miatt fellázadt bocchezek. Az osztrák hadvezénylet a helyett, hogy a rendelkezésére álló 40,000 emberből kiválasztva pár ezer hegymászásban gyakorolt katonát, mindjárt kezdetben elfojtotta volna a mozgalmat s a szervezetben, vezérnélküli bandákat szétszórta volna, hónapokon át tétlenül nézte, hogy miként szervezkednek, miként fegyverezik és élelmezik magukat s miként foglalják el és erősitik a szorosokat, ama tartományok hadászati kulcsait, miként növekszik a kis hógomoly veszélyes lavinává.

Várt a hadvezénylet, mig 40,000 emberét 80,000-re szaporitotta, s ekkor sem folytatott a viszonyok által követelt hadmüveleteket, ekkor sem zárta el közlekedési vonalaikat, hanem csak mutogatta, ide-oda hurczolta a seregeket s a nagy számmal akarta ijesztgetni a hegyekről őket lenevető lázadókat. — Még a flottát is sorakoztatta, hogy a száraz föld sziklái ellen pazarolja drága lövegeit. Ily hadmüveletek mellett természetesen hamar el kellett fogyni ugy a 6, mint a 8 millió frtnak a nélkül, hogy eredmény éretett volna el.

Hisz ott nem a tartalékosok behivása, nem a haderő megkétszerezése szükségeltetett, hisz ott guerilla harcz folyt, a melynél a nagy tömegek csak akadályul szolgálnak, hol a vérnek beszerzése és a sereg utánszállitása több pénz és véráldozatba került, mint jó dispoziczió(k) nyomán az egész bosnyák hadjárat került volna. Oda nem oly hadvezérlet kellett, a mely távol a csataterektől mappán csinálja meg a haditerveket s a helyhez nem kötött örökösen mozgó, helyet változtató ellent mindig nagy tömegekkel megkerülni és elfogni igyekezik; oda bátor elszánt vezér kellett volna, ki a guerilla harczczal szemben guerilla harczot folytat; oly ember a ki öt legfölebb tiz ezer emberrel rájuk ül sasként, a mikor nem is álmodják, a honnan nem várják, és pár ily merész hadmüvelettel leveri őket. (Ugy van! a szélső baloldalon.)

De hát ez nem egyezik össze egy osztrák vezér méltóságérzetével; arra nézve hiányoznak az utasitások a Felddienst reglementban: a nélkül pedig egy lépést sem tudnak tenni az osztrák czopfosok, a miért mindig el szoktak késni egy csatával. Igy volt ez Napoleon korában, igy van ez most s igy lesz ez mindaddig, mig a közös hadsereg özönviz előtti intézménye fentartatik. Mert azok a jó öreg urak se tanulni, se okulni nem tudnak. Hiába van nekünk kitünő hadanyagunk, hiába költünk mi a hadseregre tönkremenetelünkig menő roppant összegeket, mert e rendszer és ily vezénylet mellett még a bosnyák is megcsufol minket s pár ezer birkatolvaj is a hadviselő fél szinvonalára emelkedik a mi hadvezényletünk gyámoltalansága miatt. (Derültség a szélsőbaloldalon.)

Még pár észrevételt kell tennem a Bosznia és Herczegovinában tervezett eröditések, út és laktanyai épitésekre, melyekre első rátaként mintegy 6 millió frtot követelnek. (Halljuk!)

Az útépitésre nézve helyes eljárásnak tartom azt, hogy a katonaság munkaereje felhasználtatik, mert a müszaki osztályok vezetése alatt keresztülvitt ily épitések igen jók szoktak lenni. Nemzetgazdászatilag igen előnyös, hogy a hadsereg által elvont munkás kezek legalább kis mértékben hasznosittatnak. Erkölcsileg is jó hatással van a hadseregre, mert annak egyénei nem szoknak el a munkától, s megóvatnak azon sajnos kihágások és renyheségtől, a mi a tétlenségnek szokott leginkább következménye lenni. Egészségi szempontból is jótékony hatással van, ha a katonaság a laktanyák büzhödt légköréből minél többször menekülhet a jó levegőre és a természet keblére. (Derültség a szélsőbaloldalon.)

A Bach-rendszer alatt szokásban volt nálunk is, hogy fontosabb strategiai utaink épitésénél a katonaságot alkalmazták, s a sokba kerülő mütárgyakat a müszaki csapatok által épittették. Most azonban a katonaságot nálunk vonakodnak utépitésre használni itthon a hazában, a mely oly roppant összegeket áldoz a hadseregre, hanem alkalmazzák egy idegen ország utainak épitésénél.

Egyáltalában megfoghatlan könnyelmüség, hogy akkor, a mikor hazánkban legalább felerészében utaink oly szánandó állapotban vannak, miszerint hónapokon át megszakad minden közlekedés: Bosznia és Herczegovina közlekedési utaira és vasutaira máris 20—25 millió frtot fecsérelt el a kormány s most azt még ujabb áldozatokkal akarják tetézni.

Igy vagyunk a laktanyákkal is. Itthon kénytelenek egyes községek, városok nagy önmegerőltetéssel laktanyákat, katonai kórházakat, raktárakat épiteni és fentartani; Boszniában mindezt a mi pénzünkön akarják megépittetni és oly fényüzéssel, hogy csak az egy szerajevói laktanyára 1 millió 600 ezer frtot akarnak kiadni s mindezt mások számára, mert azon közlekedési vonalokat s katonai épületeket majd ott kellend hagyni ellenségeink használatára.

A mi a tervelt eröditések épitését illeti, erre nézve kénytelen vagyok kijelenteni, t. ház, hogy azt valódi eszeveszettségnek tartom. Ugy látszik, hogy a katonai kormányzat összeesküdött hazánk tönkretétele és idegen kezekbe való jutására. (Ugy van! a szélső baloldalon.)

A muszka-török háboru egészen megváltoztatta a mi védelmi vonalunkat, mi most a muszkák és szövetségeseik támadását nem annyira észak, mint inkább kelet és délfelől várhatjuk. A kárpátok kelet és délfelé nyiló szorosai képezendik egy orosz invázió utait; s daczára ennek, egész Erdélyben nincsen egy számbavehető erődünk, a mely csak pár napig fentarthatná az ellenséget. Gyula-Fehérvár ma már erődszámba sem jön, az téglafalaival két napi ostromnak sem képes ellentállni. Határszéli szorosaink eröditésére a legcsekélyebb figyelem sem forditatik, nincsen ott egyetlen sáncz, vagy karózat, a mely azok védelménél támpontot nyujtana; nyitva állnak azok az ellenség előtt, mintha hivogatnák a könnyü prédára. Pedig azok a katonai munkaerő felhasználásával, csekély anyagi áldozattal bevehetetlenekké, megközelithetetlenné tétethetnének. — Ott van Háromszéken a régi Várhegy dombja, mely a térség közepén felemelkedő, és viz által körülfogható oly hely, melyet a természet vártalapzatul teremtett, s hol a bosznia eröditésekre kidobni szándékolt összeg negyedével egy második Komáromot lehetne teremteni, mely keleti és déli határszéli szorosaink védelmének kulcsául szolgálna s az ellenségnek előnyomulását lehetetlenné tenné. Ott van a minden oldalról magas havasok lánczolata által elzárt s csak három szoroson át megközelithető Csik, mely csekély költséggel egy roppant táborerődddé alakittathatnék át.

A katonai kormány mindezt figyelmen kivül hagyja, hazánk védképességének fejlesztésére, határaink biztositására egy fillért sem fordit; (Igaz! a szélső balon) hanem Bosznia megerőditésére most előlegként 6 millió frtot követel, hogy a most megkezdendő eröditések bevégzésére később még többet kicsikarhasson.

Pedig arra nézve, hogy az elnyomott országban lévő eröditményeket, bárminő erősek legyenek is, meg nem tartják; szomoru tapasztalatokat szerezhetett a katonai kormányzat Lombardiában, hol a bevehetetlennek tartott várnégyszöget kiüriteni és minden kárpótlás nélkül az ellenségnek kiszolgáltatni kellett. (Ugy van! a szélső balon.)

Ez az eset ismétlődni fogna Boszniában és Herczegovinában is. Mert az első komoly összeütközés esetében a muszkával vagy bárkivel, azokat az épitendő erődöket, utakat, eröditett laktanyákat és katonai raktárakat mind ott kellend hagyni, a nélkül, hogy azokért bárkitől csak egy fillér kárpótlást is követelhetnénk.

Most, a midőn a hazától ujabb vér- és pénzáldozatot követelnek, most, a midőn azt deficzites költségvetésünkkel szemben csakis kölcsönpénzből vagyunk képesek fedezni, igenis helyén van kutatni az okokat, a melyek ama forrongást előidézték.

Az osztrák czivilizátori buzgalom mellett határozottan az ujonczozás elrendelése idézte elő ezen kitörést, melyben több derék katonánk vérzett el, mint a hány ujonczot szedni akartak, és több pénzt pazaroltak el, mint a mennyit Boszniáért és Herczegovináért örökáron kapni lehetne. (Derültség a szélsőbalon.)

De hát ki rendelte el ezen ujonczozást? Erről nekünk nincsen tudomásunk, legalább hivatalos, már pedig alkotmányos országban az országgyülés tudomása nélkül ilyennek történni nem szabad.

Tagadhatatlanul itt egy oly flagráns alkotmány és törvénysértéssel állunk szemben, a melyért bármely alkotmányos országban a kormányt szigoru felelősségre vonnák és csufosan elkergetnék. Nálunk a személyes uralom e gyászos korszakában az alkotmány e védelmét nem lehet igénybe vennünk, a vád alá helyezés ez idő szerint keresztülvihető nem lévén, nem marad más mód, mint a költségek megtagadása által gördíteni akadályt ez őrületes kaland folytatása elibe.

Ezt annyival inkább tennünk kell, mert a delegáczió kétségtelenül tullépte hatáskörét s a törvényhozás eminens jogait ragadta magához, a mint az kétségtelen adatokkal be lett bizonyitva. Rohamos léptekkel halad, hogy czentrálparlamentté nőjje ki magát, ennek már külsőleg is kinyomatát találjuk az osztrák-magyar bank előterjesztésében, a melyen a kétfejü sas terjeszkedik és a külföldi követségek és konzulátusok kétfejü sasos czimereiben és pecséteiben.

Az előttem felszólaltak közül az előadó ur beszédéből mit se hagyott nekem Eötvös Károly barátom, s igy csak is a miniszterelnök ur rövid felszólalására kell szoritkoznom. Mindenesetre jellemzőnek találom azt, hogy az a miniszterelnök, a ki e nagy fontosságu, a nemzetre ujabb vér- és pénzáldozatokat rovó költségelőirányzat indokolására egy árva szót sem talált illőnek előrebocsátani, az a miniszterelnök ur, kiből tisztelt barátainak erélyes követelése se tudott egy szót kiszoritani, azonnal, önként sorompóba ugrott, mihelyt Polyt képviselőtársam kétoldalu erős vádjait hangoztatta.

Az, a ki a mi abnormis helyzetünkkel és szomoru parlamentáris viszonyainkkal ismeretlen, méltán csodálkozhatna ezen, de mi tudjuk, hogy a miniszter ur taktikájához tartozik az ily olcsó dicsőséghajhászat. Igen jól tudja a miniszter ur, hogy még az ő rideg valója is képes a lelkesedésnek némi szikráját felgyujtani, a midőn a nemzetiségi tulkapásokat ostorozza.

Polyt képviselő ur beszédeinek azon részét, a mely Boszniára és a keleti viszonyokra vonatkozott, nagyjában helyeslem és helyeselnünk kell, mert a helyes magyar politika követelménye az, hogy keleti szomszédainkat igyekezzünk barátainkká tenni, s otromba politika által ne kergessük a muszka karjaiba. Egyetértek vele abban is, hogy független államocskák alakulása legbiztosabb garancziája a mi keleti befolyásunknak, mert az ilyenek irtóznak, a minden szabadságot kiirtó, a minden keze ügyébe eső népet elnyelő muszka telhetetlenségtől, s természetszerüleg arra vannak utalva, hogy reánk támaszkodjanak, hogy szabadságuk és önállóságuk garancziáját nálunk keressék, hogy az alkotmányos kormányzatot s ezzel járó müvelődést elsajátitsák.

Polyt képviselőtársam beszédének e része igen szép és emelkedett volt; nagy kár, hogy abba a mi nemzetiségünk képzelt elnyomatását, sőt még szász szomszédaink hetes nyul harczát is bele vegyitette, mert ez által elrontotta a mit épitett, s a miniszterelnök urnak olcsó babért szerzett. Én a kormányban nem azt rosszallom, hogy a muszka zsoldban való pánszláv és dakoromán agitátorokat és deákokat üldözteti, hanem azt, hogy ezek ellen nagyobb szigort nem fejt ki, s nemzetünknek nyilt gyalázóit, a Schulverein felbujtogatóit és a magyar állameszme elbizakodott megtámadóit szabad lábon hagyja.

Ha tehát e tekintetben a miniszterelnök helyreigazitását helyeselni vagyok is kénytelen, nem tehetem, hogy a bosnyák politika igazolására felhozott álérveit valódi értékükre le ne szállitsam. (Halljuk! a szélső bal oldalon.)

A miniszterelnök ur Polyt azon vádjára, hogy Bécscsel szemben nem fejt ki a kormány kellő erélyt, s hogy nem meri megmondani, a mit a magyar nép akar, azt feleié, hogy nem tudhatjuk a kifejtett erély mérvét, és hogy megmondja, de nem azt, a mit Polyt vagy mások, hanem azt, a mit a kormány akar. Igaz, hogy azt a miniszterelnök ur ott titokban tette — nem tudjuk, azt azonban szomoruan tapasztaljuk, hogy azt teszi, a mit a hadügyér parancsol.

Másrészről én azt tartom, alkotmányos országban a kormány nem akarhat mást, mint a nemzet, hogy pedig a kormány Boszniát érdeklőleg a nemzet akaratával homlokegyenest jár el, az kétségtelen. (Ugy van! a szélső baloldalon.)

Eötvös barátom azon állitását, miszerint a Boszniára pazarolt első 60 milliót Erdély eröditési czimén szavaztatta meg a kormány, tagadja a miniszterelnök ur.

Igaz, hogy nem kizárólag eme, hanem a muszka elleni állásfoglalás és védelmi szervezkedés czimén kérték, mert tudták, hogy ez népszerü, de a hogy a pénzt megkapták, azonnal elköltötték esztelenül Boszniára. No, valljuk be az igazat, nem egészen, mert az ojtosi szoros erősitésére is forditottak abból 14,000 frtot.

Azt mondja a miniszterelnök ur, hogy a bosznia hadjáratok eredményét nem lehet ugyan kézzelfoghatólag bizonyitani, de kétségtelen, hogy az nagy bajokat háritott el.

Ilyeneket mondhat a miniszter ur gyermekeknek, de meglett emberek azt nem hiszik el; hisz azt senki józan észszel fel nem teheti, hogy azok a szegény bosnyákok, vagy a nekik menhelyet adó s őket titokban segitő Montenegro reánk tört volna, sőt csak egy puskát is ellenünk elsütött volna, ha mi álnokul, hadizenet nélkül reájuk nem rontunk s önvédelemre nem kényszeritjük. Azok hazájukon kivül nagyon ártatlan népecskék, a hóditás, terjeszkedés vágya nem nyugtalanitja, ők csak szikláik közt veszélyesek, s mi bele rohantunk esztelenül, s a nagyobb bajt az által idéztük elő, hogy a bosnyák invázió által egy muszka invázió utját előkészitők. (Igaz! a szélső baloldalon.)

Azt mondja továbbá a miniszterelnök ur, hogy e helyen állam csak ugy állhat fenn, ha a hatalom prestigejét megtartja; hogy a Boszniából való kivonulás megingatná a hatalmunkba vetett hitet s végre, hogy veszve volnánk, ha önbizalmunkat megingatni engednők.

T. ház! Én azt hiszem, hogy azon körülmény, miszerint 80 ezer emberrel hónapokon át nem tudott a mi hadvezényletünk néhány ezer rongyos bosnyákot engedelmességre szoritani, sokkal inkább megingatja a mi hatalmunkba vetett hitet, mint bármi egyéb. Aztán önbizalmunkat ki ingatja meg, ha nem a kormány, a mely a meghunyászkodást egészen a szolgaságig vitte, a kormány, mely maga és hivatalos közlönyei által folyton azt hirdeti, hogy gyöngék vagyunk az önállóságra, hogy Ausztria támogatása nélkül megállani nem tudunk, hogy mindig és mindenben engednünk kell a mi erősebb szövetségesünknek.

Avagy nem önök ölik-e ki mesterkélten az önbizalmat a nemzet kebeléből, a midőn folyton a rezignáczió tanát hirdetik, a midőn a nemzetet a pénze és védereje felett való rendelkezésjogától megfosztják, a midőn a szoldateszka önkényének dobják oda könnyü játékszerül s besodortatni engedik a hóditás végzetszerü kalandjaiba? — Bármely országra nézve is a bosznia foglalás Danaosi ajándék lett volna, sokszorosan veszélyes egy pénzügyileg tönkre tett oly országra mint a mienk, a mely folyó költségeit is kölcsönpénzzel kénytelen fedezni.

Kormánynak, mely milliárdnyi adósságot halmozott össze s mely ezredéven át megtartott államjavainkat kótyavetyéli el: ily költséges vállalatokhoz nyulni nem szabad. Hiszen az eladásra kitüzött államjavainkból befolyandó összeg alig fogja fele részben fedezni a bosnyák költségeket, már pedig államjószágaink tiz Boszniát és Herczegovinát is megérnek, azok elvitázhatlan tulajdonaink voltak, mig Bosznia és Herczegovina a másé, az a hirhedt európai megbizatás nem foglalásra, hanem rendcsinálásra szólt, s igy önök nemcsak alkotmányunkat sértették meg, hanem az európai mandátummal is visszaéltek. (Igaz! a szélső baloldalon.)

Önök csináltak rendet ottan olyant, minőt a muszkák csináltak egykor Lengyelországban a hires Varsói jelentés értelmében. Önök mandátuma lejárt, vonják ki tehát seregeinket azon tartományokból, melyek megtarthatatlanok, mert azok megtartására a birodalom felbomlását foghatná csak előidézni.

Nem fogadom el a költséget s csatlakozom az Eötvös Károly t. barátom által jeles beszédében indokolt különvéleményhez s magaméva teszem a Németh Albert t. barátom által beterjesztett határozati javaslatot. (Élénk helyeslés és éljenzés a szélsőbalon.)

---

haragudhatott arra a kézre, mely ily kegyetlenül nyitotta fel szemeit.

Ők tudták: vakságban szenvedett. Mennyire csalatkozott! Mennyire csalta ő meg! Az az ember sohasem szerette őt. Nem szeretett egyebet, csak a vagyonát.

És ezt az embert ajándékozta meg szerelmével, őt ajándékozta meg bizodalmával! Ő beléje helyezte az ő és az övéi büszkeségét, becsületét! Mily megalázás!

Mit kellett azoknak róla gondolni, a kik őt ismerték: anyja, Edgard, Puche, Valmondois herczegnek?

Végre, igazságos volt a bünhődése; föléje helyezte magát azoknak, a kik őt igazán szerették, s ő nem volt egyéb egy tehetetlen, nyomorult, gőgös teremtésnél. Pedig nem büszkeségből volt az övé, hanem szerelemből. Mennyire szerette őt! Nem is méltóságában, nem is büszkeségében lett oly igazán, oly kegyetlenül megsebezve, hanem szerelmében, féltékenységében.

És ő még irt ennek az embernek! Levelei voltak neki tőle, melyeket talán az előtt az asszony előtt olvasott fel! Mennyire kellett nevetniök együgyüségén és vak szenvedélyén!

Reggel nem volt bátorsága szobáját elhagyni: az a gondolat, hogy el kellene türni anyja és nagyanyja, Edgard és Puche tekintetét, kétségbeejtette.

Milyen szavakkal fogadja majd anyja? Mit fog neki mondani bátyja? Mit szóljon? Mit válaszoljon?

A mint e zavarából kibontakozni igyekezett, egyszerre anyjától egy levélkét hoztak neki:

«Egész reggel el voltam foglalva s e miatt nem jöhettem fel hozzád. Miként érzed magadat, szeretett gyermekem? Ha nem vagy jól, ugy maradj szobádban; de ha le birsz jönni, ugy jöjj le.»

E sorok olvasására könyebbülést érzett a szivében. Anyja megértette a fájdalmát és megszánta őt. Nem azért nem jött, mivel el volt foglalva, hanem azért, hogy kimélje, szánalomból, gyengédségből.

Mihelyt érzé, hogy szive nem szorongatja már annyira, lement anyjához, a hol Edgardot és Puchet is találta.

Midőn mindhármukat együtt pillantotta meg, ismét habozni kezdett: szive gyorsan dobogott, erei lázasan lüktettek, lélekzete elállt, arcza vérvörös lett. Habozva állott ott, az ajtó kilincsét kezei között tartva, mire aztán anyja eléje sietett s gyengéden megölelé őt; Edgard is feléje ment és kezet nyujtva neki, szivélyes hangon mondott jóreggelt.

Puche is oda nyujtotta neki kezét, de nem merve tőle megkérdezni, hogy mint érzi magát, csak azt mormogá: «Köszönöm, jól», a mi eléggé elárulá rendkivüli meghatottságát és rokonszenvezését.

Senki se ejtett szót az előző estéről; de Gripatné asszony ujból felvette azt az ügyet, melynek tárgyalását Paula belépte szakitott meg.

Csak a reggelinél tett de la Ricotièrené asszony, ki semmiről se tudott, czélzást erre az estére.

— Miért jöttetek tegnap oly korán haza? kérdé.

— Mama kissé rosszul érezte magát, sietett Edgard válaszolni; Paula természetesen elkisérte.

— Ez borzasztó, viszonzá de la Ricotièrené asszony, minthogy egy vendéglői ebéd mindig bizonyos élvezetet nyujt egy fiatal lánynak.

Paula nagyon félt Valmondois herczeg látogatásától: de a herczeg megelégedett azzal, hogy Gripatné egészsége után tudakozódott s nem kivánta, hogy el is fogadja. Ez nagy megkönnyebbülés volt rá nézve s szinte hálás volt a herczegnek e nemes magatartásáért.

Egyedül szeretett volna maradni szobájában, de anyja kérését, hogy menne vele és Edgarddal a Boisba, nem merte visszautasitani.

Nyilván legjobbnak látszott, ha ugy folytatja életét, mintha meg se lett volna törve, mintha semmi se történt volna. Mosolyognia, másokat meghallgatnia s nekik válaszolnia kellett, szive mélyébe kellett rejtenie kétségbeesését; nem volt szabad méltóságáról megfeledkeznie s égető fájdalmát a világ előtt kitárnia.

Anyja és bátyja azon voltak, hogy kinos helyzetét megkönnyitsék, csak maguk közt beszélgettek s csak nagy ritkán intéztek ő hozzá is egy kérdést, melyre aztán igennel vagy nemmel felelhetett, a nélkül, hogy tudta volna, mire válaszol.

A Boisba érve, anyja azt akarta, hogy gyalogoljon egy kissé.

— Tégy egy sétát bátyáddal, mondá; én majd kocsin folytatom sétámat és a Mortemart téren várlak meg benneteket.

Paula kiszállt és bátyja karját vevé.

Néhány pillanatig hallgatag léptek egymás mellett, de egy elhagyott fasorba érve, Edgard hévvel szoritá meg huga karját és meghatott hangon mondá:

— Derék jó leány vagy; biztos voltam felőled s előre tudtam, hogy nem fogsz rám haragudni.

— Rád haragudni! Nem tartozunk-e hálával a mütőnek, a ki megkinoz bennünket?

— Semmit se tettem, hogy megkinozzalak.

— Igaz . . . bocsáss meg.

Egy kérdés lebegett az ajkain: «Miként tudhattad?» De visszafojtá.

Gyávaság lett volna róla csak egy szót is ejteni, uj szégyennel tetézte volna a régit. Mit érdekelhette már most a miként? Nem győződött-e meg a saját szemeivel?

Még egy pár lépést tettek, a nélkül, hogy a csendet megszakitották volna; végre megszólalt Edgard:

— Anyánkra fogsz gondolni.

Paula bátyjára mereszté szemeit, a nélkül, hogy megértette volna.

— Ha én ugy szenvednék, mint te, folytatá, azt hiszem, hogy csak egy dolog adhatna nekem megkönnyebbülést: azokra gondolni, a kik engem szeretnek és a kiket én szeretek, teljesiteni óhajtásukat és boldoggá tenni őket. Te oly helyzetbe jutottál, melyben legjobb saját magadtól eltekinteni és mással törődni; gondolj anyánkra: csupán ez nyujthat neked vigaszt, csupán ez feledteti el veled a multat. Érzem, hogy nem fejezem ki magamat elég jól, de nem mondhatom, hogy mennyire meg vagyok indulva, szegény kis Paulám, én, a te bátyád, én, a te bizalmas barátod, én, a ki egyedül vagyok felelős azért, a mi történt. Azonban érezned kell, hogy a helyedbe képzeltem magamat, hogy megosztottam fájdalmadat és hogy ugy szólok, mintha csak szavaim a te ajkaidról szállnának el; de az én jellememmel, az én természetemmel beszélek, s ne feledd, mint férfi beszélek, mig te, te nő vagy.

E szavak nagyon is megrenditették Paulát, semhogy válaszolni birt volna; de végre megragadá bátyja kezét s szivéhez szoritva azt, suttogva mondá:

— Mint becsületes, jellemes férfiu; köszönöm, Edgardom.

S hallgatag haladtak végig az elhagyott fasoron, mig végre a Mortemart-térre értek, hol anyjuk már várakozott rájuk.

Palotájukba visszatérve, magára hagyták őt. Ekkor különösszerü változás állott be állapotában: reggel még büntetésnek vélte az övéi társaságát, és most sokkal inkább érezte magát megalázva magányában, csendes szobájában, a maga gondolataival.

Anyja és Edgard oly elnézéssel voltak iránta, a melylyel ő maga nem birt; ők szánakoztak felette, ő maga kárhoztatta magát; ők szerették, ő maga megvetette magát; ők könnyiteni igyekeztek szenvedését, ő megutálta magát miatta: ők foglalkoztatták, ők elkábitották, ki igyekeztek őt rántani a jelen óra kinos emlékei közül.

Ebéd után nem ment fel szobájába, hanem anyjánál maradt, még arra a veszélyre is, hogy Valmondois herczeggel és Odet fiával találkozhatnék. Szerencsére ma nem jöttek.

Miután de la Ricotièrené asszony visszavonult, ketten maradtak; Gripatné asszony harisnyákat kötve egy árvaház gyermekei részére, melynek ő volt az elnöke, mig Paula gépiesen lapozgatott egy könyvben, a nélkül, hogy valamit olvasott vagy látott volna benne.

Végre abba hagyta Gripatné munkáját s hosszu pillantást vetve leányára, mondá:

— Nem akarnálak kinozni, szegény gyermekem, de beszélnem kell veled, s meglehet, hogy az, a mit mondandó vagyok, még sokkal fájdalmasabb lesz rád nézve néhány nap mulva mint most. Jóllehet ellened voltam: értettem vonakodásodat; de ma már nincs okod arra, hogy ne légy a herczeg nejévé.

Majd halkabb hangon s szemeit leányától elforditva, folytatá:

— Sőt parancsoló okaid vannak arra, hogy elfogadd férjedül. Szükséges, hogy neked ezen okokat megmagyarázzam? Nem érzed magad is?

Paula suttogva viszonzá:

— Érzem.

— Nos?

— Nincs rá jogom, hogy akaratom legyen; azt fogom tenni, a mit te akarsz.

— Hadd el, galambom, hogy ez az uj élet is, melyben a dicsőséges név a vagyon hatalmával egyesül, örömöket fog neked hozni. Mily büszke lenne atyád, ha mint Verberie herczegnét láthatna téged! S gondold meg azt is, hogy mily helyzetbe juttatod bátyádat mint a Valmondois család rokonát.

— Mit tud a herczeg?

— Ó, semmit.

— Hidd jöjjön.

— Derék leány vagy, kiáltott fel Gripatné, leányát karjai közé zárva s hosszu csókot nyomva ajkaira.

— Nem, anyám, viszonzá Paula a könyek árja közt, nem vagyok egyéb egy szegény nyomorult teremtésnél.

— Az, a kit szeretnek, nem nyomorult teremtés, s Odet szeret téged, s még jobban fog szeretni.

II.

Két nappal utóbb Odet és atyja Gripatéknál ebédeltek. Ebéd után a kertbe sétáltak s Odet egyszerre egyedül látta magát Paulával.

Ma történt először, hogy Paula nem kerülte őt s a helyett, hogy megszökött volna előle, a hogyan eddig szokása volt, vele maradt.

Arcza nagyon sápadt volt, de sápadtságából kilátszott az a nyugodt és szomoru elszántság, mely halálos fájdalomnak szokott a kifejezője lenni.

— Anyám, bátyám és barátaim, kezdé, házasságunkat óhajtják. A mi engem illet, meg kell önnek vallanom, hogy egészen más eszméim voltak. De engedek az enyéim óhajainak. Herczeg ur megállapithatja anyámmal egybekelésünk napját.

Odet egy ideig nem birt válaszolni.

— Csak önnel kisasszony, mondá végre, fogom azt megállapitani, ha ön ugy akarja; és pedig nem is holnap, sem néhány nap mulva, hanem egy fél év lefolytával, majd ha sikerült az ön szerelmét elnyernem. Helyzetünkben az a félszeg, hogy ön gazdag, és én nem vagyok az. Azt is nagyon jól értem, hogy ön folyvást azt hitte, hogy én ebben a házasságban főképen a vagyont tekintem. Higyje el nekem, kisasszony, hogy a nőt nézem; őt akarom, az ő becsülését, az ő szerelmét. Ön, midőn házasságunkba beléegyezik, a gyengédség érzetének enged, melyet az önéi iránt táplál. Engedje önnek azt mondanom, miszerint azt akarom, hogy a gyengédség amaz érzetének engedjen, melyet egykor leendő férje iránt fog táplálni.

A herczeg Paula mellett ülve mondta ezeket, eleinte lassan, halk hangon, de neki melegedve mindjobban s az utolsó szavakra felemelkedve, folytatá:

— Igen, kisasszony, megvan bennem az a büszkeség, hogy szeretve akarom magamat tudni, megvan bennem az az önérzet, hogy azt higyjem, hogy ön engem szeretni is fog, ha egyszer meg birtam magamat szerettetni. S megvallom, a mai napig nem kedveztek nekem a körülmények. Én, én ismerem és szeretem önt. Ön, ön nem ismer engem. Ha egyszer nem fog engem oly férjnek nézni, a ki felerőszakolja magát s, reménylem, meg is fog becsülni. Félév mulva ujból felveszszük mai beszélgetésünk fonalát. Ha sikerül czélhoz jutnom, ugy ön ismételni fogja beleegyezését, melyet az imént adott nekem. Ha nem birtam czélomat érni, ugy biztos vagyok benne, eléggé fog becsülni arra, hogy őszintén nyilatkozzék nekem. Én pedig féléven át részesültem abban a boldogságban, hogy az ön közelében lehettem.

(Folytatása következik.)

Sósfürdő Schwäbisch Hall.

Idény május 1-től szeptember 30-ig.

Kibövitett uj berendezések sós és édesviz-fürdők-, gőz- és forrólég, mindennemü zuhany-, folyóvizfürdők- és belégzésekhez. Barátságos lakások és kitünő éttermek a fürdőépületben. Legolcsóbb árak. A városban pompás vendéglők és kellemes magánlakások. Szép sétahelyek a fürdő körül, kirándulások a környékre. 3831

Bővebb felvilágositással szolgálnak: **Dr. Pfeilsticker** főorvos, és a **városi fürdő-igazgatóság.**

BERGMANN ÉS SCHLEE

gépgyára

Halleban a S. mellett, Szászországban

mezőgazdasági beruházásokhoz való

gőz-, viz- és szélmozdonyok,

valamint az ezekhez szükséges

gépek és szivattyuk stb.

szállitására legjobban ajánlkozik. 3804

CSAK EZ ÉV MÁJUS HÓ VÉGÉIG

Nagy butor-végeladás — **Nagy butor-végeladás**

NAGY BUTORELADÁS

Asztalos és kárpitos butorok

több száz szoba berendezésére valók, folyó évi május hó végéig, térhiány miatt, jelentékenyen alábbszállitott árak mellett, eladatnak.

Ezen időtartam alatt netto áraimból 10% engedményt adok.

Butorozások nagyobb mértékben, u. m. városi házak, nyári lakok, szállodák és fürdőintézetek részére, valamint

menyasszonyi kelengyék

különös előnyök mellett teljesittetnek.

Árlapok kivánatra ingyen és bérmentve küldetnek.

STEINBACH SÁNDOR cs. kir. szab. kárpitos, diszitő és butorgyáros,

Budapesten, Ferencz-József-tér sarkán, 6. sz. a., az Europa szállodával szemben.

Tévedések kikerülése végett, kérem a **STEINBACH SÁNDOR** névre és a 4 czimerrel diszitett körzetre figyelni. 3724

TIZ SZÁZALÉK ENGEDMÉNY

FRANZ MOSENTHIN

EUTRITZSCH-LEIPZIG.

Vasból való növényházak gyára, vasépület-gyár és vasöntőde.

3892 *Különlegességek:*

Növényházak a legkisebb tenyészháztól a legnagyobb téli kertig, verandák, balconok, tetőszerkezetek, ablakok, kovácsolt vasból való kapuk és rácsozatok.

Gőz-vizfütés és rézben és vasban legjobbnak bevált saját rendszer szerint, a tartósság és fütési képességért való minden kezességgel.

Számos ajánlat. Költség-előirányzatok és rajzok készséggel szolgáltatnak rendelkezésre.

Kastélyfürdő: szálló és fürdőház.

Burtscheidban, Aachen mellett.

A fürdőt a legujabb igényeknek megfelelőleg 1880-ban épitették. A fürdő-szállóban levő forrást, melyet az aacheni és burtscheidi therma-forrásokra vonatkozó orvosi iratok egyhangulag **kitünő gyógyhatással** birónak nyilvánitottak, még pedig a **legmakacsabb** külső börbajoknál is, **hideg** és **melegfürdőkre**, valamint **zuhany-** és **gőzfürdőkre** használják. Hölgyek számára külön fürdőszobák vannak fenntartva. Mély tisztelettel

821 **MONJAU H.**

OLAJTALANITOTT

CACAO

por alakban

KÜFFERLE JÓZSEF ÉS TÁRSÁTÓL

csupán tiszta cacao, zsiros alkatrész nélkül,

GYERMEKEKNEK **minden életkorban** (még csecsemőknek is) és minden gyenge emésztésü egyéneknek reggeliül ajánlható. — *Tökéletes tisztaságánál fogva minden más hasonnemü gyártmánynak eleibe teendő.* Dobozokban 55 krajczár, 1 forint és 1 forint 80 krajczár.

Budapest, váczi utcza 13. szám.

Azonkivül kapható: *Takáts Lajos*, hatvani utcza; *Hubenay József* kereskedésében, kecskeméti utcza 1; *Freund H. és fia* czukrázda, király-utcza; *Fenta Károly*, fürdő-utcza. 3032

Kertek és ligetek legszebb diszeül

ajánljuk tartós szinekkel festett

életnagyságu állat-alakjainkat.

Ezek alakra és szinre nézve, ugy szintén a szemek eleven kifejezése tekintetében a természetnek hü képét mutatják, annyira, hogy kis távolra a gyakorlott vadászt is tévedésbe ejtik.

Állatalakjainkat **Európa csaknem minden**

fejedelmi udvara

számára megküldtük s ezeket a pázsitok hatásos diszitésére különösen ajánlhatjuk. A gyárból gondosan csomagolva, ládákban a legtávolabbi tájakra is küldünk:

1. Őzbakot fekvő helyzetben 18.50
2. erős bakot 22.50
3. őztehenet 17.50
4. őzborjut 7.50
5. leselkedő rókát (fek.) 12.50
6. rókát lopódzva (álló, nagyon szép) 15.50
7. nyulat ülve 6.50
8. nyulat figyelve (nagyobb) 7.50
9. nyulat (ágaskodva) 10.—
10. fürjészebet (ülve) 7.50
11. fürjészebet (fekve) 7.50
12. dániai doggot (kitünő példány) fekve 30.—
13. tigris doggot, ülve nagyon mérgesen (balra néző) 25.—
14. ugyanaz (jobbra néző) 25.—
15. majmot (mászva) 10.—
16. majmot (kisebb) 7.50

Továbbá ajánljuk virágágy-foglalatainkat méterenkint 1 márka 25 fillértől 2 márka 50 fillérig. Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Thonwarenfabrik Seegerhall Neuwedell mellett (Poroszországban).

Nem tetsző tárgyak visszavétetnek és kicseréltetnek. Üzlet kicsinyben **Berlin**, Friedrichsstrasse 185. 833

Olcsó órák.

Utánvét mellett küldök és **nem tetszés esetében a pénzt visszaadom**, minden megrendelés tehát veszély nélkül van.

1 hengeróra ezüst-nickelből lánczczal, előbb 12 ft, most 5 ft 25 kr.
1 horgonyóra ez.-nickelből lánczczal, előbb 15 frt, most 7 ft 25 kr.
1 ezüst-remontoir Washington lánczczal, előbb 30 frt, most 15 frt.
1 valódi ez.-ankeróra szabadalm. müvel és lánczczal, előbb 25 frt, most 11 frt 25 kr.
Arany női órák, előbb 40 frt, most 20 frt nyaklánczczal.
Arany remontoir, előbb 100 frt most 40 frt.

5 évi kezesség.

FROMM PH., órágyáros,

Rothenthurmstrasse, a Wollzeilevel szemben. 3974

HALOTTAS KOCSIK

részletfizetés mellett is,

400 frttól feljebb, nagy mennyiségben állnak készen.

Uj ruganyos díszkocsik 200 frttól feljebb,

uj homokfutó kosárkocsik 130 frttól feljebb

jótállás mellett nagy mennyiségben állnak készen eladásra

BOGDÁN JOZSEF

kocsigyárosnál,

Budapest IX., páva-utcza 10, saját házában. 3466

Ezen intéze érdemdus müködéseért párisi európai tudományos — **társaság által az elsőrendü aranyéremmel lett kitüntetve.**

Ugyanott kapható az egész Európában elterjedt hires, magyar, német és franczia nyelven megjelent könyv: **Az elgyengült férfierő.** Ára 2 frt 50 kr.

Titkos betegségeket

és a tehetetlenséget (elgyengült férfierő),

továbbá **bőrbajokat, vizelési nehézségeket, hugycső-**szüküléseket, friss és idült **nyákfolyást,** nőknél az ugynevezett **fehérfolyást,** a bujakórok fekélyeit és másodrendü bujakórt minden alakjaiban és elcsufitásaiban, ugy **katona** és **polgári** főkórházakban, mint a magángyakorlatban a legujabb tapasztalatok és buvárlatok nyomán kiválóan tartós siker biztositása mellett bámulatos gyorsan s alaposan gyógyit (ujon keletkezetteket 48 óra alatt) 2298

WEISS J., speczialista

gyak. orvos és szülész, az itteni csász. kir. katonai **főkórházban** volt osztályorvos, bel- és külföldi tudományos és humanitási társaságok rendes és tiszteletbeli tagja, *a belgiai koronás arany érem-, a svéd Medaille comem. és a párisi európai tudományos társaság első rendü arany-éremnek tulajdonosa.*

Rendelő intézet: Budapest, belváros, koronaherczeg-(uri)-utcza 8. szám, bemenet a lépcsőn.

Naponkint délelőtti 7—10-ig, d. u. 1—4-ig, este 7—8-ig.

CS. KIR. SZAB. OSZTRÁK ÁLLAMVASPÁLYA-TÁRSULAT

MEGHIVÁS

a cs. kir. szab. osztrák államvaspálya-társulat szavazatképes részvényeseinek 1882. évi junius hó 10-én tartandó

RENDKIVÜLI KÖZGYÜLÉSÉRE.

A t. cz. részvényesek az alapszabályok 36. §-a alapján az 1882. évi junius 10-én délelőtt 9¼ órakor a társulat helyiségében, Bécsben, Schwarzenbergplatz 3, megtartandó rendkivüli közgyülésre ezennel meghivatnak.

A tanácskozás tárgyai:

1. Felterjesztése a magyar kormány és a cs. kir. szab. osztrák államvaspálya-társulat között a társulat magyarországi hálózatára nézve létesitendő uj igazgatási rendszer tárgyában 1882. évi április hó 17-én megkötött szerződési pontozatoknak;
2. Átengedése a cs. kir. szab. osztrák államvaspálya-társulat birtokában levő L/m. bruc ujszőnyi vonalnak cseréjében a magyar állam tulajdonához tartozó vágvölgyi vonallal;
3. Az igazgató-tanács felhatalmaztatása a magyar kormánynyal való végleges szerződés megkötésére, és
4. Az igazgató-tanács felhatalmaztatása az alapszabályoknak ezen szerződés végrehajtásában és annak megfelelőleg történendő módositására.

A szavazatképesség s annak gyakorolhatása tekintetében a társulati alapszabályok 32., 34., 38. és 41. §§-aira utaltatik.

Legalább 20 drb részvény birása egy szavazatra jogosit, azon megszoritással azonban, hogy egy részvényes 20 saját jogosult szavazatnál többet magában semmi esetre sem egyesithet.

A szavazati jog meghatalmazott által is gyakorolható, ez utóbbinak azonban szintén szavazatképes részvényesnek kell lennie, és saját 20 szavazatán kivül legfeljebb még negyven idegen szavazatot vállalhat el.

Meghatalmazás esetében az igazolási jegy hátlapjára nyomatott meghatalmazás a meghatalmazó által sajátkezüleg kitöltendő és aláirandó.

Ennélfogva azon részvényes urak, kik a közgyülésen résztvenni óhajtanak, fölhivatnak, miszerint részvényeiket, vagy az esetben, ha azokat a társulati letétpénztárnál már letétezményezték volna, letétjegyeiket legkésőbben f. évi május hó 27-ig a társulati számvevőségnél Bécsben, vagy a Magyar Atalános Hitelbanknál Budapesten, vagy pedig a Crédit Lyonnais pénztáránál Párisban átvételi elismervény mellett letenni és azokért egyidejüleg a saját nevökre szóló a közgyülésre való igazolási jegyeket átvenni szíveskedjenek.

A részvényes urak felkéretnek, miszerint meghatalmazásaikat a közgyülés összejövetele előtt legalább három nappal a társulatiszámvevőségnél Bécsben bemutassák.

A részvények és letétjegyek visszaszolgáltatása a közgyülés megtartása után fog megtörténni.

Bécs, 1882.

A főigazgatóság.

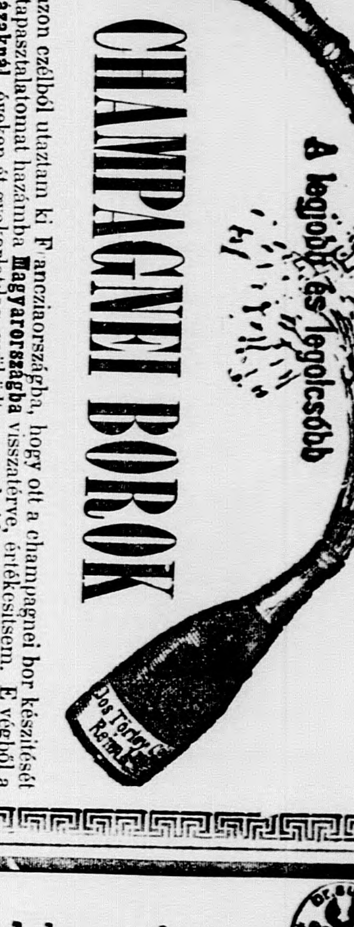

A legjobb és legolcsóbb CHAMPAGNEI BOROK

Évekkel ezelőtt azon czélból utaztam ki Francziaországba, hogy ott a champagnei bor készitését tanulmányozzam s tapasztalatomat hazámba **Magyarországba** visszatérve, értékesitsem. E végből a **legelső franczia házaknál** éveken át gyakorlatilag működtem, mely idő alatt nagy szorgalom és kitartás mellett tökéletesen sikerült nekem az eddig ismert champagnei boroknál **sokkal kitünőbbet előállitani**, a mit legfényesebben igazol az, hogy illetékes helyekről történt fölszólitások folytán alig rendeztem be **Reimsban, Francziaország legnagyobb pezsgőbortelepén egy nagy champagnei borpinczét, már is pezsgőboraim Francziaországban a legkeresettebbek közé tartoznak.**

Champagnei boraim ily gyors elterjedését kitünő minőségükön felül annak is köszönhetem, hogy az eddig megszokott közönséges áraknál sokkal olcsóbbak, a mit legjobban bizonyit a következő

ÁRJEGYZÉK:

Grand vin réserve — — 6 francs 50 cent | Prince Rudolphe — — — 5 francs — cent
Carts blanche — — — 3 „ 50 „ | Vin du sport — — — 4 „ 50 „

Kis üvegek a nagy üvegek fele áránál 26 cent.-mal drágábbak.

Megrendeléseket, melyek

„JOS. TÖRLEY & Co. Reims"

czimzendők, bármily mennyiségben s azonnal teljesitek. Tisztelt megrendelőimet kérem czimüket pontosan közölni. Megrendelések bármily nyelven elfogadtatnak.

TÖRLEY JÓZSEF, pezsgőgyáros Reimsban.

2688

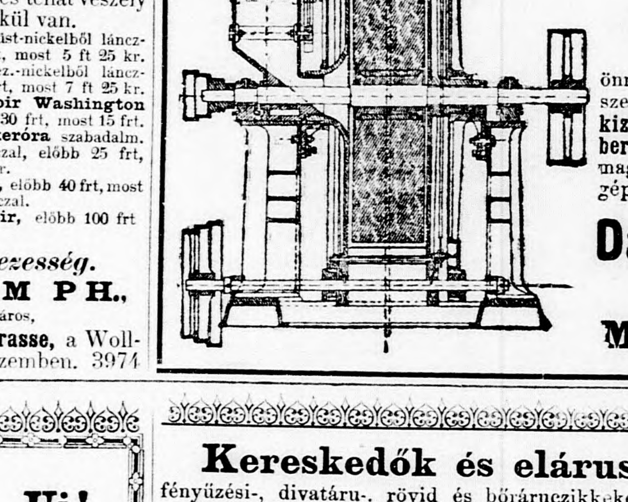

ÁRPAKÁSA

(gömbölyd-dara)

GÉPEKET

önmüködő, legujabb és legjobbnak bizonyult szerkezettel, **az ürescn való járásnak teljes kizárásával,** továbbá **pótkávé-gyárak teljes berendezését** u. m. hengert, tüzelőt és csomagoló-gépeket **szeszfőzde** berendezéseket, mint különlegességeket szállit

Dannenberg és Schaper

gépgyára és vasöntődéje

MAGDEBURGBAN.

Uj! Hangverseny-zsebfuvola! Uj!

Szabadalom minden államban jelentve.

E fém **zenehangszeren,** melynek hangjai pontosan hangolvák, minden zenedarab eljátszható, illetőleg kisérhető. Ennélfogva mindenkire gyakorlati becse van, s tekintélyek által ajánltatik. Minden madár hangját lehet vele utánozni, s ennélfogva e fuvola gyermekek mulattatására is alkalmas.

12 tuczat ára 33 mark netto.

Eladás csak nagykereskedők és szállitók részére. **S. Jacoby,** Offenbach a/M.

Bucsukor Lipcsében, Hôtel Bavière, üvegterem és szoba 1. 3820

A Franklin-Társulat kiadásában Budapesten megjelent:

JULES VERNE

érdekes iratai magyar forditásban

A föld felfedezése. *I. kötet:* A hiresebb utazók története, a legrégibb időktől a XVIII. századig. Ford. **Brozik Károly.** 2 frt.
II. kötet: A XVIII. század hires hajósai. Forditotta **Brozik Károly.** 2 frt.

Utazás a holdba és a hold körül. Második kiadás. Képekkel. Füzve 1 frt 20 kr.

Öt hét léghajón. Utazás Afrikában. «Cinq semaines en ballon» czimü müve után. Képekkel. Második kiadás. Füzve 1 frt 20 kr.

Három orosz és három angol kalandjai. Francziából átdolgozta **Nagy István.** Képekkel. Füzve 2 frt.

Utazás a föld körül nyolczvan nap alatt. Képekkel. Füzve 2 frt.

Utazás a tenger alatt. Képekkel. Füzve 2 frt.

Grant kapitány gyermekei. Forditotta **Vértesi Arnold.** Két kötet. Sok képpel. Füzve 4 frt.

Strogoff Mihály utazása Moszkvától Irkutskig. Forditotta **Szász Károly.** Képekkel. Füzve 1 frt 60 kr.

A rejtelmes sziget. Három részben. Átdolgozta **Szász Károly.** Képekkel. Füzve 2 frt.

Servadac Hector kalandos utazása a naprendszeren át. Átdolgozta **Szász Károly.** Képekkel. Füzve 2 frt.

A Bégum ötszáz milliója. Regény. Képekkel. Füzve **A ‚Bounty' lázadói.** Elbeszélés. Francziából átdolgozta **Szász K.** 1 frt 20 kr.

Tizenötéves kapitány. Regény. Francziából **Szász Károly.** Képekkel. Füzve 1 frt 80 kr.

Kereskedők és elárusitók

fényüzési-, divatáru-, rövid és bőráruczikkeket, ugyszinte nyakkendőket, szemüvegeket, csipeszeket, bábokat és játékszereket legolcsóbban vásárolhatnak 3826

Nagyban L. BROCKMANN kiviteli üzletében

Berlin, C. Gertraudtenstrasse 9. Hamburg, Alter Steinweg 57.

Uj! Papagena-lövő-takarékpersely. Uj!

12 tuczatonkint elárusitva 24 Mk (Német birod. szabadalom.) Csupán Berlinben, nálam kapható.

Ez ujonnan feltalált persely áll magából a perselyből, egy pénzbedobásra készitett nyilással, átellenben egy madár nyugszik egy rugón, melyre lemez van erősitve. Az egész készülék egy talp által van összeköttetésben, ércz, szilárdan készült s igen csinos. Ujunkkal a madár fejét megnyomva, a pénzdarabot a lemezre tesszük, ezután a madár farkára alkalmazott nyomással a pénzdarab a perselybe belövetik. **Mindennemü utánzás törvényesen büntettetik.** E czikkben a megrendelések csak sor szerint teljesittetnek. Rögtöni elküldés túlhalmazott megbizásaink folytén nem teljesithetők.

Első rendü tarka kautschuk labdák

a legfinomabb festéssel, ⅓ része tájkép- tuczatja:

1½″,	1¾″,	2″,	2½″,	3″,	3½″,	4″,	4½,	5″
1 M 20,	1·40,	1.75	2.40,	3.30,	4.55,	5·75,	7·25,	9 M,

50- és 100 Pfg.-Bazare 1000 czikk potom áron.

A meddig a készlet tart, küldök a következő minőségü sétapálczákból a rendes ár feléért:

Tövisfából tuczatja 8 Mk., sétapálczák tczt. 7 Mk. 50 pf., természeti ritkaságok tczt. 13 Mk, divatos botok tczt. 9 Mk., olasz olajbotok kampóval tczt. 7 Mk, 50 pf., finom fényezett markolatu tczt. 5 Mk. 30 pf., legfinomabb kampós botok, természetesek tczt. 8 Mk., mandolafa kampóval tczt. 9 Mk.. osztályozott bajadere, olajbambus stb. kampóval tczt. 9 M., természetes kampós botok finoman fényezve tczt. 4 M. 50 pf. stb.

Sétabotok tuczatja osztályozva 2 Mk. 50 pf., 3 Mk., 4 Mk., 4·50—20 Mk.

Talmipánczél-lánczok kezességi jegygyel tczt. 24 Mk. (Ezek ugyanazon lánczok, melyek 5 Mkjával minden lapban hirdettetnek.

Talmi-chignon-tük, golyó és gyürüvel, tczt. 4 Mk. 50 pf. Az összes uj ékszerek, különösen renaissance, potomáron. **Nickel-irókészülékek** tczt. 4 Mk. 50 pf. — **Kalapboglárok.**

Britannia — evőkanalak aczélbetéttel, tczt. 1 Mk. 90 pf. tea-kanalak tczt. 65 pf. egészen nehéz, legujabb divatu, evőkanalak aczélbetéttel tczt. 2 Mk. 20 pf.

Elsőrendü **ujezüst**-evő kanál tczt. 3. mk., teakanál 1 mk. 60 pf. kés és villa legfinomabb minőségü tczt. pár 9 mk.

Továbbá ajánlom: **Talmi-óraláncaimat,** 100 különféle legnjabb divatu minta szerint, tczt. 3.50 mk.-tól kezdve, nagyban 35 mk., pánczél-lánczok finom kampóval tczt. 4 mk., nagyban 42 mk., ugyszintén mindennemü finom és legfinomabb minőségben potom áron. Aczél óralánczok tczt. 50 pf., 1 mk., 1 mk. 50 pf., 2 m. stb. Nagyban 5 mk., 10 mk., 15 mk., 20 m. stb., talmi-collierek tczt, 3 mk., 4 mk., 5 mk. egész 30 mk.-ig, épúgy talmi-medaillonok, szemüvegek osztályozott számokkal, tczt. 1.80, 2.70 egész 10 mk., nagyban 18.50 egész 27 mk., továbbá csipeszek tczt. 12.40—3 mk., 6 mk. stb., nagyban 24 mk. egész 30 mk. stb.

Távcsövek, fa, pléh- és sodronyáruk, erszények, szivartartók, szivarszipkák. Valódi tajtékszipkák tczt 3 mk, nagyban, 32 mk, tartálylyal tczt 5 mk; — nagyban 52 mk. Valódi solingi kések és villák négyszögletü fényezett nyéllel, kitünő áruk, tczt. pár 3 mk. 50 pf. Nagyban 37 mk. **Gépezetes nyakkendők,** uj minták ripszben és atlaszban tczt 2.60 mk, nagyban 27 mk, kötőszalagok tczt 1.15 mk, nagyban 12.50 mk, felgomboló nyakkendők tczt 70 pf., nagyban 7 m., ugyszintén 1000 czikk, mind bámulatos olcsó áron foglaltatik **árjegyzékemben.** A világ minden tája felé irányuló kivitel. **A ki olcsón akar vásárolni, hozassa árjegyzékemet** Egy készlet **fiu-iskolai-táska** valódi angol bőr-clothból, bőrfoglalattal, erős szijjal, kézmü, 18 mk helyett 12 mk. tczt-ként

Császári királyi osztrák szabadalommal és porosz kir. miniszteri jóváhagyással.

Dr. BORCHARDT illatos növény-szappana, 30 év óta elismert legjobb mosdó-szer szép egészséges bőr elnyerésére; eredeti csomagocskákban bepecsételve 42 kr.

Dr. KOCH növényczukorkái, elismert jelességü háziszer hütés, rekedtség, nyálkásodás és torokkarczolásnál, stb. 70 és 35 kros dobozokban.

Dr. BÉRINGUIER fügyökér-hajolaja, a haj és szakáll süritésére és fentartására, 1 palaczk ára 1 frt.

Dr. BÉRINGUIER növényi hajfestőszere, valódian fest feketé, barna és szőke szinre; teljesen felszerelve kefével és csészével 5 frt.

Dr. LINDES tanár növényi rudacs-kenőcse, a haj fényét és ruganyosságát fokozza és egyszersmind az oldalhaj összetartására is alkalmas; eredeti darabokban 50 kr.

Dr. HARTUNG chinahéj-olaja, a haj növesztése és szépitésére, pecsételt és üvegben bélyegzett palaczkokban ára 85 kr.

Dr. SUIN de BOUTEMARD zamatos fogszappana, a fogak és a foghus épentartására és tisztitására a legáltalánosabb és legbiztosabb szer; ¹/₁ és ½ csomagocskákban 70 és 35 krjával.

Balzsamos olajbogyó-szappan, a bőr finomsága és puhaságára éltető és tartós befolyása által tünik ki, 35 kros csomagokban.

Dr. BÉRINGUIER zamatos koronaszesze, értékes illat- és mosóviz, mely az életszerveket erősiti és üditi; eredeti palaczkokban 1 frt 25 kr. és 75 krjával.

LEDER TESTVÉREK balzsamos földi-dióolaj-szappana, darabja 25 kr. 4 darab 1 csomagban 80 kr. Különösen családoknak ajánlható.

Dr. HARTUNG növény-kenőcse, a hajnövés felköltésére és felélesztésére, bepecsételt és üvegekben bélyegzett tégelyekben 85 krjával.

Gyógyszeres BENZOE-szappan, legfinomabb mosdószappan, ugyanazon eredménynyel bir, mint a Benzoe-tinctura; ára csomagonként 40 kr.

☞ Valamennyi föntebb elősorolt szab. czikk **valódi** minőségben a következő magyarországi raktárakban kapható:

BUDAPESTEN: Török József, gyógyszert. a «sz. lélekhez»; *Jezovitz M.*, gyógyszert. a «magyar királyhoz»; *Scholz János*, városi gyógyszert.; *Kiss K.*, gyógyszert. a «Kigyóhoz»; *Sztupa G.*, gyógyszert. a szena-téren; *Wlassik Ed.*, gyógyszert. Továbbá az *udv. gyógyszertárban*, és *Ráth P.* gyógyszert. Tabánban. **Ó-BUDÁN:** *Bakács A.* gyógyszert. és *Prochaska J.* kereskedésében.

Alsó-Kubin: Tyroler József, Hirschfeld A. **Arad:** Elias Armin, Goldstein H.,neje, Rozsnyay M. gyógysz. **Baja:** Klenancz és Babócs. **Balassa-Gyarmat:** Havas Gyula, gyógysz. **Bártfa:** Toperczer A. T. gysz. **Békés-Csaba:** Varsághi Béla, gyógysz. **Berettyó-Ujfalu:** Sárréthy Lajos, gyógysz. **Boldogasszony:** Klapsia P., gyógysz. **Breznóbánya:** Zörnlaib G. örökösei, gyógysz. **Csáktornya:** Báron Lipót. **Czernovitz:** Schnirch J. **Debreczen:** Csanak J., Geréby F., dr. Rothschnek E., gyógysz. Ormós Ferencz. **Eger:** Buzáth Lajos, gyógysz. **Esztergom:** Fischer J. Géza, Rudolf M. F. **Eszék:** Dienes J. C., gyógysz. **Facset:** Hirschl Dávid. **Fiume:** Nicoló Pavacie. **Földvár:** Nádhera Pál. **Gyöngyös:** Vozáry T. gyógysz. **Győr:** Némethy P., gyógysz. **Gyula:** Orley István, gyógysz. **Hajdu-Böszörmény:** Lányi M., gyógysz. **Hód-Mező-Vásárhely:** Kiss Gyula, gyógysz.

Igló: Haits János, gyógysz. **Ipolyság:** Winter Sándor. **Kalocsa:** Horváth K., gyógysz. **Kaposvár:** Laipczig Gy. **Kassa:** Eschwig és fia, Quirsfeld Károly, Münster Gyula, Strausz D., Megay G. A., gyógysz., Wandraschek K., gyógysz., Schlesinger Simon. **Kecskemét:** Molnár János, gyógysz. **Késmárk:** Switawski Ferencz, Genersich K., gyógyszerész. **Komárom:** Belloni A. **Körmöcz:** Ritter János özv. **Léva:** Bolemann E., gyógysz. **Lippa:** Csordán Sándor. **Liptó-Rózsahegy:** Makovichy Péter. **Liptó-Szt.-Miklós:** Balló Lajos. **Losoncz:** Plichta Lajos, gysz. **Lőcse:** Klein Sándor. **Makó:** Nagy Adolf, gyógysz. **Marczali:** Isztl Nándor. **M.-Vásárhely:** Hutflesz K. **Miskolcz:** Pasteiner F., Mahr F. a «fekete kutyá»-hoz. **Munkács:** Traxler Ferencz, gyógysz. **Nadworna:** Dziembowsky gy. **Nagy-Bánya:** Haracsek Józs. és fia. **Nagy-Becskerek:** Weisz H.

Nagy-Kanizsa: Rosenfeld A., Rosenberg Ferencz. **Nagy-Károly:** Ujházy István. **Nagy-Kikinda:** Neuhold K., gyógysz. **Nagy-Mihály:** Lieblich M., Füzely Gyula. **Nagy-Rőcze:** Nandrássy G. **Nagy-Szeben:** Stengel Sam., Misselbacher J. B., id. Morscher W. F., gyógysz. **Nagy-Szombat:** Heuffel K. F. **Nagy-Várad:** Janky J., Huzella M., Schön Miksa. **Nyiregyháza:** Pavlovitz Em., Szopkó Alfréd, gyógysz. **Nyitra:** Kovács J., gyógysz., Tombor Kornél, gyógysz. **Pápa:** Bermüller Alajos. **Pécs:** Zach K., Obetko K., Pacher E. **Péczel:** Machleid Jenő, gysz. **Pozsega:** Csillagh N. János, gyógyszerész. **Pozsony:** Henrici F., gyógysz., Groszmann A. F., Bauer Ján. **Putnok:** Fekete F., gyógysz. **Rozsnyó:** Feymann A. **Segesvár:** id. Misselbacher J. B., Teutsch J. B. **Selmecz:** Dimák J. E., Sztankay F., gyógysz. **Sepsi-Szt.-György:** Csutak Péter és fia.

Sopron: Mezey A., gyógysz. **Szabadka:** Farkas J. **Szamos-Ujvár:** Placsintár D., gyógyszerész. **Szászsebes:** Reinhardt J. K., gyógyszerész. **Szathmár:** Jákó M., Héder S., **Szepes-Olaszi:** Zlinszky József, gyógyszerész. **Szeged:** Barcsay Károly, gysz. **Sz.-Udvarhely:** Nagy-Solymosi Koncz János Andr., gy. **Székes-Fehérvár:** Braun J. gyógysz., Dieballa Gy., gysz. Reitmann Ignácz. **Szepes-Szombat:** Gréb Ján., gyógyszerész. **Szepes-Várallya:** Steller N. **Szombathely:** Simon Gy., gy. **Temesvár:** Jahner K. M., gy., Emmer F., Tarczay István J., gyógysz., Fáykiss J., Steiner Ferencz, gyógysz. **Trencsén:** Groag Zsigmond. **Ungvár:** Krausz Adolf. **Uj-Vidék:** Stefanovits L., Koda D. **Varanno:** Gaal A., gyógysz. **Versecz:** Moldoványi A., gy. **Veszprém:** Guthardt Tódor fiai. **Zenta:** Zettin József. **Zombor:** Popics J., Falcione Gusztáv. **Zsombolya:** Gasparits I.

Óvás! ☞ Figyelmeztetünk a hamisitásokra, különösen **dr. Suin de Boutemard illatos fogpásztája** s a **dr. Borchardt illatos növényszappanára** nézve. Több **hamisitó** és **hamisitások elárusitója** már érzékeny pénzbüntetésekre lettek **Bécsben** és **Prágában törvényszékileg elitélve.** 6186

Raymond és Társa, cs. kir. szab. tulajdonosa Berlinben.